

University of Mysore

Oriental Library Publications

KANNADA SERIES No. 12

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ

ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ

೬ನೆಯ ಸಂಪುಟ

ಉದ್ಯೋಗ ಪರ್ವ

THE

KARNATAKA MAHABHARATA

BY

KUMARAVYASA MAHAKAVI

Vol. VI

UDYOGA PARVA

EDITED BY

DR. R. SHAMA SASTRY, B.A., PH.D., M.R.A.S.,

*Curator, Government Oriental Library, Mysore, Director of Archaeological
Researches in Mysore, Periodical Lecturer to the Post-Graduates'
classes of the Calcutta University, and B. B. R. A. S.
Campbell Memorial Medalist*

MYSORE

PRINTED AT THE GOVERNMENT BRANCH PRESS

1922

ಅ ವ ತ ರ ಣಿ ಕೆ .

ಇದು ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತದ ಆರನೆಯ ಸಂಪುಟವು. ಇದರಲ್ಲಿ—ಸೇನೋದ್ಯೋಗಪರ್ವ, ಸಂಜಯಯಾನಪರ್ವ, ಪ್ರಜಾಗರ ಪರ್ವ, ಸನತ್ಕುಜಾತಪರ್ವ, ಯಾನಸನ್ನಿ ಪರ್ವ, ಭಗವದ್ಭಾಷಣಪರ್ವ, ಸೈನ್ಯನಿಯೋಜನಪರ್ವಗಳನ್ನು ಬಳಗೊಂಡಿರುವ ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವವು ಪೂರ್ಣವಾಗಿದೆ. ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿರುವ ಉಲೂಕದೂತಾ ಗವನರಥಾತಿರಥಸಂಖ್ಯಾನಾವ್ಯೋಪಾಖ್ಯಾನಪರ್ವಗಳು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿಲ್ಲ. ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನ ಸಾರಥಿತ್ವವನ್ನು ವಹಿಸಿದುದು ಮೊದಲು ಗೊಂಡು ಪಾಂಡವರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಸೇನಾಸಮೇತರಾಗಿ ಪ್ರವೇಶ ಮಾಡಿದರು ಎಂಬುದರ ನೆರೆಗೂ ಕಥೆಯು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದಲ್ಲದೆ ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವದಲ್ಲಿ ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನೀತಿಯೂ ಸನತ್ಕುಜಾತಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮನುನಿಜವುತ್ಪ್ರಸಾದ ಸನತ್ಕುಜಾತರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ನೀತಿಯೂ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಅದೇ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಇದರಲ್ಲಿ ಯೂ ವಿದುರನು ತಾನು ಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳಿ ಆತ್ಮ ವಿಚಾರವನ್ನು ಹೇಳಬೇಕೆಂದು ಆಪೇಕ್ಷಿಸಿದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ತಾನು ಶೂದ್ರನಾದುದರಿಂದ ಆತ್ಮವಿದ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿವನ್ನು ಮಾಡಲು ಯೋಗ್ಯನಲ್ಲ ಮೊದಲಿ ಅದನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸನತ್ಕುಜಾತರೇ ಯೋಗ್ಯರೆಂದೂ ಅವರಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು ಉಪದೇಶವನ್ನು ಪಡೆಯಬಹುದೆಂದೂ ಹೇಳಲು; ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಧ್ಯಾನದಿಂದ ಸನತ್ಕುಜಾತರನ್ನು ತನ್ನ ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಬರವೊಡಿಸಿಕೊಂಡು ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸುವಂತೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಲು; ಸನತ್ಕುಜಾತರು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಉಪದೇಶಿಸಿ ಅವನನ್ನು ಕೃತಾರ್ಥನನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದರು.

ಎಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಸನತ್ತುಜಾತಪರ್ವದ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಪದ್ಯಗಳು ಮಾತ್ರ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುವು. ಮುಂದೆ ಹಲವು ಕಡೆಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ಸಾಮಾನ್ಯ ನೀತಿಗಳೇ ಸದ್ಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ. ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಬ್ರಹ್ಮ ವಿದ್ಯಾವಿಷಯಗಳೂ ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕ್ರಮದಿಂದ ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟವೆಯೇ ಹೊರತು ಸಂಸ್ಕೃತಭಾರತದ ಸನತ್ತುಜಾತೀಯವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿಲ್ಲ.

ಕವಿಯು ಸ್ವತಂತ್ರವಾಗಿ ಹಲವು ನೀತಿಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಉಪನಿಷತ್ತು, ಗೀತೆ, ಪುರಾಣ ಮೊದಲಾದುವುಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಸ್ಕೃತ ಮಹಾಭಾರತದಲ್ಲಿಯೇ ಹೇಳಿರುವ ಇತರ ಭಾಗಗಳಿಂದಲೂ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಅವುಗಳ ಅರ್ಥವನ್ನು ತಾನು ಉದ್ದೇಶಿಸಿರುವ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಭಾಮಿನೀ ಪಟ್ಟದಿಗಳಿಂದ ಅನುವಾದಮಾಡಿರುತ್ತಾನೆ. ಈತನು ಅನುವಾದಮಾಡಿರುವ ಅರ್ಥಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಸಂಸ್ಕೃತದ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೆಲ್ಲ ವೆನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಬರೆದು ತೋರಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿದ್ದರೂ ಅವುಗಳನ್ನು ಹುಡುಕುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಕಾಲವು ಬೇಕಾಗಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಅಷ್ಟು ಅವಕಾಶವು ಇಲ್ಲಿ ನಮಗೆ ದೊರೆಯದಿರುವುದರಿಂದಲೂ ಎಲ್ಲಾ ಮೂಲಗ್ರಂಥಗಳನ್ನೂ ಇಲ್ಲಿ ಉದಾಹರಿಸುವುದಿಲ್ಲ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುವ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವ ಕೆಲವು ಸಂಸ್ಕೃತಗ್ರಂಥಗಳು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಮಾದರಿಗಾಗಿ ಆಯಾ ಅರ್ಥವನ್ನು ಅನುವಾದಿಸುವ ಕನ್ನಡದ ಪದ್ಯಗಳೊಡನೆ ಉದಾಹರಿಸಲ್ಪಡುವುವು.

ಅವು ಯಾವುವೆಂದರೆ :—

ಚಿತ್ತವಿಸು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೈವ ಪರ

ತತ್ತ್ವವಿದ್ಯಾವಿಷಯಭೇದವೆ

ಚಿತ್ತರಿಸುವೆನು ಸಕಲಸಚ್ಚರಾಚರದೊಳಗೆ ನೀನು |

ಉತ್ತಮೋಧಮವೆನ್ನದೇ ಕಾ
ಣುತ್ತೆ ಹರುಷವಿಷಾದದೊಳು ಮುಳು
ಗುತ್ತಿರದೆ ಸಮರಸದೊಳಹುದುಪದೇಶ ನಿನಗೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೫.

ವಿದ್ಯಾವಿನಯಸಂಪನ್ನೇ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೇ ಗವಿ ಹಸ್ತಿನಿ |
ಶುನಿ ಚೈವ ಶ್ವಪಾಕೇ ಚ ಪಣ್ಡಿ ತಾಸ್ಸಮದರ್ಶಿನಃ ||
ಸಮದುಃಖಸುಖಃ ಸ್ವಸ್ಥಃ ಸಮಲೋಪ್ವಾಶ್ಚಕಾಂಚನಃ |
ಇತ್ಯಾದಿಃ

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ :— ಅ ೫, ಶ್ಲೋ ೧೮. ಅ ೧೪, ಶ್ಲೋ ೨೪.

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಾತ್ಮನಿಂ ಸಂ
ಭವಿಸಿತಂಬರವೆಂಬರದೊಳಾ
ಪವನ ಪವನನೊಳಗ್ನಿಯಗ್ನಿಯೊಳಾದುದಾಭುವನ |
ಭುವನದಿಂ ಧರೆ ಧರಣಿಯಿಂದು
ದ್ಭವಿಸಿತೋಷಧಿಯೋಷಧಿಗಳಿಂ
ದವತರಣಮನ್ನಾದಿ ಪುರುಷಪ್ರಕೃತಿ ವಿಕೃತಿಗಳ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬.

ಆತ್ಮನ ಆಕಾಶಸ್ತಂಭೂತಃ, ಆಕಾಶಾದ್ವಾಯುಃ ವಾಯೋರಗ್ನಿಃ
ಅಗ್ನೀರಾಪಃ ಅದ್ಭುಃ ಪೃಥಿವೀ ಪೃಥಿವ್ಯಾ ಓಷಧಯಃ ಓಷಧೀಭ್ಯೋಽ
ನ್ನಂ ಅನ್ನಾ ತ್ಪುರುಷಃ ||

ತೈತ್ತಿರೀಯೋಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ :—ವ ೨, ಅ ೧.

ಸೃಷ್ಟಿಸಂಕಾರದೊಳು ಭೂತದ
ಕಟ್ಟಳೆಯ ಗತ್ಯಾಗತಿಗಳೊಳು
ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಯೊಳವಿದ್ಯೆಯೊಳಪ್ರತಿಮನೆನಿಸಿ |

ಸೃಷ್ಟಿಯೊಳು ತುಷ್ಟಿಯೊಳು ಮನವನು
 ಲಿಟ್ಟು ಹಿಡಿದುದೆ ಕಾಲಕರ್ಮವೆ
 ಮುಟ್ಟು ನಿಲೆ ಭಗವಂತನನಿಸುವನನ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೩, ಪದ್ಯ ೪.

ಉತ್ಪತ್ತಿಂ ಪ್ರಪಂಚಂ ಚೈವ ಭೂತಾನಾಮಾಗತಿಂ ಗತಿಂ |
 ಸೇತ್ತಿ ವಿವ್ಯಾಜವಿವ್ಯಾಜಂ ಚ ಸ ವಾಚೀಶ್ವರಭಗವಾನಿತಿ ||

ವಿಷ್ಣು ಪ್ರಕಾಣವಲ್ಲಿ :— ಅಂ ೬, ಅ ೫, ಶ್ಲೋ ೩೪.

ತೃಣಸುವ್ರದು ಮಸ್ತಂಗವನು ಮಿಗೆ
 ಭಜಿಸುವುದು ಸವ್ಯಂಗವನು ಗಜ
 ಯತಿಸವಿರಪೋತ್ತಿಯೊಳು ಧರ್ಮದನೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸು |
 ಭಜಿಸು ನಿತ್ಯಸಂದಪ್ಪವೆ
 ವಿಜಯನವೆ ಯುದ್ಧವಕೆ ತತ್ತ್ವವೆ
 ನಿಜವಿದೆಲೆ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾ ಮುನಿಸಾ ||

ಸಂಧಿ ೩, ಪದ್ಯ ೧೦.

ತೈಜ ದುರ್ಜನಸಂಸರ್ಗಂ ಭಜ ಸಾಧುಸೇವಾಗಮಂ |
 ಕುರು ಪುಣ್ಯಮುಪೋರಾತ್ರಂ ಸ್ತುತ ನಿತ್ಯಂ ಜಯ ದ್ವಯಂ ||

ಗರುಡಪ್ರಕಾಣದ ಅಚಾರಕಾಂಡವಲ್ಲಿ :— ಅಂ ೧೦೪, ಶ್ಲೋ ೫೬.

ಕಾಯವಿದು ನೆಲೆಯಲ್ಲ ಸಿರಿ ತಾ
 ಮಾಯೆರೂಪಿನ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ
 ಬಾಯ ಬಿಡುತಿಹಳಾವುದೀತನ ಕಾಲಗತಿಯೆಂದು |
 ದಾಯವೆಣುವೆ ಮಹಾತ್ಮರಿದಕೆ ಸ
 ಪಾಯಧರ್ಮವೆ ರಚಿಸುವುದು ನಿ
 ದಾರ್ಯದೊಳು ಕೈಸೂಚಿಗೊಳ್ಳುದು ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯವನು ||

ಸಂಧಿ ೩, ಪದ್ಯ ೧೧.

ಗ್ರಂಥಾಂತರದಲ್ಲಿ:—

ಅನಿತ್ಯಾನಿ ಶರೀರಾಣಿ ವಿಭವೋನ್ಮೇವ ಶಾಶ್ವತಃ |
ನಿತ್ಯಂ ಸನ್ನಿಹಿತೋಮೃತ್ಯುಃ ಕರ್ತವ್ಯೋಽಧರ್ಮಸಂಕ್ರಾಂತಃ ||

ಹಲವು ವರ್ಣದೊಳಸೆವೆ ಗೋಸಂ
ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ವರ್ಣದೊಳು ಕಂ
ಗೊಳಿಸುವೀಕ್ಷಿರಾಮೃತವು ಮೈಗೊಂಡು ತೋರ್ಪಂತೆ |
ಹೊಲಬುಗಟ್ಟೆ ಚರಾಚರಂಗಳ
ಸುಖವಿನೊಳು ಸುಖದಡಗಿ ಕಡೆಯೊಳು
ನಿಲುವ ನಿಜವೊಂದಲ್ಲದೆರಡೆಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೩.

ಗವಾಮನೇಕವರ್ಣಾನಾಂ ಕ್ಷೀರಸ್ಯಾಪ್ಯೇಕವರ್ಣತಾ |
ಕ್ಷೀರವತ್ಪಶ್ಯತೇ ಜ್ಞಾನಂ ಲಿಚ್ಛಿನಸ್ತು ಗವಾಂ ಯಥಾ ||

ಬ್ರಹ್ಮಬಿನ್ನೂ ಪನಿಷ್ಠತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ೧೯.

ಅತಿಶಯದ ಸುಕೃತವನು ವಿರಚಿಸಿ
ಗತಿವಡೆದು ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗೋ
ನ್ನತಿಕೆಯನು ಭೋಗಿಸಿದ ಸಮನಂತರದೊಳವನಿಯೊಳು |
ಪತನ ತಪ್ಪದು ಮರಳಿ ಬಾರದ
ಗತಿಸುನಣಿದು ಮಹಾನುಭಾವರ
ಮತವಿಡಿದು ನಡೆವುದು ನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೪.

ತೇ ಪುಣ್ಯಮಾಸಾಧ್ಯ ಸುರೇಂದ್ರಲೋಕಮಶ್ವನ್ನಿ ದಿವ್ಯಾ ದಿವಿ
ದೇವಭೋಗಾಃ ||

ತೇ ತಂ ಭುಕ್ತ್ವಾ ಸ್ವರ್ಗಲೋಕಂ ವಿಶಾಲಂ ಕ್ಷೀಣೇ ಪುಣ್ಯೇ
ಮರ್ತ್ಯಲೋಕಂ ವಿಶಂತಿ ||

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ:— ಅ ೯, ಶ್ಲೋ ೨೦, ೨೧.

ಸಕಲಧರ್ಮದಸಾರವನು ಮೆತಿ
 ವಿಕಲನಾಗದೆ ಚಿತ್ತವಿಸು ಬಾ
 ಧಕವದಾವುದು ನಿನಗದನು ನೀನನ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ |
 ಯುಕುತಿಯಿಂದವೆ ತಿಳಿದು ನಡೆಯಲು
 ಮುಕುತನಹೆ ಸಂಸಾರದೊಳು ಸಾ
 ಧಕವಿದೊಂದೇ ಸಕಲಜನಮತವೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

ಸಂಧಿ ೩, ಪದ್ಯ ೧೫.

ಶ್ರೂಯತಾಂ ಧರ್ಮಸರ್ವಸ್ವಂ ಶ್ರುತ್ವಾ ಚೈವಾವಧಾರ್ಯತಾಂ |
 ಆತ್ಮನಃ ಪ್ರತಿಕೂಲಾನಿ ಪರೇಷಾಂ ನ ಸಮಾಚರೇತ್ ||

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ :— ಅ ೭, ಶ್ಲೋ ೩೦.

ನಳಿನಮಿತ್ರನು ಪಶ್ಚಿಮಾಮ್ಬುಧಿ
 ಗಿಣಿಯೆ ನಾನಾಪಕ್ಷಜಾತಿಗೆ
 ಳುಲಿಯುತೈತಂದೊಂದುವೃಕ್ಷವನೇಣಿ ರಾತ್ರಿಯನು |
 ಕಣೆದು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳಿಗೆ ಹರಿವವೊ
 ಲಿಳಯ ಭೋಗಾದ್ಯಪ್ಪ ತೀಳಿದ
 ಬಲುಕ ಲೋಕಾಂತರವೆನ್ನೆದುವೆರಸಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೩, ಪದ್ಯ ೧೬.

ಏಕವೃಕ್ಷೇ ಸದಾ ರಾತ್ರೌ ನಾನಾಪಕ್ಷಸಮಾಗಮಃ |
 ಪ್ರಭಾತೇನ್ಯಾದಿಶೋಯಾನ್ತಿ ಕಾ ತತ್ರ ಪರಿವೇದನಾ ||

ಗರುಡಪುರಾಣಾರಣ್ಯಕಾಂಡದಲ್ಲಿ :— ಅ ೧೦೩, ಶ್ಲೋ ೩೬.

ಪೊಡವಿಯೊಳಗುದಯಿಸುವೆ ಪಾತಕ
 ಬಿಡದು ಭೂಪನನದು ಪುರೋಹಿತ
 ನಡೆಗೆ ಬಟಕಾಮೂರ್ಖಶಿಷ್ಯನ ದೋಷ ಗುರುವಿಂಗೆ |
 ಮಡದಿ ಮಾಡಿದ ಪಾತಕವು ಪತಿ
 ಗೊಡಲಿಹುದು ಪರಮಾರ್ಥದೀಪರಿ
 ವಿಡಿಯನಜಿಯದೆ ಕಿಡುತಿದುದು ಜನವೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

ಸಂಧಿ ೩, ಪದ್ಯ ೧೭.

ಗ್ರಂಥಾಂತರದಲ್ಲಿ:—

ರಾಜಾ ರಾಷ್ಟ್ರಕೃತಂ ಪಾಪಂ ರಾಜಪಾಪಂ ಪುಲೋಹಿತಃ |
ಭರತಾ ಭಾರ್ಯಾಕೃತಂ ಪಾಪಂ ಶಿಷ್ಯ ಪಾಪಂ ಗುರುರ್ಭಜೇತ್ ||

ಸಿಲೆಯ ರೂಪನು ಮೂಢರುಗಳ
ಗ್ಗಳೆಯ ಪಾವಕನನು ಮಹೀಸುರ
ರಿಳಯೊಳಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪರದೈವ ತಾನೆಂದು |
ಬಲಿದು ಪೂಜಿಸುತಿದರು ಹೃದಯಾಂ
ಗಳದೊಳಗೆ ವರಯೋಗಿಗಳು ಕೈ
ವಳಸುವುದು ಜಗವೀಪ್ರಕಾರದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೩, ಪದ್ಯ ೨೩.

ಗ್ರಂಥಾಂತರದಲ್ಲಿ:—

ಅಗ್ನಿದೇವೋದ್ವಿಜಾತೀನಾಂ ಮುನೀನಾಂ ಹೃದಿ ದೈವತಂ |
ಪ್ರತಿಮಾಸ್ವಲ್ಪಬುದ್ಧೀನಾಂ ಸರ್ವತ್ರ ಸಮದರ್ಶಿನಾಂ ||

ಜ್ಞಾನಿಗಳನೊಡಬಡಿಸಬಹುದ
ಜ್ಞಾನಿಗಳನಹುದೆನಿಸಬಹುದೈ
ಜ್ಞಾನಲವವನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹ ದುರ್ವಿದಗ್ಧರನು |
ಏನ ತಿಳುಹಲು ಬಹುದು ವಿಷ್ಣು
ಕೈನಗಳವಲ್ಲರಸ ಮಿಕ್ಕಿನ
ಮಾನವರ ಪಾಡಾವುದೈ ಹೇಚೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

ಸಂಧಿ ೩, ಪದ್ಯ ೨೩.

ಅಜ್ಞಾಸ್ತು ಪರಮಾರಾಧ್ಯಸ್ತು ಪತರಮಾರಾಧ್ಯತೇ ವಿಶೇಷಜ್ಞಃ |
ಜ್ಞಾನಲವದುರ್ವಿದಗ್ಧಂ ಬ್ರಹ್ಮಾಪಿ ನರಂ ನ ರಂಜಯತಿ ||

ಭರ್ತೃಹರಿ ಸುಭಾಷಿತ ನೀತಿ ಶತಕದಲ್ಲಿ:— ಶ್ಲೋ ೩.

ಬಾಸವೊಂದಾ ಪಾಲನೆಯ ಸಂ
 ಧಾನವೊಂದಿಂದುಂಧನವಿದಲೊಳು
 ವಾಸದಿಂದಮದಿದಪರಂಗಳ ಸೌಖ್ಯಸಂಪದವು |
 ವಾಸವೇ ಸಂಪದಸೊಧನೆ
 ವಾಸವೆಂ ಪಾಲನೆಯ ಫಲವಿಂ
 ಸ್ನೇಹ ಹೇಳುವ ಕಡೆಬೊಳಕ್ಕುತ್ತಪದವೆ ಫಲನೆಂದ ||
 ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೨೫.

ವಾಸವಾಸವೊಂದೊಳೊಳೆ ವಾಸಾಚ್ಛೇದಿಯೊನುಪಾಲನೆಂ |
 ವಾಸಾಚ್ಛೇದಿಗಮವಾಪ್ಪೊತ್ತಿ ಪಾಲನಾದಕ್ಕುತಂಪದಂ ||

ವ್ಯವಸ್ಥಿತ ಸ್ಮೃತಿಮಲ್ಲಿ:— ಶ್ಲೋ ೧೭.

ಪರುಷ ಮೊಳು ಮಾಸ ಮೇಣೊಳ್
 ಪಮೊಳು ಪಕ್ಷತ್ರಯದೊಳಗೆ ಬಂ
 ದಮುಯುವುದು ವಿನ ಮೊಳುಪೊಳು ಸಂದೇಹವೇನಿದಕೆ |
 ಧರವೊಳುತ್ಕಟಪ್ರಾಪ್ತಪಾಪೋ
 ತ್ಕರದ ಫಲವಿದದಲ್ಲಿ ಸೊಪ್ಪಿಸಿ
 ಮರಳುವುದು ಪರಲೋಕದೆಡೆಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೨೬.

ಗ್ರನ್ಥಾಂತರದಲ್ಲಿ:—

ತ್ರಿಭಿರ್ವಶ್ಯೈಸ್ತು ತ್ರಿಭಿರ್ವಶ್ಯೈಸ್ತು ತ್ರಿಭಿರ್ವಶ್ಯೈಸ್ತು ತ್ರಿಭಿರ್ವಶ್ಯೈಸ್ತು |
 ಅತ್ಯುತ್ಕಟೈಃ ಪುಣ್ಯಪಾಪೈರಿಹೈವ ಫಲಮನ್ಮತೇ ||

ತನ್ನ ಗೃಹದೊಳು ಮೂರ್ತಿನತಿಸಂ
 ಪನ್ನ ಪೂಜ್ಯನು ಭೂಮಿಪಾ...ನು
 ತನ್ನ ದೇಶದೊಳಧಿಕನೈ ಗ್ರಾಮದೊಳು ಧನಿ ಪೂಜ್ಯ |

ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ ತಾವಿನೊ
ಳನ್ನರಿಸದೆ ವಿಶ್ವದೊಳು ಸಂ
ಪನ್ನ ಪೂಜಾಪಾತ್ರರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೪೩.

ಗ್ರನ್ಥಾಂತರದಲ್ಲಿ:—

ಸ್ವಗೃಹೇ ಪೂಜ್ಯತೇ ಮೂರ್ತುಃ ಸ್ವಗ್ರಾಮೇ ಪೂಜ್ಯತೇ ಧನೀ |
ಸ್ವದೇಶೇ ಪೂಜ್ಯತೇ ರಾಜಾ ವಿದ್ವಾನ್ ಸರ್ವತ್ರ ಪೂಜ್ಯತೇ ||

ಬರ್ವನಹನೈ ಶೂರ ನೂಱಿ
ಕ್ಲೌರ್ವನಹ ಸಾವಿರಕೆ ಪಂಡಿತ
ನೂರ್ವನಹನೈ ವೆಕ್ತ ದಶಸಾವಿರಕೆ ಲೋಕದೊಳು |
ಬರ್ವದಾನಿಯ ಕಾಣೆನೈ ತಾ
ನೂರ್ವ-ರೂರ್ವರಿಗೊಂದೆ ಗುಣವದು
ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೪೫.

ಗ್ರನ್ಥಾಂತರದಲ್ಲಿ:—

ಶತೇಷು ಜಾಯತೇ ಶೂರಃ ಸಹಸ್ರೇಷು ಚ ಪಣಿತಃ |
ವಕ್ತಾ ದಶಸಹಸ್ರೇಷು ದಾತಾ ಭವತಿ ವಾ ನ ವಾ ||

ದೈವದಾಧೀನದೊಳು ಜಗವಾ
ದೈವ ಮಂತ್ರಾಧೀನ ಮಂತ್ರವು
ಭೂವಿಬುಧರಾಧೀನವಾಗಿಹುದಾಗೆ ಲೋಕದೊಳು |
ದೈವವಾಬ್ರಾಹ್ಮಣರದಲ್ಲದೆ
ಭಾವಿಸಲು ಬುಧರಿಂದವಧಿಕವೆ
ದೈವವೆಂಬುದ ಕಾಣೆನೈ ನಾವೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೪೬.

ಗ್ರಂಥಾಂತರದಲ್ಲಿ:—

ದೈವಾಧೀನಂ ಜಗತ್ಸರ್ವಂ ಮನ್ಮಾಧೀನಸ್ತು ದೈವತಂ |
ತನ್ಮನ್ತ್ರಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣಾಧೀನಂ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋಮಮ ದೇವತಾ ||

ಕರಿತುರಗಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗ
ಳರಮನೆಗಳೊಳು ಪುತ್ತಮಿತ್ತರು
ತರುಣಿಯರು ಸಹಭವರು ಗೋತ್ರಜರಡವಿಯೊಳಗಿಕ್ಕಿ |
ಮರಳುವರು ನಿಜಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತ
ವೆರಡು ಬೆನ್ನೊಳ ಬಹುವುಪುಷುಡುದ
ನರಸ ಬಲ್ಲವನಾವನೈ ಹೇತೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೨.

ಅರ್ಥಾಗೃಹೇ ನಿವರ್ತನ್ತೇ ಶ್ರುತಾನೇ ಮಿತ್ರಬಾನ್ಧವಾಃ |
ಸುಕೃತಂ ದುಷ್ಕೃತಂ ಚೈವ ಗಚ್ಛಂತಮನುಗಚ್ಛತಿ ||

ಗರುಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರೇತಖಂಡವರ್ಗ ಕಾಂಡದಲ್ಲಿ, :— ಅ ೧೦, ಶ್ಲೋ ೨೫.

ಪರಿಪರಿಯ ಯಜ್ಞ ವನು ವಿರಚಿಸಿ
ಸುರಪತಿಯ ಸಂತುಷ್ಟವಡಿಸಲು
ಸುರಿವನೈ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುವೃಷ್ಟಿಯನು ಜಗಕೆ |
ಹರಿಹಯನು ಸಸ್ಯಾದಿಕಂಗಳ
ಹೊರೆಯಲೋಸುಗ ಮುಯ್ಯ ಮುಯ್ಯಾ
ಗಿರುತಿಹುದು ಭುವನದ್ವಯದೊಳವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೩.

ದೇವಾ ಭಾವಯತಾನೇನ ತೇ ದೇವಾ ಭಾವಯತು ವಃ |
ಪರಸ್ಪರಂ ಭಾವಯಂತೈಶ್ಚೈವ ಪರಮವಾಪ್ಸೃಥ ||

ಭಗವದ್ಗೀತೆಯಲ್ಲಿ:— ಅ ೩, ಶ್ಲೋ ೧೦.

ಮಾಡುತಿಹ ಯಜ್ಞ ವನು ಪರರಿಗೆ
 ಮಾಡಿಸುವ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನು
 ಮಾಡುತಿಹ ತದ್ವಿಷಯದೊಳು ಯೋಗ್ಯರನು ಮಾಡಿಸುವ |
 ಮಾಡುತಿಹ ದಾನವನು ಲೋಗರು
 ನೀಡುತಿರಲೊಳಕೊಳ್ಳು ಗುಣವನು
 ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹನೇ ಸಮರ್ಥನು ವಿಪ್ರರೊಳಗಿಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೫.

ಯಜನಂ ಯಾಜನಂ ಚೈವ ತಥಾ ದಾನಪ್ರತಿಗ್ರಹೌ |
 ಅಧ್ಯಾಪನಂ ಚಾಧ್ಯಯನಂ ಪಟ್ಟವರ್ಧಮಭಾಗ್ಯಾಜಿ ||

ಅನುಶಾಸನಪರ್ವದಲ್ಲಿ :— ಅ ೧೪೦, ಶ್ಲೋ ೬೪.

ಯುವತಿಯರು ಗಾಯಕರು ಕಿತವರು
 ತವತವೆಗೆ ಕೈವಾರಿಸುವರಾ
 ವವನನವನೇ ಪಚ್ಚಿದೂಷಿತನಿಹಪರಂಗಳಿಗೆ |
 ಇವರು ಮೂವರು ನಿಂದಿಸುವರಾ
 ವವನನವ ಸರ್ವಜ್ಞ ನೆನಿಸುವ
 ನವನಿಪತಿ ಚಿತ್ತವಿಸು ಧರ್ಮರಹಸ್ಯವಿಸ್ತರವ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೬೬.

ಯಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಕಿತವಾ ಯಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಚಾರಣಾಃ ||
 ಯಂ ಪ್ರಶಂಸಂತಿ ಬನ್ಧಕೋನ ಸ ಜೀವತಿ ಮಾನವಃ ||

ವಿದುರನೀತಿಯಲ್ಲಿ :— ಅ ೪೪, ಶ್ಲೋ ೪೫.

ಅರಸ ಕೇಳ್ಯ ಮಾರ್ಗ ಮೂಝಾ
 ಗಿರುತಿಹುದು ಸಂಪೂರ್ಣಧನ ಗುರು
 ಪರಿಚರಿಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳೆಂಬಿನಿತನತಿಗಳದು |

ತಿರುಗಿ ಬಂದೊಡೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪತ
ದೊರಕಲಖಿಯದು ಕಳೆಗಳನು ಸಂ
ವೆಸುವೆ ನರೋತ್ತಮರುಗಳಿಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೪೪

ಗುಣಾನ್ತರದಲ್ಲಿ:—

ಗುರುಶುಶ್ರೂಷಯಾ ವಿದ್ಯಾ ಪುಷ್ಕಲೇನ ಧನೇನ ವಾ |
ಅಥವಾ ವಿದ್ಯಯಾ ವಿದ್ಯಾ ಚತುರ್ಥಾನ್ನೋಪಲಭ್ಯತೇ ||

ತನ್ನ ದಾನವನಪಹರಿಸಿ ಕೊಂ
ಡನ್ನರಿತ್ತು ದಕಡ್ಡ ಬೀಜುವ
ಕುನ್ನಿ ಜನರಣುವತ್ತು ಸಾವಿರವರುಪ್ಪವರಿಯಂತ |
ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ವಿಷ್ಣು ಯೋಳು ಕ್ರಿಮಿ
ಜನ್ಮದಲ್ಲಿಹರಿದನಖಿದು ನೀ
ನಿನ್ನ ಕೊಟ್ಟು ದನುಳುಹಿ ಕೊಳ್ಳುವುದು ಧರ್ಮವಲ್ಲೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೯೩.

ಸ್ವದತ್ತಾಂ ಪರದತ್ತಾಂ ವಾ ಯೋಹರೇತ ವಸುನ ರಾಂ |
ಪ್ರಪ್ತವರ್ಷಸಹಸ್ರಾಣಿ ವಿಷ್ಣುಯಾಂ ಜಾಯತೇ ಕ್ರಿಮಿಃ ||

ಬೃಹಸ್ಪತಿಸ್ತೃತಿಯಲ್ಲಿ:— ಶ್ಲೋ ೧೯.

ವರಶ್ರುತಿಸ್ತೃತಿಗಳು ಕಣಾ ಭೂ
ಸುರರ ದೃಷ್ಟಿಗಳವಹೊಳೊಂದಕೆ
ಕೊರತೆಯಾಗಲು ಕಾಣನೆನಿಸುವನೆರಡನಖಿದು |
ಸುತವಿದು ಜಾತ್ಯಂಧನೆನಿಸುವ
ನರಸ ಕೇಳು ಮಾಂಸದೃಷ್ಟಿಗ
ಳಿರವಲೇ ಸರ್ವತ್ರಸಾಧಾರಣವು ಲೋಕದೊಳು ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೯೬.

ಪ್ರತಿಷ್ಠಾಂತರೇ ದ್ವೇ ವಿಪ್ರಾಣಾಂ ಚಕ್ಷುಷೀ ದೇವನಿರ್ಮಿತೇ |
ಕಾಣಸ್ತತ್ಪ್ರಕಯಾ ಹೀನೋದ್ವಾಭ್ಯಾಮೃತಃ ಪ್ರಕೀರ್ತಿತಃ ||

ಹಾರೀತಸ್ತೃತಿಯಲ್ಲಿ :— ಅಧ್ಯಾಯ ೧, ಶ್ಲೋ ೨೫.

ದಾನವಿರಹಿತನಾಗಿ ಜನಿಸುವ
ಮಾನವಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವದಜಿನ
ನೂನದುಷ್ಕ ತಗೆಯ್ವನದಜಿಂ ಘೋರತರನರಕ |
ಆನರಕದಿಂ ಮರಳಿ ಪಾತಕ
ಯೋನಿಯೊಳು ದಾರಿದ್ರ್ಯವದು ತಾ
ನೇನ ಮಾಡೆಯು ಬಿನ್ನ ಬಿಡದವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦೩.

ಗ್ರನ್ಥಾಂತರದಲ್ಲಿ :—

ಅದಾನದೋಷೇಣ ಭವೇದ್ದರಿದ್ರಃ ದಾರಿದ್ರ್ಯದೋಷಾತ್ಪು
ಕರೋತಿ ಪಾಪಂ |
ಪಾಪಾದ್ಧರಿದ್ರಃ ಪುನರೇತಿ ಜನ್ಮ ಪುನರ್ಧರಿದ್ರಃ ಪುನರೇವ ಪಾಪೀ ||

ಗಗನದಗಲದಿನ್ನುಗುವ ವೈಷ್ಣವೋ
ಳೊಗೆದ ಕೀಲಾಲವು ಸಮುದ್ರವೆ
ಹೊಗುವವೊಲು ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ರೂಪುಗಳೊಳೆಸೆವ |
ಬಗುಮಿಗೆಯ ದೈವದ ಪದಾಂಬುಜ
ಯುಗಳರಚನೆಯ ಪೂಜನೆಗಳಿವು
ಜಗದುಪರನನು ಮುಟ್ಟದಿಹುವೇ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦೬.

ಅಕಾಶಾತ್ಪತಿಸಂ ತೋಯಂ ಯಥಾ ಗಚ್ಛತಿ ಸಾಗರಂ |
ಸರ್ವದೇವನಮಸ್ಯಾರಃ ಕೇಶವಂ ಪ್ರತಿ ಗಚ್ಛತಿ ||

ಪಾಣ್ಡವಗೀತೆಯಲ್ಲಿ :— ಶ್ಲೋ ೧೦

ಜಲದೊಳಗೆ ವಾರಾಹವಿಷ್ಣು
 ಸಲದೊಳಗೆ ವಾಮನನು ವನಸಂ
 ಕುಲದೊಳಗೆ ನರಸಿಂಹನಾಗಿಯೆ ಭಕ್ತನಿಕರವನು |
 ಸಲಹುತಿಹನೊಮ್ಮೆಯು ಜಗತ್ತಯ
 ದೊಳಗು ಪೊಣಗೊಂದೆನ್ನ ದೀಪರಿ
 ಜಲರುಹಾಕ್ಷನು ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶವನಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ ||
 ಸಂಧಿ ೪, ಪದ್ಯ ೧೦೭

ಜಲೇ ರಕ್ಷತಿ ವಾರಾಹಃ ಸ್ಥಲೇ ರಕ್ಷತಿ ವಾಮನಃ |
 ಅಟವ್ಯಾಂ ನಾರಸಿಂಹಶ್ಚ ಸರ್ವತಃ ಪಾತಿ ಕೇಶವಃ ||

ಬ್ರಹ್ಮಾಣ್ಡಪುರಾಣದಲ್ಲಿ ಇನ್ನನಾರದ ಸಂವಾದದಲ್ಲಿ ವಿಷ್ಣು
 ಪಂಜರ ಸ್ತೋತ್ರದಲ್ಲಿ- ಶ್ಲೋ ೧೫

ಹೀಗೆ ಹಲವುಕಡೆಗಳಿಂದ ಅನೇಕನೀತಿಗಳು ಸಂಗ್ರಹಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರು
 ವುದರಿಂದ ಕವಿಯು ಬಹು ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ನೋಡಿದವನೆಂದು ಶ್ಲಾಘಿಸ
 ಬಹುದಾದರೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವೆನೆಂದು ಪ್ರತಿಜ್ಞೆಮಾಡಿ
 ಅಪ್ರಸ್ತುತಗಳಾದ ಅನೇಕಸಾಮಾನ್ಯನೀತಿಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದು ಇಂತಹ
 ದೊಡ್ಡ ಗ್ರಂಥವನ್ನು ರಚಿಸಿದ ಉದ್ಧಾಮನಾದ ಈ ಕವಿಯ ಯೋಗ್ಯತೆಗೆ
 ಕುಂದನ್ನುಂಟುಮಾಡುವುದೇ ಹೊರತು ಪ್ರಶಸ್ತಿಯನ್ನುಂಟುಮಾಡ
 ಲಾರದು. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯು ಪಂಡಿತಪಾಮರ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ
 ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತಿರಬೇಕೆಂದು ಸುಲಭಶೈಲಿಯಿಂದ ರಚಿಸಿದ ಈ
 ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಪಂಡಿತೈಕವೇದ್ಯವಾದ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಿ
 ಬರೆದರೆ ಪಾಮರರಿಗೆ ತಿಳಿಯದೆ ಅಸ್ವಾರಸ್ಯವೂ ಬೇಸರವೂ ಉಂಟಾಗಿ
 ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಸುಖಪ್ರವೃತ್ತಿಯು ಹುಟ್ಟಲಾರದೆಂದು ಭೀಷ್ಮ ಸರ್ವದಲ್ಲಿ
 ಗೀತಾರ್ಥವನ್ನು ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಇಲ್ಲಿಯೂ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯವನ್ನು
 ಸಂಕ್ಷಿಪ್ತವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವುದು. ಸಂಗ್ರಹವಾಗಿ ಹೇಳಿರುವ ಗೀತಾರ್ಥವನ್ನು

ಉಪ್ಪರಹಳ್ಳಿ ರಾಮಪ್ಪನೆಂಬವರು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಯೆಲ್ಲ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಅತ್ಯಾದರದಿಂದ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾ ತಮ್ಮ ಪೌರಾಣಿಕವನ್ನು ತೋರಿಸುತ್ತಿರುವ ಹಲಬರೋಳಿಗೆ ಯಾರೋ ಕೆಲವರು ಬ್ರಹ್ಮವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನಭಿಜ್ಞರಾದರೂ ಅಭಿಜ್ಞರಂತೆ ನಟಿಸಿ ಪಾಮರರಿಗೆ ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸೇರಿಸಿದ ಪದ್ಯಗಳು ಹಲವು ಇದರಲ್ಲಿಯೂ ಬೆರೆದು ಅಸಂಬಂಧವಾಗಿವೆ ಯೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಅದುದರಿಂದಲೇ ಮಾತೃಕೆಗಳಲ್ಲಿ ಬಂದೊಂದರಲ್ಲಿ ಬಂದೊಂದುವಿಧವಾದ ಪಾಠವು ಬಿದ್ದಿದೆಯೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಕೆಲವು ಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿ ಆದಿ ಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಅವತಾರಕಥೆ ಐರಾವತಕಥೆ ಮೊದಲಾದುವೂ ಗ್ರಂಥಾಂತರದಿಂದ ಸಂಗ್ರಹಿಸಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟುವೇ ಆಗಿವೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಒಂದು ಪುರಾತನಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ (ಓರಿಯಂಟಲ್ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿರುವ) ೧ನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪ್ರಸ್ತಿಕದಲ್ಲಿ ಅರಣ್ಯಪರ್ವದ ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ೧೫೪ ನೆಯ ಪತ್ರದಲ್ಲಿ ಪರ್ವಗಳ ಸಂಧಿ ಪದ್ಯಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯನ್ನು ತೋರಿಸುವಾಗ ಆದಿಪರ್ವಕ್ಕೆ ಹಿಟ್ಟುಗಮಹಾಭಾರತದ ಕಥೆ ಸಹ ಸಂಧಿ ಪದನು ೩೦೫೩ ಎಂದು ಬರೆದಿರುವುದೇ ಆಧಾರವಾಗಿದೆ. ಹಿಟ್ಟುಗಮಹಾಭಾರತವೆಂಬ ಗ್ರಂಥವು ನಮಗೆ ದೊರೆತಿಲ್ಲ. ಕೆಲವರು ಈ ಕವಿಯು ಅಭಿಜ್ಞ ನಲ್ಲವೆಂದೂ ಯಾವನೋ ಒಬ್ಬ ಅಧಿಕಾರಿಯಲ್ಲಿ ಸೇವಾವೃತ್ತಿಯಲ್ಲಿದ್ದನೆಂದೂ ಆ ಅಧಿಕಾರಿಯು ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತಮಹಾಭಾರತದ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳಿಸುತ್ತಿದ್ದ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಈತನೂ ಪುರಾಣವನ್ನು ಕೇಳುತ್ತಾ ಇದ್ದು ಹತ್ತುಪರ್ವಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ತನಗೆ ಆ ಮನೆಯನ್ನು ಬಿಡಬೇಕಾಗಿ ಬಂದುದರಿಂದ ಮುಂದಣ ವಿಷಯವನ್ನು ಕೇಳದೆ ತಾನು ಕೇಳಿದ್ದ ಭಾಗವನ್ನೇ ಭಕ್ತಿಯಿಂದೊಡಗೂಡಿದ ಉತ್ಸಾಹದಿಂದ ತನಗೆ ಅಪ್ಪವಾಗಿ ತಿಳಿದಿರುವ ಕನ್ನಡದ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಮನ ಬಂದಂತೆ ರಚಿಸಿದನೆಂದೂ ಪುರಾಣವನ್ನು ಹೇಳುವಾಗ ಪರಾಧೀನನಾದ ತನಗೆ ಯಾವವಿಷಯಗಳನ್ನು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೂ ವಕಾಶವು ದೊರೆಯಲಿಲ್ಲವೋ ಆ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳದೇ ಬಿಟ್ಟಿರುವನೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕವಿಯು ಹೇಳುವ ವಿಷಯಗಳನ್ನೂ ವರ್ಣಿಸುವ ಕ್ರಮ
ಗಳನ್ನೂ ಉಪಯೋಗಿಸುವ ಅಪೂರ್ವಗಳಾದ ಪದಗಳನ್ನೂ ಮನಸ್ಸು
ನಲ್ಲಿ ತೋರಿದ ಅರ್ಥವನ್ನು ಸುಲಭವಾಗಿ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಹೇಳುವ ರೀತಿ
ಯನ್ನೂ ಅನಾಯಾಸದಿಂದ ರಚಿಸುವ ಕಾವ್ಯಬಂಧದ ಸರಣಿಯನ್ನೂ
ಗ್ರಂಥದ ಆವಿಭಾಗದಲ್ಲಿ ತಾನೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿರುವ ಉದ್ದಾ ಮತೆಯನ್ನೂ
ನೋಡಿದ ಯಾರುತಾನೆ ಕವಿಯು ಅಭಿಜ್ಞ ನಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳುವರು.
ಸಂಗೀತಸಾಹಿತ್ಯೋಭಯವಿಶಾರದನಾದ ಈ ಕವಿಯು ತನ್ನ ಗ್ರಂಥವು
ಓದುವವರಿಗೂ ಕೇಳುವವರಿಗೂ ಚರಿತ್ರಾಪೇಕ್ಷೆಗಳಿಗೂ ಅರ್ಥಾನುಸಂ
ಧಾನದಿಂದ ರಸಾಸ್ವಾದವನ್ನು ಮಾಡುವವರಿಗೂ ಸಂತೋಷವನ್ನುಂಟು
ಮಾಡುವಂತೆ ಇರಬೇಕೆಂದು ಯೋಚಿಸಿ, ರಾಗದಿಂದೋದುವುದಕ್ಕೆ ಕ್ಲೇಶ
ವನ್ನುಂಟುಮಾಡುವ ಸುಶ್ರಾವ್ಯವಲ್ಲದ ವೈವಿಧ್ಯಮಯತತ್ವಗಳನ್ನು
ರಾಗಕ್ಕನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ಆ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಪ್ರಚಾರದಲ್ಲಿದ್ದ ಹೊಸಕನ್ನಡ
ಕ್ಕನುಸಾರವಾಗಿ ಸ್ವರಾಂತಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ತದ್ಭವಗಳಲ್ಲಿ ಸಂಸ್ಕೃತತತ್ವ
ಗಳ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ವಿರಳಮಾಡಿ ಅಕಾರೇಕಾರೋಕಾರ
ಗಳನ್ನು ನಡುವೆ ಸೇರಿಸಿ ಹೇಳುವಂತೆ ಕನ್ನಡತತ್ವಗಳ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರ
ಗಳನ್ನು ವಿರಳಮಾಡಿ ಉಚಿತವಾದಸ್ವರವನ್ನು ಸೇರಿಸಿ ಓದುವುದಕ್ಕೆ
ಸುಲಭವಾದುವುಗಳನ್ನಾಗಿಯೂ ರೇಫಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನು ಶಿಥಿಲ
ವಾಗಿ ಉಪಯೋಗಿಸಬಹುದೆಂಬ ವೈಯಾಕರಣರಮಾತನ್ನು ಉಪಲಕ್ಷಣ
ವನ್ನಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ಇತರ ಸಂಯುಕ್ತಾಕ್ಷರಗಳನ್ನೂ ಶಿಥಿಲಗಳನ್ನಾಗಿ
ಯೂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರಯೋಗಿಸಿರುತ್ತಾನೆ.

ಛಂದೋಭಂಗಾನನ್ವಿತತ್ವಾದಿದೋಷಗಳು ಅಜ್ಞ ರಾದ ಲೇಖಕ
ರಿಂದಂಟಾಗಿರುವವೇ ಹೊರತು ಕವಿಕೃತದೋಷಗಳೆಂದು ಹೇಳಲಾಗು
ವುದಿಲ್ಲ. ಆದುದರಿಂದಲೇ ಒಂದೊಂದು ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದುವಿಧ
ವಾದ ಪಾಠವು ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಕವಿಕರಲಿಖಿತವಾದ ಪುಸ್ತಕವು ಸಿಕ್ಕಿ
ದರೆ ಅದರಲ್ಲಿ ಇಂತಹ ದೋಷಗಳು ದೊರೆಯಲಾರವು. ಒಂದೊಂದು
ಕಡೆಯಲ್ಲಿ ಕ್ಲಿಷ್ಟಾನ್ವಯವು ಅವಾರ್ಥವಾಗಿ ತೋರಿ ಬಂದರೂ ಅದು

ಇಟ್ಟ ಪದವನ್ನು ತೆಗೆಯದೆ ಮುಂದೆ ತದನುಸಾರವಾದ ರಚನೆಯನ್ನೇ ಮಾಡುತ್ತಾ ಪದ್ಯಗಳನ್ನು ಪೂರ್ತಿಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಕವಿಯೇ ಅಸಾಧಾರಣ ಶಕ್ತಿಯಿಂದಂಟಾದುದೆಂದು ಊಹಿಸಬಹುದು. ಇಟ್ಟಪದವನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದಿಲ್ಲವೆಂಬ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಕವಿಯೇ ಹೇಳಿಕೊಂಡಿದ್ದಾನೆ. ರಾಗದಿಂದ ಓದುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಕೂಲಿಸುವಂತೆ ರಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ ಯೆಂಬುದಕ್ಕೆ ಈ ಲೈಬ್ರರಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಇರುವ ಒಂದು ಪುರಾತನವಾದ ಓಲೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ (ಒನೆಯ ನಂಬರಿನ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ) ಆದಿಪರ್ವದ ಎಲ್ಲಾ ಸ್ಥಿತಿಗಳಿಗೂ ಒಂದೊಂದು ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ ಒಂದೊಂದು ವಿಧವಾದ ರಾಗವು ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದೂ ಈಗ ಕನ್ನಡದ ಭಾರತವನ್ನು ಓದುವವರೆಲ್ಲರೂ ಹಲವುರಾಗಗಳಿಂದ ಓದುತ್ತಿರುವುದೂ ನಿರ್ದೋಷವಾಗಿವೆ. ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಪುರಾತನವಾದ ಓಲೆಯ ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ರಾಗಗಳು.

ಸಂಧಿ ಸಂಖ್ಯೆ.

ರಾಗದ ಹೆಸರು.

೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ಪತ್ರವು ಹೇಳಿರುವುದರಿಂದ ರಾಗವು
ಗೊತ್ತಿಲ್ಲ

೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ಶಾಂತಮಲಹರಿ

೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ಬವುಳಿ

೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ಸಾಲಂಗನಾಟ

೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ಮಾಲವ

೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

”

೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ಕನ್ನಡಗೌಳ

೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ರಾಮಕಿ

೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ನಾಟ

೧೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

”

೧೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ಕಾಂಬೋದಿ

೧೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ಮಲಹರಿ

೧೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ನಾಟ

೧೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ಶಾಂತಮಲಹರಿ

೧೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ

ಮಾಳವ

ಸಂಧಿ ಸಂಖ್ಯೆ.	ರಾಗದ ಹೆಸರು.
೧೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಲಹರಿ
೧೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟ
೧೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಧನ್ಯಾಸಿ
೧೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟ
೨೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಶಾಂತಮಲಹರಿ
೨೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	”
೨೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕನ್ನಡಗೌಳ
೨೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಓಲೆಯು ಹೋಗಿದೆ
೨೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	”
೨೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟ
೨೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	”
೨೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕೇತಾರಗೌಳ
೨೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಆಹರಿ
೨೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	”
೩೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕೇತಾರಗೌಳ
೩೧ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಶಾಂತಮಲಹರಿ
೩೨ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಕನ್ನಡಗೌಳ
೩೩ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಲಹರಿ
೩೪ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	”
೩೫ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾದನಾನುಕ್ರಿಯೆ
೩೬ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಬವುಳಿ
೩೭ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ನಾಟ
೩೮ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಮಲಹರಿ
೩೯ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಬವುಳಿ
೪೦ ನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿ	ಓಲೆಯು ಹೋಗಿದೆ.

ಈ ಸಾರಣಪ್ರಸಂಗ ತನ್ನ ಭಾರತವನ್ನು ರಾಗದಿಂದ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ತಿಳಿಯುವಂತೆ ಓದುತ್ತಾ ಜನರ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಆನಂದವನ್ನುಂಟುಮಾಡುತ್ತಿ ದ್ದುದರಿಂದಲೇ ಈ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಬಹುಪ್ರಶಸ್ತ್ಯವೂ ಎಲ್ಲಾ ಕಡೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶೀಘ್ರ ಪ್ರಚಾರವೂ ಉಂಟಾಯಿತೆಂದೂಹಿಸ ಬಹುದು.

ಈ ಕವಿಯ ಮತದ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಅನೇಕರು ಅನೇಕವಿಧವಾಗಿ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವಂತೆ ಹೇಳಾಗಿ ಸೇರಿಸಿರುವ ಭಾಗಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟರೆ ದ್ವೈತಮತದ ವೈಷ್ಣವಬ್ರಾಹ್ಮಣನೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕೆ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಪ್ರಮಾಣವು ದೊರೆಯುವುದಿಲ್ಲ.

ಮತ್ತು

“ಶಿವನ ಬಲದಿಂದಧಿಕ ಬಲವನು ಕಾಣೆ” (೩-೩೧)

“ಸಿರಿಹಿತ ಶಿವನಾದೊಡಾತನ ಸರಕುಮಾಡದು ಲೋಕ”

(೩-೩೩)

“ಭಾಳನೇತ್ರನು ದೈವದೊಳು” (೩-೬೪)

“ಅಭವನಂಘ್ರಿಯ ಸೇವೆಯೊಳು ಹರಿನಿಭನೆನಿಸಿ” (೩-೩೩)

“ಹರಿಬಕುತಿ ಲೋಲುಪನೆನಿಸಿ ಶಂ

ಕರನ ಬದ್ಧದ್ವೀಪಿಯಹ ಶಂ

ಕರನ ಭಕ್ತಿಯೊಳಧಿಕನಾಗಿಯೆ ವಿಷ್ಣುವಿನ ಮೇಲೆ |

ಎಱಕವಿಲ್ಲದ ಕರ್ಮಚಂಡಾ

ಲರುಗಳಪ್ಪತ್ತೇಳುಕೋಟಿಯ

ನರಕದೊಳಗೋಲಾಡುತಿಹರವನೀಶ ಕೇಳಂದ” ||

ಸಂಧಿ ೩, ೧೦೩.

“ಹಲವು ವರ್ಣದೊಳಸೆವ ಗೋಸಂ

ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ವರ್ಣದೊಳು ಕಂ

ಗೊಳಿಸುವೀಕ್ಷೀರಾಮೃತವು ಮೈಗೊಂಡು ತೋರ್ಪಂತೆ |

ಹೊಲಬುಗೆಟ್ಟ ಚರಾಚರಂಗಳ

ಸುಖವಿನೊಳು ಸುಖವಡಗಿ ಕಡೆಯೊಳು

ನಿಲುವ ನಿಜ ವೊಂದಲ್ಲವೆರಡಿಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಸು” ||

ಸಂಧಿ ೩, ೧೩.

ಒಂದು ವಸ್ತುವೆನಿಸು ವೊಡುವೆ

ನೆಂದು ಬುದ್ಧಿಭ್ರಾಂತಿಯೊಳು ಮನ

ಸಂದು ಸಮ್ಯಗ್ಜ್ಞಾನದುದಯದ ನೆಲೆಯು ಕಾಣಿಸದೆ |

ದಂದುಗಂಬಡುತಿಹುದು ತತ್ತ್ವದ
ಹಿಂದುಮುಂದಣಿಯದೆ ಮಹಾತ್ಮರು
ಬಂದ ಪಥದೊಳು ಬಾರದೇ ಕಿಡುತಿಹುದು ಜಗವೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೧೬.

ಬಂದು ಪರವಸ್ತುವಿನ ಬುಣಯೊಳು
ಬಂದುವಬುಜಭವಾಣ ಕೋಟಿಗೆ
ಕಂದೊಡವು ಬೇಣಿಲ್ಲ ಸರ್ವವು ವಿಷ್ಣು ಮೆಯವೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೧೭.

ಜೀವಪರಮರಥೇದವನು ಸಂ
ಭಾವಿಸದೆ ವೇದಾಂತತಾಸ್ತ್ರವೆ
ನಾವಮುಖವೆಂದಣಿಯದೇ ದಾಸೋಹವೆಂದೆನುತೆ |

ಕೋವಿದರ ಸಂಗವನುಚಿದು ಮೂ
ಯಾವಿಲಾಸದ ಬಗೆಯ ನೋಡದೆ
ಸಾವುತಿಸುದೈ ದ್ವೈತವವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೧೮.

ಉತ್ತಮರ ಸಂಗದೊಳಗೋಲಾ
ಡುತ್ತೆ ದುರ್ವಿಷಯಂಗಳನು ಮುಖಿ
ದೊತ್ತಿ ಸಕಲಚರಾಚರದ ಸುಖದುಃಖವನು ತಾನು |
ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುತೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪವಿ
ದತ್ತೊಡು ತನಗೆಂಬ ಕಾಣಿಕೆ
ಯುತ್ತರೋತ್ತರಸಿದ್ಧಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

ಸಂಧಿ ೪, ೧೯.

ಎಂಬುವೇ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳು ಪರಿಶೀಲಿಸಿದರೆ ದ್ವೈತ
ಮತಕ್ಕೆ ವಿರುದ್ಧವಾಗಿ ತೋರುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಈ ಕವಿಯು
ಅದ್ವೈತಿಯೆಂದೇ ಹೇಳಬಹುದು. ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಮ|| ರಾ|| ಬಿ.
ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನವರು ೧೯೦೧ನೆಯ ವರುಷದ ಎಕ್ಟ್ರೀಸ್ ಪರೀಕ್ಷೆಗೆ
ನಿಯಮಿತವಾದ ಪದ್ಯಗ್ರಂಥದ ಪೀಠಿಕೆಯಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರಪಡಿಸಿ ಬರೆದಿರು
ವುದರಿಂದ ಇಲ್ಲಿ ಸಂಕ್ಷೇಪಿಸಿದೆ.

ಆದರೆ ಮು|| ರಾ|| ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ ಮು|| ರಾ|| ಕೃಷ್ಣಪ್ಪನ
ವರೂ ನಾರಣಪ್ಪನು ಶೈವನಾಗಿದ್ದ ಚಾಮರಸನ ತಂಗಿಯನ್ನು ಮದುವೆ
ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದನೆಂದೂ ಪ್ರಾಥಮಿಕವರಾಯನ ಕಾಲದಲ್ಲಿದ್ದವನೆಂದೂ
೧೪೫೦ನೆಯ ವರ್ಷವೇ ಇವನ ನಿಜವಾದ ಕಾಲವೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.
ಈ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ಚೋರಬಸವಚರಿತ್ರೆ, ಗುರುರಾಜ ಚಾರಿತ್ರೆ, ಭೈರವೇ
ಶ್ವರಕಾವ್ಯಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ, ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ
ವಚನಗಳಿಂದ ದೃಢಪಡಿಸುತ್ತಾರೆ. ಆ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದೇನೆಂದರೆ-
ಚೋರಬಸವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ—ಚಾಮರಸನು ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆಯನ್ನು
ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಹಂಪಿಯ ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನ ಸಮಾಸಕ್ಕೆ ಬರಲು
ಆತನು ಎದ್ದು ಬಂದು ಚಾಮರಸನ ಕೈಯಂ ಪಿಡಿದು ಕರೆದುದು
ಅಧಿಕಾಸನವನಿತ್ತು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿ ತತ್ಕಾಲಯೋಗ್ಯೋಪಚಾರಂಗಳಂ ಮಾಡಿ
ಎತ್ತಣಿಂ ಬಂದೆ ? ಪುರವಾವುದು ? ಪೆಸರೇನು ? ವಿರತಿಯಂ ಕೈಗೊಂಡು
ದೇಕೆ ? ಕ್ರಮವಾಗಿ ಹೇಳು ಎಂದು ಚಾಮರಸನಂ ಕೇಳಲು
ಚಾಮರಸನು.

ಗುರುವೆ ನಾಂ ಪುಟ್ಟಿದೆಡೆ ಗದುಗು ಚಾಮರಸನೊಂ
ಬರುವೆನ್ನ ಪೆಸರ ನಮ್ಮನುಜಾತೆಯೊರ್ವಳನು
ವರಕುಮಾರವ್ಯಾಸಗಿತ್ತಿಹೆವು ವನನು ನಾವುಂ ಸುಖದೊಳರುತಿ
ದೊವು |

ಇರುತಿರಲ್ಪೊಂದು ವಾಸರದೆ ನಮ್ಮಿರ್ವರಾ
ಪುರದಧಿಪ ಕರಿಸಿ ಗೀರ್ವಾಣವಾಗ್ಬಾರತವೆ
ನಿರದೆ ಕನ್ನಡದ ನುಡಿಯಿಂ ಪೇಟಿರಂದು ನೇಮಿಸಲು ಕೈಕೊಂಡು
ಬಂದು ||

ಪೂರ್ವಾರ್ಧವಾನುತ್ತರಾರ್ಧವವೆ ಮಾಡುತಿರೆ
ಪೂರ್ವದೇಶಗಳಿಂದೆ ವಿಧ್ವಾಂಸರೈತಂದು
ವುರ್ವೀಶನಿಂದೆ ತೇಜಂಬಡೆದು ವೀರ್ವಾರ್ತೆಗೇಳಿ ನಮ್ಮಿಡೆಗೆ ಬರಲು|

ಗರ್ವಮುಖದವರ್ಗೆ ಯೋಗ್ಯೋಪಚಾರಂಗೈದು
ತರ್ವಾಯಿಯಾಸನವನಿತ್ತು ಕುಳಿ ರಿಸಾದಿ
ಪರ್ವಸಹಮುಸಿದನಿತ್ತು ಪುಸ್ತಕವ ಮುಂದಿಡಲು ವೋದಿಯ
ಫೈಸಿ ನಲಿದು ||

ಲಕ್ಷಣಾಲಂಕಾರಸಭಾವಚಿತ್ರಾಪ
ರೋಕ್ಷದಿಂ ರಸಭರಿತವಾಗಿರಲುಮವರು ಪಾ
ದೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿರಲಾಗ ನಾನು ಪುಸ್ತಕವ ಬೆರಲಿಂ ಪುಸುಕೆ ರುಧಿರ್ಗ
ರೆದುದು |

ಅದನ್ನು ನೋಡಿ ವಿಸ್ತೃತರಾಗಿ ಹೋಗುತ್ತಿದ್ದ ಆ ಭೂಸುರರು
ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ನೋಡಿ ನಿಸ್ಸಾರಮಾಡಲು ಅವನು
ಕೋಪಿಸಿಕೊಂಡು ಹೆಂಡತಿಯನ್ನು ಕರೆದು ನಿಮ್ಮಣ ನ ಕಾವ್ಯಕ್ಕೆ
ನನ್ನ ಕಾವ್ಯವು ನಿಸ್ಸಾರವಾಯ್ತು. ದೊರೆಯಿಂದ ನನಗೆ ಯಾವ
ಮರ್ಯಾದೆಯೂ ದೊರೆಯಲಾರದು. ನಾನಿತ್ತೆರದೆ ಕಾಶೀಯಾತ್ರಿಗೈದವೆನು.
ಎಂದು ಹೇಳಲು ಪತಿವಿರಹವನ್ನು ಸಹಿಸಲಾರದ ಆತನ ಹೆಂಡತಿಯು
ಪತಿಯೊಡನೆ ನಾನು ಆ ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತಂದು ಸುಟ್ಟುಹಾಕುವೆನು.
ನೀಂ ಸೈರಿಸೆಂದು ಹೇಳಿ ನಾನಿಲ್ಲದಾಗ ನನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಆ
ಪುಸ್ತಕವನ್ನು ತೆಗೆದು ಕೊಂಡು ಹೋಗಿ ದಹಿಸಿ ಗಂಡನನ್ನು ಸಮಾಧಾನ
ಪಡಿಸಿವಳು. ನಾನು ಆ ಪುಸ್ತಕವು ಹೋದುದರಿಂದ ವೈಭವವನ್ನು
ಹೊಂದಿ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ತ್ಯಜಿಸಿ ಯತಿಯ ಮಾರ್ಗದಿಂದ ತೀರ್ಥಯಾತ್ರೆ
ಮಾಡುತ್ತಾ ಇಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು ಪೂಜ್ಯರಾದ ನಿಮ್ಮನ್ನು ಕಂಡೆನು, ಎಂದು ಹೇಳಿ
ನೀವು ಪ್ರಸನ್ನರಾಗಿ ರಾಘವಾಂಕನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಿದುದನ್ನು ನಾನು ಕೇಳಿದೆನು.
ನನ್ನನ್ನು ಔವಾನೀರ್ಯವಹಿಸದೆ ಧನ್ಯನಂ ಮಾಡಬೇಕು. ಎಂದು
ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದನು. ಹರಿಶ್ಚರನು ಆತನನ್ನು ಕುರಿತು ನೀನು ನರಸ್ಮುತಿ
ಯನ್ನು ಮಾಡಿದುದರಿಂದ ಉಂಟಾದ ಮಹಾದೋಷವು ಶರಣರ
ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ ಪರಿಸಿ ಅವರನ್ನು ಪೋಗಳೆದೊಡೆ ಪೋಗುವುದು,
ಲಿಂಗದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದೊಡೆ ನಿಜಮೊಕ್ಷಮೆಪ್ಪುದು ಎಂದು ಹೇಳಿ

ಪ್ರಮಥೇಂದ್ರ ಚೋರಬಸವನ ಮಹಿಮೆಯನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿ ಅವನ ನಾಲಿಗೆ
ಯಲ್ಲಿ ಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯನ್ನು ಬರೆದು ಕಳುಹಲು ಅವನು ವಿರೂಪಾಕ್ಷ
ನನ್ನೊಲಿಸಿ ಅವನವೃತ್ತಿಯನ್ನು ತಾಳಿ ಉದ್ಧಾನವೀರಭದ್ರನಲ್ಲಿಗೆ ಬಂದು
ಅವನಿಂದ ಲಿಂಗೋಪದೇಶದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಅವನ ನಿರೂಪದಿಂದ
ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನ್ನು ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಹಂಪಿಯಲ್ಲಿ ರಾಘವ, ಭೀಮ
ಕವಿ, ಲಕ್ಷ್ಮಣ, ಮಂತ್ರಿ ಮೊದಲಾದ ಶಿವಭಕ್ತಕವಿಗಳ ಮಧ್ಯದಲ್ಲಿ ಬೆಳಗು
ತ್ತಿದ್ದ ಹರಿಹರಶಿವಾರಾಧನೆಗೈತಂದು ಅವನೊಡನೆ ಪ್ರಭುಲಿಂಗ
ಲೀಲೆಯನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಿದ್ದನು. ಈ ವಾರ್ತೆಯು ದೇವರಾಜನಿಗೆ
ತಿಳಿಯಲು ಆ ರಾಜನು ಚಾಮರಸನನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಅವನು ರಚಿಸಿದ
ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಓದಿಸಲು ಅಲ್ಲಿದ್ದ ಕವಿಗಳೆಲ್ಲ ಮುಕ್ತಿ
ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯ ಸಾಧನವಾದುದೆಂದು ಹೊಗಳಿದರು. ದೇವರಾಜನು ಮೆಚ್ಚಿ
ಚಾಮರಸನನ್ನು ಪಟ್ಟದ ಗಜದ ಮೇಲೆ ಕೂರಿಸಿ ಚಿನ್ನದ ಪಲ್ಲಕ್ಕಿ
ಯಲ್ಲಿ ಪುಸ್ತಕವನ್ನಿಟ್ಟು ಪಂಚಕ್ರೋಶದಲ್ಲಿ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯು ಮಾಡಿಸಿ
ಮುಂಗಡೆಯ ಸೋಪಾನವಿಳಿದು ರಥವಿಧಿವಿಡಿದಿದ್ದ ವಿರೂಪಾಕ್ಷನಂ
ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಹರೀಶ್ವರನ ಮಠದಲ್ಲಿಳುಹಿ ಅರಮನೆಗೆ ಹೋದನು. ಇತ್ತ
ಚಾಮರಸನು ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಶಿವಗೋಷ್ಠಿ ಯಲ್ಲಿರಲು ಒಬ್ಬ ಭೂಸುರನು
ಬಂದು ಗದಗಿನ ರಾಜನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಕನಕಸ್ನಾನವನ್ನು
ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವನು ಎಂದು ಹೇಳಲು ಚಾಮರಸನು ಕೋಪಾರೂಢ
ನಾಗಿ ಪಂಡಿತರೊಡನೆ ಅಂದಣ, ಭೇರಿ, ಕಹಳ, ಭಟ್ಟರ ಪೊಗಳಿಕೆ
ಮೊದಲಾದ ಆಡಂಬರದಿಂದ ಹೊರಟು ಆ ಊರಿನ ಉಪವನಕ್ಕೆದ್ದಿ
ಬೀಡಂ ಬಿಟ್ಟು ಭೇರಿಯನ್ನು ಹೊಡಿಸಲು ಈ ಸಮಾಚಾರವನ್ನು
ರೂಢೀಶನು ಕೇಳಿ ಇದಿಗೊಂಡು ಮೆರೆವಣಿಗೆ ಮಾಡಿಸಿಕೊಂಡು
ಕರೆದುಯ್ದು ಉನ್ನತಾಸನದಲ್ಲಿ ಕೂರಿಸಿ ಉಪಚರಿಸಿ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು
ನೀವು ಹೋದಮೇಲೆ ಭಾರತವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣಗೊಳಿಸಿದುದಕ್ಕಾಗಿ
ಅವನಿಗೆ ಸುವರ್ಣಾಭೀಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿರುವೆನು. ಈ ಕಾಲಕ್ಕೆ
ಸರಿಯಾಗಿ ನೀವೂ ಬಂದಿರಿ ಎಂದು ಹೇಳಲು ಚಾಮರಸನು ಶವಕೇಶ್ರಂಗಾರ
ಮಾಡಿದಂತೆ ಸತ್ತಪ್ರಬಂಧಕ್ಕೆ ಕನಕಸ್ನಾನವನ್ನು ಮಾಡಿದೊಡೆ ಫಲ

ವೇನು ? ವೈರ್ಥವೆನೆ ರಾಜನು ಜೀವನದ ಪ್ರಬಂಧಗಳುಂಟೆ ? ಎಂಜು
 ಕೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಉಂಟೆಂದು ಹೇಳಿ ಚಾಮರಸನು ತಾನು ಮಾಡಿದ
 ಪ್ರಭುಲಿಂಗ ಲೀಲೆಯನ್ನು ಓದಿ ಯಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿಸ್ತರಿಸಲು ರಾಜನು
 ದಿಟವೆಂದು ಚಾಮರಸಂಗೆರಗಿ ಅವನು ಪೇಳಂತೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ
 ಭಾರತವನ್ನು ನಿಸ್ಸಾರಗೈದು ಕನಕಸ್ನಾನವೆಂ ಪರಿಹರಿಸಿ ಚಾಮರಸ
 ನಿಂದ ವೀರಶೈವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದು ಕೊಂಡನು ಎಂದು ಹೇಳಿದೆ.
 ಗುರುರಾಜ ಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ :—

ಕವಿಗಮಕಿಗಳು ಶಾಸ್ತ್ರ ಕೋವಿದರು ಪಂಡಿತರು
 ವಿವಿಧೇತಿಹಾಸಪೌರಾಣಂಗಳಂತಿಳಿದ
 ಪ್ರವರಬುಧರಾನ್ಯ ಪಾಸ್ಥಾನದೊಳು ಕುಳಿತು ಕವಿತಾಪ್ರೌಢ
 ರಾರೆಂದೆನೆ |

ವಿವರಿಸೀವರ್ತಮಾನದೆ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ
 ಕವಿನಿಸುತ ಚಾಮರಸರೆಂದಿರ್ವರಂ ಕರೆದು
 ಭುವನನುತಭಾರತವ ಕರ್ಣಾಟಭಾಷೆಯೊಳಗುಸಿರಿ ನೀವೆಂದೊರೆ
 ಯಲು ||

ಇಬ್ಬರುಂ ಬೇರೆಯೊಂದೊಂದು ಕೃತಿವೇಳುತಿರೆ
 ಕಬ್ಬಿಗರು ಬಂದು ಚಾಮುಣ್ಣ ನಿನ್ನಯ ಕಾವ್ಯ
 ದಬ್ಬರವ ನೋಳ್ವವೆನೆ ಪ್ರಸ್ತುತವ ತಂದು ಕಾಳಗದ ಕಥನದ
 ವಾಲೆಯ ||

ಹೆಬ್ಬೆರಲೊಳಂ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡೆ ರಕ್ತಂ ಬೀಳೆ
 ಸಬ್ಬರೆಲ್ಲಂ ಕಾಣುತಹುದು ರಸಕಾವ್ಯವೆಂ
 ದುಬ್ಬಿ ಕೊಂಡಾಡುತ್ತೆ ಪ್ರೋದರಾವಾರ್ತಯ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಂ
 ಕೇಳಂತೆ ||

ಚಿಂತಿಸುತೆ ಕಲುಷಮಾನಸನಾಗಿ ತನ್ನ ನಿಜ
 ಕಾಂತೆಯೊಡನೆಂದ ನಿಮ್ಮಣ್ಣ ಹೇಳಿದ ಕೃತಿಯು
 ನೀಂ ತಂದು ಸುಟ್ಟು ಬಟ್ಟೆಟ್ಟೊಡಾಂ ಬಾಳನ್ನಲ್ಲದೊಡೆ ಸತ್ತಪೆ
 ನೆನ್ನಲು |

ಅಂತು ಗೃಹಗಳು ನೀರೆ ಕೃತಿ ಪೋದುದಂ ತಿಳಿದು
 ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂ ಚಾಮರಸನಿರೆ ಸ್ವಪ್ನದೊಳು ಶಿವಂ
 ಮುಂತೆ ಪ್ರತ್ಯಕ್ಷಮಾಗಮ್ಮ ಕೀರ್ತಿಸದನೈದೈವಮಂ ಕೀರ್ತಿಸು
 ವರೆ ||

ಮುನ್ನ ಕಕ್ಕಯ್ಯಗಳ ಸುಪ್ರಸಾದವ ತಂದು
 ಸನ್ನ ತಾಮಲಬಸವಗಿತ್ತಪೀಲಕ ನೀನು
 ಚೆನ್ನಾಗಿ ತಿಳಿದುಕೋ ಯೆಂದು ಸೂಚಿಸಿ ಪೋಗಲೆಚ್ಚತ್ತು
 ಸಂತಸದೊಳು |

ಮನ್ನಾಥ ನೀನೆ ನಿನ್ನಯ ಕರುಣದಿಂ ಪೋರೆದೆ
 ಯೆನ್ನಿಂದೆ ಧನ್ಯರಿಲ್ಲೆಂದು ವೈರಾಗ್ಯಸಂ
 ಪನ್ನತೆಯೊಳುಂ ನಿರಾಕರಿಸಿ ಸಂಸಾರಮಂ ಪಂಪಾಪುರಕ್ಕೆ ಯ್ದಿದ ||

ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯವು ಸಂಕ್ಷೇಪವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯ ಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ:—

ಪಂಪಾಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ಒಪ್ಪುವ ಹಂಪೆಯ ಶಂಕರಾಚಾರ್ಯರ ಮಗ
 ಮಾದರಸನು; ಅವನ ಮಗ ಹಂಪೆಯ ಹರೀಶ್ವರನು; ಅವನ ಗುರು
 ಮಾಯಿದೇವಾಚಾರ್ಯನು. ಹರೀಶ್ವರನು ಮಾಯಿದೇವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ
 ಶೈವೋಪದೇಶವಂ ಪಡೆದುಕೊಂಡಿದ್ದನು. ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ನೈಸಿಂಹ
 ಬಲ್ಲಾಳನು ಪದ್ಮರಸರೆಂಬ ಆರಾಧ್ಯಪುಂಗವರ್ಗ ಪ್ರಧಾನಿಪಟ್ಟಮಂ
 ಕಟ್ಟಿ ಹಂಪೆಯ ಹರೀಶ್ವರದೇವಂಗೆ ರಹಸ್ಯವಂ ಬರೆವ ಕರಣಿಕರ
 ಹಿರಿಯತನವಂ ಕೊಟ್ಟು ಕರಣಿಕತ್ವಕ್ಕೆ ಮಡಗಿಕೊಂಡಿರಲು ಹರಿಯಣ್ಣ
 ಪಂಡಿತನು ವಿಷ್ಣು ಮೊದಲಾದನೈದೈವಕ್ಕೆ ಪೊಡೆಮಡಲೊಲ್ಲೆನು ಎಂದು
 ಪ್ರತಿಜ್ಞೆ ಯಂ ಮಾಡಿಕೊಂಡು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದವರಿಗೆ ಪ್ರಭಾವವಂ ತೋರಿಸಿ
 ರಾಜನಿಂದ ಬಹುಮಾನವನ್ನು ಪಡೆದನು. ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ
 ವಿಷಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಮತ್ತು ಆಂಧ್ರದೇಶದ ಓರುಗಲ್ಲೆಂಬ
 ಪಟ್ಟಣದಲ್ಲಿ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನೆಂಬ ಅರಸಿರಲು ಅಲ್ಲಿದ ಏಕದಂಡಿ, ದ್ವಿದಂಡಿ,

ತ್ರಿದಂಡಿ ಯೆಂಬ ವೈಷ್ಣವಕವಿಗಳನ್ನು ವಿದ್ಯಾನಗರದ ಉಭಯ ಕವಿ ಶರಭ ಭೇರುಂಡನೆಂಬ ಬಿರುದಾಂತ ರಾಘವಪಂಡಿತನು ಕವಿಮುಖಕವಾಟೆ ವೆಂಬ ಪದ್ಯಶಾಸ್ತ್ರವೆಂಬ ರಚಿಸಿ ತತ್ಪ್ರಾಶಸ್ತಿಕವಾಗಿ ಸೋಲಿಸಿ ರಾಜನಿಂದ ಅವರನ್ನು ಹೊರಡಿಸಿ ತಾನು ಮರ್ಯಾದೆಯನ್ನು ಹೊಂದಿದನು ; ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಿಷಯವು ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಇದರಲ್ಲಿ ಚೋರಬಸವ ಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ' ಪೂರ್ವಾರ್ಧವಾನು ತ್ತರಾರ್ಧವವ ಮೊಡುತಿರೆ ' ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಬಂದು ಪದ್ಯದಲ್ಲಿಯೇ ಚಾಮರಸನು ಪೂರ್ವಾರ್ಧವನ್ನೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನು ಉತ್ತರಾರ್ಧವನ್ನೂ ಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರು ಎಂದು ಅರ್ಥಮಾಡಿದರೆ ಗ್ರಂಥಪ್ರಕೃತ್ಯವೂ ಚಾಮರಸನ ಗ್ರಂಥಕ್ಕೆ ಮತ್ತೆ ಪ್ರಶಂಸೆಯೂ ಪುಸ್ತಕದಾಹವೂ ಸಂಭವಿಸುವುದಿಲ್ಲ. ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರದ ' ಇಬ್ಬರುಂ ಬೇರೆಯೊಂದೊಂದು ಕೃತಿವೇಳುತಿರೆ ' ಎಂಬ ವಚನವು ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ ಪೂರ್ವಾರ್ಧವನ್ನು ಎಂದರೆ ಅದಿಪಂಚಕವನ್ನು ಚಾಮರಸನೂ ಉತ್ತರಾರ್ಧವ ಎಂದರೆ ಯುದ್ಧ ಪಂಚಕವನ್ನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೂ ಬರೆದರೆಂದು ಹೇಳಬೇಕು. ಹಾಗೆ ಹೇಳಿದರೆ ' ನಾನು ಪುಸ್ತಕವೆ ಬೆರಲಿಂ ಪುಸುಕೆ ರುಧಿಗರೆದು ' ಎಂಬ ಚೋರಬಸವಚರಿತ್ರೆಯ ವಚನವೂ ' ಚಾಮಣ್ಣ ನಿನ್ನಯ ಕಾವ್ಯದಬ್ಬರವನೋಳ್ಪವೆನೆ ಪುಸ್ತಕವೆ ತಂದು ಕಾಳಗದ ಕಥನದ ವಾಲೆಯ ಹೆಬ್ಬೆರಲೊಳಂ ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡೆ ರಕ್ತಂ ಬೀಳ ' ಎಂಬ ಗುರು ರಾಜ ಚಾರಿತ್ರದ ವಚನವೂ ಯುದ್ಧ ಭಾಗವನ್ನು ಚಾಮರಸನ ಗ್ರಂಥ ವೆಂದು ತಿಳಿಸುವುದರಿಂದ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ವಿರುದ್ಧಾರ್ಥ ಪ್ರತಿ ಪಾದಕಗಳಾದ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳು ಅಪ್ರಮಾಣಗಳು ಎಂದು ಹೇಳುವುದೂ ಯುಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಿಪಂಚಕದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ಯುದ್ಧವಿಷಯದ ವಾಲೆಯೆಂದು ಹೇಳಿ ಸಮಾಧಾನಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು. ಶೈವಮತೀತರನಿಂದಾತೀತಯೋಕ್ತಿಗಳು ಮತಾಭಿಮಾನದಿಂದ ಕಲ್ಪಿತ ಗಳಾದರೂ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ದೇಶಗಳೂ ರಾಜರೂ ಅಧಿಕಾರಿಗಳೂ ಕವಿಗಳೂ ಯಥಾರ್ಥವಾಗಿಯೇ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಲ್ಲಿ

ಪ್ರಬಲವಾದಬಾಧಕಗಳಾವುವೂ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಆಮದರಿಂದ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವುದನ್ನು ಆಧಾರವಾಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡು ವಿಮರ್ಶೆ ಮಾಡಿದರೆ. —

ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಇವನ ಸಂಬಂಧಿಯಾಗಿಯೂ ವಿರೋಧಿ ಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಚಾಮರಸ, ಚಾಮರಸನಿಗೆ ಲಿಂಗೋಪದೇಶ ದೀಕ್ಷೆ ಯನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದ ಉದ್ದಾನವೀರಭದ್ರ, ಚಾಮರಸನನ್ನು ಪಂಚಾಕ್ಷರಿ ಯನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿ ಉದ್ದಾನವೀರಭದ್ರನ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಕೊಟ್ಟ ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯ, ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ರಕ್ಷಿತನಾದ ಅವನ ಭಾಷಾನೇಯನಾದ ರಾಘವಾಂಕ, ಚಾಮರಸನಿಗೆ ಬಹುಮಾನಮಾಡಿದ ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಭಾರತವನ್ನು ಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಾಡಿದುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ಕನಕಸನ್ನನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುತ್ತಿದ್ದು, ಅದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಪಿತನಾಗಿ ಲಿಂದ ಚಾಮರಸನಿಂದ ಬೋಧಿತನಾಗಿ, ಆತನ ಪ್ರಭುಲಿಂಗಲೀಲೆಯನ್ನು ಕೇಳಿ, ಭಾರತವನ್ನು ನಿಸ್ಸಾರಗೊಳಿಸಿ, ಕನಕಸನ್ನನಮಂ ಪರಿಹರಿಸಿ, ವೀರಶೈವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ಪಡೆದ ಗದುಗಿ ನೋಡೆಯ, ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಸತ್ಕೃತನಾಗಿ ಅವನಿಗೆ ವಿರೂಪಾ ಕ್ಷೈಕೃ ಕಾಲವನ್ನು ಪದೇಶಿಸಿದ ಕೆರೆಯಪದ ರಸ, ಕೆರೆಯಪದ್ಮರಸನಿಗೆ ಪ್ರಧಾನಿಪಟ್ಟನುಂ ಕಟ್ಟಿ ಹಂಪೆಯ ಹರೀಶ್ವರನಿಗೆ ಕರಣಿಕರಪಿರಿಯ ತನಮಂ ಕೊಟ್ಟಿದ್ದ ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ಅರಸನಾದ ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳ ರಾಘವಾಂಕಪಂಡಿತನಿಂದ ಕವಿಮುಖಕವಾಟವೆಂಬ ಗ್ರಂಥಮುಖದಿಂದ ಸೋಲಿಸಲ್ಪಟ್ಟ ಏಕದಂಡಿ, ದ್ವಿದಂಡಿ, ತ್ರಿದಂಡಿಗಳೆಂಬ ಮೈಸ್ಸುವ ಕವಿಗಳಿಗೆ ಆಶ್ರಯನಾಗಿದ್ದ ಓರುಗಲ್ಲಿನ ಆಂಧ್ರರಾಜ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ಇವರೆಲ್ಲರೂ ಸಮಕಾಲಿಕರೆಂದು ನಿಸ್ಸಂದೇಹವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ಮತ್ತು ಗುರುರಾಜಚಾರಿತ್ರದಲ್ಲಿ ೧೩ನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಆದಿಭಾಗದಲ್ಲಿ “ಎನೆ ಕೀರ್ತಿವೆತ್ತು ಪಂಪಾವಿರೂಪಾಕ್ಷಾಂಭ್ರಮನೆ ನುತಿಸಿ” ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಯಗಳಿಂದ ಹೇಳುವ ರಾಘವಾಂಕಾದಿಚರಿತ್ರಭಾಗದಲ್ಲಿ

ರಾಘವಾಂಕನು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನನ್ನು ಗೆಲಿದನೆಂದೂ ಪದ್ಮರಸನ ಬಳಿಗೆ ಹೋಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನಿಂದ ಪೂಜೆವಡೆದನೆಂದೂ ಪದ್ಮರಸನು ನೃಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳನ ಬಳಿಯಲ್ಲಿ ಮಂತ್ರಿಯಾಗಿದ್ದನೆಂದೂ ಹೇಳಿದೆ. ಇದರಿಂದಲೂ ರಾಘವಾಂಕ, ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ, ಪದ್ಮರಸ, ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ, ನೃಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳರು ಸಮಕಾಲದವರೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ನೃಸಿಂಹ ಬಲ್ಲಾಳನು ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದವನಾದುದರಿಂದ ಇವನ ಮಂತ್ರಿಯಾದ ಪದ್ಮರಸನೂ ಪದ್ಮರಸನನ್ನು ಪ್ರತಿಭಟಿಸಿದ ರಾಘವಾಂಕನೂ ರಾಘವಾಂಕ ನಿಂದ ಚಿತನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೂ ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ಮೆರವಾದೆಯನ್ನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನೂ ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಂದು ನಿಶ್ಚಿತವಾಗುತ್ತದೆ. ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನೂ ಇವನ ಮಗ ವೀರಬಲ್ಲಾಳನೂ ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದವರೆಂದು ರೈಸ್ ಸಾಹೇಬರು ತಮ್ಮ * ಗೆಜೆಟಿಯರಿನಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ. ಕೃಷ್ಣಾ ಡಿಸ್ಟ್ರಿಕ್ಟಿನ ಚೆಬ್ರೋಲು ಪಟ್ಟಣದ ನಾಗೇಶ್ವರದೇವಾಲಯದ ಕಂಭದ ಮೇಲೆ ಕೆತ್ತಿರುವ ಶಾಸನದಲ್ಲಿರುವ :—

ಎಪಾಂ ವಂಶೇ ರಘೂಣಾಂ ಕ್ಷಿತಿಪತಿರಭವದ್ಧುರ್ಜಯತೌರ್ಯ
ಕೇಲಿಃ |

ಸುಭಾರ್ಜದ್ಯುಮಾ ತತೋಭೂತ್ ಪ್ರತಿಕರಟಫಟಾಕಾತನೋವೇತ
ರಾಜಃ ||

ಚಕ್ರೇ ವಿಕ್ರಾಂತಬಾಹುಸ್ತದನು ವಸುಮತೀಪಾಲನಂ ಪ್ರೋಲ
ಭೂಪಃ |

ತತ್ಪತ್ತೋ ರರುದ್ರದೇವಸ್ತದುಪರಿ ಚ ನೃಪೋತ್ತಂಸರತ್ನಂ
ಬಭೂವ || v

ತತಸ್ತತ್ಪೋದಯಃ ಸ್ವಭುಜಧೃತಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಮುಹಿಮಾ
ಮಹಾದೇವಕ್ಷೋಣೀರಮಣ ಇತಿ ಗೀತಸ್ತಿ ಭುವನೇ |

* ೧೮೯ನೇ ವರ್ಷದ ಮೈಸೂರ್ ಗೆಜೆಟಿಯರಿನ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗದ ೪೯ ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ.

ಅಭೂತ್ಸೇವಾನಮ್ರಕ್ಷತಿಪತಿಶಿರೋಮುಣ್ಣನಮಣಿ
ಪ್ರಭಾಭಿರ್ಮೃತ್ವಾದಾಮ್ಬುರುಹಮಕರನ್ದವೈತಿಕರಃ ||

F

ಅಥಗಣಪತಿದೇವಃ ಪ್ರಾದುರಾಸೀದಮುಖ್ಯಾತ್ |
ಸುರತರುರಿವಸಿಂಧೋಶ್ಲಾಘ್ಯವಿಶ್ರಾಣನಶ್ರೀಃ ||

ಎಂಬ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಸೂರ್ಯವಂಶ್ಯರಾದ ರಘುರಾಜರ ಕುಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ * ದುರ್ಜಯನೆಂಬ ರಾಜನೂ ಅನಂತರದಲ್ಲಿ ವೇತರಾಜನೂ ಆ ಮೇಲೆ ಪ್ರೋಲರಾಜನೂ ಬಳಿಕ ಅವನ ಮಗನಾದ ರುದ್ರದೇವ ಅಥವಾ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನೆಂಬ ರಾಜನೂ (ನೃಪೋತ್ತಂಸರತ್ನಂ) ಆ ಮೇಲೆ ಅವನ ತಮ್ಮನಾದ ಮಹಾದೇವರಾಜನೂ ಆ ಮೇಲೆ ಅವನ ಮಗನಾದ ಗಣಪತಿ ರಾಜನೂ ಅಂಧ್ರದೇಶದ ಓರುಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

* ವಿದ್ಯನಾಥನ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರಿಯೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ :—

ಸೂರ್ಯಸೋಮಾನ್ಯಯಾಮಾತ್ಮಮಹತ್ತಾದ್ಯಾಧರೀಕೃತಾ |
ಅಸ್ಮಾಭಿರಧಿಕುರ್ವಾಣೈಃಕಾಕತೀಯಕುಲಸ್ಥಿತಿಮ್ ||
ಸಾಹಸ್ರಾಂಶವಮೈಂದವಂಚಮಹತೀಯೇದ್ವೈಕುಲೇನಿರ್ಮಿತೇ |
ತೇಜಾತೇಲಘುನೀಗುಣೈರ್ವಿಜಯಿನಿಶ್ರೀಕಾಕತೀಯಾನ್ವಯೇ ||
ಭೂಪಾಲೇಷುಭಂತ್ಯತಾಪಯಶಸೋಃಪೂರ್ಣಾರ್ಕಚಂದ್ರಶ್ರಿಯೋಃ |
ಪ್ರಾಪ್ಯಾನುಗ್ರಹಮೂರ್ಜಿತೇಷುಪುನರಪ್ಪೇತೇಲಭೇತೇಸ್ಥಿತಿಮ್ ||
ಮನ್ಮಿಣೀಃಸ್ವಾಮಿನ್ನೇತೇಸೋಮಾರ್ಕವಂಶ್ಯಾನರಪತಯೋಮಹತೀಮಹರ್ಣಾ
ಮಹರ್ನ್ದಿ ||

ವಂಶೋಯಂಕಾಕತೀಯಾನಾವೀರರುದ್ರೇಣಭೂಷಿತಃ |

ಅನ್ಯವಾಯಃಕುತಸ್ತಾನ್ಮಾಂರಾಮೇಣೇವಪರಿಷ್ಕೃತಃ ||

ಎಂಬುವೇ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳನ್ನು ಪರ್ಮಾಲ್ಮೋಚಿಸಿದರೆ ಕಾಕತೀಯ ವಂಶವು ಸೂರ್ಯವಂಶ್ಯರಾದ ರಘುರಾಜರ ವಂಶಕ್ರಂತಲೂ ಬೇರೆಯಾದುದೆಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಆದುದರಿಂದ “ಏಷಾಂವಂಶೇರಘೋಣಾಂ” ಎಂಬ ಶಾಸನದ ವಚನವು ನಂಬತಕ್ಕದ್ದೆಂದು ತೋರುವುದಿಲ್ಲ.

ಒಂದು ವೇಳೆ ಶಾಸನದ ವಚನವೇ ನಿಜವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುವುದಾದರೆ ವಿದ್ಯನಾಥನ ವಚನಗಳು ತಪ್ಪಾದುವೆಂದು ಹೇಳಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಸಹ್ಯದಯರಾದ ವಿಮರ್ಶಕರು ನೋಡಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ವಿಧ್ಯಾನಾಥಕವಿಯಿಂದ ರಚಿತವಾದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರಯಶೋ
ಭೂಷಣವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಹೇಳುವ:- ಏಕಶಿಲಾನಗರಪುಣ್ಯರಾಶೇಃ,
ರಾರ್ಜ ಏಕಶಿಲಾನಗರವಾಸಿನೋ ಮಹಾದ್ವಿಜಾಸ್ತು ಏತೇ, ರಾರ್ಜ
ಏಕಶಿಲಾನಗರೀವಲ್ಲಭ,

ಭೂಭೃತ್ಸತಾಮಹಾದೇವೌ ಪಿತೌ ಯಸ್ಯ ವಿಶ್ರುತೌ |
ನರನಾಗಾಕೃತಿಃ ಶ್ರೀರ್ಮಾ ಸ ದೇವಃ ಶ್ರೇಯಸೇಸ್ತು ವಃ ||

ಕೌಸಲ್ಯಾಸೀತ್ಪ್ರಥಮಜನನೀ ದೇವಕೀ ಚ ದ್ವಿತೀಯಾ |
ವಿಷ್ಣೋರ್ಮಾತಾ ತದನು ಮಹಿತಾ ಮುಮ್ತುಷಾಮಾ ತೃತೀಯಾ ||
ಯಸ್ತೌತ್ತರತಾಯಾಂ ರಘುಪತಿರಭೂದ್ಧ್ವಪರೇ ಶೌರಿರಾಸೀತ್ |
ತ್ರಾತುಂ ಕ್ಷೋಣೀಂ ಸ ಜಯತಿ ಕಲೌ ವೀರರುದ್ರಾವತಾರಃ ||

ಸೈವೋಮಾ ಚೇತಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟಾಸೋಮಾಚೇತಿ ಪ್ರಥಾಮಗಾತ್ |
ತವ ಮಾತಾ ಶಿನಾ ಸಾಕ್ಷಾತ್ ದೇವೋ ಗಣಪತಿಃ ಪಿತಾ ||

ಯೋರುದ್ರೋರಜತಾಚಲೇ ಸ್ಥಿತಿಮಗಾದರ್ಥಾಬ್ಧಿ ನಾರಿಃ ಪುರಾ |
ಸೋಯಂ ಸನ್ಪ್ರತಿ ಕಾಕತೀಶ್ವರಕುಲೇ ಸರ್ವಾಬ್ಧಿನಾರೀ
ಸ್ಥಿತಃ ||

ಮನ್ತ್ರೀಣಃ -- ಏವಮೇವೈತತ್ || ಅನ್ಯಥಾ ಕಥವಿಾಶ್ವರ
ಪ್ರಸಾದಾದೃತೇ ನಿರಬ್ಧುಶಂ ಸ್ತ್ರೀವ್ಯಕ್ತಿವಿಶೇಷಸ್ಯ ಲೋಕಾಧಿಪತ್ಯಂ |
ಏವಂ ಮಾನುಷಶಂಭುನಾ ಗಣಪತಿಮಹಾರಾಜೇನಾಭ್ಯನ್ತರಸ್ಯಾನುಭವ
ಮಹಿಮೈಸ್ಸದೃಶಮತ್ರ ಪುತ್ರಗತಿ ವೈವಹಾರಃ ಕೃತಃ ತದನುಗುಣಾ
ಚ ರುದ್ರ ಇತ್ಯಾಖ್ಯಾ.

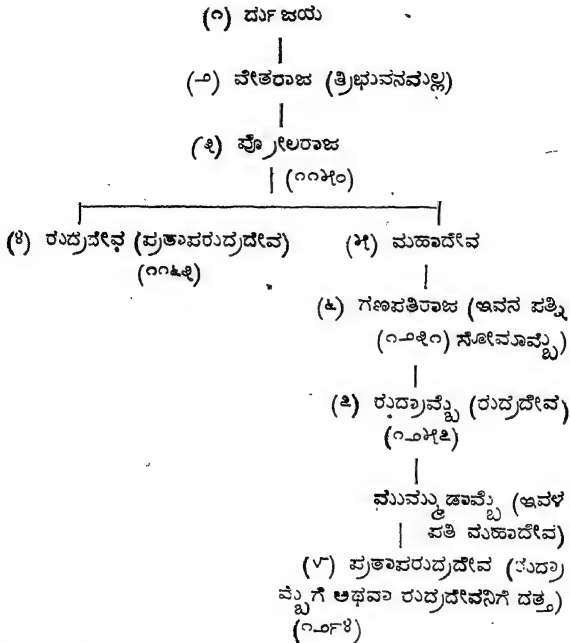
ವತ್ಸ ಕಾಕತೀಯಕುಲಪ್ರದೀಪ.

ಸ್ವೀಕೃತೇ ಪುತ್ರಭಾವೇನ ದಾಹಿತೇ ಪ್ರಾಬ್ಧಮಾಜ್ಞಯಾ |
ಅಸ್ತುನ್ನಿಧೇಹಿ ಧಾರೇಯೇ ಗುರ್ವೀಮುರ್ವೀಧುರಾಮಿತಿ ||

ಎಂಬುದೇ ಮೊದಲಾದ ವಚನಗಳಿಂದ ಅನ್ಯದೇಶದ ಓರು ಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಮಾಡುತ್ತಿದ್ದ ಗಣಪತಿಮಹಾರಾಜನು ಸೋಮಾಮ್ಬ ಎಂಬ ಪಟ್ಟಮಹಿಷಿಯಲ್ಲಿ ರುದ್ರಾಮ್ಬ ಎಂಬ ಮಗಳನ್ನು ಪಡೆದು ಅವಳ ಭಾವಿಯಾದ ಸಾಭಾಗ್ಯಾತಿಶಯದ ಲಕ್ಷಣಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿ ಪುರುಷಸಿಂಹಸಾಮಾನ್ಯವಾದ ಗುಣಗಳಿಗೆ ಅನುಸಾರವಾಗಿ ರುದ್ರದೇವನೆಂದು ಹೆಸರಿಟ್ಟು ಕರೆಯುತ್ತಾ ಪುರುಷನೆಂದೇ ವ್ಯವಹರಿಸುತ್ತಿದ್ದು ಕೆಲವುಕಾಲದ ಮೇಲೆ ದೈವಾಧೀನನಾಗಲು ರುದ್ರಾಮ್ಬೆಯು ತನ್ನ ಸಾಹಸದಿಂದ ರಾಜ್ಯವನ್ನು ವಹಿಸಿ ರುದ್ರದೇವನೆಂಬ ಹೆಸರಿನಿಂದಲೇ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಡುತ್ತಾ ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಪಾಲಿಸುತ್ತಿದ್ದಳು, ಈಕೆಗೆ ಮುಮ್ಮುಡಾಮ್ಬ ಎಂಬ ಒಬ್ಬಳು ಮಗಳಿದ್ದಳು. ಅವಳನ್ನು ಮಹಾದೇವನೆಂಬ ರಾಜನಿಗೆ ಕೊಟ್ಟು ವಿವಾಹಮಾಡಿ, ಅವರಿಗೆ ಮಗನಾಗಿಯೂ ಪ್ರತಾಪಶಾಲಿಯಾಗಿಯೂ ಇದ್ದ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನು ಪ್ರಾಪ್ತವಯಸ್ಕನಾಗಲು ಜನನ ಕಾಲದಲ್ಲಿಯೇ ಈಶ್ವರಾಜ್ಞೆಯಿಂದ ಪುತ್ರಭಾವದಿಂದ ಸ್ವೀಕೃತನಾಗಿದ್ದ ಅವನಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಭಾರವನ್ನು ವಹಿಸಿದಳೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ಪೊಲರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೫೦ರಲ್ಲಿಯೂ ರುದ್ರ ಅಥವಾ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ದೇವರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೨ರಲ್ಲಿಯೂ ಗಣಪತಿರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೭೫ರಲ್ಲಿಯೂ ರುದ್ರಾಂಬೆ ಅಥವಾ ರುದ್ರದೇವರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೮೭ರಲ್ಲಿಯೂ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ ದೇವ ಅಥವಾ ವೀರರುದ್ರದೇವರಾಜನು ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೯೪ರಲ್ಲಿಯೂ ರಾಜ್ಯವಹಿಸಿದರೆಂದು ಶಾಸನಾದಿಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತುಮಾಡಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಆನ್ಧ್ರದೇಶದ ಓರುಗಲ್ಲಿನ ಕಾಕತೀಯರಾಜರ ಕ್ರಮವನ್ನೂ ಅವರ ರಾಜ್ಯಕಾಲವನ್ನೂ ತೋರಿಸುವ ಪಟ್ಟಿ.

ಈ ಓರ್ಗಲ್ಲಿನ ಕಾಕತೀಯರಾಜರ ವಂಶಕ್ರಮವೂ ಅವರ ಕಾಲವೂ ೫: ಮೇಬೆಲ್‌ಡಫ್‌ರವರ ೧೮೯೯ನೆಯ ಇಸವಿಯ ದಿ ಕ್ರೋನೋಲಜಿ ಆಫ್ ಇಂಡಿಯ ಎಂಬ ಪುಸ್ತಕದ ೮೯೦ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ ವಿಸ್ತಾರವಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆ ವಂಶಕ್ರಮವೂ ಇಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವುದಕ್ಕೆ ಅನುಸಾರಿಯಾಗಿದೆ. ಇಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ವೇತರಾಜನು ಬೆಟ್ಟರಾಜನೆಂದೂ ಪ್ರೋಲರಾಜನು ಪೌಂಡರಾಜನೆಂದೂ ವ್ಯವಹರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿರುತ್ತಾರೆ. ವೇತ

ಮಹಾರಾಜ ಪೋಲರಾಜ. ಶಬ್ದಗಳೇ ಇತರರಿಂದ ಬೆಟ್ಟರಾಜ, ಪೌಂಡ್ರ
ರಾಜ ಎಂದು ಉಚ್ಚರಿಸಲ್ಪಟ್ಟವೆ ಎಂದು ತೋರುತ್ತದೆ. ಕೆ. ಪಿ. ತ್ರಿವೇದಿ
ಗಳೂ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರಿಯದ ಉಪೋದ್ಯಾತದ xxi, xxii ನೆಯ ಪುಟ
ಗಳಲ್ಲಿ ಈ ಅಂಶವನ್ನು ಬರೆದಿರುತ್ತಾರೆ.

ಇವರಲ್ಲಿ ೩ನೆಯ ರುದ್ರದೇವ ೪ನೆಯ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವ
ಇವರ ರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವರ್ಣಿಸಿರುವ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರಿಯ
ವೆಂಬ ಗ್ರಂಥದಲ್ಲಿ ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರದಲ್ಲಿ
ಪ್ರತಾಪರುದ್ರರಾಜನ ಸಭಿಕರೆಂದು ಹೇಳುವ ಏಕದಂಡಿ, ದ್ವಿದಂಡಿ,
ತ್ರಿದಂಡಿ, ಎಂಬ ಕವಿಗಳ ಹೆಸರು ಕಂಡುಬರುವುದಿಲ್ಲವಾದುದರಿಂದ
ಈ ಕವಿಗಳು ೩ನೆಯ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿದ್ದರೆಂದು ಹೇಳುವುದು
ಯುಕ್ತವಾಗಿದೆ. ಈ ಕವಿಗಳನ್ನು ಕವಿಮುಖಕವಾಟವೆಂಬ ಪದ್ಯ
ಗ್ರಂಥದಿಂದ ಸೋಲಿಸಿದ ರಾಘವಪಂಡಿತನು ಕಾಕತೀಯವಂಶದ ಮೊದಲ
ನೆಯ ಪ್ರತಾಪರುದ್ರನ ಸಮಕಾಲದವನು ಎಂದೇ ಹೇಳಬೇಕು, ಈ
ಪ್ರತಾಪರುದ್ರದೇವನು ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯವಾಗಿ
ರುವುದರಿಂದ ರಾಘವಾಂಕಪಂಡಿತನೂ ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು
ಹೇಳಬೇಕು. ಈ ರಾಘವಾಂಕನಿಗೆ ಸೋದರದ ಮಾವನಾಗಿ ಸ್ವಲ್ಪ
ಹೆಚ್ಚು ಕಡಮೆಯಿಂದ ಸಮಕಾಲಿಕನಾಗಿಯೂ ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದ
ನೃಪಿಂಹಬಲ್ಲಾಳನ ಕರಣಿಕಾಧಿಪತಿಯಾಗಿ ಅವನ ಸಮಕಾಲಿಕನಾಗಿಯೂ
ಇದ್ದ ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನೂ ೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ಗೊತ್ತಾ
ಗುತ್ತದೆ. ಹರಿಹರಶಿವಾಚಾರ್ಯನಿಂದ ಬೋಧಿತನಾದ ಚಾಮರಸನೂ
ಅವನ ತಂಗಿಯ ಗಂಡನಾಗಿ ಪ್ರತಿಕಕ್ಷಿಯಾಗಿದ್ದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನೂ
೧೦ನೆಯ ಶತಮಾನದವರೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ.

ಮೇಲೆ ಹೇಳಿದ ಚೋರಬಸವ ಚರಿತ್ರೆ, ಗುರುರಾಜಚರಿತ್ರೆ,
ಭೈರವೇಶ್ವರಕಾವ್ಯಕಥಾಸೂತ್ರರತ್ನಾಕರ ಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹಲವುಕಡೆ
ಗಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವಾಗಿ ಉದಾಹರಿಸಿರುವ ಮ|| ರಾ|| ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೂ .

ಮು||೧೦|| ಬಿ. ಕೃಷ್ಣ ಪ್ತನವರೂ ಹೇಳಿರುವ ಕ್ರಿ. ಶ. (೧೪೩೦) ೧೫ ನೆಯ ಶತಮಾನವು ಎಂಬ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ (ನಾರಣಪ್ತನ) ಕಾಲವು ನಿಶ್ಚಿತವಾದುದೆಂದು ಹೇಳುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಇವರು ಹೇಳುವ ೧೫ ನೆಯ ಶತಮಾನವನ್ನು ಬೃಹದಾಚಾರ್ಯ ಇದಕ್ಕೆ ಮೊದಲೇ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೧೦ ರಲ್ಲಿ ತುರುಕರಿಂದ ಧ್ವಂಸವಾಗಿದ್ದ ದ್ವಾರಸಮುದ್ರದ ವಿಷಯವೂ, ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿಯೇ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೦೦ ರಲ್ಲಿ ಕಳೆದು ಹೋಗಿದ್ದ ಓರುಗಲ್ಲಿನ ರಾಜ್ಯದ ವಿಷಯವೂ, ಇವರೇ (ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರೇ) ಕವಿಚರಿತ್ರೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದಿರುವ ಹರೀಶ್ವರಾದಿ ಕಾಲವಿಷಯವೂ ವಿರುದ್ಧವಾಗುತ್ತವೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೩೧೦ರಲ್ಲಿ ದೇಹಲೀ ಚಕ್ರವರ್ತಿಯ ದಳವಾಯಿಯಾದ ಮಲ್ಲಿಕಾರ್ಜುನ ದ್ವಾರಸಮುದ್ರವನ್ನು ಹಾಳುಮಾಡಿದನೆಂದು ಚರಿತ್ರಕಾರರು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೦೪ ಕ್ಕೆ ಹಿಂದೆಯೇ ಓರುಗಲ್ಲಿನಲ್ಲಿ ಹಿಂದುಗಳಾದ ಅರಸರ ಹೆಸರು ತಪ್ಪಿ ಮುಸಲ್ಮಾನರೇ ಆಳುತ್ತಿದ್ದರೆಂದು ಎಲ್ಲ ಚರಿತ್ರಕಾರರೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ.

ಕರ್ಣಾಟಕವಿಚರಿತೆಯಲ್ಲಿ ಒಂದನೆಯ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ೧೯೦೩ನೆಯ ಇಸವಿಯ ಪ್ರಸ್ತುತದ ೧೬೬ನೆಯ ಪುಟದಲ್ಲಿ :—

ಆದರೆ ಹರೀಶ್ವರ, ರಾಘವ, ಕೇರೆಯಪದ್ಮರಸ, ಇವರು ಸುಮಾರು ೧೧೬೫ ರಲ್ಲಿ ಇದ್ದರು. ಎಂಬುದಕ್ಕೆ ಪ್ರಬಲವಾದ ಕಾರಣಗಳಿವೆ. ಎಂದಪಕ್ರಮಿಸಿ ಹರೀಶ್ವರ, ಕೇರೆಯಪದ್ಮರಸ, ನೃಸಿಂಹಬಲ್ಲಾಳ, ರಾಘವಾಂಕ, ಪ್ರತಾಪರುದ್ರ, ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜರು ಸಮಕಾಲದವರೆಂದು ಸಕಾರಣವಾಗಿ ಸಮರ್ಥಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ.

ಆದುದರಿಂದ ಹರೀಶ್ವರಾದಿಗಳಿಗೆ ಸಮಕಾಲದವನಾದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ನಾರಣಪ್ತ) ನನ್ನು ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದವನೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಯುಕ್ತವಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಎಲ್ಲ ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ವಿರೋಧವಿಲ್ಲದಂತೆ ಸಾಮಾನ್ಯವನ್ನು ತೋರಿಸುವ ಈ ಶೈವಗ್ರಂಥಗಳನ್ನು ಹರೀಶ್ವರಾದಿಗಳ

ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಬಹು ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನ (ನಾರಣಪ್ಪನ) ವಿಷಯದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಅಪ್ರಮಾಣವೆಂದು ಹೇಳುವುದು ಸರ್ವಸಮ್ಮತ ವಾಗಲಾರದು.

ಹಂಪೆಯಲ್ಲಿದ್ದ ದೇವರಾಜನು ವಿದ್ಯಾರಣ್ಯರು ವಿಜಯನಗರವನ್ನು ಸ್ಥಾಪಿಸುವುದಕ್ಕೆ ಬಹುಕಾಲದ ಹಿಂದೆ ಇದ್ದ ಯಾವನೋ ಬಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯರಾಜನಾಗಿರಬೇಕು. ಅದೇ ಕಾಲದಲ್ಲಿ ಗದುಗಿನಲ್ಲಿಯೂ ಬಬ್ಬ ಸಾಮಾನ್ಯರಾಜನಿದ್ದನೆಂದು ತಿಳಿಯುತ್ತದೆ. ಅದು ಹೊರತು ಕುಮಾರ ವ್ಯಾಸನು ಮ|| ರಾ|| ನರಸಿಂಹಾಚಾರ್ಯರು ಹೇಳುವಂತೆ ವಿಜಯನಗರದ ಪ್ರೌಢದೇವರಾಯನ ಕಾಲದವನಲ್ಲ. ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ ಚಾಮರಸರಿಗೆ ಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆಯುವಂತೆ ಹೇಳಿದ ರಾಜನು ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜನಲ್ಲ. ಭಾರತವನ್ನು ಕನ್ನಡದಲ್ಲಿ ಬರೆವಂತೆ ಹೇಳಿದವನೂ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸನಿಗೆ ಕಣಕಸ್ಥಾನವನ್ನು ಮಾಡಿಸುವುದಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿ ಚಾಮರಸನ ಹೇಳಿಕೆಯಿಂದ ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಶೈವದೀಕ್ಷೆಯನ್ನು ವಹಿಸಿ ದವನೂ ಗದುಗಿನ ರಾಜನು. ಇವನ ನಾಮಾಧಿಗಳು ಸರಿಯಾಗಿ ಈ ಗ್ರಂಥಗಳಿಂದ ಗೊತ್ತಾಗುವುದಿಲ್ಲ. ಆನೆಯ ಮೇಲೆ ಮೆರೆವಣಿಗೆಯನ್ನು ಮಾಡಿಸಿದವನು ಹಂಪೆಯ ದೇವರಾಜನು * ಆದುದರಿಂದ ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ (ನಾರಣಪ್ಪ) ನು ಪ್ರೌಢದೇವರಾಜನ ಕಾಲದವನೆಂದು ಊಹಿಸಿ ತನ್ನೊಲಕವಾಗಿ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೪೩೦ ರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ೧೫ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಇದ್ದ ವನೆಂದು ನಿಶ್ಚಯಿಸಿರುವುದು ಸರಿಯಾಗಿ ತೋರುವುದಿಲ್ಲ. ಹಿಂದೆ ಹೇಳಿರುವ ಕಾರಣಗಳಿಂದ ಕ್ರಿ. ಶ. ೧೧೬೫ ರಲ್ಲಿ ಎಂದರೆ ೧೨ನೆಯ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿದ್ದವನೆಂದು ಊಹಿಸುವುದು ಉಚಿತವಾಗಿ ತೋರುತ್ತದೆ. ವಿಮರ್ಶಕರಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರು ವಿಭಾವಿಸಿ ನೋಡಿ ನಿಶ್ಚಯಿಸಿಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಈ ಭಾಗವನ್ನು ಶೋಧಿಸುವಾಗಲೂ ೫ನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಶೋಧನೆಗೆ ಉಪಯೋಗಿಸಿದ ಪುಸ್ತಕಗಳೇ ಸಹಕಾರಿಗಳಾಗಿದ್ದುವು.

* xxiii ನೆಯ ಪುಟವನ್ನು ನೋಡಿ.

ಈ ಆರನೆಯ ಸಂಪುಟದ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಪಾಠಭೇದಗಳು ಹಿಂದಣ ಸಂಪುಟದಂತೆಯೇ ತೋರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಪ್ರಜಾಗರಪರ್ವದಲ್ಲಿ ಹೇಳಿರುವ ನೀತಿಬೋಧಕಗಳಾದ ಪದ್ಯಗಳು ಬಂದೊಂದು ಪ್ರತಿಯಲ್ಲಿ ಬಂದೊಂದು ವಿಧವಾಗಿರುವುವಲ್ಲದೆ ಭಿನ್ನಾನುಪೂರ್ವಿಕಗಳಾಗಿಯೂ ನ್ಯೂನಾಧಿಕಸಂಖ್ಯಾಕಗಳಾಗಿಯೂ ಇವೆ. ಸಾಧ್ಯವಾದ ರೀತಿಯಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಪ್ರಸ್ತುತಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಿಸುವಂತೆ ಬಹು. ಪುಸ್ತಕಾನುಸರಣಿಯಿಂದ ಬದಲಾಯಿಸಿ ಅನುಪೂರ್ವಿಯು ಕಲ್ಪಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಆವರೂ ಸಾಕಾದಷ್ಟು ಅವಕಾಶವು ದೊರೆಯದುದರಿಂದ ಅತಿತ್ವರಿತವಾಗಿ ನಡೆದ ಈ ಶೋಧನೆಯಲ್ಲಿ ಸಾಂಕರ್ಯಪ್ರಸ್ತುತತ್ವಾದಿ ದೋಷಗಳು ಅವಶಿಷ್ಟಗಳಾಗಿರಬಹುದು ಶೋಧನೆಯ ಪ್ರಯಾಸವನ್ನರಿತ ಮಹಾಶಯರು ಹ್ಲಮಿಸಿ ಸರಿಮಾಡಿದರೆ ಮುಂದಣ ಮುದ್ರಣದಲ್ಲಿ ಪರಿಶುದ್ಧವಾಗುವುದು. ಅನೇಕಪ್ರತಿಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲದೆ ಬಂದಿರಡರಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪದ್ಯಗಳು ಕೊನೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಳಭಾಗದಲ್ಲಿ ಬರೆಯಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಹಿಂದೆ ಅಚ್ಚಾಗಿರುವ ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಬಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯೇ ಭಗವದ್ವಿಶ್ವರೂಪಪ್ರದರ್ಶನವಿಷಯವು ಸೇರಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿದೆ. ಇದರಲ್ಲಿ ಬಂಬತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಸೂಚನೆಯಲ್ಲಿ ಸೇರಿದಿರುವ ಭಗವದ್ವಿಶ್ವರೂಪಪ್ರದರ್ಶನವಿಷಯವು ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ಸೂಚಿಸಲ್ಪಟ್ಟು ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯಾಗಿ ಹೇಳಲ್ಪಟ್ಟಿರುವುದರಿಂದ ಉದ್ಯೋಗವರ್ವದ ಸಂಧಿಗಳ ಸಂಖ್ಯೆಯು ಹೆಚ್ಚಾಗಿರುತ್ತದೆ.

ಪಾಠಕರ ಸೌಕರ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ವಿಷಯಸೂಚಿಯೂ ಪ್ರಮಾದದಿಂದ ಉಂಟಾದ ತಪ್ಪುಗಳ ಶುದ್ಧಿಯನ್ನು ತಿಳಿಸುವ ಶುದ್ಧಪತ್ರಿಕೆಯೂ ಮೊದಲೇ ಸಂಬಂಧಿಸಲ್ಪಟ್ಟಿವೆ.

ಬುದ್ಧಿಸಮಯದೋಷಗಳಿಂದ ಉಂಟಾಗಿರುವ ತಪ್ಪುಗಳನ್ನು ಗುಣೈಕ್ಯಾಗ್ರಹಗಳಾದ ಪಂಡಿತರು ಹ್ಲಮಿಸಿ ತಿದ್ದಿ ಕೊಳ್ಳುವರೆಂದು ನಂಬಿರುವೆ;—

ಟಿ. ಎ. ಸುಬ್ಬರಾಯಶಾಸ್ತ್ರಿ

ರಸಿಹಿಂಟಿಪಂಡಿತ.

ವಿಷಯ ಸೂಚಿಕೆ.

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ,

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಸೂಚನೆ	೧
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರಲ್ಲಿ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದ ರೀತಿ		೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಾಜಸಭೆಯಲ್ಲಿ ರಾಜ್ಯಕ್ಕಾಗಿ ಪಾಂಡವರ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು ; ದ್ರುಪದನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಉತ್ತರವು	೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು		೨
ಬಲರಾಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ನುಡಿದುದು	೨
ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಬಲರಾಮನೊಡನೆ ಆಜ್ಞೇಪದ ಮಾತನ್ನಾಡಿಯುಧಿಷ್ಠಿರನೊಡನೆ ಹೇಳಿದ ವಿಷಯವು	೩
ದ್ರುಪದರಾಯನು ಸಾತ್ಯಕಿಯು ಹೇಳಿದುದಕ್ಕೆ ಸಮ್ಮತಿಸಿ ಸಾತ್ಯಕಿಯೊಡನೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೩
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ರುಪದರಾಯನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಒಪ್ಪಿ ಮುಂದಣ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಊರಿಗೆ ಹೋಗಿ ಬರುವೆನೆಂದು ಹೇಳಿ ಹೊರಟು ದ್ರುಪದವಿರಾಟರಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದುದು	೫
ದ್ರುಪದನು ಕೌರವನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ ಪುರೋಹಿತನನ್ನು ಕಳುಹಿದುದು- ಪಾಂಡವರು ಕಂಠಗದ ನೆರವಿಗಾಗಿ ರಾಜರುಗಳನ್ನು ಕರೆಯಲು ಕೆಲರು ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಗೂ ಕೆಲರು ಕೌರವನ ಕಡೆಗೂ ನೇನಾಸಮೇತರಾಗಿ ಪ್ರಯಾಣಮಾಡಿದುದು	೨
ದುರ್ರೋಧನನು ತನ್ನ ಪ್ರರೋಧನೆ ಅಲೋಚಿಸಿ ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಕರೆದುಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೋಸ್ಕರ ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋದುದು		೬
ಗೌಡಚಾರರು ಅದನ್ನು ಭೇದಿಸಿ ಬಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ತಿಳಿಸಲು ದ್ರುಪದರಾಯನು ಹೆದರಿ ಪಾರ್ಥನನ್ನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಕಳುಹಿದುದು		೨
ಅರ್ಜುನನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಹೋಗುವಾಗ ಅದ ಶಕುನಗಳು		—	೨

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಅರ್ಜಾನನಿಗೆ ಸಿಕ್ಕಿದ ಸಮುದ್ರದ ವರ್ಣನೆ	೬
ಅರ್ಜಾನನು ಸಮುದ್ರವನ್ನು ವರ್ಣಿಸುತ್ತಾ ಬಂದು ದ್ವಾರಕೆಯನ್ನು ಕಂಡುದು	೧೧
ಅರ್ಜಾನನು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದುದು	೭
ಅರ್ಜಾನನು ದ್ವಾರಕೆಗೆ ಬಂದು ಅರಮನೆಯನ್ನು ಪ್ರವೇಶಿಸಿ ನಿದ್ರೆಮಾಡುತ್ತ ಮಲಗಿದ್ದ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಕಾಲುದೆಸೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಕೊಂಡುದು			೧೨
ದುರ್ಯೋಧನನು ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ತಲೆದಸೆಯಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡುದು			೧೪
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜಾನ ದುರ್ಯೋಧನರನ್ನು ನೋಡಿ ಮಾತಾಡಿಸಿದುದು		೧೫
ದುರ್ಯೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಹೇಳಿದ ಉತ್ತರವು		೧೬
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದ ಸಮಾಧಾನೋಕ್ತಿಯು		೧೭
ದುರ್ಯೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಸ್ವಲ್ಪಭ್ರಾಂಸವನ್ನು ಸೂಚಿಸಿದುದು		೧೮
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜಾನನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಲು ಅರ್ಜಾನನು ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದ ವಿಷಯವು	೧೯
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜಾನನನ್ನು ನಿನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬೇಕಾದವರನ್ನು ವರಿಸಿದುದು			
ಹೇಳಲು ಅರ್ಜಾನನು ಕಾರಣೋಕ್ತಿಯೊಡನೆ ವರಿಸಿದುದು		೨೦
ಉಳಿದವರನ್ನು ದುರ್ಯೋಧನನು ವರಿಸಿದುದು	೨೧
ದುರ್ಯೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡುದು	೨೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕುರಿತು ತಾನು ಯುದ್ಧಮಾಡುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	೨೩
ದುರ್ಯೋಧನನು ಬಲರಾಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಅವರ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಹಸ್ತಿನಪುರಕ್ಕೆ ತೆರಳಿದುದು	೨೪
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜಾನನ ಸರಾಪವು	೨೫
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜಾನನ ಸಾರಥಿತ್ವವನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿದುದು		೨೬
ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಸೂಚನೆ	೨೭
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದ್ದಾಗ ಉಂಟಾದ ಶಕುನವು ಮತ್ತು ಬಬ್ಬ ದೊಡ್ಡತನು ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಂದನೆಂದೂ ಅರ್ಜಾನನ ಸಾರಥಿತ್ವವನ್ನು ಕೈಕೊಂಡನೆಂದೂ ಹೇಳಿದುದು	೨೮
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಂತಸಗೊಂಡು ಇದಿರುಗೊಂಡು ಹೋಗಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ನಮಸ್ಕರಿಸಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಎಬ್ಬಿಸಿದುದು		೨೯

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಯುಧಿಷ್ಠಿರ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರು ಸ್ತುತಿಸಲ್ಪಡುವಾಗಲೂಡನೆ ಅವಮಾನಿಗೆ ಬಂದುದು	೧೬
ಶಲ್ಯನುಕುರಾಜನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಬಳಿಗೆ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಬರುತ್ತಿರು ವುದನ್ನು ಕೇಳಿ ದುರ್ಯೋಧನನು ಶಲ್ಯನನ್ನು ತನ್ನ ಕಡೆಗೆ ಬರು ವಂತೆ ವಾಡಿಕೊಳ್ಳಬೇಕೆಂದು ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಅವನಿಗೆ ಮಾಡಿದ ಉಪಚಾರಗಳು	೧೭
ಶಲ್ಯನು ಉಪಚಾರಗಳಿಗೆ ಮೆಚ್ಚಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಕಡೆಗೆ ಬರುವೆನೆಂದು ಬುಪ್ಪಿ ತನ್ನ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಹಸ್ತಿನಪುರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿ ತಾನು ಪಾಂಡವರನ್ನು ನೋಡುವುದಕ್ಕೆ ಬಂದುದು	೧೮
ಶಲ್ಯನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ತನ್ನ ವೃತ್ತಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿ ಸತ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದುದರಿಂದ ನಿಮಗೆ ಮುಂದೆ ಲೇಸುಗುವುದೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	೧೯
ಶಲ್ಯನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ವೃತ್ತಾಂತವಾದ ಇಂದ್ರನ ದೃಷ್ಟಾಂತವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೨೦
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ತನಗೆ ಜಯವಾಗುವಂತೆ ಆದರಿಸಬೇಕೆಂದು ಹೇಳಿ ಶಲ್ಯನನ್ನು ಕಳುಹಿದುದು	೨೧
ಪಾಂಡವರ ಕಡೆಗೆ ಸೇನೆಯೊಡನೆ ಬಂದ ರಾಜರ ವರ್ಣನೆ	೨೨
ದ್ರುಪದಪುರೋಹಿತನು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕಂಡು ರಾಜಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳುಹಲು ದುರ್ಯೋಧನನು ಕರ್ಣಾದಿಗಳೊಡನೆ ಆಲೋಚಿಸಿ ಸಂಜಯನನ್ನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಬಳಿಗೆ ಕಳುಹಿದುದು	೨೩
ಸಂಜಯನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆಬಂದು ತನ್ನ ಆಗಮನವನ್ನು ತಿಳಿಹಿ ದುದು	೨೪
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಬೇಡಾರಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿ ಮರುದಿವಸ ಬಡ್ಡೋಲಗವನ್ನು ರಚಿಸಿದುದು	೨೫
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಭಯ ವರ್ಣನೆ	೨೬
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರೆಯಿಸಲು ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ಸಂಜಯನು ಸಭಿಕರನ್ನು ನೋಡಿ ಬೆರಗಾದುದು	೨೭
ಸಂಜಯನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಪ್ರಸಾದಕೋಪಗಳಿಂದಾಗುವ ಅನುಗ್ರಹ ನಿಗ್ರಹಗಳನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಯೋಚಿಸಿದುದು	೨೮

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು. ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕಳುಹಿದ ಉಡುಗೊರೆಗಳನ್ನು ಅಂಗೀಕರಿಸಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳ ಕುಶಲವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು	೨೪
ಸಂಜಯನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳ ಕುಶಲತೆಯನ್ನು ತಿಳುಹಿ ಅವರು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದ ಕುಶಲಪ್ರಶ್ನೆಯನ್ನು ತಿಳುಹಿದುದು	೨೫
ಬಳಿಕ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ನುಡಿದುದು	೨೬
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಬಂದಿಹ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು	೨೭
ಸಂಜಯನು ದುರ್ಯೋಧನನು ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದ ಮಾತನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೨೮
ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೋಪಗೊಂಡ ಭೀಮನು ಹೇಳಿದುದು	೨೯
ಅಭಿಮನ್ಯು ಸಾತ್ಯಕಿ ಭೀಮನಾದರೆ ಹೇಳಿದುದು	೩೦
ಇತರರಾದ ವೀರರು ನುಡಿದುದು	೩೧
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಎಲ್ಲರನ್ನೂ ಸಮಾಧಾನಪಡಿಸಿದುದು	೩೨
ಮರುದಿವಸ ಕೃಷ್ಣಪಾರ್ಥರು ಸಂಜಯನಿಗೆ ತಿಳುಹಿದುದು	೩೩
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಕಳುಹುವಾಗ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿದುದು	೩೪
ಸಂಜಯನು ಇಭಪುರಿಗೆ ಬಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ನೋಟಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಹೋದುದು	೩೫
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನನ್ನು ಕೇಳಿ ಮಾತಾಡಿದುದು	೩೬
ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಸೂಚನೆ ...	೩೭
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ವಿದುರನೊಡನೆ ನಿವ್ರ ಬಾರವೆಂದು ಹೇಳಿ ದುಗುಡ ಪಡುತ್ತಿರಲು ವಿದುರನು ಸಂತೈಸಿ ನೀತಿಯನ್ನು ಹೇಳುವುದ ಕ್ಕಾರಂಭಿಸಿದುದು	೩೮
ನಿವ್ರ ಬಾರದಿರುವವರ ವಿವರಣೆ ...	೩೯
ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಪಡೆದಿರುವುದು	೪೦
ಮನುಷ್ಯನು ಯೋಚಿಸಿದಂತೆಯೇ ಕಾರ್ಯವು ಚೆನ್ನಾಗಿರುವುದಿಲ್ಲ ಎಂದುದು.	೪೧
ಗುರುಗಳ ವಿವರಣೆ ಮತ್ತು ಗರ್ವಾರೋಧರ ಗತಿಯ ವಿವರಣೆ	೪೨
ಆತ್ಮವಿಸ್ಮೃತಿಯು ಕೊಡುವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	೪೩
ಭೀಷ್ಮಾರಕರಾದ ನೂರೈವರು ಮಕ್ಕಳಿಗಿಂತಲೂ ಸುಗಂಧಿಯಾದ ಒಬ್ಬ ಮಗನಿದ್ದರೂ ಸಾಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು	೪೪
ಕರ್ಮಕಲಾಪದಿಂದ ಸಂಪಾದಿಸುವ ಸುಕೃತದಿಂದ ಸತ್ಪ್ರವೃತ್ತಿ ಉತ್ತಮವಾದ ಸಾಧನವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	೪೫

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಉತ್ತಮಸ್ವಾಪಹಾರದಿಂದ ಬದುಕುವುದು ಬಳ್ಳಿಯದಲ್ಲವೆಂದುದು	೩೦
ಯುದ್ಧಮುಖದಿಂದ ತಂದ ಧನವನ್ನು ಭೂಸುರರಿಗೀವುದು ಸದ್ಧರ್ಮವೆಂದುದು	”
ಅರಸುಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಅಂಜಬೇಕೆಂದುದು	”
ಧರ್ಮವನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಿ ಅಧರ್ಮವನ್ನು ತ್ಯಜಿಸು ಎಂದೆಂದು	೩೩
ದುಷ್ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳ ಘರ್ಷಣದಿಂದ ದೇಶೈಶ್ವರ್ಯವು ಹಿಂಗುವುದೆಂದುದು	”
ಮರ್ಯಾದೆ ಮೀರದೆ ಸನ್ಮಾರ್ಗದಲ್ಲಿ ವ್ಯಕ್ತರವಿಡದಾಳುವುದನುನಯವೆಂದುದು	”
ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ದುರ್ಯೋಧನದಶಾನನರಿಬ್ಬರು ಕದನಮೂರ್ಖರೆಂದುದು	೩೪
ಬದ್ಧದ್ವೇಷವು ಬಳ್ಳಿಯದಲ್ಲವೆಂದುದು	”
ಕವಿಮಂಡಲವನ್ನು ಭೇದಿಸಿಕೊಂಡು ಸದ್ಗತಿಯನ್ನು ಪಡೆವವರನ್ನು ವಿವರಿಸಿದುದು	”
ತಾಯಿತಂದೆಗಳು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಲಾಲಿಸದೆ ಸರ್ವಜ್ಞರವ್ಯಂತೆಸಗಬೇಕೆಂದುದು	೩೫
ಸಮರ್ಥನ ಹುಮೆಯೂ ದರಿದ್ರನ ದಾನವೂ ಗತಿಗೊಳುವುವೆಂದುದು	”
ರಣಜಿತ್ತಲ್ಲದೆ ರಾಜನೂ ದೇಶಾಂತರಚಾರಿಯಲ್ಲದೆ ಪಂಡಿತನೂ ಭೂಮಿಯಲ್ಲಿ ನಿರ್ನಾಮರಾಗುವರೆಂದುದು	”
ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರವಿವೇಚನವಿಲ್ಲದ ದಾನದಿಂದ ಧನವು ನಷ್ಟವಾಗುವುದೆಂದುದು	”
ರಾಜಮಂತ್ರಿಗಳು ಪ್ರಜೆಗಳನ್ನು ಕುಂದಿಸದೆ ರಕ್ಷಿಸಿದೊಡೆ ಐಶ್ವರ್ಯವಂತರಾಗುವರೆಂದುದು	೩೬
ಸ್ತ್ರೀಯರೂ ಮೂರ್ಖರೂ ತಮಗೆ ತಕ್ಕುದು ತಕ್ಕದಲ್ಲವೆಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯರೆಂದುದು	”
ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಬಿಟ್ಟು ಇತರರನ್ನು ಮರ್ಯಾದಿಸುವುದು ಆತ್ಮಹತ್ಯೆಯಪ್ಪುದೆಂದುದು	”
ಸತೀಸುತದಾಸರಿಗೆ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲವೆಂದೂ ನೆಲದೊಳುತ್ತಮ ಮಧ್ಯಮಾಧಮರನ್ನು ತಿಳಿಯಬೇಕೆಂದೂ ಹೇಳಿದುದು	೩೭
ಜನಗಳ ಕುಂದಿಸಿದ ಅರಸಿನ ಬಾಳು ಕೆಡುವುದೆಂದುದು	”

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಸ್ವದೇಶದಲ್ಲಿ ಸುಭಿಕ್ಷವೂ ಪರದೇಶದಲ್ಲಿ ದುರ್ಭಿಕ್ಷವೂ ಉಂಟಾಗಿರುವಾಗ		
ಜೈತ್ರಯಾತ್ರೆಯನ್ನು ಮಾಡಬೇಕು ಎಂದುದು	೩೩
ದೇವಾಂಶ, ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ, ವಿಜ್ಞಾನಗಳಿರುವ ಸ್ಥಳಗಳನ್ನು ತಿಳಿಯ		
ಬೇಕೆಂದುದು	”
ಸರ್ವಸ್ವದಿಂದಲೂ ಆತ್ಮನನ್ನು ರಕ್ಷಿಸಬೇಕೆಂದುದು	೩೪
ತಾನೆ ಚೆನ್ನಾಗಿ ಪರಿಶೀಲಿಸಿ ಮಾಡುವ ಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ ಹೆಜ್ಜೆವಿಲ್ಲವೆಂದುದು	”
ಅಸದೃಶ ಬಂಧು ಶತ್ರು ಸಂತೋಷ ತೇಜೋಭಾಗ್ಯ ಬಲಗಳನ್ನು		
ವಿವರಿಸಿದುದು	”
ಮನೆಯಲ್ಲಿ ಅವಶ್ಯಕವಾಗಿರಬೇಕಾದ ನಾಲ್ವರ ವಿವರಣೆಯು	೩೫
ಅವಶ್ಯಕತೆಗಳಾದ ನಾಲ್ವರ ವಿವರಣೆಯು	”
ಭೂಮಂಡಲದಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮರ ಸ್ವರೂಪದ ವಿವರಣೆಯು	”
ಲೇಕನ್ನು ಬಿಡುಸುವವನು ಸೇವಿಸಬೇಕಾದ ಪಂಚಾಗ್ನಿಗಳ ವಿವರಣೆಯು		”
ಸತ್ಪುತ್ರ ಸ್ವರೂಪದ ವಿವರಣೆಯು	೩೬
ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಮೃಗವದ್ಯಶರನ್ನಾಗಿ ಮಾಡಿದೆಯೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ		
ವಿದುರನು ಹೇಳಿದುದು	”
ಐಶ್ವರ್ಯವೃಷ್ಟಿವನನ್ನೇ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನನೆಂದು ಲೋಕವು ಸಂಭಾವಿಸು		
ವುದೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	”
ಐಶ್ವರ್ಯವಿಗಳು ಅಸ್ಥಿರಗಳೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	”
ಧರಾಪಾಲನಾದಿಗಳು ನರಪತಿಗಳಿಗೆ ನ್ಯಾಯ್ಯಗಳೆಂದುದು	೩೭
ರಾಜೋತ್ತಮನಿಂದ ತ್ಯಾಜ್ಯಗಳಾದ ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಕಂಟಕಗಳಾದ		
ಅರು ದೋಷಗಳ ವಿವರಣೆಯು	”
ಸಭ್ಯನಾದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನ ನಿದೆಯಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಫಲವನ್ನು		
ಹೇಳಿದುದು	”
ಕೃತಘ್ನರಿಗೆ ಉಂಟಾಗುವ ಫಲವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	”
ಮೂಢರ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದುದು	೩೮
ದರ್ಶನಾರೋಕದಿಂದ ಮಾಡಿದ ಕಾರ್ಯವು ಕಡುವುದೆಂದುದು	”
ವಂಧ್ಯರಾದ ಜನರ ವಿವರಣೆಯು	”
ತ್ಯಾಜ್ಯರಾದ ಜನಗಳ ವಿವರಣೆಯು	”

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ತಾಮಸವೃತ್ತಿಯು ಯೋಗ್ಯವಲ್ಲವೆಂದುದು	೪೩
ಮೋಢನಾದ ರಾಜನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೪೪
ಉಳ್ಳೆಯ ರಾಜನ ನಡತೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೪೪
ಶೋಭಿಸಿದೆಯೆಂದುವುಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೪೫
ಮನುಷ್ಯರಲ್ಲಿ ಉತ್ತಮನಾದವನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದುದು	೪೫
ಮೋಢನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ವಿವರಿಸಿದುದು	೪೫
ರಾಜರಿಗೆ ವಿನಾಶಕಾರಿಗಳಾದ ಎಂಟುಗುಣಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೪೫
ರಾಜನೀತಿಗೆ ವಿರುದ್ಧವಾದ ರಾಜವೃತ್ತಿಯ ವಿವರಣೆಯು	೪೫
ಆಯುಷ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೇತುಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೪೫
ಆಯುಷ್ಯಹ್ರಯಹೇತುಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೪೬
ಐಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಕೇಡನ್ನುಂಟುಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ರಾಜನ ಸ್ವರೂಪದ ವರ್ಣನೆಯು	೪೬
ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಯಿಂದ ಬಿಡಲ್ಪಡುವ ಮಾನವರ ಲಕ್ಷಣವು	೪೬
ಆರೋಗ್ಯಕಾರಿಯಾದ ಭೋಜನದ ವರ್ಣನೆಯು	೪೬
ಭೋಜ್ಯಭೋಜ್ಯವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ಬಳಸುವವರು ಸುಕೃತವೈದ್ಯರು	೪೬
ದುದು	೪೬
ಆರೋಗ್ಯಜನಕವಾದ ನಡತೆಯ ವಿವರಣೆಯು	೪೬
ಮನುಷ್ಯನಿಗೆ ತಿಳಿಯಲಸಾಧ್ಯವಾದುವುಗಳ ವರ್ಣನೆಯು	೪೬
ಬಂಧುಶತ್ರುಗಳ ವಿವೇಚನೆಯು	೪೬
ಶ್ರೇಷ್ಠ ವಸ್ತುಗಳ ವಿವೇಚನೆಯು	೪೬
ಸ್ತುತಿಕಾಲ ವಿವೇಚನೆಯು	೪೬
ತಪ್ಯಾಚ್ಯಪ್ರದೇಶಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೪೬
ಅಧಮರಾಜರು ಉತ್ತಮರಾಜರ ನಾಶವನ್ನು ಬಯಸುವರೆಂದು ಉಪ	೪೬
ಮಾನಗಳೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೪೬
ಆತ್ಮನಾಶಕರಗಳಾದ ಕಾರ್ಯಗಳ ಸೋಪಮಾನವರ್ಣನೆಯು	೪೬
ಉತ್ತಮರಾಜನ ಲಕ್ಷಣಗಳ ವರ್ಣನೆಯು	೪೬
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕೌರವಸಾಂಡವರ ಉಪಹತಿಯಿಂದ ನಿರ್ವರಿಸಾ	೪೬
ದೆಯೆಂದು ತಿಳಿಸಿದುದು	೪೬
ಯಾವಾಗಲೂ ಧರ್ಮಜ್ಞರಲ್ಲದ ಹತ್ತುಜನಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೪೬

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.
ರಾಜರ ಕರ್ತವ್ಯಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೫೦
ಪಾಂಡವರು ಸಹಾಯರಾದರೆ ಯಾವ ಕೊರತೆಯೂ ಇರುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು	೫೧
ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆ ಪ್ರಭುವಾಗುವವನ ಲಕ್ಷಣಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೫೨
ಉತ್ತಮವಾದ ರಾಣಿವಾಸದ ಲಕ್ಷಣವು	೫೩
ಉತ್ತಮವಾದ ಪುತ್ರನ ಲಕ್ಷಣವು	೫೪
ಉತ್ತಮವಾದ ಗುರುವಿನ ಲಕ್ಷಣವು	೫೫
ಉತ್ತಮವಾದ ಶಿಷ್ಯನ ಲಕ್ಷಣವು	೫೬
ಉತ್ತಮವಾದ ವಿದ್ವಾಂಸರ ಲಕ್ಷಣವು	೫೭
ಪುರೋಹಿತನ ಲಕ್ಷಣವು	೫೮
ಮುಸ್ತ್ರಿಯ ಲಕ್ಷಣವು	೫೯
ಸೇನಾಪತಿಯ ಲಕ್ಷಣವು	೬೦
ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿಯ ಲಕ್ಷಣವು	೬೧
ಕರಣಿಕಪತಿಯ ಲಕ್ಷಣವು	೬೨
ಭಂಡಾಗಾರ ರಕ್ಷಕನ ಲಕ್ಷಣವು	೬೩
ತಾಮ್ರಾಭರಣನ ಲಕ್ಷಣವು	೬೪
ನೂಪುಕಾರನ ಲಕ್ಷಣವು	೬೫
ಪಾನೀಯಧಾರಕನ ಲಕ್ಷಣವು	೬೬
ಪ್ರತೀಹಾರನ ಲಕ್ಷಣವು	೬೭
ಅಂತಃಪ್ರವಾಹಿಕಾರಿಯ ಲಕ್ಷಣವು	೬೮
ಗಾಯಕನ ಲಕ್ಷಣವು	೬೯
ಸೇವಕನ ಲಕ್ಷಣವು	೭೦
ಛತ್ರಧಾರಕನ ಲಕ್ಷಣವು	೭೧
ಚಾಮರಧಾರಕನ ಲಕ್ಷಣವು	೭೨
ಮೃಗನ ಲಕ್ಷಣವು	೭೩
ನಾಹಕನ ಲಕ್ಷಣವು	೭೪
ಜೋಷನ ಲಕ್ಷಣವು	೭೫
ರಾವುತನ ಲಕ್ಷಣವು	೭೬
ರಥಿಕನ ಲಕ್ಷಣವು	೭೭

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಪದಾತಿ ಲಕ್ಷಣವು	೬೦
ರಾಜರು ಉಪ್ಪವಡಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಬಾರದ ಜನಗಳ ವಿವರಣೆ	೨೨
ರಾಜರು ಉಪ್ಪವಡಿಸುವ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ನೋಡಬೇಕಾದ ವಸ್ತುಗಳ ವಿವರಣೆ	೬೩
ನರೇಂದ್ರರಲ್ಲಿರಬೇಕಾದ ಗುಣಗಳ ವಿವರಣೆ	೨೨
ಅಕ್ರಿತರನ್ನು ತಿರಸ್ಕರಿಸಿ ಬಂಧುಗಳನ್ನು ಮರ್ಯಾದಿವದಿರುವವರ ಫಲದ ವಿವರಣೆಯು	೬೪
ಕೋಪವು ವರ್ಜನೀಯವೆಂದುದು	೨೨
ವಿದ್ಯಾಪಾತರ ಸ್ತುತಿಯೂ ವಿದ್ಯಾರಂತ್ರರಲ್ಲದವರ ನಿಂದೆಯೂ	೬೫
ಹರಿಶಂಕರರಲ್ಲಿ ನಿಷ್ಕನುಪರ್ತನದಿಂದಂಟಾಗುವ ಫಲದ ವಿವರಣೆಯು	೨೨
ಯತ್ಕಾರಿಗಳನ್ನು ಕ್ಷಿಸುವ ಸಾಧನಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೨೨
ತಾನು ಮಾಡಿದ ಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳ ಫಲಗಳನ್ನು ತಾನೆ ಅನುಭವಿಸ ಬೇಕೆಂದುದು	೬೬
ನರಕಭಾಗಿಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೨೨
ಲಕ್ಷ್ಮೀಕನ ಕೃಪೆಯುಂಟಾದೊಡೆ ಇದ್ದಲ್ಲಿಯೇ ಫಲವಾಗುವುದೆಂದು	೬೭
ವಿಷ್ಣುನು ರುಕ್ಮಿತನವೇ ಸಂಸಾರೋತ್ತರಕವೆಂದುದು	೨೨
ನೀತಿಯುಬಂದಿದ ಉತ್ತಮನುಧ್ಯಮಾಧಮಭೇದವನ್ನರಿಯಬೇಕೆಂದುದು	೬೮
ರಾಜನು ಪ್ರಜೆಗಳಿಂದ ಧನಧಾನ್ಯಗಳನ್ನು ತೆಗೆದುಕೊಂಡು ಸಪ್ತಾಬ್ದಿಗಳನ್ನು ಸಲಹುತ್ತಿರಬೇಕು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು	೨೨
ಉಪಹತಿಗೆಯ್ಯಲು ಅಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಸ್ಥಳಗಳ ವರ್ಣನೆ	೨೨
ವಿದುರನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ನೀನಿರುವಾಗ ಪಾಂಡವರು ಕಷ್ಟಪಡುತ್ತಿರುವುದು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದುದು	೨೨
ಸಜ್ಜನರು ಅಡಿದ ಮಾತಿಗೆ ತಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲವೆಂದುದು	೬೯
ಪಾಂಡವರಿಗೆ ರಾಜ್ಯಾರ್ಥವನ್ನು ಕೊಟ್ಟು ಬದುಕುವುದುತ್ತಮವೆಂದುದು	೨೨
ಧರ್ಮರಾಜನನ್ನು ಗೆಲ್ಲುವುದು ಅಸಾಧ್ಯವೆಂದುದು	೭೦
ಭೀಮನನ್ನು ಜಯಿಸುವುದಸಾಧ್ಯವೆಂದುದು	೨೨
ಅರ್ಜುನನೊಡನೆ ಕಲಹವು ಸುಲಭವಲ್ಲವೆಂದುದು	೨೨
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಅಸದೃಶನಾದವನೆಂದುದು	೨೨

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.
ಭೀಮನಿಗೆ ನೀನು ಸಮಗ್ರಿಯಲ್ಲವೆಂದುದು	೩೦
ಅರ್ಜುನನಿದ್ದಲ್ಲಿ ಜಯವಾಗುವುದರಿಂದ ನೀನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಸರಿಯಲ್ಲ ವೆಂದುದು	೩೧
ಪೂರ್ವದಲ್ಲಿ ಭಂಗವನ್ನುನುಭವಿಸಿ ಈಗ ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಕಲಹವನ್ನು ಅನುಸಂಧಿಸುವುದು ಸರಿಯಲ್ಲವೆಂದುದು	೩೨
ಪಾಂಡವರಾಜಧರಣಿಯನ್ನು ಪಹರಿಸಿದ ದುಷ್ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕೃತಿಯಿಲ್ಲ ವೆಂದುದು	೩೩
ವಿದುರನು ಸನತ್ಕುಜಾತನನ್ನು ಧ್ಯಾನಿಸಿ ಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯು ಮುಕ್ತಿಗೆ ಸಾಧಕವೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಬೋಧಿಸಿದುದು	೩೪
ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಸೂಚನೆ	೩೫
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಆತ್ಮವಿದ್ಯೆಯನ್ನು ಹೇಳಿದುದು ವಿದುರನನ್ನು ಕೇಳಿದುದು ವಿದುರನು ಮುನಿವರನ ಕರುಣದಿಂದ ಪರತತ್ತ್ವವಿಪದೇಶವಾಗಬೇಕಲ್ಲದೆ ತನಗೆ ಉಪದೇಶಮಾಡಲಧಿಕಾರವಿಲ್ಲವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	೩೬
ಸನತ್ಕುಜಾತನೊಬ್ಬನೆ ಪರತತ್ತ್ವಜ್ಞನೆಂದು ವಿದುರನು ಹೇಳಲು ಸನತ್ಕು ಜಾತನೆಡೆಗೆ ಹೋಗಬೇಕೆಂದಿದ್ದ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೆಡೆಗೆ ಸನತ್ಕು ಜಾತನು ಬಂದುದು	೩೭
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸನತ್ಕುಜಾತನನ್ನು ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿಕೊಂಡುದು	೩೮
ಸನತ್ಕುಜಾತನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು —ಸಮರಸವರ್ತನವು ತತ್ತ್ವಜ್ಞಾನಸಾಧನವೆಂದುದು	೩೯
ಭೂತ ದಿಸೃಷ್ಟಿಕ್ರಮವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೪೦
ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಸರ್ವಮಿತ್ರತೆಯು ಗುಣಾವಹವೆಂದುದು	೪೧
ಭಗವತ್ಪ್ರಭು ವಾಚ್ಯ ವಿವರಣೆಯು	೪೨
ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಲಕ್ಷಣ ವಿವರಣೆಯು	೪೩
ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಠಿಕವಿಜಯನುರ್ಗ ವಿವರಣೆಯು	೪೪
ಮೋಕ್ಷಾಪೇಕ್ಷಿಗಳು ಧರ್ಮವನ್ನು ಮಾಡಬೇಕೆಂದುದು	೪೫
ಅನಿತ್ಯಸುಖಾಪೇಕ್ಷೆಯಿಂದ ಅನೇಕ ಜನ್ಮಗಳಲ್ಲಿ ಬಳಲುವುದು ಯೋಗ್ಯ ವಲ್ಲವೆಂದುದು	೪೬

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಅದ್ವೈತವೇ ನಿತ್ಯವಾದುದೆಂದು	೧೦
ಪುನರಾವೃತ್ತಿರಹಿತವಾದ ಗತಿಯನ್ನರಿದು ನಡೆವುದು ನಯವೆಂದು	”
ತನಗೆ ಬಾಧಕವೆಂಬುದನ್ನು ಇತರರಿಗೆ ಮಾಡಿರುವುದು ಮುಕ್ತಿ ಸಾಧನವೆಂದು	”
ದ್ವೈತವು ವಾಸ್ತವವೆಂಬ ಭ್ರಾಂತಿಯಿಂದ ಲೋಕವು ಕೆಡುತ್ತಿರುವುದೆಂದು	೧೧
ನಿಗುಣಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವರ್ಣನೆಯು	”
ಅಜ್ಞಾನದಿಂದಂಟಾದ ಪ್ರಪಂಚವು ಜ್ಞಾನೋದಯವಾಗಲು ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವರೂಪವನ್ನೈದುವುದೆಂದು	”
ಅನುಶಾಸ್ತ್ರರ ಪಾಸವು ಅನುಶಾಸಕರನ್ನು ಸೇರುವುದು ಎಂದೂ	೧೨
ಲೋಕವು ದುರ್ಜನರಿಗೆ ಹೆದರುವುದು ಸಜ್ಜನರನ್ನು ಗಣಿಸುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು	”
ಅರಿಷಡ್ವರ್ಗದಲ್ಲಿ ಕಳವಳಿಸಬಾರದೆಂದು	”
ಸಂಸಾರದಲ್ಲಿ ವಿನುಶ್ಕರನಾಗಿ ತಿಳಿದು ನಡೆವವನಿಗೆ ಯಾವುದೂ ಬಾಧಕವಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು	೧೩
ಪೂಜ್ಯಪೂಜಕಭೇದ ವಿವರಣೆಯು	”
ಜ್ಞಾನಲವದುವಿದ್ಯದ್ವಾರನ್ನು ತಿಳಿಸುವುದಕ್ಕಾಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು	”
ದಾನಪಾಲನೆಗಳಲ್ಲಿ ಪಾಲನನೇ ಅಧಿಕ ಫಲದಾಯಕವೆಂದು	೧೪
ಜನಗಳಲ್ಲಿರುವ ಮಹತ್ತ್ವವೆಲ್ಲವೂ ಜೀವಾತ್ಮನಿಂದಂಟಾದುದೆಂದು	”
ಅತ್ಯುತ್ಕೃಷ್ಣಪುಣ್ಯಪಾಪಗಳಿಂದ ಈ ಲೋಕದಲ್ಲಿಯೂ ಫಲವು ತೋರುವುದೆಂದು	”
ಸರ್ವವೂ ವಿಷ್ಣು ಮಯವೆಂಬುದರ ವಿವರಣೆಯು. (ಅದ್ವೈತವರ್ಣನೆಯು)	”
ವಾನಸನೀಯರ ಲಕ್ಷಣಗಳ ವಿವರಣೆಯು. (ದ್ವಿಕವರ್ಣನೆಯು)	೧೫
ಮೂರ್ತಿತ್ರಯಗಳ ವಿಚಾರವನ್ನು ಮಾಡಿಕೊಂಡು ನಡೆವವಗೆ ಅಸಾಧ್ಯವಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೆಂದು. (ತ್ರಿಕವರ್ಣನೆಯು)	”
ಪುರುಷಾರ್ಥಚತುಷ್ಟಯದ ಮಾರ್ಗವನ್ನು ತಿಳಿದು ಪ್ರವರ್ತಿಸುವವನು ಮುಕ್ತಿ ಸುಖವನ್ನು ಸುಭವಿಸುವನೆಂದು. (ಚತುಷ್ಟಕವರ್ಣನೆಯು)	೧೬
ಉತ್ತಮಫಲ ಸ್ವರೂಪ ವರ್ಣನೆಯು. (ಪಂಚಕವರ್ಣನೆಯು)	”

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.
ಪರಮಮಂತ್ರ ಸ್ವರೂಪ ವರ್ಣನೆಯು. (ಪಟ್ಟಿ ವರ್ಣನೆಯು)	೧೭
ಮುಕ್ತಿಸಾಧಕಕಷ್ಟಾ ನಾಚರಣೀಳ ವಿವರಣೆಯು. (ಸಪ್ತಕವರ್ಣನೆಯು)	೧೮
ಸದಾಚಾರ ಸ್ವರೂಪ ವರ್ಣನೆಯು. (ಆಪ್ತಕವರ್ಣನೆಯು)	೧೯
ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಸ್ತುವಿಮರ್ಶೆಯಿಂದ ನಡೆವುದೇ ಸದಾಚಾರವೆಂದುದು. (ನವಕವರ್ಣನೆಯು)	೧೯
ಹರಿಯು ಸರ್ವಗತನಾಗಿ ಕಪಟನಾಟಕಸೂತ್ರಧಾರಕನೆಂದಿವುದು ಸುಖ ಸಾಧನವೆಂದುದು. (ದಶಕವರ್ಣನೆಯು)	೨೦
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸನತ್ಕುಜಾತನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದುದು	೨೦
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸನತ್ಕುಜಾತನನ್ನು ಕೇಳಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳು	೨೦
ಸ್ವರ್ಗಸ್ವರೂಪ ವರ್ಣನೆಯು	೨೧
ನರಕಸ್ವರೂಪ ವರ್ಣನೆಯು	೨೧
ಕಲೀರವಿಂದಾಗುವ ಸಿದ್ಧಿಯ ವರ್ಣನೆಯು	೨೧
ಗುರೈನುಗ್ರಹದಿಂದಾಗುವ ಫಲದ ವರ್ಣನೆಯು	೨೧
ಪೂಜಾಪಾತ್ರರ ಸ್ವರೂಪದ ವರ್ಣನೆಯು	೨೧
ವಿದ್ಯಾಂಸ' ೨ ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನ ರೆಂದುದು	೨೧
ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕಸುಖಾಪೇಕ್ಷೆಯಾದವನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣರನ್ನು ಪೂಜಿಸ ಬೇಕೆಂದುದು	೨೨
ಅಪಾತ್ರರಾದವರ ವರ್ಣನೆಯು	೨೨
ಮಹಿಷಿಕ ಶಬ್ದಾರ್ಥಕಥನಪುರಸ್ಕರವಾಗಿ ಅವರೋಡನಾಡಿಗಳಿಗೆ ಸುಗತಿ ಯಿಲ್ಲವೆಂದುದು	೨೨
ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವವರ ಸ್ವರೂಪದ ಕಥನವು	೨೨
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರೇ ದೇವತೆಗಳೆಂದು ನಿರೂಪಿಸಿದುದು	೨೨
ಬಬ್ಬಸದ್ಬ್ರಾಹ್ಮಣನನ್ನು ಕಾಪಾಡಿದುದರಿಂದ ಉಂಟಾಗುವ ಫಲವು ದೇವತೆಗಳಿಗೂ ಗೋಚರವಾಗದಷ್ಟು ಅಸಂಖ್ಯಾತವಾದುದು ಎಂದುದು	೨೨
ಸುಕ್ತದ ಪಾರವನ್ನು ನಿರೂಪಿಸಿದುದು	೨೨
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪುನಃ ಮಾಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ಕಥನವು	೨೨
ಧನವೇ ಸರ್ವಕ್ಕೂ ಸಾಧನವಾದುದು ಎಂದು ಹೇಳಿದುದು	೨೨

ವಿಷಯಗಳು.				ಪುಟ.
ಅನರ್ಥಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೯೬
ಸರ್ವಾರ್ಥದ ವಿವರಣೆಯು	೨
ಪರಾರ್ಥಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೨
ಧರ್ಮವು ಪರಮಪದಪ್ರದವಾದುದರಿಂದ ಅದನ್ನು ಬಿಡುವುದು				
ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದುದು	೨
ಯಜ್ಞಗಳಿಂದ ದೇವತೆಗಳನ್ನು ಸಂಭಾವಿಸಿದರೆ ಇಂಥವನು ಸುವೃಷ್ಟಿ				
ಯನ್ನು ಸುಖಿಯುವನೆಂದು ಕೇಳಿದುದು	೯೭
ತೀರ್ಥಸ್ವರೂಪ ವಿವರಣೆಯು	೨
ಸಮರ್ಥವಿಲ್ಲ ಸ್ವರೂಪ ವಿವರಣೆಯು	೨
ವೈರ್ಥಜೀವಿಗಳ ಸ್ವರೂಪದ ವಿವರಣೆಯು	೯೮
ಮತ್ತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ವಿವರಣೆಯು				
ಜ್ಞಾತಸ್ವರೂಪ ವರ್ಣನೆಯು	೯೯
ಅಜ್ಞಾತಸ್ವರೂಪ ವರ್ಣನೆಯು	೨
ಕರ್ಮಾನುಗತಜನ್ಯಾಂತರಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೨
ಪುರುಷಶ್ರೇಷ್ಠನ ನಡತೆಗಳ ವರ್ಣನೆಯು	೨
ರಾಜನಿಗೆ ಯೋಗ್ಯಗಳಾದ ಕ್ರಿಯೆಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೧೦೦
ನೃಪನೀತಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ವಿವರಣೆಯು	೨
ನೃಪಾನೀತಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ವಿವರಣೆಯು	೨
ದ್ವೈತಸ್ವರೂಪದ ವಿವರಣೆಯು	೧೦೧
ಅದ್ವೈತಸ್ವರೂಪದ ವಿವರಣೆಯು	೨
ಖ್ಯಾತಿಸ್ವರೂಪದ ವಿವರಣೆಯು	೨
ಗೃಹಸ್ಥಿಯ ಸ್ವರೂಪದ ವಿವರಣೆಯು	೨
ಅಪಖ್ಯಾತಿಸ್ವರೂಪದ ವಿವರಣೆಯು	೧೦೨
ಭೀತಿವಿಷಯ ವಿವರಣೆಯು	೨
ಅಭೀತಿವಿಷಯ ವಿವರಣೆಯು	೨
ಮತ್ತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಮಾಡಿದ ಪ್ರಶ್ನೆಗಳ ವಿವರಣೆಯು				೧೦೩
ಧರ್ಮಸ್ವರೂಪದ ನಿರೂಪಣೆಯು	೨
ಅಧರ್ಮಸ್ವರೂಪದ ನಿರೂಪಣೆಯು	೨

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ರಾಜಮಂತ್ರಮರ್ಮದ ಸ್ವರೂಪದ ವರ್ಣನೆಯು	೨೨
ವಿಡ್ವಾನ್ಮುಖಪೂರ್ವಸಮರ್ಪಣಾಸ್ವರೂಪದ ವರ್ಣನೆಯು	೧೦೩
ಅನುಗರ್ಹಸ್ವರೂಪದ ವಿವರಣೆಯು	೨೨
ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿಯಿಂದ ಕೂಡಿ ಮಾಡಿದ ಕರ್ಮವೇ ಸತ್ಕರ್ಮವೆಂದು ಹೇಳಿದುದು
ದುಷ್ಕರ್ಮಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೨೨
ರಾಜನು ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಗಳಿಂದ ಕೂಡಿ ಮೇದಿನಿಯನ್ನು ನುಭವಿಸಬೇಕೆಂದು	೧೦೪
ದತ್ತಾಪಹಾರವು ಯುಕ್ತವಲ್ಲವೆಂದು	೨೨
ಮನುಷ್ಯರ ಇಚ್ಛೆಯು ಸ್ವಕರ್ಮವಿರುದ್ಧವಾದುದೆಂದು	೨
ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಶ್ರೂತಿಪ್ರತಿಷ್ಠೆಗಳೇ ದೃಷ್ಟಿವಿಶೇಷಗಳೆಂದು	೧೦೬
ವೇದಾರ್ಥಜ್ಞನಲ್ಲದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣನು ನೀಚನೆಂದು	೨೨
ತಿರಸ್ಕಾರ ಪುರಸ್ಕಾರಾನರ್ಹ ವಿಷಯಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೨೨
ಮತ್ತನಾದ ವೇದಬಾಹ್ಯನನ್ನು ನಿಂದಿಸಿದುದು	೨೨
ಲೋಕಸಮೃದ್ಧತಾದನ್ನು ನಿರಾಕರಿಸಬಾರದೆಂದು	೧೦೭
ಅರಸುತನವು ಮಹಾಪಾತಕಾಸ್ಪದವೆಂದು	೨೨
ನರಕಭಾಗಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೨೨
ದಾನರಹಿತನಿಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವು ತಪ್ಪುವೆಂದಿಲ್ಲವೆಂದು	೨೨
ಉಪಕಾರಿಗಳಾದ ಕರ್ಮಗಳ ವಿವರಣೆಯು	೧೦೮
ಗುಣೋತ್ಕೃಷ್ಟತ್ವದ ವಿವರಣೆಯು	೧೦೯
ಸರ್ವದೇವನವಂಶಸ್ಥರಿಗಳೂ ಆ ವಿಷ್ಣುವನ್ನೇ ನೇರುವುವೆಂದು	೨೨
ನಾನಾಪ್ರಕಾರಗಳಿಂದ ಭಕ್ತರನ್ನು ಸಲಹುವ ಕೇಕವನೇ ಸರ್ವವ್ಯಾಪಕನೆಂದು	೨೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಭಕ್ತರನ್ನು ಪರಿಭವಿಸುವುದಕ್ಕುಗುವುದಿಲ್ಲವೆಂದು	೧೧೦
ಸಸತ್ಯಜಾತನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನ್ನು ಕುರಿತು ನೀನು ಎಚ್ಚರದಿಂದಿರು ;			
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲ ; ಆತನು ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಪಾಲಕನು			
ಆತನ ಮನಃಶೌಕ್ಯ ಬದುಕುವುದು ಲೇಸು ಅಲ್ಲದಿವೇ			
ಕೇಕವರೆಂದು ಹೇಳಿದುದು	೨೨

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಸಜಾತಿಶ್ರೇಷ್ಠರನ್ನು ಚರ್ಚಿಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಉತ್ತಮನೆಂದುದು	೧೧೧
ಸಸತ್ಸಂಜಾತನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಈ ಪರಿಯಾಗಿ ತತ್ತ್ವಬೋಧೆ ಯನ್ನು ಮಾಡಿ ಸೋರೋದಯವಾಗಲು ತನ್ನಾಶ್ರಮಕ್ಕೆ ಹೋ ಗಲು ; ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಪರಮಾನಂದ ಭರಿತನಾಗಿ ಶ್ರೀಮನ್ನಾ ರಾಯನನ್ನು ಧೃಷ್ಟಿಸುತ್ತಿದ್ದನೆಂದುದು	೧೧೨
ಐದನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಸೂಚನೆ ...	೧೧೩
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಸಭೆಗೆ ಕರೆಸಿದುದು	೧೧೪
ಸಂಜಯನು ಸಭೆಗೆ ಬಂದು ನಮಸ್ಕರಿಸಿ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕೇಳಿದ ಕಾಶಲಪ್ರಶ್ನವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೧೧೫
ಪಾಂಡವರೈಕೈರೈವನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದುದು	೧೧೬
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಸಭೆಯಲ್ಲಿಯೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಗೃಹದಲ್ಲಿಯೂ ನಡೆದ ಸಂಗತಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದುದು	೧೧೭
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದುದು	೧೧೮
ಅರ್ಜುನನು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದುದು	೧೧೯
ಭೀಮನು ಹೇಳಿದ ವಿಷಯಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿದುದು	೧೨೦
ನಂಜಯನು ಹೇಳಿದುದನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಪಿತನಾದ ಕರ್ಣನು ಹೇಳಿದುದು ..	೧೨೧
ಕರ್ಣನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಭೀಷ್ಮನು ಹೇಳಿದುದು	೧೨೨
ದ್ರೋಣನು ದುರೋಧನನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೨೩
ದುರೋಧನನು ಭೀಷ್ಮನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೨೪
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುರೋಧನನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೨೫
ದುರೋಧನನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೨೬
ಆರನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಸೂಚನೆ	೧೨೭
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಅಲೋಚಿಸಿದುದು	೧೨೮
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು	೧೨೯
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ತನ್ನ ಭಿಷ್ಣುವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೧೩೦
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದುದು	೧೩೧

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೦೦
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭೀಮಸುತನನ್ನು ಕೇಳಿದುದು	೨
ಭೀಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ತನ್ನಭಿಮತವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭೀಮನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಮನದಲ್ಲೆ ಆಲೋಚಿಸಿದುದು	೧೦೩
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅರ್ಜುನನ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಕೇಳಲು ಅರ್ಜುನನು ತನ್ನ ಭಿಮತವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ನಕುಲನ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಕೇಳಲು ನಕುಲನು ತನ್ನ ಮತವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಹದೇವನ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಕೇಳಲು ಸಹದೇವನು ತನ್ನ ಭಿಮತವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಚಕರ ಮುಖದಿಂದ ದ್ರೌಪದಿಯ ಅಭಿಮತವನ್ನು ಕೇಳಿ ದುದು	೧೦೪
ದ್ರೌಪದಿಯು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಾ ಕೃಷ್ಣನೊಲಗಕ್ಕೆ ಬಂದುದು	೨
ದ್ರೌಪದ್ಯಾಗಮನ ವರ್ಣನೆಯು	೨
ದ್ರೌಪದಿಯು ಭೀಮನನ್ನು ಸಾಭಿಪ್ರಾಯವಿಹ್ಲೇಷದಿಂದ ನೋಡಿ ಹೇಳಿದುದು	೧೦೫
ದ್ರೌಪದಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೦೬
ದ್ರೌಪದಿಯು ಸ್ವಾಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೨
ಭೀಮನು ದ್ರೌಪದಿಯೊಡನೆ ಖತಿಯಿಂದ ಹೇಳಿದುದು	೧೦೭
ಭೀಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೨
ವಿಳಸೆಯು ಸಂಧಿಯು ಸೂಚನೆ	೧೦೮
ಭೀಮನೊಡನೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು	೨
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಕರ್ತವ್ಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೧೦೯
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಬೀಳ್ಕೊಂಡು ಬಂದು ಪಾಳೆಯದಲ್ಲೆ ಸಾರಿಸಿದುದು	೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪ್ರಯಾಣ ಸಿದ್ಧನಾದುದು	೨

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಹಸ್ತಿನಪುರಕ್ಕೆ ಪೊರವಟ್ಟುದು	೧೨೯
ಸಾತ್ಯಕಿಣಿಯ ರಥವನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿದುದು	"
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರರ ಸಾವಿಗಿಗಲನ್ನು ರಥದಲ್ಲಿರುವಂತೆ ಸಾತ್ಯಕಿಣಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದುದು	೧೩೦
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ರಥದಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಕೊಂಡುದು	"
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಪಾಂಡವರು ಹಿಂದಿರುಗಲು ದೌರಾದಿಯು ಬಂದು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದುದು	"
ದೌರಾದಿಯು ತನ್ನ ದೇವತೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೩೧
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದೌರಾದಿಗೆ ಅಭಯದಾನ ಮಾಡಿದುದು	"
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದೌರಾದಿಯನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಕಳುಹಿಸುವುದು ಹೋಗಿ ಮುನಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುದು	"
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮುನಿಗಳೊಡನೆ ಹೋಗಿ ಕುಶಸ್ಥಳದಲ್ಲಿರುವ ದುರ್ಯೋಧನನ ಬಳಿಗೆ ನೂತರವನ್ನು ಕೊಡಿದುದು	೧೩೨
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಕೃಷ್ಣನು ಬಂದವನನ್ನು ಕೇಳಿ ಇದಿರುಗೊಟ್ಟವುದಕ್ಕೆ ವಿದುರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	"
ದುರ್ಯೋಧನನು ತನ್ನ ದುರಭಿಮಾನವನ್ನು ತೋರಿಸಿದುದು	"
ದುರ್ಯೋಧನನು ಮಾತಿಗೆ ಕುಟುಂಬವಾಗಿ ಭೀಷ್ಮನು ಸಭೆಯಿಂದ ಮನೆಗೆ ಹೋದುದು	೧೩೩
ಮರದವನು ಭೀಷ್ಮನಿಗೆಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಇದಿರುಗೊಟ್ಟುದು	"
ನೇರದಬಿಲಜನಗಳು ಗರುಡಕೀತನವು ಕಂಡು ನಿಲಲಗತಾಂಜಲಿಗಳಾಗಿ ಭೀಷ್ಮನಿಗೆಗಳು ಬಂದ ಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಂದಿಸಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅವರನಾದರಿಸಿ ಹಸ್ತಿನಪುರಕ್ಕೆ ಬಂದುದು	"
ಗಜಪುರದುದ್ಧವನದ ವರ್ಣನೆ	೧೩೪
ಗಜನಗರದ ವರ್ಣನೆ	೧೩೫
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗಜನಗರವನ್ನು ಹೇಗೆ ದೃತರಾಷ್ಟ್ರನವನು ಬಂದುದು	"
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ದಿಗ್ವಿಜಯವನ್ನು ಮಾಡಿದವನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ನಲ್ಲಿನನ್ನೂ ಕಳುಹಿದುದು	೧೩೬

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಸೂಚನೆ	೧೩೬
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದೇಶಾಧಿಪತಿಗಳನ್ನು ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದುದು	”
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡುದು	೧೩೭
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಮನವನ್ನು ನಿರೀಕ್ಷಿಸುತ್ತಿದ್ದ ದುರೈದ್ಯಧನಾದಿಗಳ ಮನೆಗಳಿಗೆ ಹೋಗದೆ ವಿಮಂಸ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿದ್ದುದು	”
ವಿದುರನು ಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟು ತನ್ನ ಮನೆಗೆ ಬರುತ್ತಿರುವ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿ ಇದಿರಾಗಿ ಬಂದು ಮದಿಸಿ ಹರ್ಷಾತಿಶಯದಿಂದ ಕೂಡಿದುದು	೧೩೮
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿಮಂಸನೊಡನೆ ವಿನೋದವಾಕ್ಯವನ್ನಾಡುತ್ತಾ ಮನೆಯೊಳಗೆ ಪ್ರವೇಶಿಸಿದುದು	೧೩೯
ವಿದುರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನದಾಖ್ತವನ್ನು ಧೃವಿಸುತ್ತಾ ಮನವನ್ನು ಮಹಿಸಿದುದು	೧೪೦
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿಮಂಸನೊಡನೆ ಬರ್ಕುಡಿತ ಹಾಲಿನಿಂದ ಹಸಿವನ್ನು ತೃಪ್ತಮಾಡಿದುದು	”
ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಪರಿಪಾಡಾಭಿವೇಕಪಯೋಗವಾಹವನ್ನು ನೋಡಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹೊಗಳಿದುದು	”
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಗಮನವನ್ನು ಕೇಳಿ ಕುಂತಿದೇವಿಯ ಹರ್ಷದಿಂದ ಬಂದುದ.	”
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುಂತಿಯನ್ನು ಮರೆಯದೆಯಿಂದ ಆಹರಿಸಿದುದು	೧೪೧
ಕುಂತಿದೇವಿಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಸ್ತುತಿಸಿದುದು	”
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುಂತಿದೇವಿಗೆ ಯಾದವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು	”
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುಂತಿದೇವಿಗೆ ಪಾಂಡವರ ಯೋಗಕ್ಷೇಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ಅವಳನ್ನು ಹೊಗಳುತ್ತಾ ತಾನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಿದುದು	೧೪೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಅಸ್ತವೇಯಿಂದ ವಿದುರನು ದುರೈದ್ಯಧನನ ಮನೆಗೆ ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಅಗಮನಕ್ಕೆ ಅವಸರವನ್ನು ಕೇಳಲು ದುರೈದ್ಯಧನನು ಅಗಮನಾವಸರವನ್ನು ಹೇಳಿ ವಿದುರನನ್ನು ಕಳುಹಿದುದು	೧೪೩
ಮರುದವನ ದುರೈದ್ಯಧನನು ಬಡ್ತೋಲಿಗೆವನ್ನು ರಚಿಸಿದುದು	೧೪೪

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ದುರ್ಮೋಧನಾಸ್ಥಾನದ ವರ್ಣನೆ	೧೪೪
ಅಸ್ಥಾನಗತನಾದ ದುರ್ಮೋಧನನ ವರ್ಣನೆ	೧೪೫
ದುರ್ಮೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕರೆವುದಕ್ಕೆ ದೂತರನ್ನು ಕಳುಹಿದುದು	”
ದುರ್ಮೋಧನನ ದೂತರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ವಿಜ್ಞಾಪಿಸಿದುದು	೧೪೬
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿದುರನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದುದು	”
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದುರ್ಮೋಧನನ ಸಭೆಗೆ ಹೊರಟುದು	”
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದುರ್ಮೋಧನ ಸಭಾಗಮನದ ವರ್ಣನೆ	”
ಭೀಷ್ಮದ್ರೋಣಾದಿಗಳು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಇದಿಗೊಂಡು ಸಭೆಗೆ ಕರೆದುದುದು	೧೪೭
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಭಾಪ್ರವೇಶಮಾಡಿ ಸಿಂಹಾಸನದಿಂದಿಳಿಯದೆ ಕುಳಿತಿದ್ದ ದುರ್ಮೋಧನನನ್ನು ತನ್ನ ಕಾಲ್ಗಡೆಯಲ್ಲಿ ಬೀಳುವಂತೆ ಮಾಡಿದುದು	೧೪೮
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಿಂಹಪೀಠಕ್ಕೆ ಬಂದುದು	”
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾದಿಗಳು ಕುಳಿತುಕೊಂಡುದು	”
ಭೀಷ್ಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಉಪಚರಿಸಿದುದು	೧೪೯
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದುರ್ಮೋಧನನನ್ನು ಹತ್ತಿರಕ್ಕೆ ಕರೆದುದು	”
ದುರ್ಮೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದುದು	”
ವಿದುರನು ದುರ್ಮೋಧನನನ್ನು ಆಹ್ವೇಷಿಸಿ ತನ್ನ ಬಿಲ್ಲನ್ನು ಮುರಿದುದು	೧೫೦
ಗಾಂಧಾರ್ಯಾದಿಗಳು ಮರುಗಿದುದು	”
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದುರ್ಮೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೫೧
ದುರ್ಮೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	”
ಬಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಸೂಚನೆ	೧೫೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪಾಂಡವರ ಸಂಧಿಗೋಸುಗೆ ದುರ್ಮೋಧನನಿಗೆ ಸಾಮವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	”
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಮಾತಿಗೆ ಅಡ್ಡವೋಗವಿಟ್ಟ ದುರ್ಮೋಧನನಿಗೆ ಪರಶುರಾಮನು ಹೇಳಿದುದು	೧೫೩

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.
ಕಣ್ವಿಖ್ಯಾಯಿಕೆಯು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೬೫
ನಾರದಖ್ಯಾಯಿಕೆಯು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪುನಃ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧
ದುರ್ಯೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೬೬
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪುನಃ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧
ದುರ್ಯೋಧನನು ಏತೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ದುಶ್ಯಾಸನನನ್ನು ನೋಡಿದುದು	೧೬೭
ದುಶ್ಯಾಸನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧
ಭೀಷ್ಮನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧
ಗೌತಮಕಚ್ಚಪಾದಿಗಳು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೬೮
ದುರ್ಯೋಧನನು ವ್ಯಾಸಾದಿಗಳ ಸುತಗಳನನಾದರಿಸಿ ಹೇಳಿದುದು	೧
ಗಾಂಧಾರಿಯು ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡುದು	೧
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧
ದ್ರೋಣಾಚಾರ್ಯನು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೭೦
ದುರ್ಯೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದಾಸೋಕಿಯಾದುದು ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೭೧
ದುರ್ಯೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೧೭೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಪುನಃ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧
ದುರ್ಯೋಧನನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ನಿಂದಿಸುತ್ತಾ ಉತ್ತರವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೧
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ದುರ್ಯೋಧನನ ವಿಷಯವನ್ನು ದ್ರೋಣಾದಿಗಳೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೭೩
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭೀಮದಂಡೋಪಾಯಗಳಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧
ದುಶ್ಯಾಸನನು ವಿಮರಾದಿಗಳ ಆಶೋಚನೆಯನ್ನು ತಿಳಿದು ಸಭೆಯಿಂದ ದುರ್ಯೋಧನನನ್ನು ಕರೆದುಕೊಂಡು ಹೋಗುವುದು	೧೭೪
ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಸೂಚಿಸು	೧೭೫
ದುರ್ಯೋಧನನು ದುಶ್ಯಾಸನಾದಿಗಳಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಕಟ್ಟುವಂತೆ ಹೇಳಿದುದು	೧

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಸಾತ್ಯಕೀಯು ದುರ್ಯೋಧನನ ಮಾತನ್ನು ಕೇಳಿ ಕೃತವರ್ಮನಿಗೆ ಸೇನೆ ಯನ್ನು ಸಿದ್ಧಪಡಿಸಿಕೊಂಡಿರುವಂತೆ ಹೇಳಿದುದು	೦೭೯
ಸಾತ್ಯಕೀಯು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನಿಗೆ ದುರ್ಯೋಧನನ ಯೋಜನೆಯನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಭೀಷ್ಮನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೪೦
ಭೀಷ್ಮನು ದುರ್ಯೋಧನನ ಕೆಲಸವನ್ನೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಸ್ವರೂಪ ವನ್ನೂ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದುದು	೨೨
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಗಾಂಧಾರಿಯನ್ನು ಕರೆಯಿಸಿ ಮಗನ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ತಿಳಿಸಲು ಅವಳು ಮಗನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೪೧
ಗಾಂಧಾರಿಯು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೪೨
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ದುರ್ಯೋಧನನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೨೨
ವಿದುರನು ಕೋಪಗೊಂಡು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೊಡನೆ ಹೇಳುತ್ತಾ ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನ ಸ್ವರೂಪವನ್ನು ಬೋಧಿಸಿದುದು	೨೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಸಭೆಗೆ ವಿಶ್ವರೂಪದ ತೇಜಸ್ಸನ್ನು ತೋರಿದುದು	೧೪೫
ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಪ್ಪಣೆಯಿಂದ ಕೃಷ್ಣನ ಕೈಗಳನ್ನು ಕಟ್ಟಲು ಸಿದ್ಧ ರಾಗಲು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿಶ್ವರೂಪಾಕಾರವನ್ನು ಹಿಡಿದುದು	೧೪೬
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ವಿಶ್ವರೂಪಾಕಾರದ ವರ್ಣನೆಯು	೧೪೭
ಕೌರವನೊಬ್ಬನು ಹೊರತು ಮಿಕ್ಕವರೆಲ್ಲರೂ ಹರಿಯ ರೂಪವನ್ನು ನೋಡಿ ಅವನಿಗೆ ವಂದಿಸಿದುದು	೧೪೮
ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ಹಲಬಿರು ಕೃಷ್ಣರನ್ನು ನೋಡಿ ಕಟ್ಟಲಾರದೆ ಬೆರಗು ವೆತ್ತುವುದು	೧೪೯
ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಅವನು ಕೊಟ್ಟ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನೋಡಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದುದು	೨೨
ಗಾಂಧಾರಿಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದುದು	೨೨
ಭಾನುಮತಿಯು ಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಪ್ರಾರ್ಥಿಸುತ್ತಾ ನಮಸ್ಕರಿಸಿದುದು	೧೯೦
ದುರ್ಯೋಧನನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೊಡನೆ ಹೇಳಿದುದು	೨೨
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಮುನ್ನಿನ ಮನುಷ್ಯಾಕಾರವನ್ನು ತಾಳಿ ಅರಮನೆಯಿಂದ ಹೊರಟುದು	೧೯೧

ವಿಷಯಗಳು.	ಪುಟ.
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕುಂತಿಯೊಡನೆ ಮಾತಾಡಿ ಮಂಗಳಿದುದು	೧೯೦
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ವಿದುರಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳನ್ನು ಕೌರವನಿಗೆ ಸಂಧ್ಯಾಪದೇಶವನ್ನು ಮಾಡುವಂತೆ ಹೇಳಿ ಕಳುಹಿಕೊಟ್ಟು ಕರ್ಣನನ್ನು ಸ್ವಲ್ಪದೂರ ಬರಹೇಳಿ ತಾಪಸನನ್ನು ಕಳುಹಿದುದು	೧೯೧
ಹಸ್ತೂಂದನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಸೂಚನೆ ...	೧೯೨
ವೈಶಂಪಾಯನನು ಜನಮೇಜಯನಿಗೆ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ರೀತಿಯನ್ನು ತಿಳಿಹಿ ದುದು	೧೯೩
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದುದು	೧೯೪
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನ ಪ್ರಾರ್ಥನೆಯಿಂದ ಅವನ ಕುಲಾದಿಗಳನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿದುದು	೧೯೫
ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದುದು	೧೯೬
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೧೯೭
ಕರ್ಣನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ವಿವರಿಸಿ ಹೇಳಿ ದುದು	೧೯೮
ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಕರ್ಣನನ್ನು ಉತ್ಸಾಹಗೊಳಿಸುತ್ತಾ ಕೌರವನಿಗೆ ಉಪ ದೇಶಿಸುವಂತೆ ಹೇಳಿದುದು	೧೯೯
ಕರ್ಣನು ತನ್ನಿಷ್ಟವನ್ನು ಹೇಳಿ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಹಿಂದಕ್ಕೆ ಹೋಗಲು ಆಪ್ತನೆಯನ್ನು ಕೇಳಿದುದು	೨೦೦
ಕರ್ಣನು ತನ್ನ ಮನದಲ್ಲಿ ಚಿಂತಿಸಿದುದು	೨೦೧
ಕುಂತಿಯು ಗುರುತೀಂದ್ರನಿಗೆ ಕರ್ಣನನ್ನು ನೋಡಿದುದು	೨೦೨
ಗುರುತಿಯು ಕುಂತಿಗೆ ಕರ್ಣನನ್ನೊಪ್ಪಿದುದು	೨೦೩
ಸೂರ್ಯನು ಕರ್ಣನಿಗೆ ಉಪದೇಶಿಸಿದುದು	೨೦೪
ಕರ್ಣನು ಸೂರ್ಯನನ್ನು ಕಳುಹಿ ಕುಂತಿಯನ್ನು ಬಂದ ಕಾರ್ಯವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು	೨೦೫
ಕುಂತಿಯು ಕರ್ಣನಿಗೆ ತಮ್ಮದಿರವು ಪಾಲಿಸುವಂತೆಯೂ ನೋರ ಮಾಡುವಂತೆಯೂ ಹೇಳಿದುದು	೨೦೬
ಕರ್ಣನು ಕುಂತಿಯೊಡನೆ ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೨೦೭

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ.

ಕಾಂತಿಯು ಪಾಂಡವರನ್ನು ಕಾಪಾಡುವಂತೆಯೂ ತೊಟ್ಟ ಬಾಣವನ್ನು
ತೊಡದಂತೆಯೂ ಕರ್ಣನನ್ನು ಕೇಳಿಕೊಂಡುದು ೨೦೪

ಹೆನ್ನೆ ರಡನೆಯ ಸಂಧಿಯ ಸೂಚನೆ ೨೧

ಪಾಂಡವರೂ ಅವಶ ಕಡೆಯ ರಾಜರೂ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನನ್ನು ಇದಿರು
ಗೊಂಡುದು ೨೨

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಬಾಂಧವರ ಜ್ಞೇಮವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು ೨೦೫

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಬಂಧುಗಳ ಜ್ಞೇಮವನ್ನು ತಿಳಿಸಿ ದುರ್ಯೋಧನನ ಅಭಿ
ಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು ೨೨

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಸಭೆಯಲ್ಲಿ ತನಗೆ ಮಾನವಾನಿಯಾಯ್ತೆಂದು ಹೇಳಲು
ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಕ್ಷಮಾಪಣವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು ೨೦೬

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ ಮರುದೇವಸ ಸಂಪ್ರಾನುಭವಮಿಗೆ
ಹೋಗಲು ಅವನುಮಾಡಿದುದು ೨೨

ಭೀಮನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡಿದುದು ೨೨

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ಉಪಸ್ಥಳಕ್ಕೆ ಬಂದು ರಾಜರ ಸಮೀಪಕ್ಕೆ ಮಣಿತಾರ
ರನ್ನು ಕಳುಹಿದುದು ೨೦೭

ಜತುರಂಗನೈನ್ಯದ ಸಂವರಣೆಯ ವರ್ಣನೆಯು ೨೨

ರಾಜಶಾಸನದಿಂದ ಸೇನಾಸಮೇತರಾಗಿ ಬಂದ ರಾಜರ ಸೇನಾಂಗಗಳನ್ನು
ಕೃಷ್ಣಾದಿಗಳು ನೋಡಿದುದು ೨೦೮

ಗಜದ ಮೇಲೆ ಕುಳಿತುಕೊಂಡು ನೋಡುತ್ತಿದ್ದ ಹರಿಯುಧಿಷ್ಠಿರನಿಗೆ
ಸೇನಾನಾಯಕರ ಪ್ರತ್ಯೇಕವಾಗಿ ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಸೇನೆಗಳನ್ನು ತೋರಿ
ದುದು ೨೦೯

ಪಾಂಡವರಿಗೆ ಮಿತ್ರನಾದ ದ್ರುಪದನು ವೇದವಾದ ರಾಜರು ತಮ್ಮ
ತಮ್ಮ ಬಲದೊಡನೆ ಬಂದು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನನ್ನು ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡುದು ೨೧೦

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಯಾರನ್ನು ದಳಸತಿಯಾಗಿ ಮಾಡಬೇಕೆಂದು ಕೇಳಿ
ದುದು ೨೧೧

ಸಚಿನರು ತಮ್ಮ ತಮ್ಮ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು ೨೧

ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಕೇಳಿದುದು ೨೧

ವಿಷಯಗಳು.

ಪುಟ

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನು ತನ್ನ ಅಭಿಪ್ರಾಯವನ್ನು ಹೇಳಿದುದು	೨೦೪
ದೃಷ್ಟದ್ವೈತ್ಯವನ್ನಿಗಿ ಸೇನಾಪತಿತ್ವದ ಪಟ್ಟಾಭಿಷೇಕವನ್ನು ಮಾಡಿದುದು	೨೦೫
ಸೈನಿಕರು ರಣಪ್ರಯಾಣಕ್ಕಾಗಿ ಸುಮುಹೂರ್ತದಲ್ಲಿ ಹೊರಬೀಡ ಬಿಟ್ಟುದು	೨೦೬
ಪಾಂಡವರು ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣನೊಡನೆ ಪ್ರಯಾಣವಾಡಿದುದು	೨೦೭
ಪಾಂಡವಸೇನಾಪ್ರಯಾಣದ ವರ್ಣನೆಯು	೨೦೮
ಪಾಂಡವರು ಸೇನಾಸಮೇತರಾಗಿ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಇಳಿದುದು	೨೦೯
ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ರಾಜಾಲಯಾದಿಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದುದು	೨೧೦
ಪಾಳೆಯದ ಹೊರಭಾಗದಲ್ಲಿ ಕೊಟಿ ಮೊದಲಾದುವುಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿದುದು	೨೧೧
ಪಾಳೆಯದ ರಕ್ಷಕರ ವರ್ಣನೆಯು	೨೧೨

ಶುದ್ಧಿ ಪತ್ರಿಕೆ.

ಪುಟ.	ಪದ್ಯಂ.	ಅಶುದ್ಧ.	ಶುದ್ಧ.
೧೧	೧೦	ಮುಖಿಯು	ಮುಖಿಯು
,,	೧೩	ಹಿಳಿದು ಗ್ರಿ ಕೊಂಡೆವು	ಹಿಳಿದು ಗ್ರಿ ಕೊಂಡೆವು
೧೨	೧	ಧಾಳು ಧಾಳಿ	ದಾಡಿದಾಡು
೧೩	೧೫	ಮುಳುಗಾಡಿ	ಮುಳುಗಾಡಿ
೧೪	೩	ಮಗುಳುಚಿದನು ಶಲ್ಯ	ಮಗುಳುಚಿದನು ಶಲ್ಯ
೧೫	೬	ಮುನಿದೊಡಾವನ	ಮುಳಿದೊಡಾವನ
೧೬	೧೨	ಕಿಡಿಯೋದನು ಭೀಮ	ಕಿಡಿಯಾದನು ಭೀಮ
೧೭	೧೧	ಪುತ್ರರಿಗಿನ್ನು	ಪುತ್ರರಿಗಿನ್ನು
೩೨	೪	ಪಾಪದಿಂದ	ಪಾಪದಿಂದ
,,	೧೬	ನೆರೆಹದ	ನೆರೆಹದ
,,	೧೪	ಮಲೆತುಳಿ	ಮಲೆತುಳಿ
೩೩	೧೧	ವಿಟುಪಾಟು	ವಿಟುಪಾಟು
೪೦	೧	ನೆಟದ	ನೆಟದ
೪೧	೨೦	ಮುಳಿದವ	ಮುಳಿದವ
೪೫	೧೨	ಹೊಗಳುವರ	ಹೊಗಳುವರ
೪೪	೧೪	ಹೊಗಳುವುದಂದವೇ	ಹೊಗಳುವುದಂದವೇ
೫೦	೧೦	ಮನದಳಲು	ಮನದಳಲು
೫೧	೪	ಪುತ್ರನೆಂಬವು	ಪುತ್ರನೆಂಬವು
೫೩	೧	ಪುತ್ರರೊಳದಾವುದು	ಪುತ್ರರೊಳದಾವುದು
,,	೩	ಅಭವನಂಭಿಯು	ಅಭವನಂಭಿಯು
೫೪	೨೧	ತತ್ಪಜ್ಞಾನ	ತತ್ಪಜ್ಞಾನ
೫೫	೧೧	ದೀರ್ಘ	ದೀರ್ಘ
೫೪	೬	ಕೇಳಿದ	ಕೇಳಿದ

ಪುಟ.	ಪದ್ಯಂ.	ಅಶುದ್ಧ.	ಶುದ್ಧ.
೬೩	೯	ಕುಕ್ಕುಟ	ಕುಕ್ಕುಟ
೭೦	೯	ನನದ	ನನದ
೧೦	೧೪	ಕೈಸೂಣಿಗೊಂಬುದು	ಕೈಸೂಣಿಗೊಳ್ಳುದು
೧೪	೩	ಸೂಣಿಗೊಂಬುದು	ಸೂಣಿಗೊಳ್ಳುದು
೯೩	೪	ದುರ್ಮಗ	ದುರ್ಮಗ
೯೪	೩	ಕೊಂಬ	ಕೊಳ್ಳ
೧೦೪	೩	ಕಾಯ್ದದಕ	ಕಾದುದಕ
೧	೧೦	ಎದ್ದದಿಹ	ಐದದಿಹ
೧೦೪	೧೦	ಕೊಟ್ಟದನುಳುಹಿ	ಕೊಟ್ಟದನುಳುಹಿ
೧	೧೦	ನಿಜೈಸುವರು	ನಿಜೈಸುವರು
೧೦೬	೪	ನಿರುತ	ನಿರುತ
೧೧೦	೧೪	ಭೂಭಾರವನಿಳುಹಿ	ಭೂಭಾರವನಿಳುಹಿ
೧೧೪	೧೩	ಬೇಣಿಬೊಂಬೊಳು	ಬೇರೊಬ್ಬರೊಳು
೧೧೬	೧೪	ಕಿಷ್ಕನೆ	ಕಿಷ್ಕನೆ
೧೧೧	೧೯	ಪು- ರವರವ	ಪುರ- ವರವ
೧೧೬	೧೬	ಹಿಡಿದೊಳಿದು	ಹಿಡಿದೊಳಿದು
೧೧೬	೧೧	ಕಿಡಿಯಾಗಿ	ಕಿಡಿಯಾಗಿ
೧೩೦	೧೪	ಉಳುಹುವನೆ	ಉಳುಹುವನೆ
೧೩೩	೧	ನೆರ	ನೆಜಿ
೧೩೪	೧೩	ಕಿಪುಜಿವುರ	ಕಿಪುಜಿವುರ
೧೪೦	೪	ರಸದೊಡ	ರಸದೊಡ
೧೪೦	೧೪	ಸಾರಾಪ	ಸಾರಾಪ
೧೪೧	೧೪	ಮೊಪ್ಪಿದರೊಡ್ಡಿಯ	ಮೊಪ್ಪಿದರೊಡ್ಡಿಯ
೧೬೪	೧೪	ದವ್ಯುಪರನೆ	ದವ್ಯುಪರನೆ
೧೬೬	೧೪	ಕೊಡಬಾಂಪುದು	ಕೊಡಬಾಂಪುದುಪಟ್ಟನಿಗಂ
		ಪಟ್ಟನಿಗಂ	
೧೭೦	೪	ಅವನಿಪರು	ಅವನಿಪತಿ
೧	೯	ಕೆಡದಿರನೆಂದ	ಕೆಡದಿರೆಯೆಂದ

ಪುಟ.	ಪಂಕ್ತಿ.	ಅಕೃದ್ಧ	ಕೃದ್ಧ.
೧೩೦	v	ತಳಕಿಳಿದ	ತಳಕಿಳಿದ
೨೧೦	೫	ನುಳುಹಿ	ನುಳುಹಿ
೨೧೪	೧೧	ಸೈನಾಪತ್ಯವನು	ಸೈನಾಪತ್ಯವನು
೨೧೬	೧೧	ಕಾಲ್ಪುಳಿಯ	ಕಾಲ್ಪುಳಿಯ

ಶ್ರೀ
ಕುಮಾರವ್ಯಾಸಮಹಾಕವಿ ವಿರಚಿತ
ಕರ್ಣಾಟಕ ಮಹಾಭಾರತ
ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವ.

ಷ ಷ್ಠ ಸಂಪುಟ.

ಒಂದನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಾಮಿ ಅರ್ಜುನನಿಗೆ ಸಾರಥಿಯಾದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ನಂಬಿದವರಿಗೆ ತನ್ನ ತೆತ್ತಿಹ
ನೆಂಬ ಬಿರುದನು ಮೆಚಿದು ಭಕ್ತಕು
ಟುಂಬಿ ಸಾರಥಿಯಾದ ನೊಲಿದರ್ಜುನಗೆ ಮುರವೈರಿ ||
ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರಿ
ಪಾಲ ಕುಂತೀತನಯರುನ್ಮತ
ದೇಶಿಗೆಯ ನೇನೆಂಬೆನ್ನೆ ಕಾರುಣ್ಯಸಿಂಧುವಲಾ |
ಶ್ರೀಲತಾಂಗಿಯ ರಮಣ ¹ ನೈವರೊ
ಳೊಳೊಡೆಯರಾರೆಂಬ ಭೇದವ
ಬೀಡುಕೊಟ್ಟೆ ನಡಿಸುತಿದನು ತನ್ನ ಮೈದುನರ || ೪೦
ಹೇಳಿಗೆ ಬಾಯ್ವಿಡುವ ವೇದದ
ತಾಳಿಗೆಗಳೊಣಗಿದುವು ಘನತೆಯ
ಮೇಲೆ ತನ್ನದು ಘನತೆ ಯೆಂಬುದ ನತ್ತ ಬೇಜುರಿಸಿ |

ಕಾಲಿಗಿಟಗುವ ನಾಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ನೀಲಲೋಡನೇಚುವನು ಕೃಷ್ಣನ
ಲೀಲೆಯನುಪಮವೆಂದು ವೈಶಂಪಾಯನುನಿ ನುಡಿದ || ೧

ಒಂದುದಿನ ವೊಡ್ಡೊಲಗಕ್ಕೆ
ತಂದು ನಿಖಿಳಾವನಿಯ ರಾಯರ

1 ಬೃಂದದೊಳು ಮುರವೈರಿ ನುಡಿದನು ರಾಜಕಾರಿಯವ |

ಹಿಂದೆ ಜಾಚಿನ ವಿಲಗದೊಳು ಮನ

ನೊಂದರಿರಡವಿಯೊಳು ಧರಗಿ

ನ್ನೆಂದು ಸೇರುವರನು ಹದನೀಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ || ೨

ಭೇವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ನಿನ್ನಯ

ಭಾವ ನೀಧರ್ಮಜನ ಬಹುವಾ

ನಾವಮಾನದ ಹೊಣಿಗೆ ನಿನ್ನದು ಹರಣಭರಣವನು |

ನೀವು ಬಲ್ಲಿರಿ ಕಾಲೊಳೊಡೆದುದ

ನೋವಿ ತಲೆಯೊಳು ಹೊತ್ತು ನಡಿಸುವೊ

ಡಾವು ಬಲ್ಲೆವು ಜೇಯ ಎಂದನು ದ್ರುಪದಭೂಪಾಲ || ೪

ಕಳುಹುವುದು ಕಿಷ್ಕಿಂಧನು ಧರಣೀ

ತಳವ ಬೇಡಿಸುವಲ್ಲಿ ಸಾಮವ

ಬಳಸುವುದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳಿಗಟ್ಟುವುದು ವಿನಯದೊಳು |

ತಿಳುವದಾತನ ನೆಲೆಯ ನಲ್ಲಿಂ

ಬಿಡಕ ನಯವಿಲ್ಲೆಂದೊಡಾಹವ

ದೊಳಗೆ ಕೈದೋಡುವುದು ಮತವೆಂದನು ಮುರಧ್ವಂಸಿ || ೫

ಎಲೆ ಮರುಳ ಮುರವೈರಿ ಕೌರವ

ರೊಲಿಯರೀಹದನನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ

ನಿಳಿಯ ಸೋತನು ಜಾಜಗಾತಿರ ಮೇರೆಮಾರ್ಗದೊಳು |

1 ಮಂದೆಯೊಳು, ಕ. ಜ. ಮಂದಿಯೊಳು, ಟ.

ನಲನ ¹ ನಾಳಲಿ ಮತ್ತೆ ಗೆಲಿದೇ
 ಕೊಳಲಿ ಮೇಣ್ಣಾದಲಿ ಸುಯೋಧನ
 ನೊಳಗೆ ತಪ್ಪಿಲ್ಲೆಂದು ನುಡಿದನು ನಗುತೆ ಬಲರಾಮ || ೬

ಲೇಸನಾಡಿದೆ ರಾಮ ಬಚಿಕೇ
 ನಾಸುಯೋಧನ ನಧಮನೇ ನೀ
² ನೇಸನೇಱಿಸಿಕೊಂಡು ³ ನುಡಿವೈ ಮತ್ತೆ ಕೆಲಬರೊಳು |
 ಅಸುರದ ಕತ್ತಲೆಯ ಬೀಡು ಮೆ
 ಹಾಸಹಾಯವು ಗೂಗೆಗಳಿಗಪ
 ಹಾಸವೇ ದಿಟವೆನುತೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ನಗುತೆ ⁴ ಕೈಕೊಂಡ || ೭

ಬಲನ ಮಾತೇನಿವನ ಭಾಗ್ಯದ
 ನೆಲೆಯೆ ಫಡ ಕೌರವರ ಶತಕದ
 ತಲೆಗೆ ತಾ ವೀಳಯವ ನೆಲೆ ಕುಂತೀಕುಮಾರಕನೇ |
 ನಲನ ನಲಗಿನ ಮೊನೆಯೊಳ್ಲ್ಲದೆ
 ಮೆಲುನುಡಿಯ ಸಾಮದೊಳು ⁵ ನಿಮಗಿ
 ನ್ನಳುಕಿ ಕುಡುವರೆ ಧರೆಯೊಳಧಿಕಕ್ಷತ್ರಿಯಾತ್ಮಜರು || ೮

ಕಾದಿ ಸಾವುದು ಮೇಣ್ಣು ರಿಪುಭಟ
 ನಾದವನ ನೆತ್ತಿಯೊಳು ಸಬಳವ
 ಕೊಡದು ಕೊಳ್ಳುವುದು ನಲನ ನಿದು ಬಾಹುಜರ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ |
 ಮೇದಿನಿಯ ಬೇಡುವೊಡೆ ಮಟ್ಟೆಯ
 ತೇದು ಹಣೆಯೊಳು ಬಡಿದು ದರ್ಭೆಯ
 ಕೊಡದು ಸ್ವಸ್ತಿಯ ಹಾಯ್ಕುವುದು ಹಾರುವರ ಮತವೆಂದ || ೯

1 ನೋಡಲಿ, ಟ.

2 ವೀಸ ನೇಱಿಸಿಕೊಂಡು ನುಡಿವಿರಿ, ಜ,

3 ನುಡಿದೊಡೆ, ಝ.

4 ಖತಿಗೊಂಡ, ಜ. ಝ. ಟ.

5 ನೀಂ ಮನವಳುಕಿ ಕೊಳ್ಳರೆ ಧರೆಯೊಳಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಸುತರೆಂದ, ಜ.

ಎನಲು ನಕ್ಕನು ದ್ರುಪದನಿದು ನ
 ವ್ಯುನುಮತವು ಕಾಳಗದೊಳಲಗಿನ
 ಮೊಸೆಯೊಳ್ಲ್ಲದೆ ಮಹಿಯ ಬಿಡುವನೆ ಕೌರವೇಶ್ವರನು |
 ವಿನುತಸಾತ್ಯಕಿ ಕೇಳು ನೆಲೆಯನು
 ಜನಪ ¹ ರನ್ನೆ ಬರೊಬ್ಬ ದೂತನ
 ವಿನಯದೊಳು ಕಳುಹುವುದು ² ಭೇದವೆ ನಡೆಯಬಹುದೆಂದ || ೧೦

ವಿಹಿತವಿದು ಪಾಂಚಾಲಕನ ಮತ
 ವೆಹುದು ರಾಯರಿಗಟ್ಟುವುದು ವಿ
 ಗ್ರಹವ ಸೂಚಿಸಿ ಕರೆದು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಬೇಡ ಭೂಭುಜರ !
 ಬಹುಳ ಬಲಸಂವರಣೆಯೊಳು ಸಂ
 ನಿಹಿತರಾಗಿಹುದಿತ್ತಲತ್ತಲು
 ಮಹಿಯ ಬೇಡಲು ಕಳುಹಿ ಶಿಷ್ಯರ ನೆಂದನಸುರಾರಿ || ೧೧
 ಮೆದುವೆಗೋಸುಗ ಬಂದೆವಾವಿಂ

³ ದಿದಿತಿ ಮೇಲಣ ರಾಜಕಾರ್ಯದ
 ಹದನನಣಿ ⁴ ವುಪ್ಪದಟ್ಟಿದೊಡೆ ಬಹೆವಾವು ವೆಹಿಲದೊಳು |
 ಹದುಳವಿಹುದೆಂದಸುರರಿಪು ಕರು
 ಣದೊಳು ಕುಂತೀಸುತರ ನಾದೊ
 ಪದಿಯ ನಭಿಮನ್ಯುವೆ ಸುಭದ್ರೆಯ ⁵ ಹರಸಿ ಬೀಡೊಂಡ || ೧೨

ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹುದಿವೆ ⁶ ರ ಮಕ್ಕಳ
 ನೋಡಲಾಗದು ಹೆಚ್ಚು ಕುಂದನು
 ನಾಡ ಬೇಡಲು ಬುದಿ ² ವಂತರ ನಲ್ಲಿಗಟ್ಟುವುದು |

¹ ತನ್ನವನೊಬ್ಬ, ಧ್ರು.

² ಸಾಮವ ಬಳಸಬಹುದೆಂದ, ಟ.

³ ದಿದಿತಿ ಮೇಲಿನಾದಕ್ಕಾ, ಕ. ದಿದಿತಿ ಮೇಲಿನಾದಕ್ಕಾ, ಜ. ನದಿತಿ
 ಮೇಲಿನಾದಕ್ಕಾ, ಧ್ರು.

⁴ ದಟ್ಟುವುದು ಬಹೆವಾವು ಸಾಕದನ್ನೆ ಬರ, ಕ.

⁵ ಕರಸಿ, ಟ.

⁶ ರುಮಕ್ಕಳು, ಜ. ಟ.

¹ ಕೂಡೆ ಸೋದಿಸಿ ಸೆಜೆ ಯೊಳು ಮೈ
ಗೂಡಿ ಯಾರೋಗಣೆ ² ಯೊಳಚ ರು
ಮಾಡಿ ಕೊಂಡಿಹುದೆಂದು ದ್ರುಪದವಿರಾಟರಿಗೆ ನುಡಿದ || ೧೩

ಎಂದು ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ನಾರೀ
ಬೃಂದಯದುಬಲಸಹಿತ ದೇವ ಮು
ಕುಂದ ಬಿಜಯಂಗೈದ ನತ್ತಲು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ |
ಬಂದುದಿನವಾಳೋಚನೆಯ ನೆಲೆ
ಯಿಂದೆ ಕರೆದು ಪುರೋಹಿತನ ನಲ
ಸಿಂದೆ ಕಳುಹಿದ ದ್ರುಪದನಾಕೌರವನ ಪಟ್ಟಣಕ್ಕೆ || ೧೪

ಓಲೆಯುಡುಗೊಜಿಸಹಿತ ಧರಣೀ
ಪಾಲರಿಗೆ ಪಾಂಡವ ³ ರು ಬಿಟ್ಟರು
ಕಾಳಗಕ್ಕೆ ಬಲವಾಗಲೋಸುಗ ಕರೆದರಲ್ಲ |
ಅಳುಕುದುರೆಯ ನೆರೆಹಿ ⁴ ಬಂದರು
ಮೂಲೆಯರಸುಗಳಲ್ಲ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನಲ್ಲಿಗೆ ಕೆಲರು ಕೆಲಬರು ⁵ ಪಾಂಡವರ ಪೂರಿಗೆ || ೧೫

ಧರಣಿ ಯೆಡೆಗಿಡೆ ರಾಯಮೋಹರ
ತೆರಳತಿಬ್ಬರು ರಾಯರಿಗೆ ಕೈ
ನೆರವ ತೋಣಲು ಕವಿದು ಬಂದುದು ಕಾಣೆನಳತೆಗಳ |
ಅರಿಗಳುರೆಡೆಚಿ ದರು ಮೈಮುಜಿ

¹ ಕೂಡೆ ನೋಡಿಸಿ, ಕ. ಕೂಡೆ ಸಂಧಿಸಿ, ಝ. ಕೂಡಿ ಸೋದಿಸಿ, ಟ.

² ಗಳೊಳು ಮನಗೂಡಿ ಬೆರಸಿಹುದೆಂದು, ಕ. ಜ. ಝ.

³ ರಣಿಪ್ಪರು, ಕ. ಟ. ರಣಿಪ್ಪರೆ, ಜ. ರುಣಿಪ್ಪರು, ಝ.

⁴ ದಸೆಗಳ, ಕ. ಜ. ಝ. ದಿಕ್ಕಿನ, ಟ.

⁵ ಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ, ಕ. ಜ. ಝ. ಟ.

ದಿರಲು ಮಹಿಮೆಗಮಾನ್ಯ ವೆಹುದಿಂ
ನುರವಣಿಸಬೇಕೆಂದು ಕೌರವರಾಯ ಚಿಂತಿಸಿದ || ೧೬

ಹದನ ನಾಪ್ತರಿಗಣಿಹಿದನು ಗುಪಿ
ತದೊಳು ಕೃಷ್ಣನ ನೊಳಗುಮಾಡುವ
ಮುದದೆ ಕೌರವ ಬಂದನಂದಾದ್ವಾರಕಾಪುರಿಗೆ |
ಅದನು ಭೇದಿಸಿ ಬೇಹಿನವರಲು
ಹಿದರು ಕುಂತೀಸುತರಿಗತಿವೇ
ಗದೊಳು ಧರ್ಮಜನಳುಕಿ ಕಳುಹಿದ ನಿಂದ್ರನಂದನನ || ೧೭

ಬೀಜುಕೊಂಡರು ನನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲನಲ್ಲಿಗೆ ಬರುತೆ ಕಂಡನು
ಲೀಲೆಯೊಳು ನರಿಸು ¹ ವ ನವಿಲನು ಬಲದೊಳಡಹಾಯ್ದು |
ಮೇಲೆ ಹಂಗನ ಬಲವೆ ಹರಣೀ
ಜಾಲದೊಡನನು ತಿರ್ದುವೆಲ್ಲಿ ವಿ
ಶಾಲಕನುನವನಾಲಿಸುತೆ ಹರುಷದೊಳು ನಡೆತಂದ || ೧೮

ಮೊರೆದು ಮಿಗೆ ತಲೆಯೊತ್ತಿ ತೆರೆಮೈ
ಮುರಿದು ಘುಳುಘುಳುಘುಳೆತಘನನಿ
ಷ್ಠ ರನಿನಾದದ ಗಜರು ಭಾಡಿಸೆ ಬಹುಳಲಹರಿಯೊಳು |
ತೆರೆತೆರೆಯ ತಿವಿದೆದು ಗಗನ ² ಕೆ
ಪರಿಯೆ ವಿತಳಕೆ ಸುರಿದು ಸುಳಿಯಂ
ತರಿಸೆ ಸಾಗರನುಬ್ಬು ಗವಳವ ಕೊಂಡವೋಲ ³ ಮೆಜಿದ || ೧೯
ಪೂತು ಮಯ್ಯು ಸಾಗರನ ಬಲುಹು ಮೆ
ಹಾತಿಶಯವೈ ಯಿವನನಂಜಿಸ
ಲಾತಗಳು ⁴ ಗರ್ವಿತರು ಬೆಟ್ಟವನೊಟ್ಟ ನೆತ್ತಿಯೊಳು |

¹ ಸುತೆ ನವಿಲನು ಬಲನ ನೆತವಾಯ್ತು, ಝ. ² ವನಿರದೊಡೆಯ ವಿತಳಕೆ
ಸುಳಿ ಭೋಂಕರಿಸೆ, ಝ. ³ ಕುಣಿದ, ಝ. ⁴ ವರ್ವಿಗರು, ಜ, ವರ್ವಿ
ಗಳು, ಝ.

ಈತ ನೆಮಗಂಜುವನೆ ಎನುತೆ ವಿ
 ಧೂತರಿಪುಬಲ ¹ ಬಂದು ಕಂಡನು
 ಪಾತಕದ ಹೆಡತಲೆಯ ದಡಿಯನು ದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯ || ೨೦

ಅಟ್ಟ ಬಳಲಿದ ಶ್ರುತಿಗೆ ಹರಿ ಮೈ
 ಗೊಟ್ಟ ತಾವಿದು ತಾಪಸರು ಜಪ
 ಗುಟ್ಟ ಜನುಗಿದೊಡವರ ನುಚ್ಚೀವಿಸಿದ ತಾಣವಿದು |
 ಹುಟ್ಟು ಸಾವಿನ ವಿಲಗದವರನು
 ಬಿಟ್ಟು ತಾವಿದು ² ಕಾಲಕರ್ಮದ
 ಥಟ್ಟು ಮುಖವೆಡೆದೊಡಿದೆಯಿದು ಶಿವಶಿವಾ ಯೆಂದ || ೨೧

ಪರಮನಾರಾಯಣ ಪರಾಯಣ
 ರಿರಲು ಪರತರವೆಂದು ಮುರಹರ
 ಬರೆದ ತಾವಿದು ಮುಕ್ತಿ ಯಿಲ್ಲಿಯೆ ಕರತಳಾಮಳಕ |
 ಭರಿತಬೊಮ್ಮದ ಸುತ್ತು ಗೊಣಸನು
 ಸರಿವೆ ತಾವಿದು ತರ್ಕತಂತ್ರದ
 ತೆರದಯುಕ್ತಿಯ ತೊಪಸುಗೊಳ್ಳದ ತಾವೆಲಾ ಯೆಂದ || ೨೨

ಹೊಗ್ಗುತರ್ಜುನನಸುರರಿಪುವಿನ
 ನಗರಿಗೈತಂದರಮನೆಗೆ ಬರ
 ಲಗಧರನು ಮಂಚದೊಳು ನಿದ್ರಾಂಗನೆಯ ಕೇಳಿಯೊಳು |
 ಸೊಗಸು ಮಿಗಲರೆದೆಜಿದ ಲೋಚನ
 ಯುಗಳ ಸಮತಳಿಸಿದ ಸುಷುಪ್ತಿಯ
 ಬಿಗುಹಿನೊಳು ಪರಮಾತ್ಮನೆಸೆದನು ಭ್ರಾಂತಿಯೋಗದೊಳು ||

ಮುಕುಳಕರಪುಟನಾಗಿ ³ ಭಯಭರ
 ಚಕಿತಚಿತ ಶರೀರನಬುಜಾಂ

¹ ಮುದ್ದೆ, ರು. ² ತರ್ಕತಂತ್ರದ ಥಟ್ಟು ಮುಖವೆಡೆಯಾದಿ, ಟ.

³ ಭವಭಯಚಕಿತ, ಕ

ಬಹನ ನೆಬ್ಬಿ ಸಲವ್ವುದೊಯ್ಯನೆ ಚರಣಸೀಮೆಯೊಳು |

ಅಕುಟುನು ಸಾರಿದನು ಬಚಿಕಾ

ವಿಕಳದುರ್ದ್ಯೋಧನನು ನಿಗಮ

¹ ಪ್ರಕರಮೊಳೆಯ ² ಮೊಳೆಯತ್ತಲು ಸಾರ್ದು ³ ಮಂಡಿಸಿದ || ೨೪

ಇರಲು ನಿಮಿಷದೊಳಸುರರಿಪ್ಪು ವೈ

ಮುರಿದು ವೃಪ್ಪವಡಿಸಿದ ನಿಧಿರೊಳು

ಸುರಪತಿಯ ಸೂನುವನು ಕಂಡನು ನಗೆಯ ಮೊಳ ಮಿನುಗೆ |

ತಿರುಗಿ ನೋಡುತೆ ⁴ ತಲೆಯ ದೆಸೆಯೊಳು

ಕುರುಕುಲೇ ⁵ ಶ್ವರನತಿವಿಕಾರಿತ

ಯಿರವ ಕಂಡನಿದೇನಿದೇನೆಂದಸುರರಿಪ್ಪು ನುಡಿದ ||

೨೫

ನೀಳೆಯವ ತಾಂ ಕೊಂಡು ಕುರುಭೂ

ಪಾಲಪಾರ್ಥ ರಿಗಿತ್ತು ಲಕ್ಷ್ಮೀ

ಲೋಲ ನುಡಿಸಿದನುಭಯರಾಯರಿಗಿತ್ತ ಬರವೇನು |

ಹೇಟಿರೈ ಬರವೆಘಟಿತವಲಾ

ಮೇಳವೇ ⁶ ಕಡುಮಾನ್ಯರೆಮ್ಮಾ

ಯಾಲಯಕೆ ಬರವೇನೆನಲು ಕುರುರಾಯ ನಿಂತೆಂದ |

೨೬

ಯಾದವರು ಕೌರವರೊಳುಂಟೇ

ಭೇದ ವಾವೈತಂದೊ ⁷ ಡೆಂಮೊಳ

ಗಾದ ⁸ ಲಾಘವವೇನು ನಿಮ್ಮ ವೊಲಾರು ಸಖರೆಮಗೆ |

ಸೋದರರ ಮನ ಕಡಡಿದುವು ದಾ
ಯಾದವಿಷಯದೊಳಿನ್ನು ಧರಣಿಗೆ
ಕಾದುವೆವು ¹ ನಮ್ನಿಬ್ಬರಿಗೆ ಬಲವಾಗಬೇಕೆಂದ || ೨೩

ಕೌರವೇಶ್ವರ ಕೇಳು ಧರಣೀ
ನಾರಿ ² ಯಾರೊಡನೊಕ್ಕ ತನವಿ
ದ್ವಾರ ಮೆಚೆ ದಳಾರ ಸಂಗಡವುರಿಯ ಹಾಯ್ದ ಪಳು |
ಭೂರಿಮಮಕಾರದೊಳು ನೃಪರು ವಿ
ಚಾರಿಸದೆ ಧರೆ ತಮ್ಮದೆಂದೇ
ನಾರಕದ ಸಾಮ್ರಾಜ್ಯಕ್ಕೆದುವರೆಂದು ಹರಿ ನುಡಿದ || ೨೪

ನಾಡಿಗೋಸುಗ ಸೋದರರು ಹೊ
ಯಾಡಿ ಹಠಿಹಂಚಾದರೆಂಬುದ
ನಾಡದಿಹುದೇ ಲೋಕ ಕಮಲಜನುಸಿಹನ್ನೆ ಬರ |
ಬೇಡ ಖತಿ ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ ನೀಂ ಕೈ
ಗೂಡಿ ಬದುಕುವುದೊಳ್ಳಿತಾಂ ನೆಜಿ
ನೋಡಿ ಸಂತಸಬಡುವೆ ವೆಂದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ || ೨೫

ತಗರೆರಡ ಖತಿಗೊಳಿಸಿ ಬಲುಗಾ
ಳಗವ ನೋಡುವರಂತೆ ನಿಮ್ಮನು
ತೆಗೆತೆಗೆದು ಕಲಿವಾಡಿ ಬಿಡುವರು ³ ಖುಲ್ಲ ರಾದವರು |
ನಗುತೆ ಹೆಣ್ಣಿಹಿಂಗುವರು ಹಿಸುಣರು
ಬಗು ⁴ ಳದವದಿರು ಬಿಡಿಕ ಕಡೆಯೊಳು
ಹುಗುವಿರೈ ನೀವಿಬ್ಬರವ ⁵ ಕೀರಿತಿಯ ಹಾದರಕೆ || ೨೬

¹ ನಮ್ನಿನಿಬ್ಬರಿಗೆ, ಜ. ನೀವಿಬ್ಬರಿಗೆ, ಝ. ಟ.

² ನಾರಾಯಣನ ವಧು ಮತ್ತಾರ, ಟ.

³ ಕೌಜನರಾದವರು, ಝ. ⁴ ಳವವದಿರು ಮತ್ತೆ ಕಡೆ, ಟ.

⁵ ಕೀರ್ತ್ಯಂಗನೆಯ ಮನೆಯ, ಟ.

ಅವಧರಿಸು ಮುರವೈರಿ ಧರ್ಮ
 ಶ್ರವಣಕೋಸುಗ ಬಾರವಾಂ ಪಾ
 ರಿವರ¹ ಪಂಥದ ಕದನವಿದ್ಯಾಕಾಮ ವೆಮಗಾಯ್ತು |
 ನಿವಗೆ ನಾವಿತ್ತಂಡ ಸರಿ ಪಾಂ
 ಡವರಿಗೆಯು ಮನದೊಲವಿನೊಳು ಕಾ
 ರವರಿಗೆಯು ಬಲವಾಗಬೇಕೆಂದನು ಸುಯೋಧನನು || ೩೧

ಎನಲು ತಂಬುಲ ಸೂಸೆ ನಗುತ
 ಜುಫನನ ನೋಡಿದನಸುರರಿಪು ನಿ
 ನ್ನನುವ ಹೆಚ್ಚೆ ಪಾರ್ಥನೆ ತಲೆವಾಗಿ ಕೈಮುಗಿದು |
 ಎನಗೆ ಮತ ಬೇಜೀನು ದುರ್ಮೈ
 ಧನನ ಮತವೇ ತನ್ನ ಮತ ನಿ
 ಮೈನುನಯವೆ ನಯವೆಮ್ಮೊಳಿಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದೆ || ೩೨

ಆದೊಡಾವಿಹೆ ವೊಂದುಕಡೆಯೊಳು
 ಕಾದುವವರಾವಲ್ಲ ಬಲ² ನಾ
 ಯಾದವರು ಕೃತವರ್ಮ ನಾ ರಾಯನ ಮಹಾಸೇನೆ |
 ಕಾದುವವರಿವರೊಂದುದನೆ ಯೆರ
 ಡಾದುವವರೊಳು ಮೆಚಿದುದ ನೀ
 ನಾದರಿಸಿ ವರಿಸೆಂದು ಪಾರ್ಥಂಕಸುರರಿಪು ನುಡಿದ || ೩೩

ಮುರಮುಥನ ಬಿನ್ನಹವು ಕೌರವ
 ನರಸ ನತಿಸಿರಿವಂತ ನಿಡ ಸಂ
³ ತರಿಸಲಾಪನು ಬಹುಳಯಾದವಸ್ತೆನ್ನಸಾಗರವ |

1 ಕದನದ ಪಂಥವಿದ್ಯಾ, ಜ.

2 ಸಹ ಯಾದವರು, ಝ. 3 ವರಿಸಲಾಪನು, ಜ. ಹರಿಸಲಾಪನು, ಟ.

ಧರೆಯ ಸಂಪದ ವಿಲ್ಲ ವಡವಿಯು

ತಿರುಕರಾವೆಮಗಿನಿಬರನು ಸಂ

¹ ತರಿಸಲಪ್ಪದೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀನೇ ಸಾಕು ನಮಗೆಂದ || ೨೪

ನಾವು ಬಡವರು ಬಡವರಿಗೆ ದಿಟ

ನೀವು ಜೆಂಬಲವೆಂಬ ಬಿರುದನು

ದೇವ ಕೇಳಿದು ಬಲ್ಲೆ ನೆಂದನು ಪಾರ್ಥ ಕೈಮುಗಿದು |

ನೀವು ಸುಖದೊಳು ಪಾಂಡವರನು

ಜೀವಿಸುವುದೆಮಗೂಡಿದ ಯದುಭೂ

ಪಾವಳಿಯ ಕೃಪೆಮಾಡಿ ಯೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ || ೨೫

ಮಹಿಯ ಮಾತುಗಳೇಕೆ ಪಾಂಡವ

ರಹಿತ ನಿಮ್ಮೊಳು ಹಿರಿದು ಪಾರ್ಥಗೆ

ಮೆಲುಗುವಿರಿ ಹಿರಿದಾಗಿ ಮನಮೆಚ್ಚುಂಟು ನಿಮ್ಮೊಳಗೆ |

ಉಟುವ ಕಾರ್ಯಕೆ ಕಡೆಯೊಳಾವೇ

ಹೊಟಿಗು ಸಾಕಂತಿರಲಿ ನೀಂ ಹೊ

ಕ್ಕಿಣಿಯಲಾಗದು ² ಮತ್ತೆ ಯಿದನೇ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳುವೆನು || ೨೬

ಮೊಲೆಯ ನುಂಬಂದೊಬ್ಬ ದನುಜೆಯ

ಹಿಳಿದು ³ ಕೊಂಡೆವು ಶಕಟನನು ತನು

ಗಳೆದೆ ⁴ ವಘ ಹಯ ವತ್ಸ ಧೇನುಕ ವೃಷಭ ಭುಜಗರನು |

¹ ವರಿಸಲಾಪ್ತದೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಸಾಕೆಂದನಾಪಾರ್ಥ, ಜ. ತರಿಸಲಾಪೆವೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಸಾಕೆಂದನಾಪಾರ್ಥ, ಝ. ಹರಿಸಲಾಪೆವೆ ಕೃಷ್ಣ ನೀ ಸಾಕೆಂದನಾಪಾರ್ಥ, ಟ.

² ಕೃಷ್ಣ ಯಿದನೇ ಬೇಡಿಕೊಂಡವನು, ಕ. ಕೃಷ್ಣ ಯೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ, ಝ. ಮತ್ತೆ ಯಿದನೇ ಬೇಡಿಕೊಂಡವನು, ಟ.

³ ಮೊದದೆವು, ಕ. ಝ. ⁴ ಧೇನುಕ ವತ್ಸ ನಗೆ ಹಯ ವೃಷಭ ಭುಜಗ ರನು, ಕ. ಝ.

ಬಲುಗಜವೆ ಮಲ್ಲರನು ಮೊವನೆ

ನೆಡೆದು ಮೂಗಧಬಲವೆ ಬಜುಕ್ಕೆ

¹ ದಟಿಸಿದವು ದಾನವರ ಹೆಂಡಿರ ನಾಡವಾಗದೊಳು || ೩೭

ಕಾಲಯವನನ ದಂತವಕ್ರನ

ಗೀಳಿದವು ಮುರ ನರಕ ² ಕುಂಭರ

ಸಾಲುವನ ಪಾಂಡ್ರಕನ ³ ಡಿಬಿಕನ ಹಂಸ ಬಕರುಗಳ |

ಕಾಳಗದೊಳಿ ⁴ ಟ್ಟಣಿದು ಬಾಣನ

ತೋಳ ತಪುವೆಂದಾಯ್ತು ಧಾಳಿ

ಧೋಳಿ ಯಾಹವೆ ವಿಂದುವೊಳೆಯೊಳೆವೆಗೆ ಮುನಿಸಿನೊಳು || ೩೮

ಹಸುಳತನ ಮೊದಲಾಗಿ ಬಲುರ

ಕ್ಕ ಸರೊಡನೆ ತಲೆಯೊತ್ತಿ ರಣದಾ

ಯಸವ ಸೈರಿಸಿ ಹೊಯ್ದು ಕೊಂದೆವು ಕೋಟಿದಾನವರ |

ಮಿಸುಕಲಾಣುವು ಚಕ್ರ ಭಂಡಾ

ರಿಸಿತು ಮುನ್ನಿನ ಜಾವನದ ಬಲ

ಮೆಸುಳಿತಾವುಂಡಾಡಿಭಟ್ಟರು ನೃಪತಿ ಕೇಳಂದ || ೩೯

ಎನಲು ಬಲುಲೇಸೆಂದು ಕೌರವ

ಜನವ ಕಳುಹಿಸಿಕೊಂಡು ಬಲರಾ

ಮನನು ಕೃತವರ್ಮನನು ⁵ ಕಂಡನು ನಿಖಿಳಯಾದವರ |

⁶ ಇನಿತುಬಲಸಹಿತೊಲವಿನೊಳು ಹ

ಸ್ತಿನವುರಕೆ ⁷ ಮರಳಿದನು ಬಟಕೀ

ದನುಜರಿವು ನಸುನಗುತೆ ಯಿಂತೆಂದನು ಧನಂಜಯಗೆ || ೪೦

¹ ದಟಿಸಿದವು, ಕ. ² ಕುಂಭನ, ಟ.

³ ಹಂಸರ ಡಿಬಿಕವೋಹರವ, ಕ. ಧು.

⁴ ಟ್ಟಣಿದು, ಕ. ಟ್ಟಿರಿಸಿ, ಧು. ⁵ ಕೊಂಡನು, ಧು.

ವಿನುತಬಲ, ಟ. ⁷ ಹಾಯ್ದನು, ಟ.

ಸುರಗಿಯನು ಬಿಸುಟೊಣಿಯ ನಂಗೀ
 ಕರಿಸಿದವೊಲಿಂದಾಹವದ ಧರ
 ಧುರದ ಯಾದವಬಲವ ನೊಲ್ಲದೆ ಮಂದಮತಿ ಯಾಗಿ |
 ಮರುಳ ಕಾದದ ಕಟ್ಟಿದಮ್ಮನು
 ಬಣಿದೆ ಬಯಸಿದ ಯಿದನು ಕೇಳೊಡೆ
 ಮರುಳುಗುಟ್ಟದೆ ಮೊಬ್ಬರೇ ನಿಮ್ಮ¹ ಗ್ರಜಾನುಜರು || ೪೧

ಎನಲು ಗಹಗಹಿಸಿದ ನಿದಾರಿಗೆ
 ಮನವ ಕದ್ದಾಡುವಿರಿ ನಿಜಶಿ
 ಪ್ಯನೊಳು² ನೊಟಕದಿಂದ್ರಜಾಲವೆ ನಿಮ್ಮ ಗರುಡಿಯೊಳು |
 ಎನಗೆ ಶ್ರಮವುಂಟದು ನಿಲಲಿ ಯೆ
 ನ್ನನುಜರಗ್ರಜರಣಿಯರೇ ನಿ
 ಮ್ನನುಪಮಿತಮಹಿಮಾವಲಂಬನವೆಂದನಾಸಾರ್ಥ || ೪೨

ನಾವು ಬಣಿಗೈಯವರು ಬರಲೆಮ
 ಗಾವುದಲ್ಲಿಯ ಕೆಲಸ ವುಂಡುಂ
 ಡಾವು ಕುಳ್ಳಿ³ ಹರಲ್ಲ ಹಂಗಾಗಿರೆವು ಕಟಕದೊಳು |
 ದೇವರೆಂದೇ ನೀವು ಬಗೆವಿರಿ
 ದೇವತನ ವೆಮಗಿಲ್ಲ ವೆಂಬುದ
 ನಾವು⁴ ಬಲ್ಲೆವು ಬಂದು ಮಾಡುವುದೇನು ಹೇಡೆಂದ || ೪೩

ದೇವಮಾತ್ರವೆ ನೀವು ದೇವರ
 ದೇವರೊಡೆಯರು ಹೊಗುಪೊಡೆ ವೇ
 ದಾವಳಗಳಲ್ಲ ಸಾಕಾಮಾತದಂತಿರಲಿ |
 ನಾವು ಭಕ್ತರು ಭಕ್ತಭೈರವರು

1 ಣ್ಣ ತಮ್ಮದಿರು, ಝ. ಟ.

2 ನುಟಕದಿಂದ್ರ, ಝ.

3 ಹವಲ್ಲಿ ಹಂಗಾಗಿಹವು, ಝ.

4 ಬಾರೆವು, ಟ.

ನೀವು ಸಾರಥಿ ಯಾಗಿ 1 ನಮ್ಮನ್ನು
ಕಾವುದೆಂ 2 ದರ್ಜಾನನು ಹಣೆಕೊಂಡನು ಹರಿಪದಕೆ || ೪೪

ಎನಲು ನಗುತೆತ್ತಿದನು ಸಾರಥಿ
ತನವ ಕೈಕೊಂಡನು ಕೃಪಾಳುವಿ
ನನುನಯವ ನಾವೆತ್ತ ಬಲ್ಲೆವು 3 ಭೃತ್ಯವರ್ಗದೊಳು |
ತನಗಪಂಕೃತಿ ಯಿಲ್ಲ ವೈರೋ
ಚನಿಯ ಪಡಿಹಾಣಿಕೆ ಕಿರೀಟಿಯ
ಮನೆಯ ಬಂಡಿಯ ಬೋವತನ ವಲೆ ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ || ೪೫

*

ಬಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

1 ಭೃತ್ಯರ, ರ್ಥ. 2 ದೆವಗಿದನು ಫಲುಗುಣ ಹರಿಯ ಚರಣದೊಳು, ಕ.
3 ನೃಪತಿ ಮಾರ್ಗದೊಳು, ಟ.

* 45ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ, ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ

ಎಂದು ಮುರರಿಪು ವರ್ಜನನ ನಲ
ವಿಂದ ವಾರೋಗಣೆಯ ಮಾಡಿಸಿ
ಚಂದದೊಳು ಹೊಜುವಟ್ಟನೊಡನಾದ್ವಾರಕಾಪುರಿಯ |
ಮುಂದೆ ದೂತರು ಬೇಗದಿಂದೈ
ತಂದು ಧರ್ಮಜನೊಡನೆ ಹರಿ ತಾಂ
ಬಂದ ನೆಂಬುದ ನುಸಿದರು ಜನನೇಜಯಕ್ಷೇತಿಪ ||

ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ ರ್ಥ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ.

ಫಲುಗುಣನು ಹರುಷದೊಳು ಹೆಚ್ಚಿ ಯೆ
ಬಲವೊಡೆದು ನಲಿನಲಿದು ಮನದೊಳು
ಮಲಗಿ ಕೌರವನೃಪನ ಗೆಲಿದವನೆಂಬ ಹರುಷದೊಳು |
ತಳೆದು ಪುಳಕವ ನುಡಿನಗೆಯ ಕಂ
ಗಳೊಳು ಸುರಿವಾನಂದಜಲದೊಳು
ತಳೆಯೆ ಮಿಗಿಲಂದೆಟ್ಟಿ ಹರಸಿದ ವೀರನಾರಯಣ ||
ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಸಂಜಯನು ಧರ್ಮರಾಯನ ಬಳಿಗೆ ಬಂದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ಬಂದು ಕಂಡನು ಸಂಜಯನು ಯಮ

ನಂದನನ ನಲ್ಲಿಂದೆ ಮರಳಿದು

ಬಂದು ಕೌರವನ ಪತಿಗನುಹಿದನವರಮಾತುಗಳ ||

ಎಲೆ ಪರೀಕ್ಷಿತತನಯ ಕೇಳು

ಮೈಳಿಸಿದನು ಯಮಸೂನು ಮುರರಿಪು

ಫಲಗುಣಗೆ ಮೈಗುಡುವನೋ ಕೌರವನಿಗೊಳಗಹನೋ |

ತಿಳಿಯ ಲರಿದನುತಿರಲು ಬಲಗೆ

ಣ್ಣ ಲುಗಿತಿರಿದೊಳು ಕೈಯ ಗುಡಿಯೊಳು

ಸುತದ ನೊಬ್ಬನು ಬಹುಳ ಮಾರ್ಗಶ್ರಮದ ಭಾರದೊಳು || ೧

ಇದಿರುಗೊಳ್ಳೆರಸ ನಡೆ ಕಟ

ಕದೊಳು ಕಟ್ಟಿಸು ಗುಡಿಯ ನಹಿತರ

ಸದೆದೆ ಹೋಗಿನ್ನೆನು ಸರಿಯೇ ನಿನಗೆ ಸುರಗಿರರು |

ಪದವ 1 ನಡಸಿದೊಡಾತಿ 2 ಗೊಂಡನು

ಸದಮುಶ್ರುತಿತತಿಯ ನೆಂಬ

ಗ್ಗದ ಮಹಾಪರದೈವ ಬಿಜಯಂಗೈ 3 ದ ನೇಡೆಂದ || ೨

ಕಥೆಗೆ ನಿನ್ನೊಡಹುಟ್ಟಿದನ ಸಾ

ರಥಿತನವ ಕೈಕೊಂಡ ನಿನ್ನೀ

ಪೃಥಿವಿ ನಿನ್ನಯ ರಾಣಿವಾಸವು ಚಿಂತೆ ಬೇಡಿದಕೆ |

1 ನಡಸಿದೊಡಾತಿಗೊಂಡಾಸದಮಲ, ಝ. 2 ಗೊಂಬನು ಸದಮಲ ಶ್ರುತಿ ಮತಿಯ ನೆಂಬ, ಟ. 3 ದುದಿದ ಯೆಂದ, ಟ.

ವೈಧಿತ ವಾಯಿತು ವೈರಿಬಲ ¹ ಸಂ
ಪ್ರಥಿತಸಾಹಸ ನಾದೆ ನೀನೆನೆ
ಶಿಥಿಲಸಂಶಯ ನಂಗಚಿತ್ತವ ನಿತ್ತ ನಾತಂಗಿ ||

೩

ಉಕ್ಕಿ ವಿಸಟಂಬರಿವ ಹರುಷದ
ತೆಕ್ಕೆಯೊಳು ಕೈಗುಡುವ ನೃಪ ² ಜನ
ವಿಕ್ಕಲಿಸೆ ಪೊಪಮಟ್ಟ ನರಸನು ಸಕಲದಳಸಹಿತ |
ಮಿಕ್ಕು ಬರೆ ಬರೆ ಕೃಷ್ಣನನು ಕಂ
ಡೊಕ್ಕು ನೊಡಲನು ಚರಣದೊಳು ಸಾ
ಕಕ್ಕಜ ವಿದೇನನುತೆ ³ ಹರಿ ನೆಗಹಿದನು ಧರ್ಮಜನ ||

೪

ಪರಕೆ ಪರತರವಸ್ತುವನು ಗೋ
ಚರಿಸಿದವಲೇ ಮುನಿಜನಂಗಳ
ವರಸಮಾಧಿಗೆ ಸಮಯ ವಿಲ್ಲದ ದೇವ ನೆಮಗೊಲಿದೈ |
ಕರುಣಿ ಬಿಜಯಂಗೈ ⁴ ದೆ ಯೆನೆ ಮುರ
ಹರನು ನಗುತಿಂತೆಂದ ನಾವೀ
ನರನ ಸಾರಥಿ ಯಲ್ಲದೆಲ್ಲಿಯ ವಸ್ತು ಹೇಡೆಂದ ||

೫

ಬಯಲಿಗೆಮ್ಮನು ನಾಚಿಸದೆ ಪಾ
ಳಯಕೆ ನಡೆ ಯೆಂದಸುರರಿಪು ಸೇ
ನೆಯನು ಕೈವೀಸಿದನು ಬಂದನು ರಾಜಮಂದಿರಕೆ |
ನಿಯತ ವಿತ್ತಲು ಕೇಳು ಜನಮೇ
ಜಯ ಮಹೀಪತಿ ಧರ್ಮ ಸುತನೋ
ಲೆಯ ಹದನ ನಜಿ ⁵ ದಾಗ ಶಲ್ಯನೃಪಾಲ ಪೊಪಮಟ್ಟ ||

೬

[1 ಸಪ್ರತಿಕ, ಕ. 2 ಜನಧಿಕ್ಕರಿಸೆ, ಝ. ತಿಗಳೆಕ್ಕಲದೆ ಪೊಪಮಟ್ಟ, ಟ.

3 ತೆಗದಿಟ್ಟದನು ಧರ್ಮಜನ, ಕ. 4 ದಿರನೆ ಮುರ, ಝ. ಗೈವುದನೆ

ಟ. 5 ದಂತೆ, ಕ. ಟ

ಮೇಳವಿಸಿ ಪೊಣಮು ¹ ಟ್ಪದಗಣಿತ
 ದಾಳು ಕುದುರೆಯ ಕೂಡಿ ಬರುತಿರೆ
 ಕೇಳಿದನು ಕುರುರಾಯ ನಾಮದ್ರಾಧಿಪನ ಬರವೆ |
 ಅಳೂಳಗ್ಗಳ ನಥಟಶ್ಯನ್ಯ
 ಪಾಲನನು ತಿರುಹಿದೊಡೆ ಗೆಲುವುದು
 ಕಾಳಗವು ತನಗೆಂದು ನಿಶ್ಚಿಸಿದನು ² ಮನದೊಳಗೆ || ೩

³ ಮುಂದಖಿಳವಸ್ತುಗಳ ಜೋಡಿಸಿ
 ಬಂದು ಪಾಳಯಬಿಡುವ ತಾವಿನೊ
 ಳಂದ ಮಿಗೆ ಮೊಡಿಸಿದ ಗುಡಿ ಮಂಡವಿಗೆ ಚೌಕಿಗೆಯ |
 ಬಂದು ಯೋಜನದಗಲದೊಳು ಹಯ .
 ವೈಂದ ಗಜ ಶಾಲೆಗಳ ⁴ ಕೌರವ
 ನಂದು ಪರುತವಿಸಿದನು ಬಾಣಸವಖಿಳಮೋಹರಕೆ || ೪

ಬಂದು ಬಿಡುವನ್ನೆ ಬರ ಮುನ್ನಿನ
 ಮಂದಿರವ ಹೊಗುವಂತೆ ಶಲ್ಯನ
 ಮಂದಿ ಸಂತೋಷದ ಸಮುದ್ರದೆ ಮೂಡಿ ⁵ ಮುಳುಗಾಡಿ |
 ಮುಂದೆ ನಡೆಯಲು ಮತ್ತೆ ಮುನ್ನಿನ
 ಚಂದದೊಳು ಮನೆ ಮನೆಗೆ ⁶ ಳನು ನಲ
 ವಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ನೈದೆ ಕುರುಪತಿ ⁷ ಪಯಣ ಪಯಣದೊಳು || ೫

¹ ಟ್ಪನಗಣಿತ, ಕ. ಝ. ಟ. ² ಚಿತ್ತದೊಳು, ಕ, ಝ.

³ ಎಂದಖಿಳ, ಕ. ಝ. ಟ. ⁴ ಪರುತವದಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ಕೂಳ
 ಬಾಣವ ನಖಿಳಮೋಹರಕೆ, ಕ. ಪರುತವದಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ಕೂಳ ತಾಣವ ನಖಿಳ,
 ಝ. ಪರುತವದಿಂದೆ ರಚಿಸಿದ ಕೂಳ ಬಾಣವ ನಖಿಳ, ಟ.

⁵ ಮುಳುಗಾಡಿ, ಝ. ಟ. ⁶ ಳೊಳು ಮುದದಿಂದಿರಲು ರಚಿಸಿದನು
 ಕುರುಪತಿ, ಟ. ⁷ ಹರುವು ಪಯಣದೊಳು, ಝ ಟ.

* ಆರು ನಯದೊಳು ನಮ್ಮ ಬಿಳಿದಳ
ಭಾರವನು ಸಂತೈಸಿದವೆ ಕುರು
ವೀರನೋ ಯಮಸೂನುವೋ ಲೇಸಾಗೆ ಮೊಳೆ ದೆನು |
ಆರು ಮೊಡಿಸಿದವರು ಬಂದೊಡೆ
ಹಾರ ¹ ಲೇಕೆನ್ನೊಡಲ ತೆಪು ವೆನು
ಧೀರ ಮೈದೋಹಲಿ ಯೆನುತೆ ಹೊಯ್ದನು ಡಂಗುರವ || ೧೦

ನಗುತೆ ಕಾರವರಾಯ ನವನೋ
ಲಗಕೆ ಬರಲಿದಿರೆದ್ದು ಮೊದದೊಳು
ತೆಗೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದನು ಕುಶಲವ ನೈದೆ ² ವಿಸ್ತರಿಸಿ |
ಮಗನೆ ನಿನೇ ರಚಿಸಿದಾತನು
ಬಗೆ ದಣಿಯೆ ³ ಬೇಡುವುದು ತಾಂ ಹಂ
ಗಿಗನು ನಿನಗನೆ ಮೂವ ಬಿನ್ನಹ ಮರಳ ನೀವೆಂದ || ೧೧

ಎನಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿ ಕುಂತೀ
ತನಯರನು ಬಿಡಿ ಮರಳ ನೀಂ ಹ
ಸ್ತಿನ ಪುರಿಗೆ ⁴ ನೀವಿತ್ತು ವರವೆನೆ ಶಲ್ಯ ಮನವಳುಕಿ |
ತನುಜ ಕೈಕೊಂಡನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ಜನಪ ನಳಯನು ನೀನು ಲೋಗನೆ
ಎನಗೆ ನೀವಿತ್ತಂಡ ಸರಿ ನಿಮ್ಮತ್ತ ಬಹೆ ನೆಂದ || ೧೨

ಅಗಲಿದನು ಪಲಗಾಲ ವೈವರ
ಮೊಗವ ನೀಕ್ಷಿಸಿ ಮರಳುವನು ಬಂ
ಧುಗಳ ದರುಶನ ಫಲವಲಾ ಸಂಸಾರತರುವಿಗೆ |

* ಆರುನಯದೊಳು ಮೊದಲಾದ ಪದ್ಯವು, ಝ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

¹ ದೆನ್ನನು ತೆಪುವೆ ಮಾಡಿದ ಧೀರ, ಕ. ² ಬೆಸಗೊಂಡ, ಟ.

³ ನೀ ಬೇಡು ತಾ, ಟ

⁴ ತನಗಿತ್ತು, ಝ. ನಮಗಿತ್ತು, ಟ.

ಮಗನೆ ಸೇನೆಯ ಕೊಂಡು ವಾರಣ
ನಗರಿಗೈದುವುದೆಂದು ಭೂಪನ
ಮಗುಳಿಚಿದನಾಶಲ್ಯ ಬಂದನು ಪಾಂಡವರ ¹ ಹೊರಗೆ || ೧೩

ಇದಿರುಗೊಂಡರು ಕಾಣಿಕೆಯ ನಿ
ಕ್ಕಿದರು ತೆಗೆದಪ್ಪಿದರು ಹಲಗಾ
ಲದೊಳು ಹೂಡಿದ ಹರುಷವನು ² ಕೈಗಾಗುಮಾಡಿದರು |
ಮುದದಿ ³ ನೆಲ್ಲರ ಕುಶಲವನು ಕೇ
ಳಿದನು ದುರ್ರೋಧನಗೆ ಸಿಲುಕಿದ
ಹದನ ನೆಲ್ಲವ ಹೇಡಿದನು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮನನಾಗಿ || ೧೪

ಅದೊಡೇನೆಲೆ ಕಂಠ ತಪ್ಪದು
ಮೇದಿನಿಯ ಸಿರಿ ⁴ ನಿನಗೆ ಸತ್ಯವೆ
ಕಾದು ಹದಿಮೂಟಬುದ ನವೆದಿರಿ ಮುಂದೆ ಲೇಸಹುದು |
ಕಾದಿ ವೈತ್ರಾಸುರನ ಮುಖಿದಪ
ವಾದದೊಳು ಸಿರಿ ಹೋಗಿ ದುಃಖಿತ
ನಾದ ನಿಂದನು ಮತ್ತೆ ಬದುಕಿದ ಶಚಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದೆ || ೧೫

ನಹುಷನನು ಕೆಡೆನೂಕಿ ಮುನಿಗಳ
ಮಹಿಮೆಯೊಳು ಸಾವ್ರಾಜ್ಯದೊಳು ಸಂ
ನಿಹಿತ ನಾದನು ಮತ್ತೆ ದಿವಿಜರ ರಾಯ ⁵ ಮೊದಲಾಗಿ |
ಅಹಿತರವಗಡಿಸಿದೊಡೆ ⁷ ಕುಸಿದನು
ಬಹುಳಲೇಸನು ಬಚಕ ಕಂಡನು
ಮಹಿ ನಿನಗೆ ಬೆಸಗೈಯೆ ⁸ ಬದುಕುವಿರೆಂದನಾಶಲ್ಯ || ೧೬

1 ಮನಗೆ, ಝ. * ತಾವಾಗಮಾಡಿದರು, 3 ನೈವರ ಕುಶಲ, ಝ.

4 ನಿಮಗೆ, ಟ. 5 ರಾಧದೊಳು, ಝ. 6 ಮೊದಲಾಗಿ, ಝ.

ರೊಳಗಾಗಿ, ಟ. 7 ಪುನಿಯನು, ಝ. 8 ಯು ಬದುಕು, ಝ. ಟ.

ಆದೋಡಾಕರ್ಣಂಗೆ ಸಾರಥಿ
 ಯಾದಿರಾದೋಡೆ ಸಮರಮುಖದೊಳು
 ವಾದತೇಜೋವಧೆಯ ಮಾಡುವುದವನ ನವಗಡಿಸಿ |
 ಕಾದಿ ಕುಡುವುದು ನಾವು ಗೆಲುವವೊ
 ಲಾದರಿಸುವುದು ನಮ್ಮ ನೆಂದಾ
 ಮೇದಿನೀಪತಿ ಶಲ್ಯನನು ಕಳುಹಿದನು ಸತ್ಕರಿಸಿ || ೧೭
 ಬೀಡುಕೊಂಡನು ಶಲ್ಯ ನಿತ್ತಲು
 ಹೇಡುವರ ಮನ ಮುರಿಯೆ ನೋಟಕ
 ರಾಲಿ ರೈಮಿಡೆ ಕಾದುವರ ಮನ ಮೂಡುಕವಲಾಗೆ |
 ಜಾಳಿಗೆಯ ಹೊಗರಲಗಿನುರಿಯ ಛ
 ಡಾಳ ನಭದೊಳು ರುಗರುಗಿಸೆ ಹೇ
 ರಾಳದಾಳ್ದು ದುರೆಯೊಳು ಬರುತಿರ್ದುದು ನೃಪಸ್ತೋಮ || ೧೮
 ದೇಸೆಗಳಂಟು ಮೂಲೆ ಬಿರಿ ¹ ದೇ
 ಪಸರಿಸಿತು ಹಳಬೊಮ್ಮೆ ಗಹುದೇ
 ಹೊಸವಿಧಾತ್ರನ ಸೃಷ್ಟಿ ಯಿದು ² ಹೊಸತೇನ ಹೇಡುವನು |
 ಕುಸಿಯನೇ ಕೂರುಮನು ಭಾರಕೆ
 ನಸಿಯನೇ ನಾಗೇಂದ್ರ ನಾನೆಗ
 ಳುಸಿರು ಹದುಳವೆ ಹೇಡೆನಲು ಬರುತಿರ್ದುದಾಸೇನೆ || ೧೯
 ಚೋಳ ಪಾಂಡ್ಯರು ಕೇರಳರು ಶಿಶು
 ಪಾಲನಂದನ ಧೃಷ್ಟಕೇತು ವೆ
 ರಾಳ ಭೋಟಕ ಚೇನ ಮೊಗಧ ³ ಕರ್ಪರಾದಿಗಳು |
 ಮೇಲೆ ಮೇಲ್ವೆತಂದು ಭೀಮಂ
 ಗಾಳುದೋಡಿದರಿತ್ತ ಕುರುಭೂ
 ಪಾಲಕನ ಕೂಡಿದರು ಭಗದತ್ತಾ ದಿಭೂಭುಜರು || ೨೦

¹ ಯದೆ ಅಸಮಬಲಹ, ರು.

² ಹೆಸರೇನು ಹೊಗುವನ, ಟ.

³ ಬರ್ಬರಾದಿ, ಟ.

ದ್ರುಪದರಾಜಪುರೋಹಿತನು ಕುರು
 ನೃಪನ ನಿತ್ತಲು ಬಂದು ಕಂಡನು
 ವಿಪುಳಮತಿ ಮಾತಾಡಿದನು ನಿಜರಾಜಕಾರಿಯವೆ |
 ಕೃಪಣತನದೊಳು ಕೌರವನು ಗುರು
 ಕೃಪರ ಭೀಷ್ಮರ ಮಾತ ನೊಲ್ಲದೆ
 ಚಪಲಕರ ನ ಕೂಡೆ ನಿಶ್ಚೈಸಿದನು ¹ ಕಾಳಗವೆ || ೨೦

ನೆನೆದಮಂತ್ರವೆ ತನ್ನ ತಂದೆಯ
 ಮನದ ಮಂಚದೊಳೊರೆದು ಕರ ನ
 ನೆನಹಿನೊಳು ಪುಟವಿಟ್ಟು ಶಕುನಿಯ ನೀತಿಯೊಳು ನಿಗುಚಿ |
 ಅನುಜಮತದೊಳು ವಿಸ್ತರಿಸಿ ಮೈ
 ದುನನ ಮತದೊಳು ಬಣ ವಿಟ್ಟನು
 ಜನನ ನಪಕೀರ್ತ್ಯಂಗನೆಗೆ ತುಡಿಸಿದನು ಭೂಷಣವೆ || ೨೧

ಹರುಷದೊಳು ಸಂಜಯನ ನಾಗಳ
² ಕರೆದು ಕುರುಪತಿ ಬುದ್ಧಿಗಲಿಸಿದ
 ನರಿನೃಪನ ಪಾಳೆಯಕೆ ಹೋಪುದು ನುಡಿವುದವಗಡಿಸಿ |
 ಧರೆಯ ಬೇಡಿಸಿ ಕಳುಹಿದಿರಿ ಸಂ
 ಗರದೊಳುಸಿಧಾರೆಯೊಳು ಕುಡುವೆವು
 ಬಣ್ಣಿದಿ ³ ಕೊಟ್ಟೊಡಧರ್ಮ ವೆಂಬುದು ಧರ್ಮತನಯಂಗಿ || ೨೨

ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಮಂತ್ರಿ ಪಯುಣದ
 ಮೇಲೆ ಪಯುಣದೊಳ್ಳದಿ ಪಾಂಡುನೃ
 ಪಾಲಕರ ಪಾಳೆಯಕೆ ಬಂದನು ರಾಯಗಣುಹಿ ⁴ ದನು |

¹ ನಿಜಮತವ, ಕ. ಕಾಳಗಕೆ, ಟ.

² ಕರಿಸಿ, ಝ. ಟ.

³ ಕೊಟ್ಟೊಡ ಧರ್ಮ, ಝ. ಟ.

⁴ ಸಲು, ಟ.

ಕೇಳಿ ಬೀಡಾರವನು ಬೀಯವೆ
ಹೇಟಿಸಿದ ನಾ ಮುಡಿದವನ ವೊ
ಜ್ಞೋಲಗವೆ ರಚಿಸಿದನು ಕುಂತೀಸೂನು ¹ವಾದಿಯೊಳು || ೨೪

ಹರಿ ವಿರಾಟ ದ್ರುಪದ ಕೈಕೆಯ
ರಿರಲು ಬಲವಂಕದೊಳು ವಾಮದೊ
ಳರೆ ವೈಕೋದರ ಫಲುಗುಣಾದಿಗಳಖಿಳಮಂತ್ರಿಗಳು |
ತರುಣಿಯರು ಪರಿಮಳದ ಜಂಗಮ
ಭರಣಿಯರು ಮೆನ್ನಪವಿರಿಂಚನ
ತರುಣಿಯರು ಕುಳ್ಳಿದರರಸನ ಹಿಂದೆ ಸಂದಣಿಸಿ || ೨೫

ಕರಣಿಕರು ಮೂಂತ್ರಿಕರು ವೈದ್ಯರು
ಸರಸಕವಿಗಳು ತಾರ್ಕಿಕರು ವೆರ
ಭರತನಿಪುಣರು ಪಾಠಕರು ಗಾಯಕರು ವಾದಿಗಳು |
ಕರಿತುರಗಶಿಕ್ಷಕರು ಲಕ್ಷ್ಮಣ
ಪರಿಣತರು ಕೋವಿದರು ಸಾವಂ
ತರುಪಪಾಸಕ ವಂದಿ ವೈತಾಳಿಕರು ತೋಜಿದರು || ೨೬

ಮಾವತರು ಚಿತ್ರಗರು ಮಲ್ಲರು
ರಾವೃತರು ಶಿಲ್ಪಿಗರು ಮೂಯಾ
ಕೋವಿದರು ಕರ್ಣಾಂಭ್ರವಿಕಳರು ಮೂಕ ವಾಮನರು |
ದ್ರಾವಕರು ಜಾಜಾಳಿಗಳು ಪರಿ
ದಾವಣಿಗರು ವಿದೇಶಿಗಳು ಮೃಗ
ಜೀವಿಗಳು ಶಕುನಜ ರಸಿದರು ರಾಜಸಭೆಯೊಳಗೆ || ೨೭

ಸಾಲ ಮೆಕುಟದ ರತ್ನರಶ್ಮಿಯ
ದಾಟಿ ಗೆಲಿದುದು ತಮವ ನಿನ್ನೀ
ಮೇಲುತೆಕ್ಕೆಯ ತರಣಿತೇಜದ ಹಬೆಯ ಹಂಗೇಕೆ |

¹ ಪ್ರೀತಿಯೊಳು, ಝ. ಖೇವಿಯೊಳು, ಟ.

ಮೇಲೆ ಕೈದೀವಿಗೆ ¹ ಗಳಧಿಕ
ಜ್ವಾಲೆಯೊಳು ಪುನರುಕ್ತವೆನೆ ಭೂ
ಪಾಲನೋಲಗ ವೆಸೆದುದಿಂದ್ರನ ಸಭೆಗೆ ವೆಗ್ಗಳಿಸಿ || ೨೪

ಕಳಕಳವೆ ಘಡ ಮೂಣು ಮಾಣೆಂ
ದುಲಿಯೆ ಕಂಚುಕಿನಿಕರ ವೆಂಗೆ
ತಳದ ಬಾಯೊಳು ರಾಯರಿದರು ಮಣಿದ ಮಕುಟದೊಳು |
ನಳಿನನಾಭನು ನಗುತೆ ಪದಮಂ
ಡಲದ ಶಿಷ್ಯ ² ನು ಬರಲಿ ಯೆನೆ ಬಾ
ಗಿಬೊಳು ಕೈದುನೆ ಕೊಂಡು ಹುಗ್ಗಿಸಿದರಂದು ಸಂಜಯನ || ೨೫

ಬಂದು ಕಾಣಿಕೆಗೊಟ್ಟು ಹರುಷದೊ
ಳಂದು ಮೆಯ್ಯಕ್ಕಿದನು ಭಯದೊಳು
ನಿಂದು ನೋಡಿದ ನೆಡಬಲ ³ ದ ಮಂಡಳಿಕಮೆನ್ನೆಯರ |
ಸಂದ ಯಮನೋ ನಿರುತಿಯೋ ಪೌ
ರಂದರನೊ ಪಾವಕನೊ ವರಣನೊ
ಮಂದಿ ಯಿದು ತಾಂ ಮರ್ದುರೇ ಹಾ ಯೆನುತೆ ಬೆಟಗಾದ || ೨೬

ಸುಪ್ತಲೆಯ ಕೆಮ್ಮಿಸೆಗಳ ಮಿಗೆ
ಬಳದ ಮುಡುಹುಗಳೊಡ್ಡಿದುರದು
ಚಳಿತರೋಮದ ನೊಸಲ ಡೋರಿಯ ತಲೆಯ ಕಲಿಮುಖದ |
ಬಲಿದ ಹುಬ್ಬಿನ ⁴ ತೋರತೋಳಿನ
ಹೊಳವೆ ದಾಡೆಯ ಹೊಗರ ಮೋಟಿಯ
ಕಲಿಮನದ ಕದನವ್ರಚಂಡರ ಕಂಡು ಬೆಟಗಾದ || ೨೭

¹ ಯೇಳಧಿಕಜ್ವಾಲೆಗಳು, ಝ. ² ನಕರಯೆನಲು, ಝ.

³ ದಮೆನ್ನೆಯರ ಮಾವುತರ, ಝ. ಗಳ ಮಹಾಮಹೀಶ್ವರರ, ಟ.

⁴ ಬಿಟ್ಟುಕೊಂಗಳ, ಕ. ಚ.

ಹಳುವದೊಳು ಹನ್ನೆರಡುವರುಷವು
ತೊಳಲಿದರು ಸಿರಿ ಪೋಗಿ ನಿಮಿಷಕೆ
ನೆಲನ ರಾಯರು ನೆರೆದು ಜೀಯೆನುತಿದೆ ಮಹಾದೇವ |
ನಳಿನನಾಭನ ಕರುಣದಳತೆಗೆ
ನಿಲುಕದಿಪುದೇನುಂಟು ಮುರರಿಪು
ಮುನಿದೋಡಾಸನ ಮುಖಿಯ ನಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ || ೩೦

ಇಳುಹಿದನು ಹೊರೆಯೊಳು ಮಹಿಪತಿ
ಕಳುಹಿದುತುಗೊಪ್ಪುಗಳನು ಭೂಪತಿ
ತಿಲಕ ಧರ್ಮಜ ನೊಪ್ಪುಗೊಂಡನು ನೃಪನ ಪಾವುಡವೆ |
ಬಲವು ಬೊಪ್ಪನೊಳುಂಟಲಾ ಮ
ಕ್ಕಳನು ಮಣಿಯನು ಲೇಸು ಸಂಜಯ
ತಿಳುಹು ತಾತನ ಕುಶಲವನು ಗಾಂಧಾರಿದೇವಿಯರ || ೩೩

ಗುರು ಪಿತಾಮಹ ಗೌತಮರ ಸ
ಜ್ಞ ರಣಕಮಲಂಗಳಿಗೆ ಕುಶಲವೆ
ಗುರುಸುತನು ಸುಕ್ಷೇಮಿಯೇ ಕುರುರಾಯನಿರವೆಂತು |
ಕುರುಪತಿಯ ನೋಡರರು ಮಕ್ಕಳು
ಸರಸಿಜಾನನೆ ಭಾನುಮತಿ ಮಿ
ಕ್ಕ ರಸಿಯರು ಕರ್ಣಾದಿಗಳು ನಿರ್ವೃತರೆ ಹೇಳೆಂದ || ೩೪

ಸುಖಿಗಳಸಿಬರು ಜೀಯೆ ನಿಮ್ಮಯ
ನಿಖಿಲಬಾಂಧವರನು ಸಹೋದರ
ಸಖಿ ಸುತಾದಿಗಳನು ಪ್ರರೋಹಿತ ಪೌರ ಪರಿಜನವೆ |
ಮುಖಸಮುದ್ಭವೆ ವೊದಲು ಪಂಕಜ
ಮುಖಿಯರನು ಬೆಸಗೊಂಡು ಕಳುಹಿದ
ರಖಿಳಕುರುನಂದನರು ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣ ಗೌತಮರು || ೩೫

ಮುನ್ನ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣ ಗೌತಮ
 ರುನ್ನತದ ಕಾರುಣ್ಯದೊಳು ಸಂ
 ಪನ್ನ ಸಾಹಸರಾದೆ ¹ ವಾಚರಿಸಿದೆವು ಧರ್ಮವನು |
 ಇನ್ನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನೀಶನು
 ತನ್ನ ಮಕ್ಕಳ ಬಾಂಧವರ ಪ್ರತಿ
 ಪನ್ನತೆಯ ² ತಾಂ ಕಾಣ್ಬನೆಂದನು ಧರ್ಮಸುತ ನಗುತೆ || ೨೬

ಏನು ಬಂದಿಹ ಹದನು ಕಾರ್ಯವೆ
 ನೇನ ನೆಂದನು ಕೌರವೇಶ್ವರ
 ನೇನ ನೆಕ್ಕಟಗರೆದು ಬುದ್ಧಿಯ ಕಲಿಸಿ ಕಳುಹಿದನು |
 ಏನುವನು ನೀ ನುಚಿಪಾದಿರು ವಿನ
 ಯಾನುಗತವಾಗಿರಲಿ ಮೇಣ ಶೌ
 ರ್ಯಾನುಗತವಾಗಿರಲಿ ಬಿನ್ನವಿಸೆಂದ ನಸುರಾರಿ || ೨೭

ನಾಡ ಬಯಸುವೊಡೆವೊಡನೆ ಹೊ
 ಯ್ದುಡುವುದು ಸಂಪ್ರತಿಗೆ ಚಿತ್ತವೆ
 ಮಾಡಲಾಗದು ಸಂಧಿ ವೀರಕ್ಷತ್ರಿಯರ ಮತವೇ |
 ಬೇಡುವರೆ ಪಾರ್ಥಿವರು ನಾವದ
 ನಾಡಬಾರದು ತಮ್ಮ ಜನನವೆ
 ನೋಡಿ ನುಡಿವರು ಪಾಂಡುಸುತರಲ್ಲೆಂದು ಹೇಳೆಂದ || ೨೮

ಮೊದಲೊಳಮಲ ಬ್ರಹ್ಮಚರ್ಯವು
 ಮದುವೆಯಾಯಿತು ಬಚಿಕ ವನವಾ
 ಸದೊಳು ವಾನಪ್ರಸ್ಥ ವೆಂಬಾಶ್ರಮವೆ ನಳವಡಿಸಿ |
 ತುದಿಗೆ ತಾಂ ಸನ್ಯಾಸವನು ಮಾ
 ಡಿದನು ಮತ್ತೆಳುಪುವೊಡೆ ರಾಜ್ಯದ
 ಪದವಿ ³ ಗನುಚಿತ ವಾಯ್ತು ಯಮೇಜಂಗಿಂದು ಹೇಳೆಂದ || ೨೯

¹ ವಾಚರಿಸಿದೆವು ಸತ್ಪ್ರವನು, ಟ. ² ನೆಚಿಕಾ, ಟ. ³ ಯನುಚಿತ, ಚ.

ತಳಿತಜ್ಞವನದುಬ್ಬುಗಳ ಕಳ
 ವಳಿಗ ರರ್ಜುನ ಭೀಮ ರೆಂಬವ
 ರೋಗಿಗೆ ವೈರವ ಬಿತ್ತಿ ¹ ಬೆಳಸುವ ಕೃಷ್ಣ ಹಗೆ ² ನಮಗೆ !
 ಉಟಿದ ದ್ರುಪದ ವಿರಾಟರೆಂಬೀ
 ಪುರು ³ ಗಳೊಲಿದಂತೋರೆಗೆಡೆ ⁴ ವೆರ್
 ತಿಳಿಯೆ ತಾನೇ ಕಡೆಗೆ ಕೆಡದಿರ ನೆಂದು ಹೇಡೆಂದ || ೪೦

ಸಾಕು ಕೌರವನಾಯ ಮೂತನ
 ದೇಕೆ ⁵ ಚಿತ್ತೈಸುವಿರಿ ದೂತನ
 ನೂಕು ನೂಕು ಕುಠಾರದುರೋಧನನ ನೋಡೆಹೊಯ್ದು !
 ಶಾಕಿನಿಯಿರಿಗೆ ರಕುತ ⁶ ಧಾರೆಯೊ
 ಳೋಕುಳಿಯ ನಾಡಿಸುವೆ ನಿಲು ತಡ
 ವೇಕೆನುತೆ ಘುಡುಘುಡಿಸಿ ಕಿಡಿ ಕಿಡಿ ಯೋದನಾ ಭೀಮ || ೪೧

ಬೆಸಸುವುದು ಹಿಂದಾದ ಜಾಜಿನೊ
 ಳಸೆದ ಜಾಡ್ಯವೆ ಸಾಕು ಧರ್ಮದ
 ದೆಸೆಗೆ ನೀನಿನ್ನುತ್ತರಾಯಿ ಸುಯೋಧನನ ⁷ ಕಡಿದು |
 ದೆಸೆದೆಸೆಯ ದೈವಂಗಳಿಗೆ ⁸ ಪಸ
 ರಿಸುವೆ ವೆಂಮನು ಕಳುಹೆನುತೆ ಗ
 ಜೆಸಿದರಂದಭಿಮನ್ಯು ಸಾತ್ಯಕಿ ಭೀಮನಂದನರು || ೪೨

ಕದಡಿತಾಲಸ್ಥಾನ ಕಲ್ಪಾಂ
 ತದ ಮಹಾ ⁹ ಸಿಡಿಲಂತೆ ವೀರರು
 ಕೆದಜು ತಮತಮಗೆದು ನುಡಿದರು ಕಂಡೆಯವ ಜಡಿದು |

¹ ಸುಪುವನು, ಟ.

² ತನಗೆ, ಜ್ಞ.ಟ.

³ ಕರೋಲಿ, ಕ. ಜ್ಞ.ಗಳವರಾವೋರೆ, ಟ.

⁴ ದರೆ, ಜ್ಞ.

⁵ ಬಿತ್ತರಿಸುವಿರಿ, ರ್ಘು.

⁶ ವಾರಿಯೊ, ಜ್ಞ. ರ್ಘು. ವಾರಿಧಿಯೊಕ್ಕುಳಿ, ಟ.

⁷ ಕುಲವ, ಟ.

⁸ ಸರಿಹಸುಗೆಗೆಮ್ಮನು, ಟ.

⁹ ಭವನಿಯಂತೆ, ಟ.

ಉದಿರೆ ಹೊಯ್ಯೆವು ಹಲ್ಲುಗಳ ಕಿ
ಬದಿಯೊಳಗಿವೆವು ಕರುಳ ನಹಿತರ
ತಿದಿರು ಸುಲಿವೆವು ¹ ಬಿಸುಡು ನೇಮವ ನಂದರತಿ ² ಬಲರು || ೪೩

³ ಆತನಿಂದೇನಹುದು ⁴ ಹೊಲ್ಲೆ ಹ
ವಾತನಿಂದೇನಹುದು ⁵ ಲೇಸುಗ
ಳಾತನಿಂ ⁶ ದೇಬರಲಿ ಹಿಂದಣ ಕಾನನಾಲಯ ⁷ ದ |

⁸ ಯಾತ ⁹ ನೆಯ ಸೈರಿಸಿದ ತಮಗಿಂ

¹⁰ ದಾತ ನುಡಿದೊಡೆ ಹಾನಿಯೇ ¹¹ ನೀಂ

ಕಾತರಿಸದಿರಿ ಯೆಂದು ಸಂತೈಸಿದನು ಯಮಸೂನು || ೪೪

ಕಳುಹಿದನು ಬೀಡಾರಕವನಿಪ
ತಲಕನಾಸಂಜಯನ ನಲ್ಲಿಂ
ಬಚಕ ಮುಖದಿನ ಕೃಷ್ಣ ಪಾರ್ಥರು ಸಂಜಯನ ಕರಿಸಿ |
ಬಲುಹುಮೆಲುಹಿನ ನುಡಿಗಳಿಂದವೆ
ತಿಳುಹಿದರು ಮುಖದವಸದೋಲಗ
ದೊಳಗೆ ದೂತನ ಕರಿಸಿ ಬೀಡೊಟ್ಟನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು || ೪೫

¹² ಜನಕನನು ಗಾಂಧಾರಿ ದುರೈಯ
ಧನನ ನವರೊಡಹುಟ್ಟಿದರ ನಂ

ಗನೆಯರನು ದುಶ್ಯಯ ಸೈಂಧವ ಕರ್ಣ ಶಕುನಿಗಳ |

ವಿನುತಬಾಹಿ ಕ ಶಲ್ಯ ಭಗದ

ತ್ತನ ನದೀಸುತ ಗುರು ಕೃಪರ ಗುರು

ತನುಜನನು ಮೆನ್ನಿಸಿ ¹³ ದೆವುಚಿತದೊಳೆಂದು ಹೇಚೆಂದ || ೪೬

1 ಬಸಸು ನೇಮವ, ಟ.

2 ರಥರು ಟ.

3 ಈ ತ, ಕ, ಚ. ಝ.

4 ಲೇಸುಗಳೇತ, ಕ, ಚ. ಝ. ಲೇಸು

ಗಳಾತ, ಟ. 5 ಹೊಲ್ಲೆಹವಾ, ಕ, ಚ. ಝ ಟ. 6 ದವೆಬ, ಕ, ಚ. ಝ.

7 ವು, ಕ, ಚ. 8 ಆತ, ಕ, ಚ. ಝ. ಟ. 9 ನೇಸೈ, ಕ, ಚ. ಟ.

ನೇವಾಡಿದನು, ಝ. 10 ದೀತ, ಕ, ಚ. ಝ. 11 ನಿಲಿ, ಝ. ಟ.

12 ಜನಪನನು, ಟ.

13 ದನುಚಿತ, ಕ.

ವರಪುರೋಹಿತರನು ಸುಸಾವಂ
ತರನು ವೈದ್ಯರ ವಿಮಳವಿದುರನ
ನರಮನೆಯ ವಿಶ್ವಾಸಿಗಳ ನೋಲಗದ ಗಣಿಕೆಯರ |
ಕರಿಪಯಾಧ್ಯಕ್ಷರನು ಪಡಿಹಾ
ರರನು ಬಾಹತ್ತರ ನಿಯೋಗದ
ಪರಿಜನದ ¹ ಕುಶಲವನು ಕೇಳಿದೆವೆಂದು ಹೇಳೆಂದ || ೪೩

ಹೊನ್ನಿನೊಳು ಮಧುರೋಕ್ತಿಯೊಳು ² ಸವಿ
ಯನ್ನ ವುಡುಗೊಚ್ಚಿಗಳೊಳು ಶಿಷ್ಯನ
ಮೆನ್ನಿ ಸಿದ ನವನೀತ ನುಚಿತದೊಳವನ ಬೀಚ್ಚೊಟ್ಟ |
ಪನ್ನಗನ ಸಿರಿಮಂಚದಾತನು
ಬೆನ್ನೊಳಿರುತಿರೆ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರಿ
ಗಿನ್ನು ಮಂಗಳವೆನುತೆ ಸಂಜಯ ಓಂದ ನಿಭಪುರಿಗೆ || ೪೪

ಬಂದ ನಾಥ್ಯ ತರಾಪ್ಪ ರಾಯನ
ಮಂದಿರ ³ ಕೆ ಕಂಡನು ಮಹೀಶ ⁴ ನ
ನೊಂದೆರಡುಮಾತಿನೊಳು ಸೂಚಿಸಿ ಮರಳಿದನು ಮನೆಗೆ |
ಅಂದಿನಿರುಳೊಳು ನಿದ್ರೆ ಬಾರದೆ
ನೊಂದು ವಿದುರನ ಕರಿಸಿ ರಾಯನ
ತಂದೆ ಬಿಸುಸುಯ್ಯುತ್ತೆ ನುಡಿದನು ವಿದುರದೇವಂಗೆ || ೪೫

ಎರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

¹ ಪುರಜನದ ಕುಶಲನ ಕೇಳಿದೆವೆಂದನ್ನು, ಕ. ಝ. ಪುರಜನದ ಕುಶಲ
ವಕೇಳಿದೆವೆಂದ. ಚ.

² ವಿವಿಧಾನ್ನ, ಕ. ಸಂಪನ್ನ, ಝ. ವಿಪುಲಾನ್ನ, ಟ. ³ ಪಹೋಕ್ಷನು, ಟ.

⁴ ನೊಳೊಂದೆರಡು, ಟ.

೩ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ.

ವಿದುರನೀತಿ.

ಸೂಚನೆ.

ತಿಳುಹಿದನು ವಿದುರನು ಮಹೀಪತಿ
ತಿಲಕನನು ನಯನೀತಿಧರ್ಮಂ
ಗಳ ಸುಸಂಗತಿಯಿಂದೆ ನೂಕಿದರವರು ಯಾಮಿನಿಯ ||

*

ನಾಳೆ ಸಭೆಯೊಳು ಬಂ ¹ ದು ಸಂಜಯ
ಹೇಳುವನು ² ಸುದ್ದಿಯನು ಸಂಧಿಯೊ
ಕಾಳಗವೊ ಮುಂದಣಿಯಬಾರದು ದುಗುಡ ವಾಯ್ ³ ನಗೆ |
ಹೇಳು ನಿರುತವೆ ನಿಂದಿನಿರು ⁴ ಳೊಳು
ಬೀಳುಕೊಂಡುದು ನಿದ್ರೆ ಯೆನೆ ಭೂ
ಪಾಳಕನ ಸಂತೈಸಿ ಬಿಚ್ಚಿಕೆಂತೆಂದನಾವಿದುರ ||

* ನೀತಿಯನು ತಂ ವಿದುರವಾಕ್ಯದ
ನೀತಿಯೊಳು ಗಾಂಗೇಯನೊಳು ಸಂ
ಭೂತವಾದ ಸುರಜಧರ್ಮ ವ ಪೋಷ್ಣಧರ್ಮವನು |
ಪ್ರೀತಿಯಿಂದಾದರಿಸಿ ಕೇಳಿದ
ಪಾತಕರ ಜನ್ಮವು ನಿರರ್ಥಕ
ವೇತಕೇಭಾರತದ ಮಹಿಮೆಯ ನೆಲೆವರಾರಂದ ||
ಈ ಪದ್ಯವು ಸೂಚನೆಯ ಮುಂದೆ ಕ. ಖ. ಚ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

- 1 ದುಸುದ್ದಿಯ, ಚ. ದಹದನನು ಝ. ಟ.
2 ಸಂಜಯನು, ಚ. ಝ. ಟ. 3 ವಗೆ, ಖ. ಮಗೆ, ಚ. ಝ. ಟ.
4 ಳನು, ಖ. ಚ. ಟ.

ಬಲವಿಹೀನನು ಬಲ್ಲಿದನ ಕೂ
 ಡೊಲಿದು ತೊಡಕಲವಂಗೆ ಕಾಮದ
 ಕಳವಳದೊಳ್ದಂಗೆ ಧನದ¹ ಆವಿನೊಳು ಮೆಲುಗುವಗೆ |
 ಕಳವಿನೊಳು ಕುದಿವಂಗೆ ದೈವದ
 ನೆಲೆಯ ನಳಿಯದವಂಗೆ ದಿಟವಿದು
 ತಿಳಿಯೆ ಬಾರದು ನಿದ್ರೆ ಯೆಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ವಿದುರ || ೨೦

*

ಬಂದಣಿಂದೆರಡಹುದನಣಿ ಮೂ
 ಣಿಂದವನು ತಿಳಿ ನಾಲ್ಕುಣಿಗಳ ಮನ
 ಸಂದಿ² ಸ ದಿರೈದಣಿಗಳ ವರ್ಜಿಪ್ರದಾಣ ನೇಣುಣಿಗಳ |
 ಬಂದಿಸದಿ ರೆಂಟನು ವಿಚಾರಿಸಿ
 ಮುಂದುವರಿಯೊಂಬತ್ತ ಣಿಗಳ ನೆಣಿ
 ಸಂದಿಸದಿರೈದಣಿಗಳ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೨೧

ತನ್ನ ಚಿಂತೆಯದೊಂದು ದೈವದ
 ಗನ್ನ ಗತಕವದೆರಡು ಭಾವದ
 ಬನ್ನ ಣೆಯ ಬಗೆ ಮೂಱು ದೈವದ ಭಿನ್ನಮುಖ ನಾಲ್ಕು |

¹ ಆವಿನೊಳು, ಝ. ಆವಿನೊಳು, ಟ.
 ಜನಪ ಕೇಳಿ ಪೂರ್ದೊಳು ಕೇ
 ಶಿನಿಯ ವೃತ್ತಾಂತವನುರೆ ವಿರೋ
 ಚನಸುಧನ್ವರ ಕಲಹವನು ಕನ್ಯಾವಿಷಯದಿಂದೆ ||
 ಮುನಿನೊಳು ಸಡತರಲು ಪ್ರಹ್ಲಾ
 ದನದಸೆಯೊಳವರಿಬ್ಬರಿಗೆ ಹಂ
 ಸನೊಳು ಹಬಿವಾಯ್ತೆಂಬ ಕಥನನ ನಳಿಹಿದನು ವಿದುರ ||

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ಕ. ಚ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಎರಡನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ
 ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

² ರದಿರೈ, ಕ. ಝ.

ತನ್ನ ನೆನ ^೧ ಹೆಂತಂತೆ ಕಾರ್ಯವು
ಚೆನ್ನ ಹಡೆ ಲೋಕಕ್ಕೆ ತಾ ಬೇ
ಋನ್ನು ದೈವವದೇಕೆ ತಾನೇ ದೈವರೂಪೆಂದ || ೪

ಬಂದುವರ ವನಊಹಿದವ ಗುರು
ನೊಂ ^೨ ದು ಪಾಯದೊಳುಳುಹಿದವ ಗುರು
ಬಂದ ವಿಗ್ರಹದೊಳಗೆ ರಕ್ಷಿಸಿದಾತ ಪರಮಗುರು |
ಬಂದೆರಡುಮೂಞ್ಞಿಸಲೇ ^೩ ಸಾ
ಕೆಂದು ಗರ್ವೀಕರಿಸಿದವರುಗ
ಳೊಂದುವರು ಚಂಡಾಲಯೋನಿಯೊ ^೪ ಳರಸ ಕೇಳೆಂದ. || ೫

ತನ್ನ ಕಾರಿಯಕಾರಣವ ನುಚಿ
ದನ್ನಿಗರ ಚಿಂತೆಯನು ಮಾಡುವು
ದುನ್ನ ತಿಕೆ ತಾನಲ್ಲ ನೀತಿಜ್ಞ ರಿಗೆ ಭಾವಿಸಲು |
ಮನ್ನಿ ಸುವುದಾತ್ಮನನು ಮಿಕ್ಕುದ
ನನ್ನ ರಿಗೆ ಮಾಡುವುದದಲ್ಲದೆ
ತನ್ನ ತಾಂ ಮಣಿದಿಹುದು ^೫ ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ || ೬

ಹಾವು ಹಲವನು ಹಡೆದು ಲೋಕಕ್ಕೆ
ಸಾವ ತಹವೊಲು ^೬ ನೂಱುವುಕ್ಕಳ
ನಾವಪರಿಯೊಳು ಹಡೆದು ಕಿಡಿಸಿದೆ ಭೂಮಿಭಾರಕರ |
ಭಾವಿಸಲು ಸರ್ವಜ್ಞ ಸರ್ವಗು
ಣಾವಲಂಬನ ನೊಬ್ಬ ನರ್ಜಾನ
ದೇವ ಸಾಲದೆ ನಾಡ ನಾಯ್ಕಳೊಳೆನು ಫಲವೆಂದ || ೭

ದೀಪದೀಪವ ತೊಳಲಿ ಕರ್ಮಕ
ಳಾಪದೊಳು ಕುದಿಹುದಿದು ನಾನಾ
ರೂಪಿನಿಂದಾರ್ಚಿಸುವ ಸುಕೃತದ ಗೊಡವೆ ತಾನೇಕೆ |

^೧ ಹಿಡಿದುಕಾ, ರು.

^೨ ದಪಾಯ, ಟ.

^೩ ತಾನೆಂದು, ಟ.

^೪ ಳೆಂದನಾವಿದುರ, ಕ.

^೫ ಚಿತ, ಟ.

^೬ ಹಲವುವುಕ್ಕಳ, ಚ.

ಭೂಪ ಕೇಳ್ವ ಸತ್ಯ ವೊಂದೇ
ಸೋಪನವು ಸಗ್ಗಕ್ಕೆ ಜನ್ಮದ
ಕೂಪರಕ್ಕಿದು ನಾವೆಯಾಗಿಹುದೆಂದನಾವಿದುರ ||

v

ಪಾಸಂದಿಂದಾರ್ಜಿಸಿದೊಡರ್ದವ
ನಾಥಲವನುಂಬವರಿಗಿಲ್ಲಾ
ಪಾಪವೊಬ್ಬಂಗವ್ವು ¹ ದಲ್ಲದೆ ವಿಷದ ಘನಿಯಂತೆ |
ಕಾಪಥವ ನಾಶ್ರಯಿಸಿ ಕೋಪಾ
ಟೋಪದಿಂದುತ್ತಮರ ಸರ್ವ
ಸ್ವಾಪಹಾರವ ಮೊಡಿ ಬದುಕುವು ದಾವಗುಣವೆಂದ ||

F

ಬವರವೊಗದೊಳು ವೈರಿರಾಜರ
ನವಗಡಿಸಿ ತಂದಾಥನವ ಭೂ
ದಿವಿಜತತಿಗಿತ್ತಾಪಲವ ನಿನಿತೆಂದು ಗಣಿಸುವೊಡೆ |
ದಿವಿಜಪತಿಗಾಗದು ಕಣಾ ಮೊ
ನವಪತಿಗೆ ಸದ್ಧರ್ಮವದು ನಿ
ನ್ನವನು ನೀತಿಯ ನಖಿಯನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ) ಕೇಳೆಂದ || ೧೦

ಧರಣಿಯಮರರ'ಧನದೆ ² ನೆರಹಿದ
ಕರಿತುರಗಮೊದಲಾದ ದಳವು
ಬುರದೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಹುದರಿನೃಪಾಕಯುಧಪರ್ಮಂತೆ |
ಜರಿದು ನಸಿವುದು ವಾಹಿನಿಗೆ ಮೆಲೆ
ತುಣಿ ಮೆಳಲ ಕಟ್ಟೆಯವೊಲಿದನಣಿ
ದರಸುಗಳು ವರೊ ಲಿತ್ತಮರ ದೆಸೆಗಂಜಬೇಕೆಂದ || ೧೧

೧೧

1 ದಾರ್ಜಿಸಿದಂದುಗರನಂತೆ, ಚ. ದಾರ್ಜಿಸಿದುರಗನಂದದೊಳು, ಝ. ಟ

2 ಸಲಹಿದ, ಖ. ಝ. ಟ.

ಏಸು ಧರ್ಮದೊಳಾರ್ಜಿಸೆನು ಧನ
ವೈಸು ಸಿರಿ ವರ್ಧಿಸುವುದದರಿಂ
ದೇಶಮಂಗಳ ಪುತ್ರ ಮಿತ್ರಕಳತ್ರತವಿಜಯ |
ಪೈಸರಿಸುವುದು ಬಂದ ಬಟಿವಿಡಿ
ದಾಸುರದಪಥದಿನಜಿದು ಧರ
ಣೀಶ ಧರ್ಮದ ಹಿಡಿ ಯಧರ್ಮದ ಬಿಟ್ಟು ಕಳೆ ಯೆಂದ || ೧೦

*
ಉರಗನವುಡಿದೊಡದತಿ ವದನದೊ
ಳರದೆ ಮೇಣಾದವ್ಯದೇಹದೊ
ಳರದೆ ರುಧಿರವು ಹರೆವವೊಲು ದುಷ್ಪ್ರಾಧಿಕಾರಿಗಳ |
ಬರಸೊರಸಿನಿಂ ಜನಪದದ ಸಿರಿ
ಹರವುದರಸಿಂಗಿಲ್ಲದಾಪ್ರಜೆ
ಗಿರದುಭಯಹಿಂಗುವುದನಜಿವೈ ರಾಯ ನೀನೆಂದ || ೧೨

†
ಹರಿವನದಿ ತನ್ನಿಚ್ಛೆಯೊಳು ದಡ
ವೆರಡ ಕಿಡಿಸುವವೊಲು ನಾರಿಯ
ರುರವಣಿಗೆ ಕೈಗೊಟ್ಟು ನಡಿಸಿದೊಡುಭಯವಂಶವೆನು |
ನೆಣಿಪುವರು ನೀರೊಳಗೆ ಮೇರೆಯು
ಮುಣಿಯಲೀಯದೆ ಮಾರ್ಗದೊಳು ಮು
ತ್ಸರಿಸದಾಳುವುದನುನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೧೪

* ಧರ್ಮದಾಧಾರದೊಳು ಜಗವಾ
ಧರ್ಮಯನು ಜನವಾಕ್ರಿಯಿಸುವುದು
ಧರ್ಮವೇ ಕಿಡಿಸುವುದು ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪಾತಕವ |
ಧರ್ಮದೊಳೆ ಸರಸ್ವತ ಪ್ರತಿಷ್ಠಿತ
ಧರ್ಮ ವೆಂಬುದು ಸರಸು ವದನಿಂ
ಧರ್ಮವನು ಬಿಟ್ಟುಹುದು ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ ||
ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಗೊತ್ತಾಯುತ್ತದೆ.

† ಉರಗ ನಗಿದೊಡ ಮೇಣು ಕಸ್ತೂರದೊ
ಳಿಹಿದೊಡೊಬ್ಬನೆ ಮಡಿನ ನಂತ

ಧರೆಯೊಳಗೆ ಕಡುಮೂರ್ಖರಿವರಿ

ಬೃರು ಕಣಾ ದುರೋಢ್ಯಧನನು ದಶ

ಶಿರನು ಗೋಗ್ರಹಣದೊಳು ವನಭಂಗದೊಳು ಮುಂಕೊಂಡು |

ಅರಿಭಟರ ಸತ್ವಾತಿತಯದು

ಬರದ ¹ ಬಲ್ಲಹನು ಕಂಡು ಕಂಡೆ

ಚ ಅದೆ ಮರುಳಹುದುಚಿತವೇ ಹೇತೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೫

ಕರಣಿಕನ ಹಗೆಗೊಂಡವಂಗೈ

ಶ್ವರಿಯಹಾನಿ ಚಿಕಿತ್ಸಕನನಾ

ದರಿಸದಾತಂಗಾಗದಾಯುಷ್ಯಾಭಿವೃದ್ಧಿಯದು |

ಅರಸ ಕೇಳಾಯುಷ್ಯ ² ಭಾಗ್ಯಗೆ

ಳರಡು ಕಿಡುವುವು ³ ವಿಪ್ರವೈರಿಗೆ

ನಿರುತ ಬದ್ಧ ದ್ವೇಷ ಲೇಸಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೬

ಧರೆಯೊಳಗೆ ರವಿಮಂಡಲವ ನೊಡೆ

ದುರವಣಿಸಿ ಹಾಯ್ದವರು ದಿಟ ವಿ

ಬೃರು ಕಣಾ ಸನ್ಯಾಸಿಯಾಗಿಯೆ ಯೋಗಮಾರ್ಗದೊಳು |

ಹರಣವನು ಬಿಟ್ಟವರು ಘನಸಂ

ಗರದೊಳಭಿಮುಖರಾಗಿ ಮರಣಾಂ

ತರವ ನೈದಿದವರುಗಳವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೧೭

ಲ್ಲರನು ನೆಗೆಟಿದ ಮಂತ್ರ ⁴ ಸಿದ್ಧಿಸಲಿನ್ನಪಾಲಕರ !

ಸಿರಿಸಹಿತವಾಸಕಲಬಲಸಂ

ಹರಣವಹುದಿದ ನಟಿದು ಗುಪ್ತದ

ಪರಮಮಂತ್ರರಹಸ್ಯ ವುಟೇ ರಾಯ ನಿನಗೆಂದ ||

ಈಪದ್ಯವು, ಖ. ಚ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ಯುಧೃವಕಂಡು, ಖ. ಟ. ಗರ್ವವ, ಚ.

2 ಭವಪ್ರಗ, ಖ. ಚ. ಜ. ಟ.

3 ತಪ್ಪದವನೀಸುರರ ಬದ್ಧ, ಕ. ಚ. ಜ. ಯು.

4 ಭಿನ್ನಿಸ.

ಮಾತೃಪಿತೃಗಳ¹ ಉ ಶತ್ರುಭಾವವೆ
 ನಾತು ನಿಜ² ಸಂತಾನದೊಳು ಸಂ
 ಪ್ರೀತಿಯನು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ಸರ್ವಜ್ಞಾ³ ಧಿಕಾರದೊಳು |
 ಖ್ಯಾತರನು ಮಾಡಿದೊಡೆ ಹಂಸ
 ವ್ರಾತಮಧ್ಯದ ಬಕನವೊಲು ವಿ
 ಖ್ಯಾತಸಭೆಯೊಳೆಯೊಲಗ್ಯರಹ⁴ ರೇ ಭೂಪಕೇಳೆಂದ || ೧೪
 ಸುರರ ಮೇಳದೊಳೊಡುವವರಿ
 ಬ್ರರ ಕಣಾ ಪ್ರಭುವಾಗಿಯು ಹ್ಲಮೆ
 ವರಸಿದವನು ದರಿದ್ರನಾಗಿಯು ದಾನಿ ಯೆನಿ⁵ ಸುವನು |
⁶ ಅರಿದೆನಿಸದತಿಥಿನಿಕಧರೋ
 ತ್ಯರುಷ ದುರ್ಬಲಯುತನ ಸೈರಣೆ
 ಸರಿಸ⁷ ವೆನಿಸದು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೫
 ಧರಣಿ ನುಂಗುವೆಳಬ ರನು ಸಂ
 ಗರವ ಜಯಿಸದ ನೈಪನ ದೇಶಾಂ
 ತರವ ಚರಿಸದ ಪಂಡಿತನ ನಿದು ಶಾಸ್ತ್ರಸಿದ ವಲೆ |
 ಅರಸುಗುಲದೊಳು ಪುಟ್ಟಿ⁸ ಸಾಪ
 ತ್ನರಿಗಳುಕಿ ದೇಹಾಭಿಲಾಷೆಯೊ
 ಳುರಗನಂತೊಳಗಿಹುದು⁹ ಲೇಸಲೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೬
 ನರಜನುಮವತ್ಯಧಿಕ ವದಜೊಳು
 ಗುರುಹಿರಿಯರೆಂದಜಿದು ದಾನ
 ಕ್ಕರುಹರ¹⁰ ಹರಲೆಂದು ನೋಡದೆ ಮೂಢಮಾರ್ಗದೊಳು |

1 ಷತ್ರು, ಕ. ಖ. ಝ. 2 ಸಂಧಾನದೊಳು, ಕ. 3 ತಿಕಾರ, ಝ.
 4 ರೇಭೂಪ, ಟ. 5 ಸಿದನು, ಖ. 6 ಅರಿದೆನಿಸಿದ, ಜ. ಹಿರಿದೆನಿಸಿದ, ಝ
 7 ವಲ್ಲಿದು, ಚ. ಝ. 8 ದಾಯಾದರಿಗಳುಕಿ, ಕ. ಖ.
 9 ಮತವಲೆಂದ, ಖ. ಚ. ಝ, ಧರ್ಮವೆ ಎಂದ, ಜ. ಟ.
 10 ಹುದ, ಕ. ಜ. ಟ.

ಕರೆದಪಾತ್ರಂಗಿತ್ತು ಪಾತ್ರನ

ಪರಿಹರಿಸಲಾಯಿರಡಬಿಂ ¹ ಸಂ

ಹರಣವೈದುವುದಾರ್ಜಿಸಿದ ಧನವ ² ರಸ ಕೇಳಂದ || ೧೦

ತಂದೆತಾಯಿಗಳಿಬ್ಬ ರಾತ್ರಿ

ಬೃಂದವನು ನೆಜಿ ಸಲಹೆ ತತ್ಸುತ

ರಿಂದೆ ಲೇಸನು ಪಡೆವವೊಲು ತಜ್ಞ ನಪದದ ಜನವ |

³ ಕುಂದಿಸದೆ ನೈವ ಮಂತ್ರಿಗೆ ⁴ ಳು ಸಾ

ನೆಂದದಿಂ ರಕ್ಷಿ ⁵ ಸಲು ಬಿಡೆಕ ⁶ ದ

ಬಿಂಬೆ ಸಕಲೈಶ್ವರ್ಯ ⁷ ಸೇರುವುದೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೧

ಕಾಮಿನಿಯರುಗಳಾರು ಕೆಲಬರು

ಕಾಮಿ ⁸ ಸಲು ಕಾಮಿಸುವರಲ್ಲದೆ

ತಾಮಸ ⁹ ದಿನಾಮೂರುಕರು ಪೂಜಿಸಿದ ಪೂಜೆಗಳ |

ಪ್ರೇಮದಿಂ ¹⁰ ಪೂಜಿಸುವರಲ್ಲದೆ

¹¹ ಸೀಮೆವಿಡಿದಿಹುದಾಗದೆಂಬುದ

ನಾಮದಾಂಧರು ಬಲ್ಲರೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳಂದ || ೧೨

ತನ್ನ ಸುಖದುಃಖಂಗಳೊಳು ನಿ

ಭಿನ್ನರಹ ಬಾಂಧವರ ವರ್ಜಿಸಿ

ಗನ್ನ ಗತಕದೊಳುಂಡು ಜಾಣುವ ಗಾವಿಲರ ಕೂಡಿ |

¹² ಭಿನ್ನರನು ಪತಿಕರಿಸಿ ಬಹುಮತಿ

ಯುನ್ನ ತಿಕೆಯನು ವಿರಚಿಸುವೊಡದು

ತನ್ನ ತಾನೇ ಕೊಂದುಕೊಂಡುದು ಭೂಪ ಕೇಳಂದ || ೧೩

¹ ದವೆಹರೆವುದೈಯಾ, ಕ. ² ವನೀಕ, ಕ.

³ ಕೂಂದಿಸದೆ, ಬಿ. ಜ. ಟ. ವೊಂದಿಸದೆ, ಚ. ವಂದಿಸದೆ, ಝ.

ಳನಾ, ಬಿ. ಜ. ಝ. ಳನಾ, ಚ. ⁵ ಸಿಯೆ, ಟ. ⁶ ವರಂದೆ, ಟ.

⁷ ವಡೆವುದು ರಾಯ ಕೇಳಂದ, ಟ. ⁸ ಸಿದ, ಚ. ತವ, ಝ.

⁹ ದೆತಾಮೂ, ಕ. ¹⁰ ದೊಡಬಡುವ, ಚ.

¹¹ ನೇಮವಿಡಿದಿಹು, ಚ. ¹² ಅನ್ಯರನು, ಕ, ಜ. ಝ. ಟ.

ಪಿತನಿರಲು ದಾತಾರನಿರೆ ನಿಜ
ಪತಿಯಿರಲು ಸುತ ದಾಸ ಸತಿ ಯೀ
ತ್ರಿತಯದೊಳ್ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ತಾನಿಲ್ಲಾವಕಾಲದೊಳು |
ಕ್ಷಿತಿಯೊಳುತ್ತಮಮಧ್ಯಮಾಧಮ
ಗತಿಯ ಪುರುಷತ್ರಯವ ನವರಾ
ಯತವ ನವರಿಂಗಿತವ ನಜುವೈ ರಾಯ ನೀನೆಂದ || ೨೫

ಮಾಲೆಗಾಱಿಸಿಳೀಮುಖನ ಪಶು
ಪಾಲಕನವೋಲೆ ಪ್ರಜೆಯ ರಕ್ಷಿಸಿ
ಮೇಲೆ ತೆಗೆವೈ ಧನವ ¹ ಮುಳಿದಂಗಾರಕಾರಕನ |
ನೋಲು ² ಕಡುದುವ್ಯಾಘ್ರನಂತೆ ³ ವಿ
ಟಾಟಿಸಲು ಜನ ನೆನೆಯಲರಸಿನ
ಬಾಣಕೆಗೆ ⁴ ಸಂದೇಹವಾಗದೆ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೨೬

ಬೆಳಸು ಫನ ತೃಣ ವಧಿಕ ಜಲ ನಿ
ರೈಲ ವೆನಿಪ ಕಾಲದೊಳು ಪರಮಂ
ಡಲಕೆ ನಡೆವುದು ⁵ ದುಷ್ಪೃಘಾತವಿಹೀನ ನೆಂದೆನಿಸಿ |
⁶ ಬಲಹಹುದು ನಿಜಬಲಕೆ ⁷ ಬಲವಾ
ನೆಲನ ಮೆಟ್ಟಲು ಮೈರಿಸೇನಾ
ವೆಳಗೆ ಹೀನತೆಯಾದಗುವುದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೨೭
ಎಲ್ಲಿಹುದು ಋಣಭಯವು ಮನುಜರೊ
ಳಲ್ಲಿಹುದು ದೇವಾಂಶ ನಿಜವಾ
ಗೆಲ್ಲಿಹುದು ಸನ್ಮಾರ್ಗಭೀತಿ ಯದಲ್ಲಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯ |

¹ ನುಡಿದ, ಖ. ² ತಡೆದುರು, ಖ. ಜ. ಝ. ಗಡೆದುರು, ಚ. ಟ.
³ ವಿಕಾಳಿಸಲು, ಜ. ಟ. ⁴ ಕೇಡಹುದು, ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ, ಖ.
ಸಂದೇಹವೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ, ಚ. ಸಂದೇಹವಜ್ಜಿಯಾ ರಾಯ ಕೇಳೆಂ
ದ, ಜ. ⁵ ಧೃಷ್ಟಪುಷ್ಪವಿಹಾರವೆಂದೆನಿಸಿ, ಚ. ತುಷ್ಟಪುಷ್ಪವಿಹೀನವೆಂದೆ
ನಿಸಿ. ಝ. ಮೃಷ್ಟ.....ಪೋತ್ರವೆಂದೆನಿಸಿ, ಟ. ⁶ ಗೆಲವಹುದು, ಚ.
⁷ ಬಲವಾ, ಝ. ಜಿಹಿಸಿನ, ಟ.

ಎಲ್ಲಿಹುದು ಪರಸತಿಯರಂಜಿಕೆ
ಯಲ್ಲಿಹುದು ವಿಜ್ಞಾನ ವಿಧ ನಳಿ
ದಲ್ಲದಿಹಪರವಿಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ||

೨೮

ರಕ್ಷಿಸಿದ ಧನದಿಂ ಪುರಂಧ್ರಿಯ
ರಕ್ಷಿಸುವುದು ಪುರಂಧ್ರಿಯಿಂದವೆ
ರಕ್ಷಿಸುವುದಾತ್ಮನನು ಧನವಿಡಿದಾವಕಾಲದೊಳು |
ಲಕ್ಷ್ಯಭೇದವ ನಳಿದು ² ನಡೆದು ವಿ
ಲಕ್ಷ್ಯವನು ಮುಖದಾತ್ಮ ರಕ್ಷೆಯ
³ ಲಕ್ಷಿಸುವುದನುನಯವೆಲೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಕೇಳಂದ ||

೨೯

ತೆಳಿದು ನಾಲ್ವರೊಳೊರೆದ ಕಾರ್ಯವೆ
ನುಟವುದಿಬ್ಬರ ನಿಬ್ಬರೊಳು ಮೆ
ತ್ತುಟವುದೊಬ್ಬನ ನೊಬ್ಬನಿಂ ನಿಶ್ಚೈಸಿ ಬಟಕವನ |
ಕಳೆದು ತಾನೇ ತನ್ನೊಳಗೆ ಬಗೆ
ಗೊಳೆ ವಿಚಾರಿಸಿ ಮಾಜ್ಞ ಕಾರ್ಯಕೆ
ಹಟವು ಹೊಳುವುದೆ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ||

೩೦

ನಿವಡಿಸಿದ ವಿದ್ಯಕ್ಕೆ ಸಮಬಂ
ಧುವನು ರೋಗಾವಳಿಗೆ ಸಮಶ
ತ್ರವನು ಸಂತಾನಕ್ಕೆ ಸಮಸಂತೋಷದುದಯವನು |
ರವಿಗೆ ಸಮವಹ ತೇಜವನು ವಾ
ಸವನ ⁴ ಸಮಭಾಗ್ಯವನು ⁵ ಜಗದೊಳು
ಶಿವನ ಬಲದಿಂದಧಿಕಬಲವನು ಕಾಣೆ ನಾನೆಂದ ||

೩೧

1 ದಿಂದಾ, ಕ. 2 ಪಕ್ಷವಿಪಕ್ಷವನು, ಕ. ಯು. ನಡೆದು ವಿಪಕ್ಷರನು, ಚ.

3 ನಿಶ್ಚಿಸುವುದ, ಕ. ಖ. ಜ. ಯು. ಟ. ರಕ್ಷಿಸುವುದ, ಚ.

4 ಸೌಭಾಗ್ಯವನು, ಖ. ಜ. 5 ಬಲದೊಳು, ಚ. ಜ. ಯು. ಟ.

ಹಿರಿಯಮಾನೋನ್ಮತಿಕೆಯನು ಬಂ
 ಧುರದ ಧನವನು ಗಾರುಹಸ್ತ್ಯದ
 ಪರಮಧರ್ಮವ ನಾವ ಬಯಸುವ ನವನಭ ವನದೊಳು ||
 ನಿರುತವ್ಯದ್ವಿಜಾತಿ ವಂಶೋ
 ತ್ತರ¹ ವಿಷ್ಣುನು ಪ್ರಿಯದರಿದ್ರನು
 ವರಭಗಿನಿ ಯನಪತ್ಯೈ ಯಿಂತೀನಾಲ್ವರಿರಲೆಂದ || ೩೦

ಧರಣಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಪೂರ್ವದೊ
 ಳೊರೆದ ನಿಂದ್ರಂಗಮರಗುರು ದೇ
 ವರೊಳು ಸಂಕಲ್ಪವನು ಕೃತವಿದ್ಯರೊಳು ವಿನಯವನು ||
 ಹಿರಿಯರೊಳು ಸಂಭಾವನೆಯ ಸಂ
 ಹರಣಪದವನು ಪಾಪಕಾರ್ಯದೊ
 ಳಿರದೆ ಮೊಡುವುದೆಂಬ ನಾಲ್ಕನು ರಾಯಕೇಳೆಂದ || ೩೧

ಆವುದೀ ಲೋಕಕ್ಕೆ ಹಿತ ವದ
 ನೋವಿ ನ² ಡಿಸುವ ಜಗಕ್ಕೆ ನಿಂದೆಯ
 ವಾವುದದನಾಚರಿಸದಿಹ³ ನಾಸ್ತಿಕರ ನಂಬುಗೆಯ ||
 ಠಾವು⁴ ಗಾಣಿಸ ತತ್ತ್ವವಿಜ್ಞಾ
 ನಾವಲಂಬನ ನೆನಿಸ ನಾತನೆ
 ಭೂವಲಯದೊಳಗುತ್ತಮನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ⁵ ಕೇಳೆಂದ || ೩೨

ಪಿತನು ಗುರು ಶಿಖಿ ಯಾತ್ಮ ತಾಯೆಂ
 ಬತುಳಪಂಚಾಗ್ನಿಯನು ಕ್ರಮದಿಂ
 ಪ್ರತಿದಿನವು ಪರಿಚರಿಯಮಾಚ್ಛಿದ್ವು ಲೇಸ ಬಯಸುವೊಡೆ ||

1 ದರಿದ್ರಿಯ ನಪತ್ಯಾಂತರಭಗಿನಿ ಯೀನಾಲ್ವರಿರಬೇಕೆಂದನಾ ವಿದುರ ಕ

ಖ. ರು. ದರಿದ್ರಿಯ ನಪತ್ಯಾಂತರಭಗಿನಿ ಯೀನಾಲ್ವರಿರಬೇಕೆಂದನಾ
 ವಿದುರ, ಜ. 2 ದೇವಜನಕ್ಕೆ ನಿಂದೆಯದಾವುದದ, ಕ. ಖ. ಟ. 3 ಪರ
 ಸತಿಯ ನಂಬುಗೆಯ, ಟ. 4 ಗಾಣದ, ರು.

ಪಿತೃಗಳನು ದೇವರನು ¹ಭೂತಗ
 ಳತಿಥಿಗಳ ಯತಿಗಳನು ²ಪೂಜಿಸಿ
 ವಿತತಧರ್ಮವ ಕೀರಿಯನು ಪಡೆದವನೆ ಸುತನೆಂದ || ೨೫
 ವರುಷ ವೈದಜ್ಞೋರಸೆನಿಸಿ ದಶ
 ವರುಷ ದಾಸತ್ವ ³ದೊಳು ಭಾವಿಸಿ
⁴ಬರಲು ಹದಿನಾಱನೆಯ ವರುಷವು ಮಿತ್ರನೆಂದೆನಿಸಿ ||
 ಪರಿವಿಡಿ ⁵ಯೋಳಾರೈದು ಮದನು
 ತ್ಸರವ ⁶ಕಿಡಿಸದೆ ನೆಹಿದ ಮಕ್ಕಳ
 ನರಮೃಗ ⁷ಗಳನು ಮಾಡಿದೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೨೬
 ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ಕುಲೀನನು
 ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ಸುಶೀಲನು
 ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ವಿದಗ್ಧನು ಸಕಲಗುಣಯುತನು ||
 ಸಿರಿಯನುಳ್ಳವನೇ ಮಹಾತ್ಮನು
 ಸಿರರಹಿತ ಶಿವನಾದೊಡಾತನ
 ಸರಕುಮಾಡದು ಲೋಕ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾ ವಿದುರ || ೨೭
 ಸಿರಿ ನೆಲೆಯೆ ಯಾವನ ನೆಲೆಯೆ ಮೈ
 ಸಿರಿ ನೆಲೆಯೆ ತನು ನೆಲೆಯೆ ಕಂಡೆಯ
 ಸಿರಿ ನೆಲೆಯೆ ನಿನಗರಸುತನ ವು ⁹ಳ್ಳನ್ನ ನೀತಿಯೊಳು||

1 ಭೃತ್ಯವನತಿಥಿ, ಕ. ಖ. ಚ ವೃದ್ಧರನತಿಥಿ, ಜ. ಋಷಿಗಳನತಿಥಿ, ಝ.

2 ಪೂಜೆಪುದಿತರಕೀರಿಯ ಧರ್ಮವನು, ಖ. ಪೂಜಿಸಿ ಪಿತನ ಕೀರ್ತಿಯು ಧರ್ಮವನು, ಜ. ಪೂಜೆಪುದಿತರಕೀರಿಯು ಧರ್ಮವನು, ಝ.

3 ವನು, ಕ. ಟ. 4 ವರುಷಹದಿನಾಱಜ್ಞೋಳು ಪುತ್ರರ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. 5 ಗಳಲಿ ನಡೆಸಿ, ಕ. ಚ. ಜ. ಟ.

6 ಮಾಡದೆ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ. ಮಾಡಿಸಿ, ಟ. 7 ವ ಮಾಡಿದೆಯಲ್ಲ, ಕ. ವನೀಮಾಡಿದೈ, ಖ. ಚ. ವ ಮಾಮವರೆ ಬಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ, ಜ. ವ ನೀಮಾಡುವರೆ, ಝ. ಟ.

8 ನಿನಗಿನ್ನು ಖಂಡೆಯ, ಖ. ಭಾವಿಪೋಡೆ ಖಂಡೆಯ, ಜ.

9 ಷ್ಠನಕ ಧರ್ಮದೊಳು, ಖ. ಷ್ಠಿ ನೀತಿ, ಜ. ಟ.

ಧರೆಯ ರಕ್ಷಿಸು ಬಂಧುಗಳ ¹ ನಾ
 ದರಿಸು ಧರ್ಮವ ಸಾಧಿಸಿಂತಿದು
 ನರಪತಿಗಳಿಗೆ ನೀತಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ||

೩೪

ಸಿರಿಗೆ ಕಂಟಕ ವಾಙು ದೋಷವ
 ನೊರೆವೆ ನಾಲಸ್ಯವನು ಭಯವನು
 ಮುಷಿವೆಯನು ನಿದ್ರೆಯನು ಕೋಪವ ದೀರ್ಘಸೂತ್ರತೆಯ |
 ಪರಿಹರಿಸಬಲ್ಲವನಿಪಾಲಂ

² ಗೆರವೆನಿಸದೈತ್ಯರ್ಯ ವವನು
 ರ್ವರೆಯೊಳಗೆ ರಾಜೋತ್ತಮನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೩೫
 ಧನಮದದೆ ಕುಲಮದದೆ ಘನಯ
 ವನಮದದೆ ವಿದ್ಯಾಮದದೆ ಗುರು
 ವನು ವಿಭಾಡಿಸಿ ನೀನು ತಾನೆಂದೆನುತಹಂಕರಿಸಿ |

³ ಕನಲಿ ವಿಪ್ರಸಭಾಸ್ಥಳದೊಳೊ
 ಬ್ಬನ ವಿಭಾಡಿಸಿ ನುಡಿದ ಮನುಜನು
 ಜನಿಸುವನಲೈ ಬ್ರಹ್ಮರಾಕ್ಷಸನಾಗರಣ್ಯದೊಳು || ೪೦

ಸಲಹಿದೊಡೆಯನ ದಿವ್ಯಮಂತ್ರವ
 ಕಲಿಸಿದಾಚಾರಿಯನು ⁴ ನವಸರ
 ದೊಳಗೆ ತಲೆಗಾಯ ವನ ದುರ್ಭಿಕ್ಷದೊಳು ಸಲಹಿದನ |
 ಜಲದೊಳಾಣ್ಣ ನ ನೆತ್ತಿದನ ⁵ ನುರಿ
 ಯೊಳಗೆ ಪರಿಹರಿಸಿದನ ಮುಷಿದವ
 ರಿಣಿವರೈ ಕುಲಕೋಟಿಸಹಿತ ಮಹಾಂ ⁶ ಧನರಕದೊಳು || ೪೧

¹ ಸತ್ಕರಿಸು, ಕ. ನುಪ್ಪರಿಸು, ಟ. ² ಗೆರವೆನಿಸಿ, ಖ. ಚ.

³ ಮುನಿಸಿನೊಳು ಸಾತ್ತ್ವಿಕರುಗಳೊಳೊಬ್ಬನ, ಜ. ಟ.

⁴ ನನುವರದೊಳಗೆ, ರು. ⁵ ಮೃತಿಯೊಳಗೆ, ರು.

⁶ ತನರಕ, ಚ.

ಬಲಿದವಳ್ ಬಿಟ್ಟೊಲ್ಲದವಳಿಗೆ
ಹಲುಬುವವ ನಹಿತರೊಳು ಸಖ್ಯಾ
ವಳಯ ನೆಸಗುವ ನಖಿಯುದು ನಾ ಬಳ್ಳೆನೆಂಬವನು |

¹ ಬಲಿದು ಕೇಳದೆ ಹೇಳುವವ ಕೈ
ನಿಲುಕಲಖಿಯದ ಕಾರ್ಯದೊಳು ಹಂ
ಬಲಿಸಿ ಮೆಣುಗುವ ನವನೆ ಮೂಢನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ || ೪೬

ಹರುಷ ದರ್ಪ ಕ್ರೋಧ ಲಜಾ
ತುರತೆ ಮಾ ² ನ ವಿಮಾನ ವಿವೇಚಿಗಳು
ನಿರತತಮನೆಂದೆನಿಸಿ ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯಕೌಶಲವ |
ವಿರಚಿಸು ³ ವಕಾಲದೊಳು ವಿರಚಿಸ
ಲಖಿಯದತಿದರ್ಪಾತಿರೇಕೋ
ತ್ತರದೆ ಮೂಡಿದ ಕಾವ್ಯನೇನಹುದೆಂದನಾವಿದುರ || ೪೭

ಕರೆಕರೆದು ಮೈಷ್ಠಾನ್ನವನು ಭೂ
ಸುರರಿಗೀವ ⁴ ಸದಾಗ್ನಿ ಹೋತ್ರಾ
ಚರಿತನನು ವೇದಾಂತವೇದಿಯ ನಾಪತಿವ್ರತೆಯ |
ಉರುತರದ ಮಾಸೋಪವಾಸಿಯ
ನಿರದೆ ಮಾಸಸಹಸ್ರಜೀವಿಯ
ನರಸ ಕೇಳ್ದಂದಿಸುವರೈ ತೈ ಮೂರುತಿಗಳೆಂದ || ೪೮
ಬಿಸುಟು ಕಳವುದು ನೀತಿಶಾಸ್ತ್ರವ
ನುಸಿರದಾಚಾರಿಯನ ವೇದ
ಪ್ರಸರ ವಿಲ್ಲದ ಋತ್ವಿಜನ ರಕ್ಷಿಸದ ಭೂಭುಜನ |

¹ ಬಲಿಯುದುದನೆ ಹೇಳು, ಬ.

² ನಾಮಾನ, ಬ. ³ ತೇತೋಷ್ಣ ಕಾಲದೊಳಿರಲು ಭಯ ವಡ್ಡಿಸಿ
ಯದಖಿಂ ಪರಿಹರಿಸದಾಕಾರ್ಯವೆಸಗುವ ನವನೆ ಪಂಡಿತನು ||, ಬ. ಜ. ಟ.

⁴ ವನ, ಕ.

ಬಸೆಯದಬಲೆಯನೂರೊಳಾಡುವೆ
ಪಶುವ ಕಾವನ ನಡವಿ ¹ ಗುಣಿಯಹ
ನಿಶಿಯೊಳಾಡದನರನ ನೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳಂದ || ೪೫

*

ವ್ಯಸನವೇಷ ಕಾಲುಕಣಿ ಯು
ಹಸರದೊಳಗಳವೆಡೆದು ಹೆಚ್ಚಿ ದ
ವಿಷಯದಿಬಿಬಿನೊಳದು ಮೆಯಾಮೆಯದ ತೋರಿನೊಳು |
ಬಸವೆಡೆದು ಪದ್ವರ ² ದೆಡೆಯೊಳು
ನುಸುಳುಗಂಡಿಯ ನೀಕ್ಷಿಸದೆ ತಾ
ಮಸದೊಳಿರುತಿಹುದುಚಿತವೇ ಹೇಡೆಂದನಾವಿದುರ || ೪೬

ಅತಿಬಲನ ಹಗೆಗೊಳ್ಳ ನಿಹಪರ
ಗತಿ ³ ವಿಚಾರವ ಮೆಣೆವೆ ಲೋಕ
ಸ್ಥಿತಿಯ ನುಲ್ಲಂಘಿಸುವ ⁴ ಮರಜ ನ ವಿರೋಧಿಸುವ |
ಪ್ರಜಾ

1 ಗುಣಿಯಹ ನುಸಿಯನಾಯ್ತನ ನಿವರ ನೈವರ ಭಾಸ, ಖ. ಗುಣಿ
ಯಹ ನುಸಿಯದಾಳ್ತನ ಬಿಡುವುದೈ ಭೂಪಾಲ, ಚ. ಯೊಳು ಹಂಮಿ
ಸದಲಾಪನ ನಾಸ್ತಿಕರ ನೆಲೆ ಭಾಸ, ಜ. ಯೊಳಿಗಿಹ ನಿಶಿಯೊಳಾಡುವನಾವ
ನೆಲೆ, ಝ. ಗುಣಿಯಹ ನುಸಿಯ ನಾಯಕನು ನಿತಪುವನು ರಾಯ, ಟ

* ಚೋರನು ಚಿಕಿತ್ಸಕನು ರಾಯನು

ನಾರಿ ಯಜಕ ಪಂಡಿತರನಿ
ಪ್ಪವಿಃಜನ ವಿದ್ವಾಂಸೊಳೇ ಜೀವಿಸುವರಪುವರೊಳು ||
ಭೂರನಿಬ್ರಾಂಗನೊಳು ರೋಗ
ರೀರಿಯೊಳು ವಾದಿಯೊಳು ಕಾಮವಿ
ಕಾರಿಯೊಳು ಯಜಮಾನನೂರ್ವಿರೊಳಂದನಾವಿದುರ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

2 ವೀಧಿಯ, ಖ. ಜ. ದೇಶೈಯ, ಚ. ³ ಯಭಾರವ, ಚ. ಟ.

4 ಧರ್ಮಜ್ಞನ, ಖ.

ವಿತತಭಾಷಿತನಪ್ಪ ತನ್ನಿಂ

ಗಿತವೆ ಪರರಾಯತವೆನುಯದ

ಕ್ಷಿತಿ ¹ ಪ ನನ ಮೂಢಾತ್ಮನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳಂದ || ೪೩

ಬಲುಹುಡಿದು ಕೋಪಿಸುವ ಬದುಕಿನ

ಬಟಿಯುಡಿದು ಕುಡುವಾ ² ತ್ವಹಿತವನು

ತಿಳಿದು ನಿರ್ದುಳ ³ ವೆನಿಸಿ ಮೇಲಣ ತಾಗುಬಾಗುಗಳ |

ಹೊಲಬುಡಿದು ಸುಖದುಃಖದೊಳು ಸಂ

ಚಲಿಸದಿಹ ⁴ ನೆಹಿ ಗೂಢಸಂಧಿಯೊ

ಳೊಳಗುದೋಡಿದೆ ನಡೆವನನ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೪೪

ದಾನವಿಲ್ಲದ ವಿತ್ತ ಬುಧಸ

ನ್ಯಾನವಿಲ್ಲದ ರಾಜ್ಯ ಬಲುಸುಯಿ

ದಾನ ವಿಲ್ಲದ ⁵ ಸುದತಿ ಸೂರಿಗಳಿಲ್ಲದಾಸ್ಥಾನ |

ಜಾ ನವಿಲ್ಲದ ತಪವು ವೇದವಿ

ಧಾನವಿಲ್ಲದ ವಿಪ್ರ ಶರಸಂ

ಧಾನವಿಲ್ಲದ ಸಮರ ⁶ ಮೆಜೆಯದು ರಾಯ ಕೇಳಂದ || ೪೫

ದಿನವೆ ಬಂಜೆಯ ಮೂಡದಾವೆಗ

ವಿನಯಪರನಹ ದೈವಗುರು ⁷ ಪ್ರೂ

ಜನೆಯ ಬುಧ ⁸ ಸೇವನೆಯ ಕಾಲೋಚಿತ ⁹ ದೆ ವಿವರಿಸುವ |

¹ ಯೋಳಗೆ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.

² ತಹಿತ, ಕ. ಖ. ನೆನಿಸಿ, ಚ. ಝ. ವನಿ, ಟ.

⁴ ಗಂಗೆಯ ಮಡುವಿನಂತೊಳ, ಕ. ಖ.

⁵ ನೃಪತಿ, ಖ. ⁶ ಮೆಜೆಯವು, ಜ. ಟ.

⁷ ಸೇವನೆಯ, ಖ. ಪೂಜೆಯನು, ಜ.

⁸ ಪೂಜನೆಯ, ಖ. ಸೇವೆಯನು, ಜ.

⁹ ದವಿತರಣವ, ಕ. ದವಿನರಣವ, ಖ. ಜ. ದವಿನರಣೆಯ, ಝ.

ದವಿತರಣದ, ಟ.

ಮನನದಿಂ ಶ್ರವಣದಿ ನಿಧಿಧ್ಯಾ
ಸನದೆ ದಿನವನು ¹ ಕಳೆಯುವಾತನು
ಮನುಜರೊಳಗುತ್ತಮನಲ್ಯೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೫೦

ಸಲುವೆ ನೆಂದಂತಃಪುರಕೆ ಸಂ
ಚಲಿಸುವವ ನಾಪ್ತರನು ಬಿಸುಟ
ಗ್ಗಳಿಸುವವ ನಹಿತರೊಳು ಧರ್ಮ ನುಣುದಧರ್ಮವನು |
ಬಳಸುವವ ನೇಕಾಂತದಲ್ಲಿಗೆ
ಸುಷವನನು ಹಸಿವಿಲ್ಲದುಂಬವ
ನಿಳಯೊಳಗೆ ಮೂಢಾತ್ಮನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೫೧

ಬುಧರೊಡನೆ ಹಗೆಗೊಳ್ಳು ಬುಧರನು
ನಿಧನವೈದಿಪ ಬುಧರ ² ನೇಳಿಪ
ಬುಧರ ಜಜಿದರೆ ನಲಿವೆ ಬುಧರನು ಹೊಗಳುವರ ಪಣುವ |
ಬುಧರನಧಮರ ಮೊಟ್ಟ ಬುಧರನು
ವಿಧಿಗೊಳಿಪ ಬುಧರನಲು ಕನಲುವ
ರಥಮುಭೂಪರಿಗೆಂಟುಗುಣವು ವಿನಾಶಕರವೆಂದ || ೫೨

ಕುಸುಮಫಲತಾಂಬೂಲಗಂಧ
ಪ್ರಸರಭೋಜನ ಗಮನ ನೆನಹೆಂ
ಬೆಸೆವ ಕಾರ್ಯಗಳನಿಬರೊಪಗಿರಲೊಬ್ಬ ನೆಚ್ಚರಿಕೆ |
ಎಸೆಯುವಿನಿತಹೊಳೊಬ್ಬ ನೇ ವ
ರಿಸುವುದವನೀಪಾಲನೀತಿಗೆ
ಸಸಿನ ವೆನಿಸದು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೫೩

³ ಕಳಿತತರಣಿಯ ಕಿರಣದೊಳು ನಿ
ರ್ದುಳದ ಜಲದೊಳು ದುಗ್ಧ ಪಾನಂ
ಗಳೊಳು ವರಯುವತಿಯರ ಸಂಭೋ ⁴ ಗಾಂತರಂಗಳೊಳು |

1 ಕಳುವನಾತನು, ಕ. ಬ. ಜ. ಝ. ಕಳುವನಾತನು, ಟ. 2 ನೂಲಿಸ, ಕ. ಝ.

3 ಕಳಿದ, ಕ. ಟ. ಗತ, ಜ. ತಳಿತ, ಝ. 4 ಗಾಂತರಂಗಳದೊಳು, ಬಗ
ದೊಳು ಭೂಸುರರ, ಜ. ಝ. ಟ.

ತಳತಹೋಮದ ಹೊಗೆಗಳೊಳು ¹ ದಿನ
ಗಳೆಯಲವಗಾಯುಷ್ಯವೃದ್ಧಿಯು
ಬಲಿವುದೈ ದಿನದಿನದೊಳವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

೫೪

ಎಳೆಯರವಿರಶ್ಚಿಯೊಳು ² ಪ್ರೇತ
ಸ್ಥಳದ ಧೂಮವ್ರಾತದೊಳು ಗಾ
ವಿಲ ³ ರಹ ಸುವೃದ್ಧಿಯರ ಸಂಭೋಗಾಂತರಂಗ ⁴ ಳೊಳು |
ಕೊಂಚನೀರಿನ ಬಳಕೆಯೊಳು ಕ
ತ್ತಲೆಯ ದಧಿಭೋಜನದೊಳಾಯು ⁵ ಪ
ವಿಷದು ಹೋಹುದು ದಿನದಿನದೊಳವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ||

೫೫

ಗುರುವಿರೋಧ ಮಹೀಸುರರ ಮಾ
ತ್ಸರಿಯ ದೈವದ್ರೋಹ ಗುಣಸಂ
ಹರಣ ಬಂಧುದ್ವೇಷ ವತ್ಸ್ಯ ⁶ ಲೀಡವಾಕ್ಯಧನ |
ಶರಣಜನ ⁷ ದಂಡಿತ್ವ ವೆಂಬಿವ
ನರೆವಣಿಸದಂಗೆಪ ಭೂಪನ
ಸಿರಿಗೆ ಮೂಡುಗು ಕೇಡು ನಿಮಿಷದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

೫೬

⁸ ಮಸುಳಿಸಿದ ದುಕ್ಕಾಲ ರದನದೊ
ಳೆನೆವ ಹಾವನೆ ಭುಕ್ತ ದುನ್ನತ

1 ಸಂಚಲಿಸುವ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ದಿನ ಬಲದೊಳಾಯುಷ್ಯಭಿವೃದ್ಧಿಯು
ಬಳವಿಗಳಹವರಸ ಚಿತ್ತಯಿಸಂದನಾವಿದು, ಟ.

2 ಪ್ರೇತಾಂಗಳದ, ಚ. ಜ. ಟ.

3 ವಯೋ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಟ. 4 ದೊಳು, ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

5 ವೃತ್ತಾಲಾಗಿ ಹೋಹುದು, ಖ, ಪವಿಚಿದು ಹೋಗದೆ, ಚ. ಟ.

6 ಕಾಂಕ್ಷೆ ದೀನತನ, ಖ. 7 ಪಾಂಡಿತ್ಯ, ಚ. ಜ. ಝ.

8 ಮಸುಗಿ ಜೋಡಿಸಿ ಕರವೆರಡಹಿಂ ದೆಸಗಿ ತಲೆಯನು ತುಣಿಸಿ ರಾತ್ರಿಯೊ
ಳೆನೆವ ನಿಷ್ಕರವಾಕ್ಯ, ಖ.

ದೇಶಕ ನಿಷ್ಠು ರವಾಕ್ಯ ವುದಯಾಸ್ತಮಯಕಾಲದೊಳು |

ಎಸೆವನಿದ್ರಾಂಗನೆಯೊಳೊಂದಿರೆ

ಬಿಸುಜಲೋಚನ ನಾದೊಡೆಯು ವ

ರ್ಜಿಸುವೆವನನು ಭಾಗ್ಯವೆಧು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೫೩

ನಾಗವೆಲ್ಲಿಯ ಹಿಂದುಮುಂದನು

ನೀಗಿ ಕಳೆಯದೆ ಚೂರ ಪರ

ತ್ಯಾಗ ವಿಲ್ಲದೆ ದಂತಧಾವನಪರ್ದವನು ಸವಿದು |

ಭೋಗಿಸುವನಮರೇಂದ್ರನಾಗಲಿ

ನಾಗಭೂಷಣ ನಾಗಲಾತನ

ನೀಗಿ ಕಳೆವೆಳು ಭಾಗ್ಯವೆಧು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೫೪

*

ಉದರವೊಂದು ವಿಭಾಗ ನಾಲ್ಕು

ಗದಜೊಳನ್ನ ರಸಕ್ಕೆ ರಡು ಮೇ

ಲುದಕಕೊಂದಾವಾಯುಸಂಚರಣೆಗಳಿ ¹ ಗೊಂದಾಗಿ |

ತುದಿಯೊಳೊಂದೇ ಮಾರ್ಗದೊಳು ತ

ಪ್ರದೆ ನಡಿಸಲಾರೋಗ್ಯ ವಹುದೀ

ಹದನಖಿದು ಭೋಜನವೆ ಮಾಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೫೫

* ಸ್ಥಾನಪಂಚಕದಿಂದಿಯದೆ ಸಂ

ಸ್ಥಾನದೊಳು ನಿದ್ರಾಂಗನೆಯ ಸ

ನ್ಮಾನಿಸುವುದುಸಾಧನದ ಪಂಚಕದ ಪರಿಣತಿಯ |

ಸ್ಥಾನವಖಿದಾರೋಗಣೆಯ ಸಂ

ಧಾನವನು ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ರಾ

ಜಾನುವತವಿದು ಸಕಲಸುಖಕರವೆಂದನಾವಿದುರ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ್ರಿಸ್ತನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಖ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

¹ ಗಡೆಯಾಗಿ, ಕ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

ನೆಣಿದ ಸಚರಾಚರ ವಿದ್ವಿಲ್ಲವು
ನರರ ನಿಜಭೋಜನಕ್ಕೆ ಜನಿಸಿದು
ವರಸ ಕೇಳಿದಜೊಳಗೆ ಭೋಜ್ಯಾಭೋಜ್ಯವ ¹ ಸ್ತುಗಳ |

• ಪರಿಯಣಿದು ಬಜಿಸುವರುಗಳು ಘನ

ತರದ ಸುಕ್ಯತವ ನೈದುವರು ಭೂ
ವರರೊಳಗೆ ಸಂದೇಹವೇ ಹೇಣೆಂದನಾವಿದುರ || ೬೦

ಜನಜನಿತಮಲಮೂತ್ರ ಮೂಣು

ಜಿನಿಸುವುವು ರತಿಯೊಂದು ನಿಜಭೋ
ಜನವೆರಡು ² ನಿಶೆಯೊಂದೊಣಿಗು ತಾಂಬೂಲ ಹದಿನೈದು |

ಇನಿತುವೆನು ತಪ್ಪದೆ ನಡಿಸಲಾ

ಜನಪಗಾರೋಗ್ಯಾ ³ ತ್ತಸುಖ ಸಂ
ಜನಿಸುವುದು ದಿನದಿನದೊಳವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೬೧

ತುರಗ ⁴ ಹಾಯ್ದುಧ್ವವನು ಸಿಡಿಲಿನ

ಧರಧುರದ ಗರ್ಜನೆಯ ನಾರಿಯ

⁵ ರಜುವ ಪುರುಷನ ಭಾಷ್ಯದೇವತೆಯೊಲಿವ ಕಾಲವನು |

ವರುಷದುದಯವ ಬಜನ ಬರವನು

⁶ ನಿರವಿಸುವೊಡೆ ವಿಧಾತ್ರಗಳವ

ಲ್ಲರಸ ಕೇಳೆ ಮನುಜಂಗೆ ಗೋಚರಿಸುವುದೆ ಹೇಣೆಂದ || ೬೨

ಬಡತನ ⁷ ದೊಳೊದಗಿ ⁸ ದವ ಹಗೆಯಾ

ದೊಡೆಯು ನಂಟನು ನಂಟ ತಾನಾ

ದೊಡೆಯು ಬಂದ ವಿಪತ್ತಿನೊಳಗೆ ಪರಾಬ್ಬುಖನೆ ಆಗಿ |

1 ನು ತಿಳಿದು || ಪರಿಪರಿಸಬ್ಲವರು, ಕ, ಖ, ಚ, ಜ, ಝ, ಟ.

2 ಸುಷ್ಯಕ್ತ ವರ, ಝ, ಸುಯಿಲೊಂದು ವರ, ಟ.

3 ತಿಶಯಸಂ, ಖ. ⁴ ಹೃದಯಧ್ವನಿಯ, ಕ, ಚ, ಜ, ಝ.

5 ರೆರಕ, ಕ, ಝ. ⁶ ವಿರಚಿಸುವೊಡೆ, ಕ, ಝ, ವಿರಚಿಸುವುದು, ಚ, ಜ, ಟ.

7 ದ ದುಃಖದೊಳು ಶಾ ತಿಯ ನುಡಿಯ ನುಡಿದವ ನಂಟ ತಾನಾ, ಕ.

8 ದೊಡೆ, ಚ, ಜ, ಝ, ಟ.

ನುಡಿಸದವನೇ ಹಗೆ ಶರೀರದೊ
 ಳಡಸಿದಾರುಜೆ ಬಾಧೆಗಡವಿಯ
 ಗಿಡಮರಗಳು ರ ¹ ಹ್ವಣೆಗೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೬೩

ಕಾಲದೊಳಗೆ ವಸಂತ ವಿದ್ಯಾ
 ಜಾಲದೊಳಗೆ ಕವಿತ್ವ ² ವರವಾ
 ಹಾಳಿ ³ ಯೊಳು ಗಜ ಬೇಜಿ ಮಿತ್ರಶ್ರೇಣಿಯೊಳು ವಾಣಿ |
 ಭಾಳನೇತ್ರನು ದೈವದೊಳು ಬಿ
 ಲ್ಲಾ ⁴ ಳನೊಳು ಮನುಮತನು ಧನದೊಳು
 ಹೇಟಲೇನಭಿಮಾನವೇ ಧನ ವರಸ ಕೇಳಂದ || ೬೪

⁵ ಮುಂದೆ ಗುರುವನು ಬಂಧುಜನವನು
⁶ ಹಿಂದೆ ಕರ್ಮಾಂತ್ಯದೊಳು ಸೇವಕ
 ಬೃಂದವನು ಕೊಂಡಾಡುವುದು ಸಾಹಿತ್ಯಮಾರ್ಗವಿದು |
 ಹಿಂದೆ ಮುಂ ⁷ ದೆಂದೆಂದು ನಿನ್ನಯ
 ನಂದನರ ನಾರಿಯರ ಹೊಗಳುವು
 ದಂದವೇ ಭೂಪಾಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೬೫

ತುರಗದೇಡಬಲ ಗಜದ ಸಮ್ಮುಖ
 ತರುಣಿಯರುಗಳ ಸರ್ವತೋಮುಖ
 ಹಿರಿದುದುರ್ಜನರಿದೇಶ ವದೈದೆ ವ್ಯಾಘ್ರಮುಖ
 ಭರದಿ ನಾದೇಶವನು ⁸ ಬಿಟ್ಟರ

¹ ಪ್ರಸವೆ, ಕ. ಚ. ಜ. ರು. ಟ. ² ಗಜವೈ, ಕ. ಖ. ಚ. ರು. ಟ.

³ ಮಿತ್ರಶ್ರೇಣಿಯೊಳಗೆ ಸರಸ್ವತೀದೇವಿ, ಕ. ಖ. ಯೊಳುದೇವೇಂದ್ರ, ಚ. ರು.

⁴ ಳುತನದೊಳು ಮದನ. ಚ. ⁵ ಹಿಂದೆ, ಬ. ⁶ ಮುಂದೆ ಕಾಮ್ಯಾ

ರ್ಹದೊಳು, ಖ. ⁷ ದುವಾಗ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ರು. ⁸ ಕಳೆದೇ ವರುಷದೊಳು

ಸಂನ್ಯಾಸಗಮನಾಂತರವ, ಚ. ಬಿಟ್ಟರವರಿಸದಾರಣ್ಯದೊಳು ಗಮನಾಂತರವ
 ನೈದುವು, ಜ. ಬಿಟ್ಟರವರಿಸದಾನ್ಯಗ್ರಾಮಗಮನಾಂತರವನೈದುವು, ಟ.

ವರಿಸದನ್ಯತ್ರದೊಳು ಗಮನೋ

ತ್ತರವೆ ಮೊಡುವುದಲ್ಲದಲ್ಲಿದುಡುಚಿತವೆಲ್ಲೆಂದ ||

೬೬

ಪಶುಗಳಂತ್ಯವ ನಂತ್ಯಜರು ಸುರ

ವಿಸರದಂತ್ಯವ ನಸುರರೆಚ್ಚೆ ¹ ಉ

ನುಸುರಿನಂತ್ಯವ ಚೋರ ನಿಜಗುಣದಂತ್ಯವನು ಮೃತ್ಯು |

ಕೃಷಿವರುಷದಂತ್ಯವನುಬಹನಾ

ಲಿಸಿ ಕವಿವೊಲು ರಾಯರಂತ್ಯದ

² ದೆಸೆಯ ಬಯಸುವ ರಥಮನ್ಯಪ ರವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ||

೬೭

ಬಲುಪ್ರಧಾನನ ವೈರ ಹಿತವದ

ಲಲನೆಯರ ಮನದಳಲು ಹಗೆಯೊಳು

ಬಳಸುವಂತಸ್ಥತೆ ಯನಾಮಕರೊಡನೆ ಕೆಳಗೊಟ್ಟ ||

ಬಲದೊಡನೆ ³ ಹಗೆ ತನ್ನ ಸತ್ವದ

ನಲೆಯನಖಿಯದ ⁴ ನೃಪನ ಬಾಚಿಕೆ

ಸುತವೆಗಾಳಿಗೆ ಮಲೆವ ⁵ ದೀವಿಗೆಯಂತೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೬೮

ಹುಸಿ ಪರದೋಹವು ಪರಸ್ತ್ರೀ

ವ್ಯಸನ ನಿಂದೆ ಯಸೂಯೆ ಮಾನ್ಯ

ದ್ವಿಷತೆ ಪತಿತ ⁶ ನ ಮೇಳ ವಾತ್ಸಲ್ಯತಿ ಯೆನಿಪ್ಪವನು |

ಬಿಸುಟು ತದ್ವಿಪರೀತದೊಳು ವ

⁷ ರ್ತಿಸುವ ⁸ ನವನೇ ರಾಯ ನಾತಗೆ

ವಸುಧೆಯೊಳಿಗಣೆ ಯಾವನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೬೯

1 ರುವುಸಿರಿ, ಝ ² ಜಸವ, ಜ. ಹೆಸರನಖಿದೊಕುವರಥಮನ್ಯಪರರಸ, ಟ.

3 ನಿರ್ಬಂಧ ಧರ್ಮದ, ಖ. ಜ. ಟ. ನಿರ್ಬಂಧ ದೈವದ, ಝ.

4 ಭೂಪತಿಯ ಸಿರಿ ಖ. ದಾನಿಗಳ ಸಿರಿ, ಚ. ಜ. ಟ. ಮಾನವರ ಸಿರಿ, ಝ.

5 ದೀಪಕ ಕಿಡುವುದೇ ನರಿದೆ, ಖ. ದೀಪವು ಕೇಳು, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

6 ನಮೇತ, ಚ. ಜ. ಟ. ⁷ ಜೆಸದೆ ನಡೆವನೆ, ಜ. ⁸ ನುತ್ತಮ, ಖ.

ಇದು ಹಿತಾಹಿತ ವಿದು ¹ ಶುಭೋದಯ
 ವಿದು ಸಕಲಪುರುಷಾರ್ಥ ಸಾಧನ
 ವಿದು ಸುಜನಸನ್ಮಾರ್ಗ ವಿದು ಸಂಸಾರವಿಪುಳಫಲ |
 ಇದು ² ಸುಲಭ ವಿದು ದುರ್ಲಭವು ತಾ
 ನಿದು ಸುನಿಶ ಯ ವೆಂಬ ಕಾರ್ಯದ
 ಹದನ ನಜುವನೆ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ ||

೩೦

ಶತ್ರು ಕಾಲ ³ ವು ದೇಶ ವರ್ಗ ⁴ ವು
 ಮಿತ್ರನುದಯೋಪಾಯಕರಣ ⁵ ವು
 ಪುತ್ರನೆಂಬವು ಮೂಜುತೆಹನಾಗಿಪ್ಪುವಿವಜಿಗಳಿಗೆ |
⁶ ಹೃತ್ಪ್ರಧರ್ಮವಿವೇಕವೆನಿ ⁷ ಪಿವೆ
 ಮಿತ್ರಗೊಳಪನೆ ರಾಯ ನವಗೆ ಧ
 ರಿತ್ರಿಯೊಳಗೆಣೆ ಯಾವನೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ||

೩೧

ಎಲ್ಲಿ ಸುಲಲಿತವಿದ್ಯೆ ಬಹುಧನ
 ನೆಲ್ಲಿ ಗಣಿಕಾನೀಕಮಣಿಗಣ
 ನೆಲ್ಲಿ ಗಜಜಾತ್ಯತ್ವ ⁸ ನೆಲ್ಲಿ ವರೂಢಸಂದೋಹ |
 ಎಲ್ಲಿ ⁹ ಸುಭಟನಿಕಾಯ ನೆರೆದಿಹು
 ದಲ್ಲಿ ತನ್ನಾಧೀನಮಾಡಲು
 ಬಲ್ಲ ¹⁰ ವನನೃಪ ನಾತಗದಿರಾರೀಧರಿತ್ರಿಯೊಳು ||

೩೨

-
- 1 ಸುಖೋದಯ, ಚ. 2 ಸುಖಲ ದುರ್ಬಲವಿದೆಂದಾಪ್ತದ, ಚ.
 ಸುಖಲವಿಮ ದುರ್ಬಲವು ತಪ್ಪದು, ಜ. 3 ಸುದೇಶ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
 4 ಸುಮಿತ್ರ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
 5 ಸುಪಾತ್ರ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ 6 ಗಾತ್ರವಿಡಿಹವೋಲು ಸಕಲದೆ, ಖ.
 7 ಸವನೊತ್ತಿ, ಕ. ಸಿಮಹುತ್ರ, ಚ. ಸವನೊತ್ತು, ಜ. ಸವಗೋತ್ರ, ಝ.
 ಪಿವಯೋತ್ರ, ಟ. 8 ಸುಭಟ, ಚ. 9 ವಸ್ತುಪೂರ್ವ, ಚ.
 10 ವಂಗದಿರಾವನೈ ಭೂಪ ಲ ಕೇಳೆಂದ, ಚ. ಜ.

ದ್ವಾರ ವೊಂಬತ್ತಿಂದ್ರಿಯದ¹ ಹಂ
ಕಾರಕರಣಚತುಷ್ಟಯಂಗಳ್
ಸಾರಭೂತಾಳಗಳ್ ಸುಳುವಿನ ಪಂಚವಾಯುಗಳ |
ಹೋರಟಿಗಳೊಳು² ಬಳಲಿ ಜೀವ ನ
ಧೀರ ನಹವೊಲು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
ಕೌರವರ ಬೇಳಂಬದೊಳು ಬೆಂಡಾದೆ ನೀನೆಂದ ||

೩೩

ಮತ್ತು ನಾಶ್ರಾಂತಪ್ರಮತ್ತೋ
ನ್ಮತ್ತರತಿಹುಪಿತಾನನನು ಚಲ
ಚಿತ್ತ ನತಿಹಾಮುಕನು ಲುಬ್ಧನು³ ಭೀತನಾದವನು |
ಹ್ವತ್ತು ಘನವಾಗುಳ್ಳ ನಿಂತೀ
ಹತ್ತುಜನ ಪಾವಾಗ ಧರ್ಮದ
ತತ್ತವಣಿಗಳ ನಖಿ⁴ ವರೈ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ||

೩೪

ದಾನ ವಿಷ್ವಾಪೂರು⁵ ವಿನಯಸ
ಮಾನದೇವಾರ್ಜನೆ ಮಹೀಸುರ
ಧೇನುಸಂತರ್ಪಣ⁶ ಸದಾತಿಥಿಪೂಜೆ ಗುರುಭಕ್ತಿ |
ಧ್ಯಾನ ದೀನಾನಾಥಬಂಧುವಿ
ತಾನಶರಣಾಗತಸುರಕ್ಷಾ

⁷ ಸ್ನಾನತೀರ್ಥಂಗಳನು ಮಾಡಲುಬೇಡುವವನಿವರು ||

೩೫

ಧರೆಯೊಳೊಹೊತಿ ನೊಳು⁸ ನಿನ್ನಗೈ
ಶ್ವರಿಯದೊಳು ಮಕ್ಕಳೊಳು ಕಂಡೆಯ
ನಿರಿಯೊಳೊಡವುಟ್ಟ⁹ ದರು ಸಪ್ತಾಂಗದೊಳು ಸತಿಯರೊಳು |

¹ ಸಂಸಾರ, ಖ.

² ತೊಳಲಿಯನುದಿನ, ಖ.

³ ಶೂರನೊಬವನು, ಕ. ಜ. ಮಧ್ಯಪಾನಿಗಳು, ಖ. ರೋಗಿಯೊಬವನು, ಝ.

⁴ ಯರೈ, ಖ. ಜ. ಝ.

⁵ ನಿಜಸನ್ಮಾನ, ಜ.

⁶ ಮಹಾತಿಥಿ, ಜ. ಜ.

⁷ ಸ್ನಾನಧರ್ಮಾದಿಗಳ, ಖ. ನವೀನತೀರ್ಥಂಗಳನು, ಜ. ಸ್ನಾನತೀರ್ಥಂಗಳನು, ಝ.

⁸ ನಮಗೈ, ಕ. ನಿಮಗೈ, ಝ.

⁹ ದರ, ಖ. ಝ.

ಗುರು ¹ ಪಿತರು ಬಹುಬಂಧುಜನಪು
 ತ್ರರೋಳಿದಾವುರು ಕೂರತೆ ಕಾಂತೇ
 ಯರ ನೆರವಿಗರ ಮಾಡು ² ನೋಡೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೩೬

ಉಭಯಕುಲಶುದ್ಧಿಯೊಳು ಹೆಚ್ಚಿದ
 ವಿಭವದೊಳು ³ ಏಕಮದೊಳಧಿಕ
 ಪ್ರಭೆಗಳೊಳು ಸತ್ಯದೊಳುಸಾಹಿತ್ಯದೊಳು ವಿನಯದೊಳು |
 ಅಭವವನಂಪ್ರಿಯ ಸೇವೆಯೊಳು ಹರಿ
 ನಿಭನೆನಿಸಿ ⁴ ಬದುಕುವನು ರಾಜ್ಯಕೆ
 ವಿಭುವೆನಿಸುವನು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೩೭

ವೇಸಿಯಹ ಪರೈಂಕದಡೆಯೊಳು
 ದಾಸಿಯಹ ಪರಿಚರೈಯೊಳು ನಿ
 ದೋಷಿಯಹ ಪತಿಚ್ಚೆಯೊಳು ⁵ ನೋಡದೊಳು ತಾಯೆನಿಸಿ |
⁶ ಲೇಸುಕಾರ್ಯಕೆ ಮಂತ್ರಿ ಯೆನಿಸುವ
 ಮೈಸಿರಿಯನುಳ್ಳವಳು ರಾಣೀ
 ವಾಸ ವೆಂದೆನಿಸುವಳು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೩೮

ತಂದೆತಾಯಿಗಳಾಜೆ ಯನು ಸಾ
 ನಂದದೊಳು ಪಾಲಿಸುತೆ ಮದವನು
 ಮುಂದುಗೆಡಿಸುತೆ ಧರ್ಮದೊಳು ರಾಜ್ಯವನು ರಕ್ಷಿಸುತೆ |
 ಬಂಧುವರ ವ ಸಲಹಿ ಭೂಸುರ
 ಬೃಂದವನು ⁷ ರಕ್ಷಿಸುವೊಡವ ಮಗ
 ನೆಂದೆನಿಸುವನು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೩೯

1 ಪಿತಾನುಕ ಬಂಧು, ಖ. ಜ. ಟ. 2 ವುದು ಶ್ವಾನುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ, ಟ.

3 ವಿಗ್ರಹದೊಳ, ಖ. ಜ. ಟ. 4 ಮೊಜ್ಜಿವವನು, ಖ. ಟ.

5 ವಿನಯದೊಳು ತಾನೆನಿಸಿ, ಝ. 6 ಏನು ಕಾರ್ಯಕೆ, ಚ. ಟ.

7 ಸತ್ಕರಿಸುವನು, ಖ. ನೆಜ್ಜಿ ಹೊರವೊಡವ, ಜ. ಸತ್ಕರಿಸಿದವ, ಝ.

ನರಿಕಟಕಭೇದಕನ ನಾನಾಯುಧವಿಶಾರದನ |
 ಭರಿತಧೈರ್ಯನ ರತಿಹಿತನ ¹ ಸಂ
 ಗರಸದಾರನ ನೂರ್ವ್ಯರೋಮನ
 ನಿರದೆ ಸೇನಾಪತಿಯ ಮೊಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

V-೬

² ತಿಳಿದವನ ಮತಿವಿದನ ಭಾಷಾ

ವೆಳಿಲಿಪಿಜ್ಞನ ಸಾಕ್ಷರನ ಮಂ
 ಜಾಕಸಾಮಂತರ ವಿಶೇಷದೊಳವ ³ ಸರವನಖಿದು |
 ಸಲೆ ಕರವೆ ಕಳುಹಿಸುವ ನಿಲಿಸುವೆ
 ಬಲುವ ನುಳ್ಳನ ಸುಕರ ⁴ ದುಷ್ಕರ
 ಕಳುಹಿದಾತನ ಸಂಧಿವಿಗ್ರಹಿ ಯೆನಿಸಬೇಕೆಂದ ||

V-೭

⁵ ಸಲುವ ತಾ ದೃಷ್ಟಾನುಮಾನಂ

ಗಳೊಳು ನಿಪುಣನ ನಿಶಲನ ನಿ

✓ ಷ್ಕಳನ ರಾಗದ್ವೇಷರಹಿತನ ಬಹುಲಿಪಿಜ್ಞಕನ |

ಹಲವುಬುದ್ಧಿಯನುಳ್ಳವನ ಕೈ

ಚಳಕ ⁶ ಬರಕನ ವಾಚಕನ ಬಗೆ

ಗೊಳಿಸಿ ಕರಣಿಕಪತಿಯ ಮೊಡುವುದರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

V-V

ವಸನ ಮಣಿಗಣ ⁷ ಶೋಕ ಕಾಂಚನ

ವಿಷಯ ಭೇದವೆ ಬಲ್ಲ ಕೊಟ್ಟುದ

ನಸಿಯಲೀಯದೆ ತಾನುಭಕ್ತಿಸವಹಿ ನಿಧಾನವನು |

ಬಸೆದು ಕಾದಿಪ್ಪಂತೆ ಕಾ ⁸ ದಿವ

ದುಸಿಯದಾಕ್ಷನ ಬಹುಕುಟುಂಬ

ವೈಸನಪುತ್ರನ ಮೊಟ್ಟುದೈ ಭಂಡಾರರಕ್ಷಕನ ||

V-F

¹ ಕಾಪುರದೊಳಧಿಕನ, ಬ. ಸಂಗರಸಧಾರನ, ಟ.

² ಕುಲವನುಳ್ಳವನಧಿಕಭಾಷಾವಳಿಯ ಸಾಕಾರಕನ ವರಮಂಡಳಿ, ಕ. ಖ.

³ ರವೆರ, ಝ. ⁴ ದುರಿತವ ಕಳೆವ ನಾತನ, ಖ. ⁵ ಸಲೆ ಶ್ರುತ, ಖ. ಜ. ಝ.

⁶ ಲಿಖಿತನ, ಖ. ಜ. ⁷ ನಿವಹ, ಜ. ⁸ ಯವ, ಕ. ಝ.

ಮನ ವಚನ ಕಾಯದೊಳು ದಾತಾ
 ರನೊಳು ಹಿತವೃತ್ತವನ ನಿಯತನ
 ವಿನುತವನಿತಾವಿಮುಖನನು ನಿಶ್ಚಲನಿರೋಧಕನ |
 ಮುನಿವವರ ಬುದ್ಧಿಯೊಳು ಸಿಲುಕದ
 ವನ ¹ ನಿಜಾಪ್ತನ ನಿಯತವಿದ್ಯನ
 ಜನಸ ² ಚಿತ್ತೈಸುವುದಲೇ ತಾಂಬೂಲಧಾರಕನ ||

೯೦

ಏತೃ ಪಿತಾಮಹಸೂಪಶಾಸ್ತ್ರಾ
³ ಗತನ ಕೈಕರಣಿಗಳೊಳಧಿಕನ
 ನತಿಶುಚಿಯ ಸಾಧಕನ ನಕ್ರೋಧಿಯ ನನಾಲಸನ |
⁴ ಪತಿಹಿತನ ಪಡ್ರಸವಿಶೇಷೋ
⁵ ನ್ನತನ ⁶ ನಿತರಾಲಯವಿದೂರನ
 ಪತಿಕರಿಸುವುದು ಸೂಪಕಾರತೆಗರಸ ಕೇಳಂದ ||

೯೧

⁷ ನಿಶಿತಪರಿಮಳ ⁸ ದಿಂದವಾವೋ
 ದಿಸಿದ ಗಂಧದ್ರವ್ಯದೊಳು ಬಂ
 ಧಿಸಿದ ಜೀವನ ⁹ ವೆನ್ನು ತನ್ನಯ ಜೀವನವಿದೆಂದು |
 ವಸುಮತೀಶಂಗಿತ್ತು ತಾ ಭೋ
 ಗ ¹⁰ ಸದೆ ಬಳಸದೆ ದುರ್ಹೃದರತೋಲ
 ಗಿಸುವವನೆ ಪಾನೀಯಧಾರಕ ನರಸ ಕೇಳಂದ ||

೯೨

1 ನಶೇಷಕಲಾಪ್ರವೀಣನ, ಖ. ಓ. ² ತಿಯು ಚಿತ್ತೈಸುವುದುತಾಂ, ಖ. ಜ.

3 ಯತದ, ಜ. ನ್ವಿತನ, ಝ. ಯುತನ, ಟ. ⁴ ಮತಿಯುತನ, ಝ.

5 ಚಿತನ, ಖ. ಚಿತ್ತನ, ಝ. ⁶ ನಿವೇಷೀಷಿಯ, ಕ.

7 ಎಸವ, ಕ. ⁸ ವೋದದಿಂ ಮೇ, ಕ. ವೋದದಿಂ ಮೇಧಿಸಿ ಸು, ಖ.

9 ಜೀವ, ಖ. ¹⁰ ಸಿದ ವಿಮಲಾಹೃದವನುಜಿ, ಖ.

ಉನ್ನತ ¹ ನ ರೂಪಾಧಿಕನ ಸಂ

² ಪನ್ನದಕ್ಷನ ನನ್ಯರನ್ನವ
ರನ್ನದವರವರಿಂಗಿತಾಕಾರಪ್ರಭೇದಕನ |

ಮನ್ನಣೆಗೆ ಬೆಣಿಯದನ ನಾಸ್ತನ

³ ತನ್ನ ಕಾರ್ಯದೊಳಶ್ರಮಪ್ರತಿ
ಪನ್ನ ⁴ ನನು ಪಡಿಯುವನೊಡುವುದರಸ ಕೇಳಂದ ||

೯೭

ಪಲಿತಕಾಯ ಕುರೂಪಿಯನು ನಿ

ರ್ಮಳನ ಲೋಭಿಯ ⁵ ಸಾವಧಾನನ

ನಲೆ ಚಿತ್ತೇಂದ್ರಿಯನಿಂಗಿತಾಕಾರಪ್ರಭೇದಕನ |

⁶ ಕಲಿಮಲಿನತನುರುಚಿಯ ನಬಲಾ

ವಳಿಯ ಸುಯಿದಾನದೊಳು ನಿಲಿಸುವು

ದಿಳಯೊಳಗ್ಗದ ⁷ ಜಾಣರಾದವರರಸ ಕೇಳಂದ ||

೯೮

ಗ್ರಾಮಮೂಱು ಸಂಚರಣೆಗಳ

ಸೀಮೆ ⁸ ಯೊಳು ಸರಿಗಮಪ ⁹ ಧನಿಗಳ

ನೇಮ ¹⁰ ದಪ್ಪದೆ ಹರಣಭರಣದ ¹¹ ಪರೈಪುತಿರುಪುಗಳ |

ಕೋಮಲಿತತಾರೀರಜ್ಯದಯದ

ರಾಮಣೀಯಕರಚನಗಳೊಳು ನ

ನಾಮ ನೆನಿಸುವ ನವನೆ ಗಾಯಕ ನರಸ ಕೇಳಂದ ||

೯೯

1 ದ, ಕ, ಝ. 2 ಪೂರ್ಣ, ಕ. ಖ. ಜ. ಟ.

3 ನನ್ಯಕಾಢ್ಯಜಿಶ್ರ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. 4 ಪಡಿಪರಕನ, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ.

5 ಸಾವಧಾನಿಯ, ಖ. ಜ. ಟ. 6 ಕಲಿಮನನ ಕಡುಕುಚಿಯ, ಝ.

7 ರಾಜರಭಿನುತಪರಸ, ಖ. ಜಾಣತನವೆಲೆ ರಾಯ, ಝ.

8 ಗಳ, ಖ.

9 ಧಾನಿಸ, ಖ.

10 ತಪ್ಪದೆ, ಖ. ಜ. ಝ.

11 ಹೆಂಪುತಸ್ತಗಳ, ಕ. ಹೆಂಪುತಿರುಪುಗಳ,

ಖ. ಹೆಂಪುಸೊಂಪುಗಳ, ಜ. ಯೆಂಪುಸೊಂಪುಗಳ, ಝ.

ತಾಳಲಯಬೊಂಬಾಳ ¹ ಮಿಶ್ರದ
 ಹೇಟಿಕೆಯ ² ನಾರಾಟಶುದ್ಧದ
 ಸಾಳಗದ ಸಂಕೀರ್ಣದೇಶಿಯ ವಿವಿಧರಚನೆಗಳ |
 ಮೇಳವಳಿ ³ ದೊಡವದ ಪಾಡವ
 ದೇಹಿಗೆಯ ಸಂಪೂರ್ಣ ಮಾರ್ಗದ
 ಸೂಚಿಗಳ ಲಯಮಾನವಜಿನವನವನೆ ⁴ ಗಾಯಕನು || ೯೬
 ಬರಲು ಕಂಡೊಡೆ ವಂದಿಸುತ್ತಂ
 ತರಿಸುತ್ತಂತರಿಸುತ್ತ ಮಿಗೆ ಹ
 ತ್ತಿರ ವೆನಿಸದತಿದೂರ ವೆನಿಸದೆ ಮಧ್ಯಗತಿ ಯೆನಿಸಿ |
 ಪರಿವಿಡಿಯೊ ⁵ ಕೊಲ್ಲೆ ಸುತರಸಿನ
 ಸಿರಿಮೊಗವ ನೀಕ್ಷಿಸುತೆ ಬೆಸಸಿತ
 ನರೆವರಿಸದಾಕ್ಷಣವೆ ಮಾಡಿದೊಡವನೆ ಸೇವಕನು || ೯೭
 ಹರುಷದೊಳು ನಿಜಜನನಿ ಗರ್ಭವ
 ಧರಿಸಿಕ್ಕೊಂಡಾಡುವವೊಲುತ್ತುಮ
 ಪುರುಷನಂತರಾಧಿಯನು ತಾಳ್ದಂತೆ ಭೂಭುಜರ |
 ಧರಿಸಿ ಸುಖಸಂಗತಿಗಳೊಳು ಸಂ
 ಚರಿಸುತ್ತಾಳೆ ನ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಯೊ
 ಕರಲು ಬೆಸದವರೆನಿಸಿರೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೯೮
⁶ ಕುಚಿತವರನೀಕ್ಷಿಸುತೆ ಬಟ್ಟೆಯ
 ಮೇಳಮರಗಗಳ ಹೊಯ್ದ ತಪ್ಪಿಸಿ
 ನೆಳಲ ⁷ ನೆಸಗುತೆ ವೇಗಗತಿಸಾಮಾನ್ಯಗತಿಗಳೊಳು |

¹ ಶುದ್ಧದ, ಕ. ² ನಾರಾಗ, ಬ. ಜ. ನಾಟ್ಯವಿಯ, ರು.

³ ಯುತೆ ವಾಙ್ಮಸಾಧನ, ಕ. ಗೌಳವದ ಪಾಡವ, ಬ. ದೊಡವದ ಪಾಡಿನಯೇ
 ಜ. ದಾಡಿಸುವ ಸಾಧನ, ರು. ⁴ ನಟ್ಟುವನು, ರು.

⁵ ಕೊಲ್ಲೆ ಸುತಮರ, ಟ. ⁶ ಬಲದವರ, ಟ.

⁷ ನಿಟ್ಟಿಸಿ, ಕ ನಟಿಸು, ಬ. ಜ. ನೀಕ್ಷಿಸಿ, ರು.

¹ ಬಡವಿಡಿದು ಭೂಭುಜರ ಯಾನಂ

ಗಳೂ ² ಳಗಳುಕದೆ ಡಗೆಯ ಸೈರಿಸಿ

ಬಳಸುವವನೇ ಛತ್ರಧಾರಕ ನರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

FF

ಎಡಬಲನ ನಾರಯ್ಯತೊಡೆಯನ

ಬಿಡದೆ ನೋಡುತೆ ಮುಕ್ತಿಹಂಗಳ

ಗಡಣವನು ಕೆದರಿಸುತೆ ³ ಕಿಗ್ಗಣಿಕ್ಕಿ ಕೆಲಬಲನ |

ಜಡಿದು ನೂಕುತೆ ಸ್ವಾಮಿಕಾರ್ಯಕ್ಕೆ

⁴ ಯೆಡೆ ಯೆನಿಸುತಾವಾಗ ಸೇವೆ ⁵ ಯ

ಬಿಡದೆ ಮೊಟ್ಟನೆ ಚಮರಧಾರಕ ನರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

೧೦೦

⁶ ಗಾಯದೊಳುಮೇಣಿ ⁷ ಚೋಕ್ಕೆಯದೊಳಡಿ

ಪಾಯ ⁸ ದಂಡೆಯೊಳಗಡೆಯೊಳಗುಪ

ಕಾಯದೊಳಗೆ ನವಾಯಿಗಳ ⁹ ಬಿನ್ನಾಣದೆ ಬೇಸವಿದೆ ||

ಸ್ಥಾಯಿಯೊಳು ಸಂಚಾರದೊಳು ಸಮ

ಗೈಯೆನಿಸಿ ನಾನಾವಿನೋದದ

ದಾಯವಳಿವ ¹⁰ ನೆ ಮಲ್ಲ ನೆನಿಸನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ||

೧೦೧

¹ ಬಲುಹನೊಳು ಭೂಸುರರ ಯಾನಂಗಳನು ತಪ್ಪಿಸಿದಗೆಯ, ಟ.

² ಳುಸಿಕ್ಕದೆಡಗೆಯ, ಝ. ಳಗಹಿತರಾಯರಿ, ಕ.ಖ. ಝ. ಯುಬ್ಬಗವ
ಳದೊಳಹಿತರಾಯರಿ, ಜ.

³ ಕಿಡಿಗಣ್ಣಿಂದೆಕೆಲಬಲನ ಬಿಡದೆ ನೋಡುತೆ, ಝ.

⁴ ಕಡೆಯೆನಿ, ಖ

ನಡೆ, ಝ. ಯೆಡೆಯೆನಿಸದಾವಾ, ಟ.

⁵ ಗೆಸೆಡೆಯದಿಹನೇ, ಝ. ಟ.

⁶ ಕಾಯ, ಖ.

⁷ ಚೋಚೆಯ, ಟ.

⁸ ಗೆಳೊಳುಪಕಾಯದೊ

ಗೆ, ಖ. ಟ. ⁹ ಬಿನ್ನಾಣದೊಳು ಬಲೆಸಂದು ಬೇ, ಖ. ಟ.

¹⁰ ವಸವನೆನುಲ್ಲನು ರಾಯ, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ.

ಹಿಂದೆ ಮಾಡಿದ ಸುಕೃತಫಲ ¹ ವನು
ತಂದು ತೋರುವವೋಲು ನಾನಾ
ಚಂದದಾಪತ್ತಿ ನೋಳು ಹರಿ ನಿಜ ² ಭಕ್ತಸಂತತಿಯ |
ಮುಂ ³ ದೆನಿಲು ವವೋಲವನಿಪಾಲರ
ದಂದುಗದ ಹೊತ್ತಿನೋಳು ಗಜಹಯ
ಬೃಂದವನು ಒಕಾಚುವನೆ ವಾಹಕ ನರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೧೦೦

⁴ ಹೆಬ್ಬಲವ ನೊಡೆದುಟ್ಟಿ ಭೂಮಿಯ
ನಿಬ್ಬಗೆಯ ಮಾ ⁵ ಡಿಸುತೆ ಗಜಹಯ
ದೊಬ್ಬುಳಿಯ ⁶ ಹರೆಗಡಿಸಿ ಕಾದಿಸು ⁷ ತಾನೆಗಳ ಮೇಲೆ |
ಬೊಬ್ಬಿಡಿದು ⁸ ಸರವತೆಯ ⁹ ಸುರಿಸುರಿ
¹⁰ ದುಬ್ಬರದ ಬವೆರದೊಳು ಕಡಿದರಿ
ಗುಬ್ಬಸವ ಮಾಡುವನೆ ಜೋದನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ || ೧೦೩

ಬಿಟ್ಟುಸೂಟೆಯೊಳಿರನ್ನ ಪಾಲರ
ಮುಟ್ಟ ಮೂದಲಿಸುತ್ತೆ ¹¹ ಮುಂದಣ
ಥಟ್ಟ ನೊ ¹² ಡೆಡೊಯ್ದ ಹಿತಬಲದೊ ¹³ ಳುಳಾರಿವರಿವರಿದು |

1 ವೈತಂದುಸಾರುವ, ಕ. ಖ. ಜ. ಜ. ರ್ನು.

2 ಬಕುತಿ ನಿಲುವಾತೆ, ಜ. ಭಕ್ತಿಸಂಗದೊಳು, ಟ. 3 ದುವರಿವ, ಜ.

4 ಪರೈತವನೊಡೆದುಟ್ಟಿದು, ಕ. ಪರ್ಬಲವನೊಡೆದುಟ್ಟಿದು, ಖ. ಸರ್ಬಕವನೊ
ಡೆತುಟ್ಟಿದು, ರ್ನು. ಪರ್ವತವನೊಡೆದುಟ್ಟಿದು, ಟ. 5 ಜುತೆ ಮಹಾರಥರೊ,

ಕ. ಖ. ಜ. ರ್ನು 6 ಹರೆಗಡಿದು, ಕ. ಖ. ಜ. ರ್ನು. ನೆಣಿ ಗಡಿದು, ಟ.

7 ವಾನೆ, ಕ. ಖ. ಜ. ರ್ನು. ಟ. 8 ಪದವಿವ, ಟ. 9 ಕಣಿಯುತೆ,
ಕ. ಖ. ರ್ನು. ಕೆದವುತೆ, ಜ. 10 ಸರ್ಬದೊಳೊಳಗಹಿತರಾಯರಿ, ಕ. ಖ. ರ್ನು.

ಯುಬ್ಬ ಗವಳದೊಳಗಹಿತರಾಯರಿ, ಜ. 11 ಮೋಹಿದ, ಖ. ಟ. 12 ಡೆಡೊ

ಕ. ಡೆಡಾ, ಖ. ಟ. ಡೆಡಾ, ಜ. 13 ಳಗಾನೆವರಿ, ಕ. ಖ. ಜ. ರ್ನು.

¹ ಹೊಟ್ಟುಗುಟ್ಟುತೆ ಹೊನ್ನ ² ಲೊಟ್ಟು
ಲೊಟ್ಟು ಮಸಗಲು ಕಣನ ಚೌಕದೊ
ಳ ³ ಟ್ಟಿಯಾಡಿಸಬಲ್ಲೊಡವ ರಾವೃತನು ಕೇಳಂದ || ೧೦೪

ಕುದುರೆಗಳ ನಾರಯ್ಯ ರಥವನು
ಹದುಳಿಸುತೆ ಸಾರಥಿಯ ⁴ ನೋಡುತೆ
ಯಿದಿರ ಮುಖಿಯುತೆ ತನ್ನ ಕಾಯಿದುಕೊಳುತೆ ⁵ ಯೆಡಬಲನ |
ಸದೆದು ಮರಳುವೆ ಲಾಗುವೇಗದ
ಕದನಕಾಲಾನಲ ⁶ ನು ತಾನೇ
ಮೊದಲಿಗ ನಲ್ವೆ ರಥಿಕರಿಗೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೧೦೫

ಬೇಸಳದೆ ಕಾಳೋರಗನ ⁷ ವೇ
ಡೈಸಿ ಕಟ್ಟುಕುಹೆಗಳು ಕಂಡವೆ
ಸೂಸಿ ಕಡಿಕಡಿದೊಟ್ಟುವಂದದೊಳಹಿತಬಲದೊಳಗೆ |
ಓಸರಿಸದೊಳಹೊಕ್ಕು ಸಮರವಿ
ಲಾಸವನು ನೆಣೆ ಮೆಣೆದು ಕಲಶ
ಕೇಶಿಗೊದಗುವ ನವನೆ ಕಾಲಾಳರಸ ಕೇಳಂದ || ೧೦೬

ಕುನಖಿ ಕುಷ್ಠ ⁸ ಕುಚೇಲನನು ಕು
ಬ್ಬನನು ವಿಧವಾಂಗನೆಯ ದಾಸಿಯ
ತನುವಿಕಾರಿಯ ನಂಗಹೀನನ ⁹ ಪಂಗುವಂಧಕನ |
ಘನರುಜಾಂಗನ ಬಿಡುದಲೆ ¹⁰ ಯರೋ

¹ ಹಿಟ್ಟು, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಟ್ಟ. ² ಲೊಟ್ಟು, ಲೊಳೊಟ್ಟು, ಝ.

³ ಟ್ಟಿಯಾಡ, ಕ. ಖ. ಜ. ⁴ ನುಯ್ಯುತ್ತಿ ದಿರ ಖ. ಝ.

⁵ ಕಲಬಲನ, ಖ. ಝ. ⁶ ನಹೋಲ್ವನೆ, ಟ್ಟ.

⁷ ನಡೈಸಿ, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ್ಟ. ⁸ ತಕುಜನನತಿಕ್ಕು, ಖ. ಕುಶೀಲನ, ಜ.

ಕುಚೇಷ್ವನ, ಝ. ಕುಷಾಯ, ಟ್ಟ. ⁹ ಪಂಗುಲಾಂಧಕನ, ಜ. ಟ್ಟ. ಮೂಕ

ನಂಧಕನ, ಝ. ¹⁰ ಯೋಗಿದ್ಧನನುವುಪ್ಪವ, ಕ. ಖ. ಝ.

ದನಿಯು ನುಸ್ತೆವಡಿಸುವ ಸಮಯದೊ
ಳನಿಬರನು ಕಾಂಬುದು ಮೆಹೀತರಿಗುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ || ೧೦೩

ಕಳಸ ಕನ್ನಡಿ ತುರಗ ಗಜ ಗೋ
ಕುಲ ವೈಷಭ ಬುಧ ¹ ನಿಜಯ ಗಿರಿಸಂ
ಕುಲ ಸು ² ಮಿತ್ರರು ಮಾತೃ ಪಿತೃ ವರವಾಹಿನೀ ³ ನಿಹರ |
ಜಲಧಿ ⁴ ವಸನ ಚಕ್ರವೃತ್ತಿ
ಲಲನೆಯರ ನೀಕ್ಷಿಸುವುದವನಿಪ
ತೀಲಕರುಪ್ಪವಡಿಸುವ ಸಮಯದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೧೦೪

ಶ್ವಾನ ಕುಕ್ಕಟ ಕಾಕ ಬಕ ಪವ
ಮಾನ ಖಗಪತಿ ದೇವ ರಜನಿ ಕೃ
ಶಾನುಗಳ ಗರ್ವಭನ ವೈಷಭನ ಶಿಂಶುಮಾರಕನ |
ವಾನರನ ಹಯದ ದ್ವಿಪದ ಪಂ
ಚಾನನನ ಮೃಗಪೂತಕನ ಗುಣ
ವಾನರೇಂದ್ರರೊಳಿರಲು ಬೇಹುದು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೧೦೫

*

1 ಯುಗ್ಮಗಿರಿ, ಝ. ² ವಾಸಿನಿ, ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ³ ನಿಜಯ, ಚ. ಟ.
⁴ ವನಶಸ್ತ್ರಾಸ್ತ್ರವೃತ್ತಿ, ಕ. ಖ. ಝ. ಟ.

*

ಸೂಕರನ ತುಂಬಿಯ ಮರಾಳನ
ಭೇಕವೈರಿಯ ಕಾರುಕನ ವನ
ಕೋಕಿಲನ ಬಹುಯ ಸುಧಾಕಿರಣನ ದಿನಾಭಿಷನ |
ಆಗಸದ ದರ್ಪಣದ ಬಕರ
ತ್ವಾಕರನದೊಂದೊಂದು ಗುಣ ವಿರ
ಬೇಕು ನೃಪತಿಗೆ ನಿನ್ನೊಳುಂಟೇ ರಾಯಕೇಚೆಂದ ||

ಟ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ

ಪರಿಪರಿಯ ದಾನಂಗಳನು ಕರೆ
 ಕರೆ ¹ ದು ಲೋಗರಿಗಿತ್ತು ಪರಂನು
 ಹೊರೆದು ತನ್ನ ಶ್ರೀತರ ನ ² ತಿಗಳದಾಪ್ತಬಾಂಧವರ |
 ಸರಕುಮಾಡದೆ ಗರ್ವದಿಂ ³ ಬೊ
 ತ್ತರಿಸುತಿಕ ಪಾತಕರ ಪದವಿಯ
 ನರಸ ಬಣ್ಣ ಸಲಾರು ಬಲ್ಲರು ಯಮನ ನಗರಿಯೊಳು || ೧೧೦

†

ಕೋಪವೆಂಬುದನರ್ಥಸಾಧನ
 ಕೋಪವೇ ಸಂಸಾರಬಂಧನ
 ಕೋಪದಿಂ ⁴ ದಿಹಪರದ ಸುಕೃತವು ಲಯವೆನ್ನೆದುವುದು |
 ಕೋಪವನು ವರಿ ಸಲು ಜೀಹುದು
 ಕೋಪವುಳ್ಳವ ನಾವನಾಗಲಿ
 ಕಾಪುರುಷ ನಿಹಪರಕೆ ಸಲ್ಲನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ || ೧೧೧

1 ದಪಾತ್ರ ಗಿಗತ್ತು, ಕ. 2 ತಿಥಿಯದಾಪಬಾಂಧ, ಟ.

3 ದುಬ್ಬರಿಸು, ಖ. ಜ. ಟ.

†

ಮೂಝುಕೋಟಿಯ ಕೋಟೆಯರ್ಥವ
 ಮೂಝದಿಹ ರೋಮಾಳಸಂಖ್ಯೆಯೊ
 ಳಾಜಿನೆನ್ನದೆ ನಿಜಸತಿಯ ಸಹಗಮನದೊಳು ತನುವ |
 ಮೂಝದಬಲೆಯರುಗಳದೇಸೆಯೊಂ
 ದಾಝಮೂಝ ಸ್ವರೂಪದಿಭೋಗವ
 ಸೂಝಿಗೊಂಬರು ತಪ್ಪದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

ಈಪದ್ಯವು ಕ. ಖ. ಜ. ಝ. ಪ್ರಸ್ತುತಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

4 ದುರುತದ, ಖ.

5 ತತ್ತ್ವತಿಗಳವನೀತಕೇ, ಖ.

ಗರುವ ಮೊನ್ನನು ¹ ಮಾನಿ ಸುದಯಾ
 ಪರನು ಕಡುಶುಚಿ ಭೋಗಿ ರೂಪೋ
 ತ್ತರನು ಧನಿಕನು ರಾಜಪೂಜ್ಯನು ಕೀರ್ತಿವಲ್ಲಭನು |
 ಗುರುಜನಕೆ ಗುರು ವಿದ್ಯೆಯುಳ್ಳವ
 ನರಸ ಕೇಳೈ ವಿದ್ಯೆ ಯಿಲ್ಲದ
 ನರನು ನರಪಶು ವನನ ಜನ್ಮ ಸಿರರ್ಥ ² ಕೇಳೆಂದ || ೧೧೦

ಹರಿಬಕುತಿಲೋಲಾಪನೆನಿಸಿ ಶಂ
 ಕರನ ಬದ್ಧ ದ್ವೇಷಿಯಹ ಶಂ
 ಕರನ ಭಕ್ತಿಯೊಳಧಿಕನಾಗಿ ³ ಯೆ ವಿಷ್ಣು ವಿನ ಮೇಲೆ |
 ಎಣಕವಿಲ್ಲದ ಕರುಣಾಂಡಾ
 ಲರುಗಳವೃತ್ತಿ ಲಿಖುಕೋಟಿಯ
 ನರಕದೊಳಗೋಲಾಡುತಿಹರವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ || ೧೧೧

ಯತಿ ಕಿಡುಗು ದುಸ್ಸಂಗದೊಳು ಭೂ
 ಪತಿ ಕಿಡುಗು ದುರ್ಮಂತ್ರಿಯೊಳು ವರ
 ಸುತ ಕಿಡುಗು ಲಾಲನೆಗಳೊಳು ಕೃಷಿ ಕಿಡುಗುಪೇಕ್ಷೆಯೊಳು |

* ಅವನೊಬ್ಬನು ಸತ್ಯಕೋಸುಗ
 ಭಾವಶುದ್ಧಿಯೊಳೊಡರಿಹುವ ಶವ
 ಭಾವಳಿಯ ನವಸಾನದೊಳು ತಡ್ಡ ಮರ್ವನು ಯಮನು |
 ಒವನನ್ಯಾಯದೊಳು ಸೂರುಳ
 ನೋವಿ ರಚಿಸಿದವನೆಗೆ ಗತಿ ಯಿ
 ನ್ನಾವುದೆಂಬುದ ನಾರು ಬಲ್ಲರು ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಬ. ಜ. ರು. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

¹ ಮನಿಕದೈವಾ, ಕ. ರು. ಮನಿತದೈವಾ, ಜ.

² ಕರವಂದ, ರು. ³ ಯುವಿ, ಕ. ರು. ಟ.

ಮತಿ ಕಿಡುಗು ಮಧುಪಾನದೊಳು ಸ
ದ ತಿ ಕಿಡುಗು ದುರ್ದೈವನದೊಳು ನಿಜ
ಸತಿ ಕಿಡುಗು ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಳು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೧೧೪

ಉಂಡು ತೀರಿಸಬೇಕು ತಾ ಮುಂ
ಕೊಂಡು ಮಾಡಿದ ¹ ಪುಣ್ಯಪಾಪದ
ತಂಡವನು ತರಹರಣೆ ಯಿಲ್ಲದೆ ಭವಭವಂಗಳೊಳು |
ಹಿಂಡಿಹಿಟ್ಟವು ² ಬೆಂಬಿಡದೆ ಸಮ
³ ದಂಡಿಯೊಳು ಹಗೆಕೆಳ ⁴ ಯರೆನ್ನದೆ
ಗಂಡುಗಿಡಿಸದೆ ಬಿಡುವುದೇ ವಿಧಿ ಯೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೧೫

ಕೂಡಿದೆಯೊಳಕ್ಕು ತೃಣತವನು
ಜೋಡಿಸಿದವರು ಮಿತ್ರರಿಗೆ ಕಡು
ಗೇಡಚಿಂತಿಸಿದವರು ಪುರುಷಾರ್ಥಂಗಳನು ತಮಗೆ |
ಮಾಡಿದವರುಗಳಿಗೆ ವಿಘಾತಿಯು
⁵ ಹೂಡಿದವದಿರು ನರಕದೊಳಗೋ
ಲಾಡದಿಹರೇ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೧೬

* ದೊರೆಗಳಿಗೆ ಬಡವರಿಗೆ ಕಡುಮೂ

ಖರಗೆ ದುಃಖಿಗೆ ಸುಖಿಗೆ ಸರ್ದ
ಜ್ಞರಿಗೆ ಭಾವವಿದರಿಗೆ ಶರಣರಿಗಾತ್ಮಜೀವರಿಗೆ |
ಧರೆಯೊಳಗೆ ಗಾಂಧರ್ವವಿದ್ಯೆಗೆ
ಸರಿಸವಕ ಬಂಧುಗಳು ದೊರಕುವು
ದರಿದು ಭೂತ ಭವಿಷ್ಯದೊಳಗವನೀತ ಕೇಳಂದ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಜ. ಝ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

¹ ಸುಕೃತ ದುಷ್ಕೃತ ಭಂಡ, ಕ. ಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತತಂಡವ, ಝ.

² ಲೋಕದೊಳು, ಝ. ³ ದಂಡಿಯೊಳು, ಜ. ಟ.

⁴ ಗಳೆನ್ನದೆ, ಕ. ಝ. ಟ. ⁵ ಜೋಡಿಸಿದವರು, ಕ.

ಸ್ನೇಹಪೂರ್ವಕದಿಂದೆ ಮನದೊ ¹ಳು
 ಗೊಹಿಸಲು ಲಕ್ಷ್ಮೀಶ ನೆವರಿಗೆ
 ಬೇಡ ಪುರುಷಾ ² ಠ್ಠಂಗಳಹವೆಲ್ಲಿದೊಡಲ್ಲಲ್ಲಿ |
 ಈ ಹದನು ತಪ್ಪುವುದೆ ಕೂರ್ಮನ
³ ಮೋಹದೊಳು ತತ್ಸಂತತಿಗೆ ನಿ
 ರ್ವಾಹ ವಹವೋಲರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೦೩

*

ಕುಲಜನಾಗಲಕುಲಜನಾಗಲಿ
 ಜಲರುಹಾಕ್ಷನ ನಾಮಕೀರ್ತನೆ
 ದೊಳಗೆ ⁴ ಬಾಣುವ ನಾವ ನಾತನು ಸುಕೃತಿ ⁵ ಯೆನಿಸುವನು |
 ಉಡಿದ ಜಪ ತಪ ಹೋಮ ನೇಮಂ
 ಗಳೊಳು ಸಂಸಾರಾಂಬುಧಿ ⁶ ಯಿನು
 ಚಳಿಸಬಹುದೇ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೦೪

1 ಳುಗಾಹಿ, ಟ. 2 ಠ್ಠಂಗಳ ಕುಡುವನದೆಲ್ಲಿ ತಾನಿರಲಿ ಕ. ಠ್ಠಂಗಳ
 ಕುಡುವನದೆಲ್ಲಿ ಯಿರಲರಿಸಿ. ಝ. ಠ್ಠಂಗಳಹ ವಿದನಖಿದು ಮನದೊಳಗೆ, ಟ.
 3 ದೇಹದೊಳು, ಕ.

* ವಿದ್ಯಾ ಸತ್ಕುಲ ಬಹುವಿವೇಕವು
 ಬುದ್ಧಿ ಜಾಣ್ಮೆಯ ನುಡಿಯ ಸಡಗರ
 ಕುದ್ಧ ಚಿತ್ತ ಸುಕೀಲ ಭುಜಬಲ ಭದ್ರವೊದಗಿಸುವ |
 ಉದ್ಯಮವು ಮೊದಲಾದ ಗುಣಗಣ
 ವಿದ್ವಾ ಫಲವೋನೀಜಗದ ತೊರೆ
 ಮದ್ದು ಹೊದ್ದದ ನರಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯಾಂಗನಾವರಗೆ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಜ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

4 ಬದುಕುವನಾವನೈ ಕಡುಸು, ಬ. ಬೆರಸಿದನಾ, ಜ. ಬಳಸುವ, ಟ.
 5 ಯೆಂಬುವನು, ಕ. ಖ. ಜ. ಟ.
 6 ಯನುಚ್ಚಳಿಸ, ಕ. ಯನುತ್ತರಿಸ, ಖ. ಜ. ಝ. ಟ.

ಜಾತರೂಪದ ಲೇಸುಹೊಲ್ಲೆ ಹ
 ನೀತಿಹೋತ್ರ ¹ ಸುದಾಹಕಾರಣ
 ಭೂತವಾಗಿಹುದಹಗೆ ಸದಸತ್ತು ಗಳ ಭೇದವನು |
 ನೀತಿಮುಖದಿಂದಜುವುದುತ್ತ ಮೆ
 ನೀತ ಮಧ್ಯಮ ನೀತ ² ಕುಸ್ಥಿತ
 ನೀತ ನೆಂಬುದ ನರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೧೯
 ಅವನಿಯೊಳು ಜನ ಜನಿತಧನಧಾ
 ನ್ಯವನು ³ ಕಳಹೊಲಗೈದು ಸಂತೋ
 ಪವನು ಮಾಡುವ ಕಡೆಯೊಳೊಂದಕೆ ನೂಜುಮೆಡಿಯಾಗಿ |
 ಲವಲವಿಕೆ ಮಿಗೆ ಯೆತ್ತಿ ಸಪ್ತಂ
 ಗವನು ಸಲಹುತ್ತಿರಲು ಬೇಹುದು
 ರವಿಯವೊಲು ಸಾಸಿರನೊಗದೊಳವನೀತಕೇಳೆಂದ || ೧೨೦
 ದೇವತಾಸ್ಥಾನದೊಳು ವಿಪ್ರಸ
 ಭಾವಳಯದೊಳು ⁴ ರಾಜಪುರುಷರ
 ಸೇವೆಯೊಳು ⁵ ಗುರುಸದನದೊಳು ನದಿಯೊಳು ತಟಾಕದೊಳು |
 ಗೋವುಗಳ ನೆರವಿಯೊಳು ವರಭೃಂ
 ದಾವನದೊಳುಪಹತಿಯ ಮಾಡುವು
 ದಾವಗುಣ ⁶ ಗರುವಾಹಿಯೆಂದನು ಭೂಪತಿಗೆ ವಿದುರ || ೧೨೧
 ಹರನ ಕೊರಳಿಂಗಾಭರಣವಾ
 ದುರಗ ಪವನಾಹಾರವಾದಂ
 ತರನ ನಿನ್ನಯ ಬಸಿಜು ಬಂದೇನಹರು ಪಾಂಡವರು |

¹ ನದಾಹ, ಕ. ಝ. ನದೇಹ, ಖ. ನದಸಗೆ, ಜ.

² ಕನಿಯಸನೀತ, ಕ. ನಧಮವನೀತ, ಖ. ಕನಿಷ್ಠನೀತ, ಜ. ಝ.

³ ಕಳಹಲ, ಖ. ಟ. ತಳಹರಿಗೆಯ್, ಝ.

⁴ ಸಜ್ಜ ನರುಗಳ, ಜ. ⁵ ರವಿಕೆಗಳಾದಯಾಸ್ತಮಯಕಾಲದೊಳು, ಜ.

⁶ ಗರುವರಿಗೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ, ಜ.

1 ಧರೆಯನಾಳುವ ಭಾಗ್ಯ ವಿಲ್ಲದೆ
ನರಪಶುಗಳಾದರು ಕಣಾ ನೀ
ನಿರಲವರಿಗೀವಿಧಿಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೦೦

ಇನನುದಯಿಸಲಿ ಪಶಿ ಮೊದ್ರಿಯೊ
ಳನಲನೊಮ್ಮೆ ಹಿಮಾಂಶುವಾಗಲಿ
ಕನಕಗಿರಿಗಲ್ಲಾ ಟವಾಗಲಿ ಪರೈತಾಗ್ರದೊಳು |
ವನಜ ವಿಕಸಿತವಾದೊಡಂ ಸ
ಜ್ಜ ನರುಗಳು ನುಡಿದೆರಡನಾಡರು
ಮನವಚನಕಾಯದೊಳು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೦೩

* 2 ನಾಯಿಗಳ ನುಡಿಗೇಳಿ 3 ನೀನು ವೈ
ಥಾಯ 4 ದೊಳು ಕೆಡದೆಯೆ ಯುಧಿಷ್ಠಿರ
ರಾಯನನು ಕರಿಸುವುದು ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಮುಂದಿಟ್ಟು |
5 ನ್ಯಾಯಮುಖದೊಳು ಸಕಲರಾಜ್ಯ
ಶ್ರೀಯೊಳರ್ಥವನಿತ್ತು ಬದುಕುವು
ದಾಯತಿಕೆ 6 ಯೊಳಗಹುದು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೦೪

1 ನರಪಶುಗಳಾದರು ಕಣಾ ನೀ ನಿರಲು ವನವಾಸದೊಳು ಜೀವನ ಹೊರವು
ದವರಿಗೆ ವಿಧಿಯ, ಜ. ಟ.

* ಕರಿಸು ಯಮನಂದನನ ರಾಜ್ಯದ
ಸಿರಿಯನೀವುದು ಕಾಡಿ ಕೊಡು ಕರಿ
ತುರಗರಥಭಂಡಾರವನು ದಾಯಾದ್ಯಭಾಗದೊಳು |
ಹಿರಯಶೀಷ್ಠದ್ರೋಣರನಿಖರ
ಕರಿಸಿಕೊಡು ಮುಂದಿಟ್ಟು ರಾಜ್ಯವ
ನರಸಕೊಡು ಕೊಡು ಕೀರ್ಮಿಯುಳಿವುದೆಂದನಾವಿದುರ ||
ಎಂದ, ಚ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಪಾಠವಿದೆ.

2 ನ್ಯಾಯವಾರ್ಗವ ಬಿಟ್ಟು ನೀ ನಿರ್ದಾಯ, ಜ. ರಾಯ ನಡೆ ಜೀವನನು.
ನಚ್ಚಿ ವೈ, ಟ. 3 ನಚ್ಚಿ, ಚ. 4 ಕೆಡಬೇಡಾಯು, ಚ. ಟ. ದೊಳು ಕೆಡ
ದಿರು, ಜ. ದಾಯಭಾಗದೊಳುಖಳ, ಜ. 6 ಯಹುದತನ, ಜ. ಟ.

ನಳನ್ಯಪತಿ ದಮಯಂತಿ ಸೀತಾ
 ಲಲನೆ ರಾಘವದೇವ ದ್ರೌಪದಿ
 ಕಲಿಯುಧಿಷ್ಠಿ ರನ್ಯಪತಿ ಯಿವರಿಂತಾಳುಮಾನಿಸರು |
 ಇಳಯೊಳುತ್ತಮೆಕೀರ್ತಿಗಳು ¹ ಜಾ
 ವಳದ ಪುರುಷರೆ ಧರ್ಮಪುತ್ರನ
 ಗೆಲುವ ಪರಿ ಯೆಂತ್ಯೆ ಮಹಾದೇವೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೦೫

ಜನಪ ಕೇಳ್ಯ ಸ್ಕಂದನನು ರಾ
 ಮನನು ಹನುಮನ ಭೀಮಸೇನನ
 ವಿನತಯಾತ್ಮಜನಿಂತಿದೈವರ ಭಾವಶುದ್ಧಿಯೊಳು |
 ನೆನೆದವರ ದುರಿತಂಗಳೋಡುವು
 ವೆನಲು ನೀವೀಪವನಪುತ್ರನ
 ನನುವರದೊಳಂತಕಟ ಜಯಿಸುವಿರೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೦೬

ಬಲಿ ವಿಭೀಷಣ ಭೀಷ್ಮ ನಾರದ
 ಘಲಗುಣರು ಪ್ರಹ್ಲಾದದೇವನು
 ಜಲರುಹಾಕ್ಷನ ನಚು ^ಜಮೆಚಿ ^ಜನ ಡಿಂಗರಿಗರಿವರು |
 ಸುಲಭವೇ ನಿನಗಿವರ ² ಕೂಡಾ
 ಕಲಹ ಬೀಭತ್ಸುವಿನ ಕೈಮನ
 ದಳವ ನಟಿಯಾ ಕಂಡು ಕಾಣದ ಮರುಳಹರೆಯೆಂದ || ೧೦೭

ಚಕ್ರವರ್ತಿಗ ³ ಳಳುವರೀಭೂ
 ಚಕ್ರದೊಳಗವರಿಗೆ ಮುರಾರಿಯು
 ಚಕ್ರವೇ ಬೆಸ ⁴ ಕೈವುದಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡುತನಯರಿಗೆ |
 ಚಕ್ರಿ ತಾ ನೊಲಿದವರ ಸೇನಾ

¹ ಚಾಪಳದ ಪುರುಷನೆ, ರ್ಘು.

² ಕೂಡಣ, ಕ. ಚ. ಜ. ರ್ಘು. ಟ.

೪೦೫ಲೇ, ಕ. ಜ. ಟ. ⁴ ಗೈವುದ, ಕ. ರ್ಘು. ⁵ ಬಂದವರ, ಕ. ಜ. ರ್ಘು.

ಚಕ್ರದೊಳಗಿಹನಾಯುಧಿ೩ ರ

ಚಕ್ರವರ್ತಿ ¹ ಗದಾವನೈ ಸರಿ ಯೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೦೮

ಹರಿಹಯನು ಗುಹ ರಾಮ ಬಾಣಾ

ಸುರನು ದಶಶಿರ ಭೀಮಸೇನಾ

ದ್ವರು ಕಣಾ ಗಿರಿಜಾಧಿನಾಥನ ಡಿಂಗರಿಗರಿವರು |

ಸರಸವೇ ಮೃತ್ಯುಂಜಯನ ಕೂ

ಡರಸ ನೀನಿನ್ನ ಳವನೆಯದೆ

ಮರುಳಹುದೆ ಪವನಜನೊಡನೆ ಸಮಗೈಯೆ ನೀನೆಂದ || ೧೦೯

ಎಲ್ಲಿ ಯೋಗಾಧಿಪತಿ ಮುರಹರ

ನೆಲ್ಲಿ ಯರ್ಜುನದೇವ ನಿಹ ² ನ

ಲ್ಲಲ್ಲಿ ಜಯ ³ ಸಿರಿಯಲ್ಲದೇ ಬೇಣಿಲ್ಲ ⁴ ಕೇಳುತ್ತೆ |

ಬಲ್ಲವರು ಬಲ್ಲರು ಕಣಾ ನೀ

ನಿಲ್ಲಿ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರೊಳು ಸರಿ

ಯಲ್ಲ ಬಲ್ಯೆ ಹಿಂದೆ ಬಂದ ವಿಹ ⁵ ತ್ವರಂಪರೆಯ || ೧೧೦

ಹಿಂದೆ ಗೋಗ್ರಹಣದೊಳು ದ್ರುಪದನ

ನಂದನೆಯ ವೈವಾಹದೊಳು ಬಳಿ

ಸಂದ ಗಂಧರ್ವಕನ ದೆಸೆಯೊಳು ಘೋಷಯಾತ್ರೆಯೊಳು |

ಬಂದ ಭಂಗವೆ ಕಂಡು ಕಂಡೇ

⁶ ನೆಂದು ಪಾಂಡುಕುಮಾರರೊಳ ⁷ ಗನು

ಸಂಧಿಸುವೆ ಕಲಹವನು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೧೧

¹ ಗೆ ಸರಿಸರಿಸ್ತಿಲ್ಲೆಂದ, ಜ.

² ತಾನಲ್ಲಿ, ಜ.

³ ವಧುವಲ್ಲ, ಜ.

⁴ ನಂಬುವುದು, ಜ.

⁵ ತ್ರಿನಾಜಯವ, ಜ.

⁶ ಮಂದಮತಿಯಹೆ ಪಾಂಡವರೊಳನು, ಚ.

⁷ ಗಭಿಸಂಧಿ ಯನುಚಿತ

ಇಳಯ ನಪ್ರಾಪ್ತಿಯೊಳು ಗೋಷ್ಠದ
 ದಳತೆಯನಿತುವ ನೊತ್ತಿ ಕೊಂಡವೆ
 ಗುಣವು ನರಕದೊಳೊಂದು ಸಾರ್ವಜನಿಕವೇದಕೋಟಿಗಳು |
 ತಿಳಿದು ಪಾಂಡವರಾಜಧರಣೀ
 ವಳಯವೆಲ್ಲವ ಪುತ್ರ ಮೋಹದ
 ಸೆಳದ ದುಷ್ಕರ್ಮಕ್ಕೆ ನಿಷ್ಕೃತಿ ಯುಂಟೆ ಹೇಚೆಂದ || ೧೩೦
 ಸಕುನೀತಿರಹಸ್ಯವನು ಸು
 ವೈಕುತವೆನಲಬ್ಧಿ ¹ ದನು ತ ² ತ್ವದ
 ಸಕುತಿ ಯಾದೊಡೆ ನನದ ನಂದು ಸನತ್ತು ಜಾತನನು |
³ ಮುಕುತಿಗಮಲಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯಾ
 ಪ್ರಕಟವನು ನೆಜೆ ಮಾಡಿ ಚಿತ್ತದ
 ವಿಕಳತೆಯ ⁴ ನೊಡೆನೆಟ್ಟ ⁵ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನನು ಬೋಧಿಸಿದ ||
 ಮೂರನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

¹ ದನು, ಕ. ಧು. ² ತ್ವದ ಯುಕುತಿಹಡೆಯಲು, ಜ. ತ್ವತಯು
 ಕುತಿಯಾದೊಡೆ ನನೆಯ ನೀವೆ, ಧು. ತ್ವದಯುಕುತಿರೂಪನ, ಟ.
³ ಬಕುತಿಯ, ಜ. ⁴ ಕೆಡೆ, ಜ. ಸಲಹುವನೆಂದು ಬೋ, ಧು.
 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ಬೋ, ಜ. ಜ. ಟ.
 ಕೆಲವುಸದ್ಭಗವು ಬಂದರಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯು
 ತ್ತವೆ. ಆದುದರಿಂದ ಅವುಗಳನ್ನು ಗ್ರಾಢಮಧ್ಯದಲ್ಲ ಸೇರಿಸಲಿಲ್ಲ. ಅವು ಯಾವು
 ವೆಂದರೆ—

ಜಲನವಿಲ್ಲದ ನಾಕದಿಂಚೆ

ಗಿಡಿದವರ ಹೃದಯದೊಳು ನಾಲುಕು

ನೆಲಸಿರುವು ದಾನಪ್ರಶಂಸೆಯ ತಾರತಮ್ಯಗಳು |

ಸುಲಲಿತದನುಡಿ ದೇವತಾರ್ಜುನ
 ಗಳು ಮಹೀಸುರವರರ ಪೂಜಾ
 ವಳಿಗಳೆಂಬಿವು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೧

ನರಕದಿಂದೊಗೆದವರ ಕೃತ್ಯದ
 ತೆರಳಿಕೆಗಳೆನಿಸುವ ಗುರುಧಿ
 ಕ್ಷರಣೆ ಮಾತಾಹಿತರವಜ್ಞತೆ ಯಾಸುರದ ಕಲಹ |
 ಪೂಜಿಗಣ ಸ್ತುತಿನಿಂದೆಗಳು ಭೂ
 ಸುರರ ಬದ್ಧವೈಷ ಜನಸಂ
 ಹರಣ ವೆಂಬಿವು ನಿತ್ಯವಿಧಿಯಾಗಿಹುವು ಕೇಳೆಂದ || ೨

ಪಾತಕರ ಪದವಿಗಳು ಮಾಂಸ
 ವ್ರಾತದೊಳು ಮದ್ಯದೊಳು ವಿಷಮು
 ದ್ಯೂತದೊಳು ದುರ್ಮಾರ್ಗ ಮುಖದೊಳು ಲಯವನೈದುವುವು |
 ಏತಕೇಟುಚುಮಂದಫಲಸಂ
 ಜಾತ ಬಲಿಭುಕ್ತುಗಳಿಗಲ್ಲದೆ
 ಖಾತೆಯಹುದೇ ಪರಮಹಾಸಾವಳಿಗೆ ಲೋಕದೊಳು || ೩

ಪರುಸ ಸೋಂಕಲು ಲೋಹ ಕಾಂಚನ
 ಸರಿಸವಾಗವೆ ಮಾಣು ಬೇ ಮುರ
 ಹರನ ನಾಮವನಖಿದು ಮರೆದುಂ ನೆನೆದ ಮನುಜರಿಗೆ |
 ಮರಳಿ ಜನ್ಮವದೆಲ್ಲಿದುದು ಕೇ
 ಳರಸ ನಿನ್ಮಯ ಭಾಗ್ಯಲಕ್ಷ್ಮಿಗೆ
 ಸರಿಯ ಕಾಣೆನು ಪೂರ್ವಪುರುಷರೊಳೆಂದನಾವಿದುರ || ೪

ಮಡದಿ ನಿಜನಿಳಯವನು ಬಿಟ್ಟಡಿ
 ಗಡಿಗೆ ಪರಗೃಹದೊಳಗೆ ಬಾಯನು
 ಬಡಿದು ಮನೆ ಮನೆವಾರ್ತೆಯನ್ನದೆ ಬೀದಿಗಲಹವನು |
 ಬಡರಿಚ್ಚುತೆ ಪತಿಯೊಬ್ಬ ನುಂಟೆಂ
 ದೆಡಹಿ ಕಾಣದ ದಿಟ್ಟಿ ಹತ್ತನು
 ಪಡೆದೊಡೆಯು ವರ್ಜಿಸುವುದೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೫

ಧರೆಯೊಳಗೆ ಕುಚಿಯಹನು ವೈಶ್ವ
ನರನು ನೂಯಾಕ್ರಾಂತಿ ಹಿಂಗಿದ
ಪರಮಾತ್ಮನು ಕವಿವರನು ಸುಕೃತಾಚಾರಿ ಯನಿಸುವನು |
ಹರಿಹರಾತ್ಮಕನಾಮಕೀರ್ತನ
ವೆರಸಿ ಬದುಕುವ ನೊಬ್ಬ ನೀಯ್ಯ
ವರುಗಳಲ್ಲದೆ ಭುವನದೊಳಗನ್ಯತ್ರವಿಲ್ಲೆಂದ ||

ಸಮತೆ ಬೆಂಬಲನಾಗಿ ಬಹುದೈ
ಸಮತೆಯುಳ್ಳವಗೇನಸಾಧ್ಯವು
ಸಮತೆಯಿಂದವೆ ಭುವನವೆಲ್ಲವು ತನ್ನದಾಗಿಹುದು |
ಸಮತೆಯೊಳು ನೀ ನೋಡಿ ನಡೆವುದು
ಸಮತೆ ಯೆಂಬುದು ಸರ್ವಸಾಧನ
ಸಮತೆಯನು ಬಿಟ್ಟುಹುದು ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾವಿದುರ ||

ವಿದ್ಯೆಯೊಳು ವೈದ್ಯದೊಳು ಪರಮತ
ದುದ್ಧಮನಶೀಲರೊಳು ಪತಿಯೊಳು
ಸದ್ಗುನಿಯಯೋಗದೊಳು ನಿಜಗುರುಪದದ ಭಕ್ತಿಯೊಳು |
ಸದ್ಗುನಮಣಿತೇಜದೊಳು ಖತಿಯೊಳ
ವಿದ್ಯೆಯಂ ಮಾಯರಿಗೆ ಮಹಿಯೊಳು
ಸದ್ಗುಣವದು ತಪ್ಪದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

ಪ್ರಾಣವೆಂಬದಸಿತ್ಯ ನೀತ್ಯಭಿ
ಮಾನವನು ರಕ್ತಿವುದು ಜಗದೊಳು
ಪ್ರಾಣವೆವೆವುದು ಕೀರ್ಮಿಯಾಚಂದ್ರಾರ್ಕ ವುಚಿವುದಲ್ಲೆ |
ಕ್ಷೋಣಿಪತಿವರ ಧರ್ಮಸಾರವ
ಕೇಣವಿಲ್ಲದೆ ಕೇಳಿ ಬದುಕಾ
ಪ್ರಾಣವೋವುದು ಕೀರ್ಮಿಯೆವೆವುದು ಎಂದನಾವಿದುರ ||

ಅಖಿದಖಿದು ಬಂಧುಗಳ ಕೂಡಿಕು
ದಖಿದಖಿದು ಭಾಗ್ಯದೊಳು ಮೆಚಿದಿಹು
ದಖಿದು ನಿಜವತಿವ್ರತ್ತ ಮಿತ್ರರನೆಲ್ಲ ಕೂಡಿಕುದು |

ಅಖಿವಿನೊಳಗಣಿರ ಹುದುವೆಯ ತಾ
ಹಿರಿದು ಧನಧಾನ್ಯಂಗಳಿಂದವೆ
ಹರಿದು ಬಂಧುವ ಹಾರದಿಹುದರಿಂದೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೦

ವನಿತೆಮಕ್ಕಳು ವೊಡನೆ ಬಾರರು
ತನುಸಹಿತ ಬಂಧುಗಳು ಬಾರರು
ದಿನದಿನದೊಳೊದವಿಸಿದ ದುಷ್ಟತ ಬೆನ್ನು ಬಿಡದಿಹುದು |
ಅನವರತ ನೀನೊಲಿದು ಮಾಡಿದ
ವಿನಯಧರ್ಮಪರೋಪಕಾರವು
ನಿನಗೆ ಬೆಂಬಲವಾಗಿಹುದು ಕೇಳೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೧

ಸಾರ ಮೊಣ್ಣಿನಿಸುವುದಲೇ ಸಂ
ಸಾರದೊಳು ಸತ್ಯಂಗೆ ವೇದಾ
ಚಾರಪರನಹ ಸುತನು ಕಾಕೀದೇಶವಾಸಿತ್ಯ |
ಧಾರಣಿಯೊಳಿದಕಧಿಕವುಂಟೆಂ
ದಾರು ಕೆಲವರು ನುಡಿಯಲದು ನಿ
ಸ್ಸಾರಪಾರಂಪರಿ ಯೆಲ್ವ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೧೨

ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿಹುದಲ್ಲಿ ಜಯ ಸ
ಧರ್ಮವೆಲ್ಲಿಹುದಲ್ಲಿ ಸಿರಿ ತ
ಧರ್ಮಸಂರಕ್ಷಕರು ಹರಿ ಧೂರ್ಜಟ ಪಿತಾಮಹರು |
ಧರ್ಮದೂರನು ನಿನ್ನ ವನು ಸ
ತ್ಕರ್ಮಬಾಹರನಾತ್ಮರಚಿತವಿ
ಕರ್ಮದೋಷದೊಳಿವನಿನ್ನ ವನೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೩

ದೇಹ ಮೊದಲೊಳು ತನ್ನದಲ್ಲವ
ದೊಹಿಸಲು ತನುವಿಡಿದು ಬಂಧುಸ
ಮೊಹಪುತ್ರ ಕಳತ್ರರೆನ್ನ ವರಂಬ ಮಮತೆಯೊಳು |
ಮೋಹಮಯಜಲಧಿಯೊಳು ಮುಳುಗಿ
ಪ್ಪೀಹದ ನದೇಕರಸ ನಿತ್ಯವಿ
ದೇಹ ನೀನೆಂದಣಿದು ದುಃಖವನೊದೆದು ಕಳೆ ಯೆಂದ || ೧೪

ದ್ವ್ಯತದೋಳು ಮದ್ಯದೋಳು ಘನಕಂ
 ದೂತಿಯೋಳು ನಿಬ್ರಿಯೋಳು ಕಲಹವಿ,
 ಘಾತಿಯೋಳು ಮೃತ್ಯುನದೋಳಾಹಾರದೋಳು ಬಲಿಸಂದ |
 ಕೈತವದೋಳುದ್ವೇಗದೋಳು ದು
 ರ್ನೀತಿಯೋಳು ಪರನತಿಯರೋಳು ಸಂ
 ಪ್ರೀತಿ ಬಲಿವುದು ಬಿದಕಬಿದಕಲು ರಾಯ ಕೇಳಂದ ||

೧೫

ವನದೋಳಗೆ ತೃಣಜಲದೆ ಜೀನಿಸ
 ವಿನುತಸಾಧುಮೃಗಾವಳಯ ಸಂ
 ಹನನದೋಳು ವನಚರಕೆ ಮೃಗವೊಂದಕ್ಕೆ ಬ್ರಹ್ಮವಧೆ |
 ಜನಿಸುವುದು ಪ್ರತ್ಯೇಕ ಮೃಗವೆನಿ
 ತನಿತಪ್ರವಿಗಿ ಕೇಳು ನಿಜಸ
 ಜ್ಞಾನರ ವಧೆ ಸಾಮಾನ್ಯವೇ ಹೇಬೆಂದನಾವಿದುರ ||

೧೬

ತಳತಳಿವ ಪಂಚೇಂದ್ರಿಯದೋಳೊಂ
 ದುಡಿಯದೊಂದನು ಬಗೆಯದೊಂದಪಿ
 ಬಲಿಯ ವಿಸ್ತರಿಸುವುದು ನರರ ವಿವೇಕವಿಜ್ಞಾನ |
 ಜಲವ ಘಟದೋಳು ತೀವಿ ಚಕ್ರವು
 ಕಳಚಿದವೊಲಿಂತಿದನಹಿತು ನಿ
 ರ್ಕೃಳಜಿತೇಂದ್ರಿಯ ನೆನಿವುದವನೀಪಾಲ ಕೇಳಂದ ||

೧೭

ನಾ ಲ್ಕ ನೆ ಯ ಸಂ ಥಿ.

ಸನತ್ತುಜಾತನೀತಿ

ಸೂಚನೆ.

ಮುನಿವರನ ಕರುಣದೊಳು ಕೌರವ

¹ ಜನಸ ನಮಲಬ್ರಹ್ಮವಿದ್ಯೆಯ
ನನುಕರಿಸಿ ಚರಿತಾರ್ಥಭಾವದೊಳಿರುಳ್ ನೂಕಿದನು ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರ್ಮೀ

ಪಾಲ ವಿದುರನ ಬೋಧೆಗಂಧನ

ಪಾಲ ನಂತಃಕರಣಶುದ್ಧಿಯ ನೈದಿದನು ಬಚಿಕ |

ಹೇಳು ಹೇಟೆನ್ನಾತ್ಮವಿದ್ಯಾ

ಮೂಲಮಂತ್ರಾಕ್ಷರದ ಬೀಜವ.

ನಾಲಿಸುವೆ ನೆನೆ ನಗುತೆ ಕೈಮುಗಿದೆಂದನಾವಿದುರ ||

೧

ಅವಧರಿಸು ಪರತತ್ತ್ವವಿದ್ಯಾ

ವಿವರಭೇದ ² ವ ನನ್ಯಜಾತಿಗ

ಳವೆಗೆ ಸಲುವುದೆ ಮುನಿವರನ ಕರುಣೋದಯದೊಳಹುದು |

ಅವರಿವರುಗಳ ಮುಖದೊಳಿಡು ಸಂ

ಭವಿಸುವುದೆ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶದ

ಹವಣ ಬಲ್ಲವನಾವನೈ ³ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ ||

೨

1 ಜನಕ, ಕ. ಚ. ಜ. 2 ಗಳನ್ಯ. ಖ.

3 ಹೇಟೆಂದನಾವಿದುರ, ಖ.

- 1 ಒರ್ವನೇ ಬಲ್ಲವನು ಲೋಕದೊ
 2 ಳ್ವರಿಲ್ಲ ಸನತ್ತುಜಾತನು
 3 ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನನಾತನ 4 ಭಜಿಸಿದೊಡೆ ನೀನು |
 5 ಸರ್ವನಹೆ ಯಿನಲಾಮುನಿ 6 ಪನೆಡೆ
 ಸಾರ್ವ ಭಾವದೊಳರಸನಿರಲಾ
 7 ಗುರ್ವಿಯಮರರ 8 ತಿಲಕ ಕೃಪೆಯೊಳು ಬನ್ನನಾಮುನಿಪ || ೩

ನೆನೆಯಲೊಡನೆ ಸನತ್ತುಜಾತನು
 ಮನೆಗೆ ಬರಲಿದಿರೆದು ಕೌರವ
 9 ಜನಪ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿ ದನೆನೆಗೆ ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನು |
 ಮುನಿಪ ನೀ ಕೃಪಮೊಡಬೇಕೆನ
 ಲನುನೆಯದೊಳವನೀಪತಿಗೆ ಜನ
 ಜನಿತವನಲಜಿಸಿದನಲ್ಯೆ 10 ಪರಲೋಕಸಾಧನವ || ೪

ಚಿತ್ತವಿಸು 11 ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೈಪ ಪರ
 ತತ್ತ್ವವಿದ್ಯಾ 12 ವಿಷಯಭೇದವ
 ಬಿತ್ತರಿಸುವೆನು ಸಕಲಸಚರಾಚರದೊಳಗೆ ನೀನು |

-
- 1 ಬಬ್ಬನೇ, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. 2 ಳ್ವರಿಲ್ಲ, ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.
 3 ಸಬ್ಬಗುಣ, ಚ. ಜ. ಝ. 4 ನೆನಿಸಿದೊಡೆ. ಖ.
 5 ಸೇವ್ಯನಹೆ, ಕ. ಖ. ಟ. ಸೇವ್ಯನಹೆ, ಜ. ಸಬ್ಬನಹೆ, ಝ.
 6 ಯಕರ್ತವ್ಯ, ಕ. ಖ. ಜ. ಟ. ಯನೇತುಬ್ಬ, ಚ. ಯಕರ್ತವ್ಯ, ಝ.
 7 ನಿರ್ವಹಿಸಮುನಿ, ಕ. ವಿಭವಿಸಿದನು, ಚ. ಜ. ಟ. ವುದ್ಧವಿಸಿದನು, ಝ.
 8 ವಿಪ್ರಕುಲಕಮಲಾರ್ಕನಾಕ್ಷಣಕೆ, ಕ. ಚ. ಟ. ವಿಪ್ರಕುಲಕಮಲಾಕ್ಷಣಾ
 ಕ್ಷಣಕೆ, ಜ. ಝ. 9 ಜನಕ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.
 10 ಬ್ರಹ್ಮೋಪದೇಶವನು, ಕ. ಪರಮೋಕ್ಷಸಾಧನವ, ಚ.
 11 ಪರತತ್ತ್ವವಿದ್ಯದ ಮೊತ್ತದಭಿನವವಿಷಯ, ಚ. 12 ವಿವರ, ಝ.

ಉತ್ತಮೋಧಮ ¹ ವೆನ್ನದೇ ಕಾ
ಉತ್ತ ಹರುಷವಿಷಾದದೊಳು ಮುಳು
ಗುತ್ತಿರದೆ ಸಮರಸದೊ ² ಕಡುದುಪದೇಶ ನಿನಗೆಂದ || ೫

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಾತ್ಮನಿಂ ಸಂ
ಭವಿಸಿತಂಬರ ವೆಂಬರದೊಳಾ
ಪವನ ಪವನನೊಳಗ್ಗಿ ಯಗ್ನಿಯೊಳಾದುದಾಭುವನ |
ಭುವನದಿಂ ಧರೆ ಧರಣಿಯಿಂದು
ವ್ಯವಿಸಿತೋಪಧಿ ಯೋಪಧಿಗಳಂ
ದನ ³ ತರಣ ಮನ್ನಾದಿಪುರುಷಪ್ರಕೃತಿವಿಕೃತಿ ⁴ ಗಳ || ೬

ನೇತ್ರ ನಾಸಿಕ ಪಾಣಿ ಪಾದ
ಕೋತ್ರವೆಂಬಿವು ತಮ್ಮೊಳೊಂದೇ
ಸೂತ್ರದೊಳು ಸಂ ⁵ ಸೃಷ್ಟವಾಗಿ ಸಮಾನಬುದ್ಧಿಯೊಳು |
ಗಾತ್ರವಿಡಿದಿಹವೊಲು ⁶ ವಿಶ್ವದ
ಮೈತ್ರಿಯೊಳು ಮನಸೆಂದು ಪಾತ್ರಾ
ಪಾತ್ರವೆನ್ನದೆ ಬೆರಸಿ ಬದುಕುವು ⁷ ದಧಿಕಗುಣವೆಂದ || ೭

* ಸೃಷ್ಟಿ ಸಂಹಾರದೊಳು ಭೂತದ
ಕಟ್ಟಳ ⁸ ಯ ಗತ್ಯಾಗತಿಗಳೊಳು
ಮುಟ್ಟಿಸಿದ ವಿದ್ಯೆಯೊಳವಿದ್ಯೆಯೊಳಪ್ರತಿಮನನಿಸಿ |
ನಷ್ಟಿಯೊಳು ತುಷ್ಟಿಯೊಳು ಮನವನು
ಬಿಟ್ಟು ಹಿಡಿಯದೆ ಕಾಲಕರ್ಮವ
ಮಿಟ್ಟ ನಿಲಿ ⁹ ಭಗವಂತನನಿಸುವ ನರಸಕೇಳೆಂದ || ೮

1 ರನ್ನದೇ, ಕ. ಖ. ಟ. 2 ಕೊಡಗಿಪಾದಂಧನಾಮುನಿಪ, ಖ.

3 ತರಿಸಿತಾತ್ಮದಿ, ಕ. ಖ. ತರಿಸಿತನ್ನಾದಿ, ಜ. ಜ.

4 ಗಳ, ಕ. ಖ. ಜ. ಜ. ಟ. 5 ತುಷ್ಟವಾಗಿ, ಝ. ಟ.

6 ವಿಷಯದ, ಜ. 7 ದಾನಗುಣ, ಜ.

8 ಗಳಗತಾಗ, ಕ. ಝ. ಯನುಗತಾಗ, ಜ. 9 ಬಲವಂತನೆ, ಝ.

* 8 9 ನಯ ಪದ್ಯಗಳು ಟ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಅಣುವಿನೊಳು ಲಘುವಿನೊಳು ಗುರುವಿನ
ಗಣನೆಯೊಳು ಮಹಿಮೆಯೊಳು ¹ ಪ್ರಾಪ್ತಿಯ
ಭಣಿತೆ ² ಗಳೊಳಲತತ್ವದೊಳು ಪ್ರಕಾಶ್ಯಪರಿವಿಡಿಯ |
ಕುಣಿಕೆಗಳೊಳು ವಶಿತ್ವದೊಳು ವೆಂ
ಟುಣಿಸಿ ರೇಚಕಪೂರಕದ ರಿಂ
ಗಣವೆ ನಜಿವುದು ಯೋಗಸಿದ್ಧಿಗೆ ಲಕ್ಷಣವಿದೆಂದ ||

ತೃಜಿಸುವುದು ದುಸ್ಸಂಗವನು ಮಿಗೆ
ಭಜಿಸುವುದು ಸತ್ಸಂಗವನು ಗಜ
ಬಜಿಸದಿರಹೋರಾತ್ರಿಯೊಳು ಧರ್ಮವನೆ ಸಂಗ್ರಹಿಸು |

³ ಭಜಿಸು ನಿತ್ಯಾನಂದವಸ್ತುವೆ
ವಿಜಯನಹೆ ಯಿಹಪರಕೆ ತತ್ತ್ವದ
ನಿಜವಿದೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

ಕಾಯ ವಿದು ನೆಲೆಯಲ್ಲ ಸಿರಿ ತಾ
ಮಾಯೆರೂ ⁴ ಪಿನ ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ
ಬಾಯ ಬಿಡುತಿಹಳಾವುದೀತನೆ ಕಾಲಗತಿ ಯೆಂದು |
ದಾಯವಜಿವ ಮಹಾತ್ಮರಿದಕೆ ಸ
ಹಾಯಧರ್ಮವ ರಚಿಸುವುದು ನಿ
ದಾಯದೊಳು ಕೈಸೂಜಿಗೊಂಬುದು ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯವನು ||೧೧

ಕೆಟ್ಟಮಾರ್ಗದೊಳಿಂದ್ರಿಯಂಗಳ
ಬಿಟ್ಟು ⁵ ಮುಖಿಯಾಟದೊಳು ಮನಸಂ

⁶ ತುಪ್ಪನಾಗಿ ಯನಿತ್ಯಸಂಸಾರದ ಸುಖಕ್ಕೆಳಸಿ |

¹ ಪಾರ್ಥಿವ, ಚ. ಜ. ² ಗಳೊಳು ವಿಭುತ್ವ, ಕ. ಝ. ಯೊಳು
ತತ್ತ್ವಂಗಳೊಳು ಪ್ರಕಟಿತದ ಪರಿವಿಡಿದು, ಖ. ಗಳ ಚಿತ್ತದ ವಿಪ್ರಕಟತ್ವದೊಳು
ಪರಿ, ಚ. ಗಳೊಳು ದಿವ್ಯದೊಳು ಪ್ರಕಟಿತದ ಪರಿ, ಜ. ³ ಭಜಿಸು ನಿತ್ಯಾ
ನಿತ್ಯವ, ಖ. ಸೃಜಿಸು ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವ ಚ. ಜ. ಝ. ಟ. ⁴ ಬಿದು, ಜ.

⁵ ಮುಖಿವನಾಯೊಳು, ಖ. ಮುಖಿಯಾ, ಚ. ಮುಖಿಯಾ, ಜ. ಝ.

⁶ ದಪ್ಪನಾಗಿ ಖ. ದಪ್ಪನಾಗಿ, ಚ. ಜ.

ಹುಟ್ಟುಸಾವಿನ ವಿಲಗದೊಳು ¹ ಕಂ
 ಗೆಟ್ಟು ನಾನಾಯೋನಿಯೊಳು ² ತಟ್ಟ
 ಗುಟ್ಟು ³ ಬಿಡುಲುವುದುಚಿತವೇ ಹೇಳೆಂದನಾಮುನಿಸೆ || ೧೦

ಹಲವುವರ ದೊಳಸೆವ ಗೋಸಂ
 ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ಪರ ದೊಳು ಕಂ
 ಗೊಳ ⁴ ಸುವೀಕ್ಷೀರಾಮೃತವು ಮೈಗೊಂಡು ತೋರ್ಪಂತೆ |
 ಹೊಲಬುಗಟ್ಟು ಚರಾಚರಂಗಳ
 ಸುತಿವಿನೊಳು ಸುತಿದಡಗಿ ಕಡೆಯೊಳು
 ನಿಲುವ ನಿಜವೊಂದಲ್ಲದೆರಡೆಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಸೆ || ೧೨

ಅತಿಶಯದ ಸುಕೃತವನು ವಿರಚಿಸಿ
 ಗತಿವಡೆದು ಸ್ವರಗ್ಗದಿಭೋಗೋ
 ನ್ನತಿ ⁵ ಕೆಯನು ಭೋಗಿಸಿದ ಸಮನಂತರದೊಳವನಿಯೊಳು |
 ಪತನ ತಪ್ಪದು ಮರಳಿ ಬಾರದ
⁶ ಗತಿಯನಜಿದು ಮಹಾನುಭಾವರ
⁷ ಮತವಿಡಿದು ನಡೆವುದು ನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೧೪

ಸಕಲಧರ್ಮದ ಸಾರವನು ಮತಿ
 ವಿಕಳನಾಗದೆ ಚಿತ್ತವಿಸು ಬಾ
 ಧಕವೆದಾವುದು ನಿನಗದನು ನೀನನ್ಯರುಗಳಲ್ಲಿ |

¹ ತಟ್ಟುಗುಟ್ಟು, ಖ. ² ಭವವಟ್ಟು, ಖ. ³ ತೋಟಲು, ಜ. ಬಿಡುಲುವು, ಝ.

⁴ ಸುವೀಕ್ಷೀರಾಮೃತವು ತೋರ್ಪಂತೆಕೈಕೊಂಡು, ಖ. ಸುವೀಕ್ಷೀರಾಮೃತದತೆಜದಂತೆ ಮೈಗೊಂಡು, ಜ. ಸುತಿಕ ಪೀರಾಮೃತದತೆಜನಂತೆ ಮೈಗೊಂಡು, ಟ.

⁵ ಯನುಜಿ, ಖ. ಕೆಯೊಳುಸಮನಿಸಿದ, ಚ. ⁶ ಮತವನ, ಖ. ಜ.

⁷ ಗತಿ, ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.

ಯುಕ್ತುತಿಯಿಂದವೆ ¹ ತಿಳಿದು ನಡೆಯಲು
ಮುಕ್ತನಹೆ ಸಂಸಾರದೊಳು ಸಾ
ಧಕ ವಿದೊಂದೇ ಸಕಲಜನಮತವೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೧೫

ಬಂದುವಸ್ತು ವನರಡುಮಾಡುವೆ
ನೆಂದು ಬುದ್ಧಿಭ್ರಾಂತಿಯೊಳು ಮನ
ಸಂದು ಸವ್ಯಗಾ ನದುದಯದ ² ನೆಲೆಯು ಕಾಣಿಸದೆ |
ದಂದುಗಂಬಡುತಿಸುದು ತತ್ತ್ವದ
ಹಿಂದುಮುಂದಖಿಯದೆ ಮಹಾತ್ಮರು
ಬಂದ ಪಥದೊಳು ಬಾರದೇ ಕಿಡುತಿಸುದು ಜಗವೆಂದ || ೧೬

ಪ್ರಣವವೊಂದಾವರ್ಣಮೂಱು
ಗುಣವಿಡಿದು ತೋಱುವ ಚರಾಚರ
ವೆಣಿಸಬಾರದು ವಿಶ್ವದೊಳು ³ ನಿಸ್ಕೃತವಾಗಿಹುದು |
ಹಣಿದು ⁴ ಬೀಜಲು ಹೊಳೆವ ಜ್ಯೋತಿ
ರಣದವೊಲು ತೊಳತೊಳಗಿ ಬೆಳಗುವ
ಗುಣರಹಿತ ⁵ ನ ನಿಜಸ್ವರೂಪ ⁶ ವಿದೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೧೭

ನಳಿನಮಿತ್ರನು ಪಶ್ಚಿಮಾಂಬುಧಿ
ಗಿಚೆಯೆ ನಾನಾವಕ್ಷಿಜಾತಿಗ
ಳುಲಿಯುತ್ಯತಂದೊಂದುವೃಕ್ಷವ ಸೇಖಿ ರಾತ್ರಿಯನು |
ಕಟೆದು ದೆಸೆದೆಸೆಗಳಿಗೆ ಪರಿವವೊ
ಲಿಳಯ ಭೋಗಾದೃಷ್ಟ ತೀರ್ಪಿದ
ಬಚಿಕ ಲೋಕಾಂತರವ ನೈದುವರರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೧೮

¹ ಮಾಡಿದರೆನಿರ್ದಕ್ಕು, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ.

² ನೆಲೆಯು, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

³ ನಿಸ್ಕೃತವಾಗಿ, ಖ. ನಿಶ್ಚಿಂತನಾಗಿ, ಚ. ಝ. ನಿಶ್ಚುತ್ಯವಾಗಿ, ಜ.

⁴ ಬೆಳಗಲು, ಖ. ⁵ ನಿಜತತ್ತ್ವರೂಪನನಖಿಯಬೀಕೆದ ಜ.

⁶ ವನಖಿಯರಾರಂದ, ಚ.

ಪೊಡವಿಯೊಳಗುದಯಿ ¹ ಸುವ ಪಾತಕ

ಬಿಡದು ಭೂವ ² ನನದುಪುರೋಹಿತ

³ ನೆಡೆಗೆ ಬಚಿಕಾಮೂರ್ಖಶಿಷ್ಯನ ದೋಷ ಗುರು ⁴ ವಿಂಗೆ |

ಮಡದಿ ಮೂಡಿದ ಪಾತಕವು ಪತಿ

ಗೊಡಲಿಹುದು ಪರಮಾರ್ಥದೀಪರಿ

ಖಡಿಯ ನಖಿಯದೆ ಕಿಡುತಿಕುದು ಜನವೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೧೯

ದುರ್ಜನರಿಗಂಜುವುದು ಲೋಕವು

ಸಜ್ಜನರ ಲೆಕ್ಕ ಸದು ತಾಡ್ಯ ⁵ ನ

ಹಜೆ ಯೊಳ ⁶ ಗಿಹ ದಂದಶೂಕನ ನರಿ ಸುವರೊಲಿದು |

⁷ ಉಜ್ಜ್ವಲಿತ ⁸ ಭಕ್ತಿಯೊಳು ಬಹುಳವಿ

ತರ್ಜೆಯೊಳು ಮೂಢಾತ್ಮರಿಕ್ಕಿದ

ಹಜೆ ಯಿದು ಲೋಕಕ್ಕೆ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೨೦

ತಳಪಟದೊಳುಯುಷ್ಯರಾಶಿಯ

ನಳವೆ ಕೊಳಗವು ಸೂರ್ಯನೆಂಬುದ

ತಿಳಿದಹೋರಾತ್ರಿಗಳ ⁹ ಸಂಖ್ಯೆಯ ¹⁰ ಸಲುಗೆಯಂಕಿಪುದು |

ಬಳಸುವುದು ಸನ್ಮಾರ್ಗದೊಳು ಮುಂ

ಕೊಳಿಸುವುದು ಸದ್ಗುಣದೊಳು ¹¹ ಕಳ

ವಳಿಸದಿರು ಪದ್ವರ್ಗದೊಳು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೨೧

¹ ಸಿದ, ಚ. ಜ.

² ರನದು, ಚ. ಜ.

³ ನೆಡೆ, ಚ. ಜ.

⁴ ವಿನದು, ಚ. ಜ. ಝ.

⁵ ನುನೆ, ಚ. ಝ.

⁶ ಗಿರೆ, ಬ. ಚ. ಝ.

⁷ ಉರ್ಜಿತದ, ಕ.

⁸ ಬುದ್ಧಿಯೊಳು, ಜ.

⁹ ಶಂಕೆಯ, ಝ.

¹⁰ ಸಲುಗೆಯಂಕಿಸದೆ, ಬ. ಚ. ಜ. ಸಲಿಗೆಯಂ ಕುಸಿದು, ಝ. ನೋಲಿಗೆ
ಯಂಕಿಸದೆ, ಟ.

¹¹ ವೆಗಳಿಸದಿರು, ಬ.

¹ ನಪ್ಪ, ವಿದು ಸಂಸಾರದೊಳಗು
 ತಕ್ಕಪ್ಪ, ವಿದು ² ಮುನ್ನಾದಿಮೂರ್ಗದ
³ ಸೃಷ್ಟಿಯಿದು ಲೋಕಾಂತರದ ಸುಖದುಃಖದೇಣಿಗೆಯು |
 ಹುಟ್ಟುಮೆಟ್ಟಿನ ಕಾಲಕರ್ಮದ
 ಕಟ್ಟಳೆ ⁶ ಯಿದೆಂದಜಿದು ನಡೆವೆಂ
 ಗಿಟ್ಟಳಿಸುವುದಾವುದೈ ಹೇಚೆಂದನಾಮುನಿಸಿ || ೧೦

ಸಿಲೆಯ ರೂಪನು ⁷ ಮೂರ್ಛರುಗಳ
 ಗ್ಗಳೆಯ ಪಾವಕನನು ಮಹೀಸುರ
 ರಿಳಯೊಳಗೆ ಪರಮಾತ್ಮನೇ ಪರದೈವ ತಾನೆಂದು |
 ಒಲಿದು ಪೂಜಿಸುತಿದರು ಹೃದಯಾಂ
 ಗಳದೊಳಗೆ ವರಯೋಗಿಗಳು ಕೈ
⁸ ವಳಸುವುದು ಜಗವೀಪ್ರಕಾರದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೧೨

ಜಾ ನಿಗಳನೊಡಬಡಿಸಬಹುದ
 ಜಾ ನಿಗಳನಹುದೆನಿಸಬಹುದೈ
 ಜ್ಞಾನಲವವನು ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹ ದುರ್ವಿದಗ್ಧರನು |
 ಏನ ತಿಳುಹಲು ಬಹುದು ವಿಷ್ವ
 ಕ್ಷೇನಗಳವಲ್ಲರಸ ಮಿಕ್ಕಿನ
 ಮಾನವರ ಪಾಡಾವುದೈ ಹೇಚೆಂದನಾಮುನಿಸಿ || ೧೪

1 ನಪ್ಪಿಯಿದು, ಕ. ಜ. ಜ. ನಟ್ಟಿಯಿದು, ರ್ಧ. ಕಡ್ವವಿದು, ಟ.

2 ಮನ್ನಾದಿ, ಕ. ಖ. ಜ. ಜ. ಟ.

3 ದುಷ್ಪವಿದು, ಖ. ದೃಷ್ಟಿಯಿದು, ಜ. ಜ. ಬಟ್ಟೆಯಿದು, ಟ.

4 ಹುಟ್ಟುಮೆಟ್ಟಿನ, ಕ. ಸೃಷ್ಟಿಮೆಟ್ಟಿನ, ಜ.

5 ಇಷ್ಟಗಳೆಂದಜಿದು ನಡೆ ನಿಗಿಷ್ಟವೆನಿಸುವುದು, ಜ.

6 ಗಳೆಂದಜಿದು, ಜ. ಟ.

7 ಮೂರ್ಛರು, ಖ. ಜ. ಜ. ಟ.

8 ವಳಸುವುದು, ಕ ದೊಳಸುವುದು, ಖ.

ದಾನವೊಂದಾಪಾಲನೆಯ ¹ ಸಂ
 ಧಾನವೊಂದಿರಿಯುಭಯ ವಿದಾಳಿಗಳು
 ದಾನದಿಂ ² ದಹುದಿಹಪರಂಗಳ ಸೌಖ್ಯ ಸಂಪದವು |
 ದಾನವೇ ಸಂಸಾರಸಾಧನ
 ದಾನದಿಂ ಪಾಲನೆಯ ಫಲ ⁴ ವಿ
 ನ್ನೇನ ಹೇಳುವೆ ಕಡೆಯೊಳಚ್ಚುತಪದವೆ ಫಲವೆಂದ || ೧೫

ಅರಸ ನೊಡೆಯನು ದಂಡನಾಥನು
 ಗುರು ಹಿರಿಯ ನುತ್ತಮನು ದೈವಾ
 ಪರನು ಸಾಹಿತ್ಯನು ⁵ ಸದಸ್ಯನು ಸತ್ಪುರುಷನೆಂದು |
 ಪರಿಪರಿಯ ಗುಣನಾಮದೊಳಹಂ
 ಕರಿ ⁶ ಸುವರು ಜೀನಾತ್ಮ ತೊಲಗಿದೊ
 ಡಿರದೆ ಹೊನೆಂದೆಂಬರೈ ಭೂಪಾಲಕೇಳೆಂದ || ೧೬

ವರುಷ ⁷ ಮೂಞಾಮಾಸ ಮೇಣ್ಣೂ
 ಷಣ್ಮಿಗಳು ಪಕ್ಷತ್ರಯದೊಳಗೆ ಬಂ
 ದಹಿಯುವುದು ⁸ ದಿನಮೂಞಿಗಳು ಸಂದೇಹವೇನಿದಕೆ |
 ಧರೆಯೊಳುತ್ಕಟಪುಣ್ಯಪಾವೋ
 ತ್ತರದ ಫಲ ⁹ ವಿಹದಲ್ಲಿ ಸೂಚಿಸಿ
 ಮರಳುವುದು ಪರಲೋಕದೊಡಗವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ || ೧೭

ಬಂದು ಭೂಪಿಂಡದೊಳು ನಾನಾ
 ಚಂದ ¹⁰ ದಾಪ್ರಾಣಿಗಳು ಜನಿಸುವು
 ವೊಂದುತೇಜಸ್ಸಿನೊಳು ನಾನಾಜ್ಯೋತಿಝುದಯಿ ¹¹ ಪುವು |

¹ ಫಲದಾನವೊಂದಾಗಿಳೆಯೊಳದಹಿಣಿಳು, ಬ. ² ದಾದಹ, ಬ.
³ ಸಂತುಷ್ಟಿ, ಬ. ಝ. ⁴ ಕಿನ್ನೇನನಂಜನ, ಕ, ಬ. ಕಿನ್ನೇನ, ಚ. ಜ. ಝ.
⁵ ಸದೈವನು, ಚ. ಸಧರ್ಮನು, ಜ. ⁶ ಸದಿರು, ಬ. ⁷ ಮೂಞಿ, ಕ, ಖ. ಝ.
⁸ ಕೃತಸಂಚಿತವು ಸಂ, ಝ. ⁹ ವಿಧತಪ್ಪಬಾರದ, ಬ. ವಿಧಲ್ಲಿ, ಚ.
 ವಹುದಲ್ಲಿ ಝ. ¹⁰ ದೊಳು ಪಾ, ಕ. ¹¹ ಸುಗು, ಬ. ಝ. ಟ.

ಬಂದುಪರವಸ್ತುವಿನ ಬಿಡಿಯೊಳು
ಬಂದುವಬುಜಭವಾಂಡಕೋಟೆಗೆ
ಳಂದೊಡವು ಬೇಜಿಲ್ಲ ಸರ್ವವು ವಿಷ್ಣು ಮಯವೆಂದ || ೧೪

*
ತಾನಿದಿರು ಹಗೆ ಕೆಳ ವಿವೇಕ
ಜಾ ನ¹ ವಜಾ ನ ಮಿಹಪರಗಳ
ಹಾನಿವೃದ್ಧಿ ಯಮಾರ್ಗಮಾರ್ಗದೊಳಕಚಿತ್ತದೊಳು |
ದಾನಧರ್ಮ ಪರೋಪಕಾರವಿ
ಧಾನ² ದೀಕ್ಷಾಕರ್ಮ ನಿಷ್ಕರು
ಮಾನನೀಯರು ಮಹಿಪ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೧೫

* ಕರಣಗುಣಸಂ³ ಹನನಸಂ⁴ ಧ್ಯಂ
ತರದವಸ್ಥಾ ರೂಪಲೋಕೋ
ತ್ತರದ ತಾಪತ್ರಯದ ಲಕ್ಷಣಲಕ್ಷ್ಯಗಳನಿಜಿದು |
⁵ ಪರಿವಿಡಿಯ ಮೂರಿತ್ತಯಂಗಳ
ಗುರುಲಭುವನಾರೈದು ನಡೆನಂ
ಗರಿದೆನಿಸುವುದಾವುದೈ ಹೇಟೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೧೬

* ಧರಣಿಜಲದಿಂದಾದ ಭೋಜ್ಯನ
ಮರುತಪಾವಕರಾಹುತಿಯ ಕೊಳ
ತಿರಲು ದುಃಖಾವಾಸವಾಗನು ಸತತತನುವಾಗಿ |
ಇರುತಿಹನು ಪರಮಾತ್ಮ ನೆಂಬುದ
ನಜಿಯದೇ ತಾನುಂಡೆನೆಂಬಿ
ಪುರುಷನಾವನವನ ಹೆಸರೆನೆಂದನಾಮುನಿಪ

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಝ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ .

- 1 ವಜ್ರಾ ನಂಗಳಿಹಪರಹಾ, ಕ. ಖ. ಚ. ಝ. ವಿಜ್ರಾ ನಂಗಳಿಹಪರಹಾ, ಜ.
2 ದೀಕ್ಷಾಕ, ಝ. 3 ಹರಣ, ಕ.ಜ. ಝ. 4 ಧ್ಯಾಂತರ, ಖ. ಜ. ಝ.
5 ಪರಿಪರಿಯ, ಕ. ಝ. * ಂನೆಯ ಪದ್ಯವು ಚ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ.

ವೇದ ನಾಲ್ಕು ಶ್ರಮವು ತಾ ನಾ
 ಲ್ಕಾದಿಮೂರುತಿ ನಾಲ್ಕು ವರ ವಿ
 ಭೇದ ನಾಲ್ಕು ಕರಣ ನಾಲ್ಕು ವುಪಾಯನಾಲ್ಕು ಜೊಳು |
 ಭೇದಿಸಲು ಪುರುಷಾರ್ಥನಾಲ್ಕು
 ಹಾದಿಯುಬಿಡು ವಿಮುಕ್ತ ¹ ನಾಕವ
 ನೈದು ² ವನು ಸಂದೇಹವೇ ಹೇಚೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೩೦

ಭೂತ ³ ವರ್ಗಪ್ರಾಣವರ್ಗನಿ
 ಪಾತ ⁴ ವಧ್ವರಕೃತ್ಯಗಳ ಸಂ
 ಜಾತ ಮುಖ ⁵ ವಾದಾವರಣಸಂಗತಿಯ ಸೋಹೆಗಳ |
 ಧಾತುಮೂಲಾದಿಗಳನಿ ⁶ ದು ಸು
 ನೀತಿಯಲ್ಲಿಹಪರವ ಗೆಲುವುದು
 ಭೂತಳದೊಳುತ್ತಮವಲೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಕೇಳೆಂದ || ೩೧

ಆಹು ಗುಣ ಋತು ⁷ ವಾಹು ವರ್ಗವೆ
 ದಾಹು ದರ್ಶನ ⁸ ವಾಹು ವಂಗವೆ
 ದಾಹು ಭೇದದ ಬಗೆಯನುಬಿಡುತ್ತ ಪ್ರಮಾರ್ಗದೊಳು |

1 ನಾಲ್ಕುಕನ್ನಿ, ಕ. ಚ. ಝ. ನಾಲ್ಕುಕೈ, ಟ. ² ವರು, ಚ. ಜ. ಝ.

3 ವರ್ಣಸ್ಥಾನಸರ್ಗ, ಕ. ಝ. ವರ್ಣಸ್ಥಾನಸಲಿಲವಿಮೂತ, ಖ. ವರ್ಗಸ್ಥಾನ
 ಸರ್ವನಿವಾತ, ಚ. ವರ್ಣಸ್ಥಾನಸರ್ವನಿ. ಜ.

4 ವದಹಿಗಳೊಳುಕೃತ್ಯಗಳಸಂ, ಕ. ವಧ್ವರಕೃತ್ಯಗಳಸಂ. ಖ. ಚ. ವಧ್ವರಕೃ
 ತ್ಯಗಳಸಂ; ಜ. ವದಹಿಗಳೊಳುಕೃತ್ಯಗಳಸಂ, ಝ.

5 ವಾವರಣರಸಂ, ಕ. ಚ. ಝ. ವಾರಣರಧಿಸಂತತಿ, ಖ. ವಾವರ
 ಣರಸಂತತಿ, ಜ.

6 ದೀರೀತಿಯ; ಕ. ದುವೇನೀತಿಯಿಂದಿಹ, ಖ. ಜ. ದುಸುನೀತಿಯಿಂದಿಹ, ಚ.
 ದೀನೀತಿಯಿಂದಿಹ, ಝ.

7 ವರ್ಣವರ್ಗ, ಕ. ವರ್ಣವರ್ಣ, ಖ. ಜ. ಝ.

8 ಪಾತ್ರನಂಗ, ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಪಾತ್ರವರ್ಣ, ಝ ಟ.

1 ತೋಱುವೀಮಾಯಾಪ್ರಪಂಚವ
ಮಾಱು ಕೇಡಿಲ್ಲದ ಪದವ ಕೈ
ಸೂಣಿಗೊಂಬುದು ಪರಮಮಂತ್ರವಿದೆಂದನಾಮುನಿಸ || ೩೩

† ಜಲಧಿ 2 ಮಾತೃಕೆ ವಾರ ಕುಲಗಿರಿ
ಗಳ ವಿಭಕ್ತಿದ್ವೀಪದಂಗಾ
ವಳಿಮುನೀಶ್ವರರುಗಳ ಧಾತುಗಡಣದ ವೇದಿಗಳ |
ತಿಳಿದು ಕಾಲದ ಗತಿಯ ಗಮಕಂ
ಗಳನಜಿದು ನಡೆವವರುಗಳು ನಿ
ರ್ಮಳದೊಳಡಪದೆ ಬೆರಸಿ ಕೊಳ್ಳರು ಮುಕ್ತಿರಾಜ್ಯವನು || ೩೪

ಕಾಯ 3 ದಿಂ ದಂಡಪ್ರಣಾಮ ವಿ
ಧೇಯವರನೆ ಯೋಗ ಸಿದ್ಧಿ ನಿ
ಕಾಯ 4 ವಾಯತಫೋಗದ ಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ನಾರೈದು |

1 ಸೇರುವೀ, ಝ.

* ಲೋಕದೊಳಗಣ ಪುಣ್ಯಪಾಪ
ನೀಕವನು ಯಮರಾಜನಾಲಯ
ದಾಕೆವಾಳಂಗರುಪುವರು ಹದಿನಾಲ್ಕು ಮುಖದಿಂದ |
ನಾಕುಕಡೆಯೊಳು ಕವಿದು ಬರಿಸುವ
ರೌಕಿ ದಿನದಿನದಲ್ಲಿ ಗರ್ವೋ
ದ್ರೇಕದೊಳು ಮೃಮುಖವು ಕಡಬೇಡೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೋರೆಯುತ್ತದೆ.

† ಮೂವತ್ತನಾಲ್ಕನೆಯ ಪದ್ಯವು ಚ. ಝ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

2 ಶರರಸನಿಕರವಾತ್ಯಕೆದಳವಿಭಕ್ತಿಗಳಂಗದೀಪಾವಳಿ, ಕ. ಶರವಾತ್ಯಕೆಯ
ರಸಕರತಳವಿಭಕ್ತಿಗಳಂಗದೀಪಾವಳಿ, ಖ. ಶರವಾತ್ಯಕೆಯ ನಿಕರಂಗಳ ವಿಭಕ್ತಿ
ಗಳಂಗದೀಪಾವಳಿ, ಜ. 3 ದಿಗ್ಬಂಧಪ್ರಣಾಮ, ಖ.

4 ಕಾಯತದಿಂದ್ರಿಯಂಗಳ, ಕ.ಕಾಯಕದಿಂದ್ರಿಯಸ್ಥಿತಿಗತಿಯ ಜ. ಝ.

ಆಯುವನು ವಿರಚಿಸುತೆ ಮೇಲಣ

ಬೀಯವಿದು ತನಗಿಂಬುದನು ನಿ

ದಾರ್ಯದೊಳು ನಿಶ್ಚೆ ¹ ಸಿ ನಡೆವುದು ಪರಮಮತವೆಂದ ||೩೫||

ನವನನ ² ವೃತ್ತಿಹಂಗಳಬುಜೋ

ದೈವನ ³ ಪಾತಿ ವಿಖಂಡ ನವರಸ

⁴ ನವವಿಧಗ್ರಹ ⁵ ದಧಿಕ ನಾಟಕಲಕ್ಷಣವನೊಡು |

ನವವಿಧಾಮಳಭಕ್ತಿರಸವನು

ಸವಿದು ನಿತ್ಯಾನಿತ್ಯವಸ್ತುವೆ

ನವರಸವನಾರೈದು ನಡೆವುದೆ ಪರಮಮತವೆಂದ || ೩೬ ||

ಹತ್ತುಮುಖದೊಳು ಲೋಕದೊಳಗು

ತ್ವತ್ತಿಯಾದ ಚರಾಚರಂಗಳೊ

ಳುತ್ತಮಾಧಮವೆನ್ನದೆಯೆ ಹರಿ ಸರ್ವಗತನಾಗಿ |

ಸುತ್ತುವನು ನಾನಾತೆಹದೊಳು ವಿ

ಚಿತ್ರಚರಿತನು ಕಪಟನಾಟಕ

ಸೂತ್ರಧಾರಕನೆಂದೊಡು ಸುಖಿ ಯಾಗು ನೀನೆಂದ || ೩೭ ||

ಲೇಸ ⁶ ಮಾಡಿದಿರೆನ್ನ ಚಿತ್ತದ

ಬೇಸಹಿಕೆ ಬಯಲಾಯ್ತು ನಿಮ್ಮಪ

ದೇಶದಿಂದೆ ಕೃತಾರ್ಥನಾದೆನು ಗೆಲಿದೆನಿಹಪರವ |

ಗಾಸಿಯಾದುದು ರಾಗ ಲೋಭದ

ಮಾಸಲಚಿದುದು ನಿಮ್ಮ ಕೃಪೆಯಿಂದ

ದೇಸು ಧನ್ಯನೊ ತಾನು ಚಿತ್ತೈಸೊಂದುಬಿನ್ನ ಪವ || ೩೮ ||

1 ಸಬೇಹುದು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ, ಬ. ಜ.

2 ಬ್ರಹ್ಮ, ಕ. 3 ನಾಳದ, ಕ. ದಾಳವಿ, ಬ. ನಾಳವಿ, ಜ. ಪಾಳವಿ, ಟ.

4 ದವಿನಯದ ವಿಗ್ರಹದ ನಾಟಕ, ಬ. 5 ವಿಧಿಯನಾ, ಟ.

6 ನಾಚಿದಿರನ್ನ, ಜ. ಜ. ಟ.

ಸ್ವರ್ಗವಾವುದು ನರಕವಾವುದು
¹ ವಿಗ್ರಹದೊಳಹ ಸಿದ್ಧಿಯಾವುದು
 ನುಗ್ರಹದೊಳನಹುದು ಪಾತ್ರಾಪಾತ್ರವೆಂದೇನು |
 ಉಗ್ರವಾವುದು ದೈವದೊಳಗೆ ಸ
 ಮಗ್ರವಾವುದು ² ಧರ್ಮದೊಳಗೆ
³ ವೈಗ್ರದಿಂದುಪದೇಶಿಸಲು ಬೇಕೆಂದನಾಭೂಪ || ೩೯

ಸುಲಭ ⁴ ನತಿಸಾಹಿತ್ಯ ಮಂಗಳ
 ನಿಳಯ ನಗಣಿತಮಹಿಮೆ ನನ್ವಯ
 ತಿಲಕ ನನುಪಮಚರಿತ ದೈವಾ ⁵ ಪರನು ಪುಣ್ಯನಿಧಿ |
 ಕುಲಯುತನು ಕೋವಿದನು ಕರುಣಾ
 ಜಲಧಿ ಕೌತುಕ ⁶ ಮುಕ್ತಿವಿದನೆಂ
 ದಿಳ ಹೋಗುತಿರಲದುವೆ ತಾನೇ ಸ್ವರ್ಗ ಕೇಳೆಂದ || ೪೦

ಪಾತಕನು ಪತಿತನು ಕೃತಘ್ನನು
 ಘಾತುಕನು ದುರ್ಮತಿ ⁷ ದುರಾತ್ಮ ನ
 ಗೀತ ಹರದೂಷಕನು ದುರ್ಜನ ನಪ್ರಯೋಜಕನು |
 ನೀತಿಹೀನನು ಜಾತಿಧರ್ಮನ
 ಮೇತದೈವದೋಹಿ ⁸ ಯೆನಲದು
 ಭೂತಳದೊಳೇ ನರಕ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೪೧
 ದೇಹವಿಡಿದಿಹ ಧರ್ಮ ವದು ನಿ
 ದೋಹದೊಳು ದೊರಕುವುದೆ ಮಾನವ

¹ ಸಿಗ್ರಹ, ಖ. ಚ.

² ದೈರ್ಯದೊ, ಖ.

³ ಭೈಗ್ರದಿ, ಖ. ಚ. ಜ. ಟ. ⁴ ಮತಿ. ಕ. ⁵ ಚಾರಪು, ಝ.

⁶ ಯುಕ್ತನಹುವಂದಿಳ, ಕ. ಯುಕ್ತಿ, ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

⁷ ದುರಾಧ್ಯನ ಲತ, ಕ. ಖ. ದುರಾಧ್ಯನು ಭೀತ, ಚ. ದುರಾಧ್ಯನನೀತಿ

ಹರ, ಝ. ⁸ ಯೆಂಬುದು. ಕ.

ದೇಹವೇ ಸಾಧನ ¹ ಕಣಾ ಪುರುಷಾರ್ಥ ² ನಿಷ್ಕರಿಗೆ |
 ಐಹಿಕಾಮುಷ್ಮಿಕದ ಗತಿ ಸ
 ಮೋಹಿಸುವು ³ ದು ಶರೀರದೊಳು ಸಂ
 ದೇಹವೇ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

೪೦

ಗರುಡಪಂಚಾಕ್ಷರಿಯೊಳ್ಲ್ಲದೆ
 ಗರಳಭಯವಡಗುವುದೆ ವಿಷು
 ಸ್ತೃಣೆಯಿಂದಲ್ಲದೆ ಮಹಾಪಾತಕಕ್ಕೆ ⁴ ಕಡೆಯಹುದೆ |
 ಹಿರಿದುಸಂಸಾರಾಂಬುಧಿಯನು
 ತ್ತರಿಸುವರೆ ಗುರುಮುಖದೊಳ್ಲ್ಲದೆ
 ನಿರತಿಶಯವಹುದಾವುದೈ ಹೇಣೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

೪೨

ತನ್ನ ಗೃಹದೊಳು ಮೂರ್ಖ ನತಿಸಂ
 ಪನ್ನ ಪೂಜ್ಯನು ಭೂಮಿಪಾಲನು
 ತನ್ನ ದೇಶದೊಳಧಿಕನೈ ಗ್ರಾಮದೊಳು ಧನಿ ಪೂಜ್ಯ |
 ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ಹೋದ ತಾವಿನೊ
 ಳನ್ಯರೆನಿಸದೆ ವಿಶ್ವದೊಳು ಸಂ
 ಪನ್ನ ಪೂಜಾಪಾತ್ರರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ||

೪೪

ಬರ್ವನಹನೈ ಶೂರ ನೂಱಿ
 ಕೊರ್ವನಹ ಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಪಂಡಿತ
 ನೊರ್ವನಹನೈ ವಕ್ತ ಶತಸಾವಿರಕ್ಕೆ ಲೋಕದೊಳು |
 ಬರ್ವದಾನಿಯ ಕಾಣೆನೈ ತಾ
 ನೊರ್ವರೊರ್ವರಿಗೊಂದೆ ಗುಣವೆದು
 ಸರ್ವಗುಣಸಂಪನ್ನರೈ ವಿದ್ವಾಂಸರುಗಳೆಂದ ||

೪೫

1 ಸಕಲಪು, ಕ, ಜ. ಝ.

2 ಕೀಲರಿಗೆ, ಕ, ಜ. ಜೀವರಿಗೆ, ಖ. ಝ.

3 ದಶರೀರ, ಕ, ಚ.

4 ಲಯವಹುದೆ, ಖ. ನಡೆಯಹುದೆ, ಝ.

ಸತಿಯರಿಗೆ ಗತಿಯಾವುದೈ ನಿಜ
 ಪತಿ ¹ ಯದಲ್ಲದೆ ವಿಪ್ರಜಾತಿಗೆ
 ಹುತವಹನು ವರ ತ್ರಯಕ್ಕೆ ಭೂದೇವರುಗಳಿರಲು |
 ಕ್ಷಿತಿಯೊಳಧಿಕವದಾವುದೈ ಭೂ
 ಪತಿಯ ಕೇಳಿಹವರದ ಸುಖಸಂ
 ಗತಿಯನೊಲುವೊಡೆ ಪೂಜೆ ² ಸೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ನೀನೆಂದ || ೪೬

* ಮೆಚುವ ಸಚರಾಚರವಿದೊಲ್ಲವೆ
 ನಿರುತ ತಾನೆಂದಖಿತು ತನ್ನಿಂ
 ದಿರವು ಬೇಖಿಲ್ಲೆಂಬ ಕಾಣಿಕೆಯಾವನೊಬ್ಬನೊಳು |
 ಇರುತಿಹುದದಾವಗಮವನು ಸ
 ತ್ವರುಷನಾತನ ಪೂಜಿಸುವುದಿದ
 ಪರದ ಸುಕ್ಯತವ ಬಯಸು ⁴ ನವರನನೀಶ ಕೇಳೆಂದ || ೪೭

ಜಾನನನು ಕಂಟಕನ ⁵ ಹಿಸುಣನ
 ಜೋರನನು ಪಂಡನನು ಸಮಯವಿ
 ಕಾ ⁶ ರಭೇದಿಯನಿಂತಹವರನು ತಾ ಕಂಡು ಮೆನ್ನಿ ಸದೆ |
 ದೂರದೊಳು ವರ್ತಿಸುವುದು ಬಹಿ
 ಪ್ಕಾರಿಗಳು ಸರ್ವ ⁷ ಕೈವರುಗಳು
 ಸಾರವಿದು ಸತ್ಪರುಷರಭಿಮತವೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೪೮

ಮೊದಲೊಳಮಾಹಿಷಿಕನನು ಮು
 ಧೈದೊಳು ವೈಷಲೀವಲ್ಲಭನನಂ
 ತೈದೊಳು ವಾರ್ಧುಷಿಕನನು ಕಂಡವರುಗಳ ಭಾಗ್ಯನಿಧಿ |

1 ಗಳಲ್ಲದೆ, ಕ. ಜ. ಝ. ಟ. 2 ಸುವುದೈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣೋತ್ತಮರ. ಜ. ಟ.

3 ನೆರದ, ಝ. 4 ವೊಡೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ, ಝ.

5 ಹಿಸುನ, ಕ. ಜ. 6 ರಿಭೇದಿ, ಕ. 7 ಕೈ ನಿಗಮದ, ಕ.

* ಈ ೪೭ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಬಿ, ಜ, ಟ, ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

* *

ಕದಡಿ ಹರಿವುದು ಕಂಡಮುಖದೊಳು

ಸದಮಳತಶಾಸ್ತ್ರಾರ್ಥ ನಿಶಯ

ವಿದನಖಿದು ನಡೆವುದು ನಯವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ ||

೪೯

ಕುಲಮೆಹಿಷಿ ದುರ್ಮಾಗ ಮುಖದೊಳು

ಗಳಿಸಿದರ ವನುಂಡು ಕಾಲವ

ಕಳವ ನಿರ್ಮಾಗ್ಯರು ಕಣಾ ಮೊಹಿಷಿಕರೆಂಬವರು |

ಇಳಯೊಳವರೊಡನಾಡಿದವದಿರು

ಗಳಗೆ ನರಕಾರ ವದೊಳಾಱುತೆ

ಮುಳುಗುತಿಕುದಲ್ಲದೆ ವಿಚಾರಿಸೆ ಸುಗತಿಯಿಲ್ಲೆಂದ ||

೫೦

* ಲವಲವಿಕೆಯೊಳು ಶೂದ್ರಿಯರ ಸಂ

ಗವನು ಬಯಸುವ ಭೂಸುರರು ರಾ

ರವದ ನರಕವನ್ನೈದುವರದಲ್ಲದತಿಕಾಮದೊಳು |

ಅವಳ ಬಿಡದನುಭವಿಸಿ ಸಂತಾ

ನವನು ಪಡೆದವರುಗಳು ಬ್ರಾಹ್ಮ

ಣ್ಯವನು ರಚಿಸುವರೇ ಮಹೀಪತಿ ಯೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

೫೧

* ಈ ಪದ್ಯವು, ಜ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ. ಚ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಈ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ—

ನೆರೆಹಿ ಧರ್ಮವನರ್ಥವಾಗು

ತ್ತಿರೆ ಮಹಾರ್ಥದೊಳಖಿಳವಸ್ತು

ದೊರಕಿಸುತೆ ಬಡ್ಡಿಯನು ಮೊದಲಿಂದಿಕ್ಕಿ ಲೆಕ್ಕವನು |

ವಿರಚಿಸುವನಾವಾವನಿಹಪರ

ವರಸಕೇಳಿ ಸರ್ವಕರ್ಮ

ಕ್ಕುರುಹರಲ್ಲವರುಗಳು ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

ಎಂಬ ಪದ್ಯವೂ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ದೈವದಾಧೀನದೊಳು ಜಗವಾ
 ದೈವ ಮಂತ್ರಾಧೀನ ಮಂತ್ರವು
 ಭೂವಿಬುಧರಾಧೀನವಾಗಿಹುದಾಗೆ ಲೋಕದೊಳು |
 ದೈವವೇಬ್ರಾಹ್ಮಣರದಲ್ಲದೆ
 ಭಾವಿಸಲುಬುಧರಿಂದವಧಿಕವ
 ದೈವವೆಂಬುದ ಕಾಣೆವೈ ನಾನೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

೫೬

1 ಕುಲಿಶಗತಿಯೊಳು ಕಡೆದ ಸಿಲೆಯನು
 ಕಲುಕುಟಿಕನಿಲುಹುವನದಲ್ಲದೆ
 ಹಲವುಪರಿಯಿಂದದನು ಲೋಕಕ್ಕೆ ದೈವವನು ಮಾಡಿ |
 ನಿಲಿಸುವವರುಂಟೇ ಸುರಾಸುರ
 ರೋಳಗೆ ವಿವ್ರೋತ್ತಮಗುಚಿಯೆ ಜಗ
 ದೊಳಗೆ ದೈವವದಾವುದೈ ಹೇಡೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

೫೭

ಎಣಿಸಬಹುದುರೈಯ ಸೈಕತ
 ಮಣಿಯನೋರಂದದೊಳು ಗಗನಾಂ
 ಗಣದೊಳ್ಳತಹ ವೃಷ್ಟಿಬಿಂದುವನೆಣಿಕೆಗೊಳಬಹುದು |
 ಎಣಿಸಬಾರದಿದೊಂದು ದಿವಿಜರ
 ಗಣ 2 ಕಗೋಚರವಹುದು ಸದಾ
 ಹೃಣನ ನೊಬ್ಬನ ರಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

೫೮

*

1 ಕುಲಸಗತಿಯೊಳು. ಕ. ಖ. ಚ. ಜ. ಝ. ಟ.

2 ಕಗೋ, ಜ. ಝ. ಟ.

* ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ—

ಕೆಸರೊಳಡಗಿದಾಳುತೇಳುವ
 ಪಶುವನದನಾಬ್ರಹ್ಮಣಸ್ತೀ
 ಪಶುವನೊಂದಾಸತಿಯನಾಬ್ರಹ್ಮಣನಬಂಧನವ !

ಜಾತಿಧರ್ಮವನನುಕರಿಸಿ ವರ
ಮಾತೃಪಿತೃಪರಿಚರಿಯದೊಳು ಸಂ
ಪ್ರೀತಿನಡೆಯುತೆ ಪರಗಣಸ್ತುತಿನಿಂದೆಗಳನುಜಿದು |
ಭೂತನಾಥನ ಭಕ್ತಿಯೊಳು ವಿ
ಖ್ಯಾತ ¹ ವಹ ಗುರುದೈವದೊಳು ಮತಿ
ಭೀತಿ ಹಿರಿದಿರಲದುವೆ ಕೇಳೆ ಸುಕೃತಕ್ಕೆ ಕಡೆಯಿಂದ || ೫೫

ಅರದಿಂದಹ ಸಿದ್ಧಿಯಾವುದ
ನರ್ದವೆಂಬುದದೇನು ತನಗಾ
ಸ್ವಾರ್ಥವೇನು ಪರಾರ್ಥ ² ವಾವುದು ಧರ್ಮಮಾರ್ಗದೊಳು |
ತೀರ್ದವಾವುದು ವಿಪ್ರರೊಳಗೆ ಸ
ಮರ್ದರಾರು ಸಭಾಸ್ಥಳದೊಳಾ
ವೈರ್ದಜೀವಿಗಳಾರು ³ ಬಿತ್ತರಿಸೆಂದನಾಭೂಪ || ೫೬

ಧನವನುಳ್ಳ ಮಹಾತ್ಮನಾವುದ
ನೆನೆದೊಡದು ಕೈಸಾರುವುದು ನಿ
ರ್ಧನಿಕ ಬಯಸಿದ ಬಯಕೆ ಬಯಲಹುವಲ್ಲದೇ ಬೇಜಿ |
ಧನಿಕನಂತೆ ಸಮಸ್ತಸುಖಸಂ
ಜನಿಸುವುದೆ ಸರ್ವಕ್ಕೆ ಸಾಧನ
ಧನವೆಲ್ಲದೆ ಭುವನದೊಳಗನ್ಯತ್ರವಿಲ್ಲೆಂದ || ೫೭

ವಸುಧೆಯೊಳಗೆ ಕುಟುಂಬವೊಂದರ
ಸಸಿಯನುದ್ದರಿಸಿದಮಹಾತಮ
ರಸೆವರೈಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗದೊಳೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

1 ರಹಗುರು ವಿಪ್ರರೊಳು, ಝ.

2 ದಿಂದಹುದಾವುದವನಿಯೊಳು, ಕ. ಖ. ಝ.

3 ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ, ಕ. ಚ.

ವೈರೈರುಗಳೊಡನಾಟ ತನ್ನ
 ಸ್ವಾರ್ಥವಿಲ್ಲದರುಗಳ ಕೂಟ ಪ
 ರಾರ್ಥದಿಂ ಜೀವಿಸಿದೊಡಾತನ ಬದುಕು ಲೋಕದೊಳು |
 ಅರ್ಥವಿಲ್ಲದ ಸಿರಿಯ ಸಡಗರ
 ವೆರಿಯಿಲ್ಲದ ಬಾಣುವೆಗಳಿವೆ
 ನರ್ಥಪಾರಂಪರಿಯಲೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

೫೪

ಮೊಡುವುದು ಧರ್ಮವನು ಸುಜನರ
 ಕೂಡುವುದು ಪರಪೀಡೆಯೆಂಬುದ
 ಮೊಡಲಾಗದು ಕರಣಮೂಱಿಗಳಲ್ಲದಾಟವನು |
 ಆಡಲಾಗದು ¹ ದಸ್ಯುಜನವನು
 ಕೂಡಲಾಗದೆಂಬ ಮಾರ್ಗವೆ

ನೋಡಿ ನಡೆವುದು ತನಗೆ ಪರಮಸ್ವಾರ್ಥ ಕೇಳೆಂದ ||

೫೫

ಕರಿ ತುರಗ ಮೊದಲಾದ ವಸ್ತುಗ
 ಳರಮನೆಗಳೊಳು ಪುತ್ರಮಿತ್ರರು
 ತರುಣಿಯರು ² ಸಹಜವರು ಗೋತ್ರಜರಡವಿಯೊಳಗಿಕ್ಕಿ |
 ಮರಳುವರು ನಿಜಸುಕೃತದುಷ್ಕೃತ
 ವೆರಡು ³ ಬೆನ್ನೊಳ ಬಹುವು ವುಡಿದುದ
 ನರಸ ಬಲ್ಲವನಾವನೈ ಹೇಡೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

೬೦

ಧರ್ಮದಾಧಾರದೊಳಿಹುದು ಜಗ
 ಧರ್ಮವುಳ್ಳರನಾಶ್ರಯಿಸುವುದು
 ಧರ್ಮವೇ ನೂಕುವುದು ಜನ್ಮಾಂತರದ ಪಾತಕವ |
 ಧರ್ಮವೇ ಸರ್ವಪ್ರಧಾನವು
 ಧರ್ಮವೆಂಬುದು ಪರಮಪದವಾ
 ಧರ್ಮವನು ಬಿಟ್ಟಿಹುದು ಮತವಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

೬೧

¹ ವಂತ್ಯಜನವನು ಬೇಡಲಾಗದು, ಚ. ಶತ್ರುಜನ, ಜ.

² ಸಹಜರರು, ಟ.

³ ಬೆಂಬಿಡದಲ್ಲದಾಟ, ಕ. ಝ.

ಪರಿಪರಿಯ ಯಜ್ಞ ವನು ವಿರಚಿಸಿ
 ಸುರಸತಿಯ ಸಂತೃಪ್ತಿಯನ್ನಿವೆಡಿಸಲು
 ಸುರಿವನ್ನೈ ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಸುವೃಷ್ಟಿಯನು ಜಗಕ್ಕೆ |
 ಹರಿಹಯನು ಸಸ್ಯಾದಿಕಂಗಳ
 ಹೊರೆಯಲೋಸುಗ ಮುಯ್ಯೆ ಮುಯ್ಯಾ
 ಗಿರುತಿಹುದು ಭುವನದ್ವಯದೊಳವನೀಶ ಕೇಳಂದ || ೬೦
 ಎತ್ತಲಾನುಂ ತೀರ್ಥವೆಂಬುದ
 ಚಿತ್ತವಿಸುವೊಡೆ ಸರ್ವತೀರ್ಥದ
 ಸತ್ತ್ವವನು ಸನ್ನಿಹಿತನಾಗವಧರಿಸು ನಿನಗದನು |
 ಬಿತ್ತರಿಸುವೆನು ವಿಪ್ರಪಾದವಿ
 ಮುಕ್ತವಿಮಲೋದಕವನಾವನು
 ನೆತ್ತಿಯೊಳು ಮಿಗೆ ಧರಿಸುವನು ಕೃತಕೃತ್ಯನವನೆಂದ || ೬೧
 ಶರಧಿಯೊಳು ಹರಿ ಯೋಗನಿದ್ರೆಯೊ
 ಳರಲು ಛೈಗುನ್ಯತಂದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
 ಧರನ ವಕ್ಷಸ್ಥಳವನೊದೆಯಲು ಮುನಿಯ ಚರಣವನು |
 ಸಿರಿಯುರದೊ ¹ ಛಾಂತೊತ್ತ ಧರಣೀ
 ಸುರರು ಮೆಣಿದರು ತೀರ್ಥಪಾದರು
 ಧರೆಯೊಳಗೆ ಬುಧರಿಂದವಧಿಕದ ತೀರ್ಥವಿಲ್ಲೆಂದ || ೬೨
 ಮಾಡುತಿಹ ಯಜ್ಞ ವನು ಪರ ² ರಿಗೆ
 ಮಾಡಿಸುವ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನು

¹ ಆಚ್ಛಿತ್ತ ಧರಣೀಸುರನ ಮೆಣಿದನು ತೀರ್ಥಪಾದವು, ಕ. ಆಂದೂತ್ತಿ ಧರಣೀಸುರನ ಮೆಣಿದನು ತೀರ್ಥಪಾದನು, ಖ. ಆಚ್ಛಿತ್ತಿ ಧರಣೀಸುರನ ಮೆಣಿದನು ತೀರ್ಥವಾವುದು, ಚ. ಆಚ್ಛಿತ್ತಿ ಧರಣೀ ಸುರರ ಮೆಣಿದನು ತೀರ್ಥ ಪಾದವ, ಜ. ಟ. ² ರೊಳು ಮಾಡುತಿಹ ವೇದಾಧ್ಯಯನವನು ಮಾಡಿಸುವ ಕಾಲವೊಳು ಸಕಲರೊಳೊಮ್ಮೆ ವಿನಯದೊಳು ಮಾಡಿಸುತೆ ವಿಘ್ನಗಳು ಬರಲದ ಕೂಡಪರಿಹರಿಸುತ್ತಯೆವರನು ಕೂಡಿ, ಖ.

ಮಾಡುತಹ ತದ್ವಿಷಯದೊಳು ಯೋಗ್ಯರನು ಮಾಡಿಸುವೆ |

ಮಾಡುತಹ ದಾನವನು ಲೋಗರು

ನೀಡುತಿರಲೊಳಕೊಂಬ ಗುಣವನು

ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹನೇ ಸಮರ್ಥನು ವಿಪ್ರರೊಳಗೆಂದ || ೬೫

ವೇದಪುರುಷರ ದೇಹದೊಳಗೆ ¹ ವಿ

ಭೇದವಿಲ್ಲದೆ ಜಲಜಸಂಭವ

ನಾದಿಯಾದ ಸಮಸ್ತದೇವರು ನೆಲೆವನೆಗಳಾಗಿ |

² ಕಾದುಕೊಂಡಿಹರಂತುಕಾರಣ

³ ವಾದಿಸದೆ ವಿಪ್ರೋತ್ತಮರನಭಿ

ವಾದಿಸುವುದುತ್ತಮವಲೈ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೬೬

ಯುವತಿಯರು ಗಾಯಕರು ಕಿತವರು

ತವತವಗೆ ಹೈವಾರಿಸುವರಾ

ವವನನವನೇ ⁴ ಪಚ್ಛಿದೂಷಿತನಿಹಪರಂಗಳಿಗೆ |

ಇವರು ಮೂವರು ನಿಂದಿಸುವರಾ

ವವನನವ ಸರ್ವಜ್ಞ ನೆನಿಸುವ

ನವನಿಪತಿ ಚಿತ್ತೈಸು ಧರ್ಮರಹಸ್ಯ ವಿಸ್ತರವ || ೬೭

ಜಾ ತವೇನಜಾ ತವಾವುದು

ನೀತಿಯಾವುದನೀತಿಯಾವುದು

ದ್ವೈತವೇನದ್ವೈತವಾವುದು ವೈದಿಕಾಂಗದೊಳು |

ಖ್ಯಾತಿಯೇನಖ್ಯಾತಿಯಾವುದು

ಭೀತಿಯಾವುದಭೀತಿಯಾವುದು

ನೀತಿಯಿಂದೆ ಮುನೀಶ ಬಿತ್ತರಿಸೆಂದನಾಭೂಪ || ೬೮

¹ ವಿಪಾದ, ಚ. ನಿಷೇಧವಿ, ಜ.

² ನೇದು, ಕ. ಚ. ಝ.

³ ಬಾಧಿಸದೆ, ಚ.

⁴ ಪತಿತದೂಷಿತ, ಜ.

ಧರಣಿಯಮರರ ಸೇವೆಯನು ವಿ
ಸ್ತರಿಸಿ ಸತ್ಕುರದೊಳವರನಾ
ದರಿಸಿ ಬಹುಮಾನವನು ವಿರಚಿಸಿದಾಮಹಾತ್ಮರಿಗೆ |
ಎರವೆಡುಬೆ ಸ್ವರ್ಗಾಪವರ್ಗದ
ಸಿರಿಯದೆಂಬುದನಖಿದು ನಡೆವಂ
ಗರಿದದಾವುದು ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

೬೯

ಯೋನಿಮುಖವೆಂಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ವಿ
ಯೋನಿಮುಖವೆಂಬತ್ತು ನಾಲ್ಕು ನ
ವೀನಜನ್ಮಂಗಳೊಳು ಜನಿಯಿಸಿ ಕಡೆಯ ಕಣೆಯದೊಳು |
ಮಾನವರ ಬಸಿಜಿನೊಳು ಬಂದ
ಜಾ ನತರರಾಗೆವುದಿದು ಕ
ರ್ಮನುಗತವಾಗಿದುದಲೇ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ ||

೭೦

ಪಾನದಿಂ ಸೂಕರನು ಬುಧರವೆ
ಮಾನದಿಂ ಹೈಯರೋಗಿ ಗುರುಜನ
ಹಾನಿಯಿಂ ಸಲೆ ಕುಪ್ಪಿ ಗರ್ವದೆ ಕುಕ್ಕುಟಾಪ್ಪಯನು |
ಹೀನಗತಿಯಿಂದುರಗ ನಾನಾ
ಯೋನಿಗಳೊಳು ಚರಾಚರವು ಕ
ರ್ಮನುಗತವಾಗಿದಯಿಸುವುದನೀಶ ಕೇಳಂದ ||

೭೧

ಪರರ ಪಟುತರವಾದದೊಳು ಮೂ
ಕರವೊಲಿಹ ಪರಜನರ ಕಟುಕೋ
ತ್ತರದೊಳಗೆ ಬಧಿರತ್ವವಿಹ ಪರದಾರದರುಳನವು |
ದೊರಕಿದೊಡೆ ಜಾತ್ಯಂಧನೆನಿಸುವೆ
ಪುರುಷನಾವನನವನು ಸಾಕ್ಷಾ
ತ್ಪರಮಪುರುಷೋತ್ತಮನಲ್ಯೆ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ ||

೭೨

ಇಷ್ಟಸಂತರ್ಪಣವೆ ಮಾಡಿ ವಿ
ಶಿಷ್ಯಪೂಜಾಪಾತ್ರರನು ಸಂ
ತುಷ್ಟಿಬಡಿಸುತೆ ಧರ್ಮದೊಳು ರಾಜ್ಯವನು ರಕ್ಷಿಸುತೆ |
ಕೊಟ್ಟವರ ಕೊಂಡವರನೋತೊಡ
ಬಿಟ್ಟವರನನುಜಾತ್ಯ ಜರನೊಳ
ಗಿಟ್ಟುಕೊಂಡಿಹುದುಚಿತವಿದು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೩೩

ನುಡಿದುದನು ಪೂರೈಸಿ ಕಾಲದ
ಕಡೆಯ ಕಾಣಿಸಿ ಹೋದವರ ಬೀ
ಚೊಡುತೆ ಹಳೆಯರನಾಪ್ತರನು ಮೆನ್ನಿಸುತೆ ತನ್ನವನು |
ಬಿಡದೆ ಸೇವೆಯ ಮಾಡುವವರನು
ಹಿಡಿದು ನಾನಾತೆವದ ಪದವಿಯ
ಕೊಡುತಿದುದು ನೃಪನೀತಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೩೪

ವಿಲಗಸಾಗನಾಗಿ ದೇಶವೆ
ಹಿಡಿದು ಹಿಂಡುತೆ ದಾನಧರ್ಮವೆ
ನುಚಿದು ದೇವಬ್ರಹ್ಮರೆನ್ನದೆ ಕಂಡ ಜನರಿಂದೆ |
ಗಣಿಗೆಗಣಿಗೆ ದಂಡದೋಷವೆ
ಕೊಳತೆ ಕಡೆಯೊಳಧೋಗತಿಗೆತಾ
ನಿಷಿದು ಹೋಕುದು ನೀತಿಯೇ ಹೇಡೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೩೫

ಯೋನಿಯಲ್ಲದ ಶಾವುಗಳೊಳು ವಿ
ಯೋನಿಯಹ ವಿಷಯಂಗಳೊಳು ಪಶು
ಯೋನಿಯೊಳು ಸಂಭೋಗಿಸುವ ಪಾತಕರ ಪದವಿಗಳ |
ಏನ ಹೇಳಲು ಬಹುದು ನರಕವಿ
ತಾನದೊಳಗೋಲಾಡಿ ಬಚಕಾ
ಶ್ವಾನಯೋನಿಗಳಲ್ಲಿ ಜನಿಸುವರೆಂದನಾಮುನಿಪ || ೩೬

ಜೀವಪರಮರಭೇದವನು ಸಂ
ಭಾವಿಸದೆ ವೇದಾಂತಶಾಸ್ತ್ರವೆ
ನಾವಮುಖವೆಂದಖಿಯದೆ ದಾಸೋಹವೆಂದೆನಿತೆ |
ಕೋವಿದರ ಸಂಗವನುಡಿದು ಮೊ
ಯಾವಿಲಾಸದ ಬಗೆಯ ನೋಡದೆ
ಸಾವುತಿಹುದೈ ದ್ವೈತವನೀಪಾಲ ಕೇಳಂದ ||

೩೩

ಉತ್ತಮರ ಸಂಗದೊಳಗೋಲಾ
ಡುತ್ತ ದುರ್ದೈವಿಯಂಗಳನು ಮುಖ
ದೊತ್ತಿ ಸಕಲಜನಾಚಾರದ ಸುಖದುಃಖವನು ತಾನು |
ಹೊತ್ತು ನಡೆಯುತೆ ಪುಣ್ಯಪಾಪವಿ
ದೆತ್ತನು ತನಗೆಂಬ ಕಾಣಿಕೆ
ಯುತ್ತರೋತ್ತರಸಿದ್ಧಿ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಸುನಿಸ ||

೩೪

ಬಲಿಯ ರಾಜ್ಯ ವಿಭೀಷಣನ ಸಿರಿ
ಜಲನಿಧಿಯ ಗಾಂಭೀರ್ಯ ಬಾಣನ
ಬಲಹವಿಮೆನ್ನುವಿನ ಭುಜಬಲ ವೀರರಾಘವನ |
ಜಲ ದಧೀಚಿಯ ದಾನ ಪಾಥನ
ಕೆಳ ಯುಧಿಷ್ಠಿರನೈವ ಸೈರಣೆ
ಗಳವಡುವ ಬದುಕುಳ್ಳೊಡುವೇ ಖ್ಯಾತಿ ಕೇಳಂದ ||

೩೫

ಇರುಳು ಹಗಲನವರತ ಪತಿಪರಿ
ಚರಿಯವನು ಮೊಡುತ್ತ ಪರಪುರು
ಷರನು ನೆನೆಯದೆ ಹಲವುಸಂತತಿಗಳಿಗೆ ತಾಯಾಗಿ |
ಇರುತೆ ದೇವಬ್ರಾಹ್ಮರನು ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ತಾ ನೀನನ್ನದಂತೆ
ಪುರದೊಳನೆಯ ಗೃಹಸ್ಥಿಯೆನಿಸುವಳರಸ ಕೇಳಂದ ||

೩೬

*

ಮುಡಿಯ ನೇವರಿಸುತ್ತೆ ಮೇಲುದ
 ನಡಿಗಡಿಗೆ ಸಡಿಲಿಸುತೆ ಮೌನವೆ
 ಹಿಡಿದಧೋಮುಖಿಯಾಗಿ ಕಿಗ್ಗಣಿ ಕಿ ಕೆಲಬಲನ |
 ಬಿಡದೆ ನೋಡುತೆ ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಳು
 ಜಡಿದು ಜಾಣುವೆ ಜಾರವೆನಿತೆಯ
 ಗೊಡವೆಗೊಳಗಾಗಿಹುದಪಶ್ಯಾತಿಯಲೆ ಕೇಳೆಂದ || ೧೦

ಗುರುವಿನೊಳು ತಂದೆಯೊಳು ತಾಯೊಳು
 ಹಿರಿಯರೊಳು ದೈವದೊಳು ಪಾಪದ
 ಪರಿಗತಿಗಳೊಳು ಗೋವಿನೊಳು ತೀರ್ಥದೊಳು ತನ್ನ ವನು |
 ಹೊರದ ದಾತಾರನೊಳು ಮಂತ್ರದ
 ಪರಮಸೀಮೆಗಳಲ್ಲಿ ಧರಣೀ
 ಸುರರೊಳಂಜಿಕೆ ಹಿರಿದಿರಲುಬೇಕೆಂದನಾಮುನಿಸ || ೧೧

ನೀತಿವಿದನಲ್ಲದ ಕ್ಷಮಾಂತ್ರಿಯ
 ಧೀತಿಪರನಲ್ಲದ ಪುರೋಹಿತ
 ನೇತಕಿವರಿದಾವ ಪುರುಷಾರ್ಥಂಗಳ್ಯದುವುವು |
 ಕಾತರಿಸಿ ಸನುರಾಂಗಣಕೆ ಬಲು
 ಬೀತನದ ಭೂಭುಜನ ದೆಸೆಯಿಂ
 ಬೀತು ಹೋಡುದು ಸಕಲಸುಪದವರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೧೨

* ಪೊಡವಿವೆ :ಳಿಗೆ ಪುರೋಹಿತರನವ
 ಗಡಿಸಿ ಧರ್ಮದ ಬಲದೆ ನಾಕಕೆ
 ನಡೆವ ರಾಯರ ಹೊಯ್ದಿಳಿಗೆ ಕೆಡಹು ಪರಧೇಗತಿಗೆ |
 ಕಿಡಿಸುವರು ರಾಷ್ಟ್ರವನು ಕ್ಷಾತ್ರವ
 ತಡೆಗಡಿದು ಚತುರ ಗಬಲವನು
 ಹಡಿದುಡಿಯ ಮೂವರು ನಿರ್ಜರರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಜ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಧರ್ಮವಾವುದು ಮೇಣು ಜಗದೊಳ
 ಧರ್ಮವಾವುದು ರಾಜಮಂತ್ರದ
 ಮರ್ಮವಾವುದು ಮಾರ್ಗವಾವುದಮಾರ್ಗವೆಂದೇನು |
 ಕರ್ಮವಾವುದು ವಿಧಿವಿಹಿತದು
 ಪರ್ಮವಾವುದದೆಂಬ ಭೇದವೆ
 ನಿರ್ಮಿಸಿರೆ ಸಾಕೆಂದು ಬಿನ್ನಹೊಡಿದನು ಭೂಪ || ೧೪

ಸತಿಸಹಿತ ವಿರಚಿಸಿದ ಧರ್ಮ
 ಸ್ಥಿತಿ ಸನ್ನಿಧಿ ಕವಾಗಿ ಸಲುವುದು
 ಪತಿಗದಲ್ಲದೆ ತನ್ನ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯದೊಳು ಮಾಡಿದುದು |
 ಅತಿಶಯವನ್ನೆದದು ಕಣಾ ಭೂ
 ಪತಿಯೆ ಕೇಳಹವರದ ಗತಿ ನಿಜ
 ಸತಿಯ ದೆಸೆಯಿಂದಲ್ಲದೇ ಫಲಿಸುವುದು ಹುಸಿಯೆಂದ || ೧೫

ಅತಿಫಲಾಪ್ತಿಯನುಂಟದ ಜೀವ
 ಸ್ತೃತನ ಧರ್ಮಸ್ಥಿತಿಯನಪಹರಿ
 ಸುತ ಬಹನದಲ್ಲದವನನು ನಿರ್ವ್ಯಾಕಾಳದೊಳು |
 ಗತಿಗಿಡಿಸಿ ಕೊಡುಯು ವೈವ
 ಸ್ವತನು ನಾಶಕನರಕದೊಳಗೆ
 ದ್ವಿತೆ ಬಹನು ಕಾಲಕೋಟಿಸಹಿತವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ || ೧೬

ತಮ್ಮ ಕಾರ್ಯನಿಮಿತ್ತ ಗರ್ವವೆ
 ನಮ್ಮದೊಡೆ ತದ ವರದಿಂದುಂಟೆ
 ದಿವ್ಯತಹುದಾಕಾರ್ಯವೆಂತ್ಯಜರಾಲಯಂಗಳಿಗೆ |
 ನಿರ್ಮಮತೆಯೊಳು ನಡೆದುಪಕ್ಯತಿಯೊ
 ಳುವೈಹವನ್ನೈದುನವೊಲೊದಗುವ
 ಕರ್ಮಗಳನೊಳಹೊಯ್ದು ಕೊಳ್ಳುವುದು ಮರ್ಮ ಕೇಳೆಂದ ||

ಅರಸ ಕೇಳೈ ಮಾರ್ಗ ಮೂಝಾ
 ಗಿರುತಿಹುದು ಸಂಪೂರ್ಣ ಧನಗುರು
 ಪರಿಚರಿಯ ಪರಿವರ್ತನೆಗಳೆಂಬಿನಿತನತಿಗಳದು |
 ತಿರುಗಿ ಬಂದೊಡೆ ನಾಲ್ಕನೆಯ ಪತ
 ದೊರಕಲಖಿಯದು ಕಳಗಳನು ಸಂ
 ವರಿಸುವ ನರೋತ್ತಮರುಗಳಗವನೀತ ಕೇಳೆಂದ ||

V-V

ಕಾಯ್ದು ದಕದಾಸ್ನಾ ನವೆಂಬುದ
 ವೈದಿಕಾಂಗದೆ ಮಂತ್ರಸಾಧನ
 ವೇದಹೀನರಿಗಿತ್ತದಾನವು ಶ್ರಾದ್ಧ ಕಾಲದೊಳು |
 ಎಯ್ದ ದಿವ ದಕ್ಷಿಣೆಗಳೆಂಬಿವು
 ಬೂದಿಯೊಳು ಬೇಳದ ಹವಿಸ್ಸಿನ
 ಹಾದಿಯಲ್ಲದೆ ಫಲವನೀಯವು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ||

V-F

ಇಹಪರದಗತಿ ದಾನಧರ್ಮದ
 ಬಹುಳತೆಗಳ ತಪಃಪ್ರಭಾವದ
 ವಿಹಿತಪುಣ್ಯದ ಫಲದ ಬಳವಿಗೆಯೊಂದು ನೂಝಾಗಿ |
 ಬಹುದು ಸದ್ವಂಶದೊಳು ಜನಿಸಿದ
 ಮಹಿಮನಿರೆ ಲೋಕಾಂತರದ ಸುಖ
 ವಹುದು ಸಂತಾನಾಭಿವೃದ್ಧಿ ಯನ್ನೈದಬೇಕೆಂದ ||

F-O

ಚೋರನನು ಕಾಣುತ್ತೆ ಮರಳಿದು
 ಚೋರನೆಂದೊಡೆ ಪತಿತನನು ನಿ
 ಪ್ಲೂರತನದಿಂ ಪತಿನೆಂದೊಡೆ ಸಮವು ದೋಷವದು |
 ಸಾರುವುದು ಮಿಥ್ಯೋತ್ತರದೊಳು ವಿ
 ಚಾರಿದೆ ನುಡಿವವರಿಗಿಮ್ಮಡಿ
 ನಾರಕದ ಫಲ ತಪ್ಪದವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

F-O

ವಿನುತಮಧುಕ್ಯೈರಭರ ಮೇದ
 ಸ್ಪಿನೋಳು ಮೇದಿನಿಯಾದುದ ತಾ
 ನನುಭವಿಸುವೊಡೆ ಪುಣ್ಯಕೀರ್ತಿಗಳೆಂಬ ಪರಿಮಳದ |
 ಹೊಸಲಿನೋಳು ಸಲೆ ಹೊರೆದು ಲೇಸಾ
 ಗನುಭವಿಸುವುದಲ್ಲದಿದ್ದೊಡೆ
 ದನುಜಮಾಂಸವ ಭಕ್ಷಿಸಿದ ಫಲವೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

೯೦

ತನ್ನ ದಾನವನಪಹರಿಸಿ ಕೊಂ
 ಡನ್ನರಿತ್ತುದಕಡ ಬೀಜವ
 ಕುನ್ನಿ ಜನರಜುವತ್ತು ಸಾವಿರವರುಷಪರಿಯಂತ |
 ಭಿನ್ನವಿಲ್ಲದೆ ವಿಷ್ಣುಯೋಳು ಕ್ರಿಮಿ
 ಜನ್ಮದಲ್ಲಹರಿದನಖಿದು ನೀ
 ನಿನ್ನ ಕೊಟ್ಟುದನುಳುಹಿಕೊಳ್ಳುದು ಧರ್ಮವೆಲ್ಲೆಂದ ||

೯೨

ಕರಣಮೂಷಿಕಾಳಿತ್ತವಸ್ತುವೆ
 ನಿರಿಸಿಕೊಂಡರೆ ಮಾಸಮಾಸಾಂ
 ತರದೊಳೊಂದಕೆ ನೂಲುಮಡಿಯೊಳು ಕೋಟಿಪರಿಯಂತ |
 ಹಿರಿದಹುದು ದಾನಪ್ರಶಂಸೆಯ
 ನರಸ ಕೇಳೆ ಸ್ವರ್ಗನರಕವಿ
 ದೆರಡಕೊಂದೇ ದಾನ ಕಾರಣವೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

೯೪

ದುಷ್ಕೃತವನಸಗುವರು ಫಲದೊಳು
 ಕೊಕ್ಕರಿಸುವರು ಸುಕ್ಕತವೆಂಬುದ
 ಲೆಕ್ಕಿಸರು ತತ ಲವನಿಶ್ಚಯವರು ಮೂನವರು |
 ಇಕ್ಕದೆಜಿಯದೆ ಬಿತ್ತಿ ಬೆಳೆಯದೆ
 ಪುಕ್ಕಟೆಯೆ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗವು
 ಸಿಕ್ಕ ಲಖುವುದೆ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

೯೬

ವರಶ್ರುತಿಸ್ತು ತಿಗಳು ಕಣಾ ಭೂ
 ಸುರರ ದೃಷ್ಟಿಗಳಿವೆಒಳೊಂದಕೆ
 ಕೊರತೆಯಾಗಲು ಕಾಣನೆನಿಸುವನೆರಡನೆಯದಿರೆ |
 ನಿರತವಿದು ಜಾತ್ಯಂಧನೆನಿಸುವೆ
 ನರಸ ಕೇಳ್ಯ ಮೊಂಸದೃಷ್ಟಿಗ
 ಳರವಲೇ ಸರ್ವತ್ರ ಸಾಧಾರಣವು ಲೋಕದೊಳು ||

೯೬

ವಾಚಿಸದೆ ವೇದಾರ್ಥನಿಚಯವೆ
 ನಾಚರಿಸದಾಲಸ್ಯದಿಂದ
 ತೋರಬೆಯಾಗಿ ಪರಾನ್ನದೊಳು ಸಂಪುಷ್ಪತನುವಾದ |
 ನೀಚನಹ ಭೂಸುರನ ಕರುಳನು
 ಬಾಚುವಳಲೈ ಮೃತ್ಯುವವನು ನಿ
 ಶಾಚರನು ದ್ವಿಜನಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಸಿ ||

೯೭

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನ ದಿವ್ಯನಾಮ
 ಸ್ತುರಣವನು ಶ್ರುತಿಮೂಲವಾಕ್ಯೋ
 ತ್ಕರುಷವನು ಭೂತಕ್ಕೆ ಹಿತವಹ ಮಾತನತಿಗಳೆದು |
 ಪರರ ವಚನವೆ ತ್ರಿಕರಣದೊಳು
 ಚರಿಸಲಾಗದು ಸರ್ವಥಾ ಸ
 ತ್ಪರುಷರಭಿಮತವಿದು ಕಣಾ ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

೯೮

ಉತ್ತಮರುಗಳ ನಿಂದಿಸುತೆ ದು
 ವ್ಯೇತ್ತನಾಗಿಯಧರ್ಮಕೋಟಿಯೆ
 ನಿತ್ಯವಿಧಿ ತನಗಾಗೆ ಧರ್ಮದ ತಾರತಮ್ಯವನು |
 ಎತ್ತಲೆಂದಖಿಯದೆ ಜಗಕ್ಕತಿ
 ಮತ್ತನಾಗಿದ ವೇದಬಾಹ್ಯನ
 ಮೃತ್ಯುದೇವತೆ ಮುಖಿದು ಮೋದುವಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

೯೯

ಲೋಕಸಮ್ಮತವಾವುದದನು ನಿ
 ರಾಕರಿಸುವವರುಗಳು ತಾವೇ
 ನಾಕೆವಾಳರೆ ಜಗಕೆ ತಮ್ಮನದಾರು ಬಲ್ಲವರು |
 ಬೇಕು ಬೇಡೆಂಬುದಕೆ ತಾವವಿ
 ವೇಕಿಗಳು ಮೊದಲಿಗೆ ಪ್ರಾಮಾ
 ಣೀಕರುಗಳವರಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

೧೦೦

ಚಕ್ರಿಯೊಬ್ಬಗೆ ಹತ್ತುಕಡಿಕರ
 ಲೆಕ್ಕವಂತಾಚಕ್ರಹತ್ತಿ
 ಲೆಕ್ಕವೊಬ್ಬಧ್ವಜಿಗೆಯಾಧ್ವಜಹತ್ತಿ ಸಮಾನ |
 ಲೆಕ್ಕವೇಶಿಗೆ ವೇಶಿಹತ್ತಿ
 ಲೆಕ್ಕವೊಬ್ಬರಸಿಗೆ ಪಾತಕ
 ವೊಕ್ಕಲಿಕ್ಕು ವುದರಸುತನ ಸಾಮಾನ್ಯವಲ್ಲೆಂದ ||

೧೦೧

ಬಲುಕರಿಸಿ ಭೂಮಿಯೊಳಗೊಂದಂ
 ಗುಲವನೊತ್ತಿದವಂಗೆ ಪಶುಸಂ
 ಕುಲದೊಳೊಂದೇ ಗೋವನಪಹರಿಸಿದ ದುರಾತ್ಮಂಗೆ |
 ಅಜುಪಿ ಪರರಂಗನೆಯರೊಳಗೊ
 ಬ್ಬಳನು ಭೋಗಿಸಿದಂಗೆ ನರಕದೊ
 ಳುಂವದಲ್ಲದೆ ಬೇಟಿ ಗತಿಯಿಲ್ಲೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

೧೦೨

ದಾನವಿರಹಿತನಾಗಿಜನಿಸುವ
 ಮಾನವಗೆ ದಾರಿದ್ರ್ಯವದಜಿನ
 ನೂನದುಷ್ಕೃತಗೈಯ್ಯನದಜಿಂ ಭೂರತರನರಕ |
 ಆನರಕದಿಂ ಮರಳ ಪಾತಕ
 ಯೋನಿಯೊಳು ದಾರಿದ್ರ್ಯವದು ತಾ
 ನೇನ ಮಾಡೆಯು ಬಿನ್ನ ಬಿಡದವನೀಶ ಕೇಳೆಂದ ||

೧೦೩

*

ಮೇರೆದಪ್ಪಿದ ಜನ ಸುಕಲ್ಪಿತ
 ಧಾರೆಯುಡುಗಿದ ದಾನ ದರ್ಭಾ
 ಕಾರವಿರಹಿತವಾದ ಸುಧ್ಯಾವಂದನಾದಿಗಳು |
 ಪಾರವೈದದ ಕೌಚ ವಿನಯವಿ
 ಹಾರವಿಲ್ಲದ ಪೂಜೆ ತಾವ್ರಸ
 ಕಾರಿಯುಹುವೇ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

೧೦೪

* ಪಾಕಶಾಸನನೈದೆ ವೃತ್ರನ
 ಧಾಕುಗಿಡಿಸಿ ದಧೀಚಿಯಸ್ಥಿಯೊ
 ಕೌಕಿ ಹೊಯ್ಯಲು ದಾನವನ ತನು ನೀರೋಳಡಗಡೆಯೆ |
 ತೂಕಗುಂದಿ ಜಲಾಧಿದೇವತೆ
 ಯಾಕಪರಿದಯ ಕರುಣದೊಳು ದ
 ಭಾಕೃತಿಯ ಕೈಕೊಂಡುವನೀಪಾಲ ಕೇಳಿಂದ ||
 ಅದಿಯೊಳು ಕಮಲಾಸನನು ಮಧು
 ಸೂದನನು ಮಧ್ಯದೊಳು ಪೇಲಣ
 ಹಾದಿಯೊಳು ಗಿರಿಜೇಕನೀತ್ಯೈಮೂರ್ತಿವ.ಯವಾಗಿ |
 ಕಾದುಕೊಂಡಿಹುದಖಿಲಲೋಕವ
 ನೈದೆ ದರ್ಭಾಂಕುಶದ ಮಹಿಮೆಯ
 ಭೇದವನು ಬಣ್ಣ ಸುವನಾವನು ಭೂಪ ಕೇಳಿಂದ ||
 ಬೆರಳ ಮೊದಲೊಳು ಭೂಸುರರು ನಡು
 ವೆರಳೆಡೆಯೊಳಾಪಾರ್ಥವರು ತುಡಿ
 ಬೆರಳೊಳಗೆ ವೈಶ್ಯರುಗಳೇಕ್ರಮದೊಳು ಪವಿತ್ರವನು |
 ಧರಸಬೇಹುದು ದಕ್ಷಿಣಕರಾಂ
 ಬುರುಹದೊಳು ದಿನದಿನದ ಸಂಧ್ಯಾಂ
 ತರದ ಸಮಯದೊಳರಸ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

ಎಂಬ ಮೂರೂಪದ್ಯಗಳು ಖ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ 103ನೆಯ ಪದ್ಯದ
 ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ಧೋರೆಯುತ್ತವೆ.

ಶ್ರುತಿಯವೋಲು ಪಾವನತೆ ಕುರುಭೂ
 ಪತಿಯವೋಲಭಿಮಾನ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
 ಪತಿಯವೋಲ ಸತ್ಕೀರ್ತಿ ವಿದುರನವೋಲ ಸುಜಾ ನ |
 ಕ್ಷಿತಿಯವೋಲ ಸೈರಣೆ ಸುಹೃತ್ಸಂ
 ತತಿಯವೋಲ ಪರಿಣಾಮ ಕುಂತೀ
 ಸುತರವೋಲ ಸತ್ಯಾಧಿಕತೆ ಮೂಜಗದೊಳಲ್ಲೆಂದ || ೧೦೫

ಗಗನದಗಲದಿನುಗುವ ವೃಷ್ಟಿಯೊ
 ಳೊಗದ ಕೀಲಾಲವು ಸಮುದ್ರವೆ
 ಹೊಗುವವೋಲ ನಾನಾಪ್ರಕಾರದ ರೂಪುಗಳೊಳಸೆವ |
 ಬಗುಮಿಗೆಯ ದೈವದ ಪದಾಂಬುಜ
 ಯುಗಳರಚನೆಯ ಪೂಜನೆಗಳವು
 ಜಗದುದರನನು ಮುಟ್ಟದಿಹುವೇ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೧೦೬

ಜಲದೊಳಗೆ ವಾರಾಹವಿಷ್ಣು
 ಸ್ಥಳದೊಳಗೆ ವಾಮನನು ವನಸಂ
 ಕುಲದೊಳಗೆ ನರಸಿಂಹನಾಗಿಯೆ ಭಕ್ತನಿಕರವನು |
 ಸಲಹುತಿಹನೊಮ್ಮೆಯು ಜಗತ್ತಯ
 ದೊಳಗು ಹೊಣೆಗೊಂದೆನ್ನ ದೀಪರಿ
 ಜಲರುಹಾಕ್ಷನು ಕೃಷ್ಣ ಕೇಶವನಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ || ೧೦೭

* ಗುರುತನುಜನವೋಲಾಯು ನೀಲಾಂ

ಬರನವೋಲ ಬಲ ದಶರಥನವೊ
 ಲ್ಲಿರಿ ನದೀಜನವೋಲ ಶೌರ್ಯವು ರಘುಪತಿಯವೋಲ |
 ಅರಿವಿನಾಶನ ನಹುಷನವೊಲೈ
 ಕ್ಷರಿಯ ಮಾರುತಿಯವೋಲ ಗತಿ ಸಂ
 ವರಸುವುದು ಹರಿಯೊಲಿದ ಮನುಜರಿಗಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ ||

ಎಂಬ ಪದ್ಯವು, ಬಿ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ 104ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಕತ್ತಲೆಯ ಕಾಲಾಟ ಸೂರ್ಯನ
 ನೊತ್ತುವುದೆ ದುಷ್ಕರ್ತೃಕೋಟಿಗ
 ಳತ್ತಮುಟ್ಟುವುವೈ ಮಹಾಪುರುಷರನು ಬಗವತಿಯ |
 ಮುತ್ತುವುದೆ ವಿಷ ಕೃಷ್ಣರಾಯನ
 ಭಕ್ತರನು ಪರಿಭವಿಸುವುದು ತಾ
 ನೆತ್ತಲದು ಜಡಜೀವರಿಗೆಯಳವಡುವುದಿಲ್ಲೆಂದ ||

೧೦೪

ಅಖಿಯಬಾರದು ಮುಂದೆ ಬಹ ದಿನ
 ಬಿಖಿಸು ನೀನೆಚ್ಚ ತು ನಡೆ ಮೈ
 ಮೇಷಿಯದಿರು ನಿನ್ನಾತ್ಮಜರ ವೈರಾನುಬಂಧದೊಳು |
 ಬಿಖಿದಹುದು ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡವಿದ ನೀ
 ನಖಿಯೆ ಮೇಲಣ ತಾಗುಬಾಗಿನ
 ಹೊಖಿಗೆ ದೈವಾಧೀನವಾಗಿಹುದೆಂದನಾಮುನಿಪ ||

೧೦೫

ತೆಣಹುಗುಡದೆ ಧರಿತ್ರಿಯೊಳಗಿಡಿ
 ಕಿಞ್ಜಿದ ದೈತ್ಯಸಹಸ್ರಕೋಟಿಯ
 ತಖಿದು ಭೂಭಾರವನಿಳುಹಿ ನಿರ್ಜರರ ದುಗುಡವನು |
 ಹಖಿದು ಹಾಯಿಕಿ ಭಕ್ತರನು ನೆಖಿ

¹ ಮೇಷಿಯಲೋಸುಗ ಜನಿಸಿದನು ಹರಿ
 ಯಖಿಯಲಾ ಶ್ರೀಕೃಷ್ಣರಾಯನು ಮನುಜನಲ್ಲೆಂದ ||

೧೧೦

ಆತನಾಪಾಂಡವರ ಹರಿಬವೆ
 ನಾತು ಪಾರ್ಥನ ರಥಕೆ ತಾನೇ
 ಸೂತನಾದನಲ್ಲೆ ನಿಮಗೆ ಜಯವೆಂತಹುದು ಹೇಳು |
 ಭೂತಳವನೊಪ್ಪಿಸುವುದಸುರಾ
 ರಾತಿಯನು ಮೇಷಿವೊಕ್ಕು ಬದುಕುವು
 ದೀತತುಕ್ಷಣವಲ್ಲದಿದೊಡೆ ಕಿಡುವಿರಕಟೆಂದ ||

೧೧೧

ಜಲಧಿಯೊಳು ದುಗ್ಧಾಬ್ಧಿ ತೀರ್ಥಾ
 ವೆಳಗಳೊಳು ಸುರನದಿ ಮುನೀಶ್ವರ
 ರೊಳಗೆ ವೇದವ್ಯಾಸನಾವ್ರತಿಗಳೊಳು ಹಸುಮಂತ |
 ಜಲರುಹಾಕ್ಷನು ದೈವದೊಳು ಕೇ
 ಳುಚಿದ ಭೂಮಿಪಾಲರೊಳಗ
 ಗ್ಗಳೆಯನೈ ಧರ್ಮಜನು ಪೃಥ್ವೀಪಾಲ ಕೇಳಂದ || ೧೧೦

ಈಪರಿಯ ಬೋಧೆಯೊಳು ನೃಪನನು
 ತಾಪವನು ಮಾಣಿಸಿ ಕುಬುದಿ
 ವ್ಯಾಪಕನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೆಂಬಪಕೀರ್ತಿಯನು ಬಿಡಿಸಿ |
 ಕಾಪಥಂಗಳ ನಿಲಿಸಿ ತತ್ತ್ವಕ
 ಲಾಪವಿಮಲಜಾ ನದುದಯದ
 ರೂಪ ಕಾಣಿಸುವಂತೆ ಸೂರ್ರೋದಯವ ಕಾಣಿಸಿದ | ೧೧೨

ಧರಣಿಪನ ಸಂತ್ಯಸಿ ಸನ್ಮನಿ
 ವರನು ತನ್ನ ಶ್ರಮಕೆ ತಿರುಗಿದ
 ನುರತರಪ್ರೇಮದೊಳು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನೀಶ್ವರನು |
 ಪಜಿಯದಮಲಾನಂದರಸದೊಳು
 ಹೊರೆದು ಪೊಂಪುಣವೋಗಿ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
 ವರನ ನೆನದನು ರಾಯ ಗದುಗಿನ ವೀರನರಯಣನ || ೧೧೪

ನಾಲ್ಕನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಮುಗಿದುದು.

* ಬೆರಸಿ ದಂಡೆಯೊಳಹರು ಚಿತ್ತವ

ಬೆರಸಹರು ಬೇಜೊಬ್ಬ ರೊಳು ನಿಜ

ದೇವಕವೊಬ್ಬ ನೊಳಹುದು ಬೇಜೊಬ್ಬ ನೊಳಗೊಲವಿಹುದು |

ಎರಡುಮನವೆರಡೊಡಲು ಚಿತ್ತದ
ಪರಿಯರಡು ಮೈಯರಡು ನಾರಿಯು
ರೆರಡನಲ್ಲದೆ ಬಗೆಯರವನೀಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ ||

೧

ಜನಪ ಕೇಳೆ ಸಂಗಿಯನು ಕೃತಿಹಿ
ನನನು ಸೃಷ್ಟ್ಯಗ್ನಿತ್ರಿತಯ ನಾ
ಶನನ ಬಹ್ಯಾಕಿಯನು ಸತತಗ್ರಾಮಯಾಜಕನ |
ಮನುಜನಿಂದನಕಪಥಕಾರಿಯು
ನನಭಿವೇಕದ ನೀಚದೇವಲ
ಕನ ವೃಥಾ ಮಂದಿಗಳ ಪೂಜಿಪುದಂಗವಲ್ಲೆಂದ ||

೨

ವಹ್ನಿ ಪೂಜೆಯ ವಿರಚಿಸದೆ ದಿನ
ಹನ್ನೆರಡನುತಿದವನು ಕಾಲದ
ಮನ್ನಣೆಗಳೊಳು ಸಂಜೆಯನು ಮಾಡದ ಮಹೀಸುರನು |
ತನ್ನ ಮುಖದಿಂ ನಾಲ್ಕು ವೇದವ
ಭಿನ್ನವಾಗಿಯೆ ಮಾಡುವವನುರೆ
ಜನ್ಮಜನ್ಮದೆ ಶೂದ್ರನಹನ್ನೆ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ||

೩

ತನ್ನ ಮುಖದಿಂದಾರ್ಜಿಸಿದ ಸಂ
ಪನ್ನ ಧನವುತ್ತುಮವು ಪಿತೃಧನ
ವಿನ್ನು ಮಧ್ಯಮ ಸಹಜಧನವು ಕನಿಷ್ಠ ಸತಿಯ ಧನ |
ಸನ್ನಿಹಿತವಧಮಾಧಮವದ
ಕೇನ್ನಳವೆ ಬಣ್ಣಿಸಲು ಪರಧನ
ದುನ್ನು ತಿಯೊಳಪದಶಿಯ ಬದುಕನು ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ||

೪

ದೇವಗಳೇ ವಾಸಸ್ಸು ಲೀಲಾ
ಪ್ರಸರಣವು ನಿರ್ಲಜ್ಜೆ ಜಡೆ ರಂ
ಜಿಸುವ ಧೂಳೀಧೂಸರತೆ ಗಂಗಾಧರನವೋಲು |
ಎಸವ ಸುತರುಗಳೆಲ್ಲದಿರೆ ಶೋ
ಭಿಸುವುದೇ ಸಂಸಾರವೆಂಬುದು
ವಸುಧೆಯೊಳು ಪುಣ್ಯಾಧಿಕರುಗಳಿಗಲ್ಲದಿಲ್ಲೆಂದ ||

೫

ಯುವತಿಯರು ಪಾದಜರೋಳಾವಿ
 ಭೃಗುವಿಸಬಾರದು ವಾಙ್ಮುಕಾರಯ
 ವವಿರಳಿತಜಪ ತೀರ್ಥಸ್ನೇನ ತಪಸ್ಸು ಮಂತ್ರಮುಖ |
 ಶಿವನ ಪೂಜೆಗಳುತ್ತಮಾಶ್ರಮ
 ವಿವನಳುಕದಂಘ್ರಿಸೆ ನರಕಾ
 ಣ್ಣವದೊಳಗೆ ಮುಖಗಾಡದಿಹರೇ ರಾಯ ಕೇಳೆಂದ ||

೬

ಕುಲಕೆ ಕಡೆ ಮಡದಿಯರು ಧನಸಂ
 ಕುಲಕೆ ಕಡೆ ಬ್ರಹ್ಮಸ್ವನೃಪಸಂ
 ಕುಲಕೆ ಕಡೆ ನಿರುಪಾಧಿ ಬ್ರಾಹ್ಮಣ್ಯಕ್ಕೆ ಕಟ್ಟಿಕಡೇ |
 ನಿಲವಟಿಯದ ಸ್ವಾಂತರಂಗದ
 ಬಳಕೆ ಯತಿರಲಟಿವುಟಿವ ನೀ
 ತಿಳಿದು ನಡೆವೈ ರಾಯ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಮುನಿಸ ||

೭

ಕೆಸರೊಳಡಿಯಲೊಡ್ಡಿ ಉತ್ತೇಜದ
 ಪಶುವನೊಂದನು ಬ್ರಾಹ್ಮಣಸ್ತ್ರೀ
 ಪಶುವಿನೊಂದಾನೆರೆಯನಾಬ್ರಾಹ್ಮಣನಬಂಧನವ |
 ಪಸುಭಯೋಳಗೆ ಕುಟುಂಬವೊಂದಕ
 ಸಸಿಯನುದ್ಧರಿಸುವ ಮಹಾತುಮ
 ರಸೆಪರೈ ಸ್ವರ್ಗಾದಿಭೋಗದೊಳರಸ ಕೇಳೆಂದ ||

೮

ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

೨೦

ಯಾನ ಸಂಧಿಪರ್ವ

ಐ ದ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಕೌರವೇಶ್ವರನು ಸಂಜಯನನ್ನು ಜರಡುದು

ಸೂಚನೆ

ವೀರಪಾಂಡವರಥಟಿನಾ ದನು
ಜಾರಿ ಹೇಡಿದ ವಚನರಚನೆಯ
ಕೌರವಗೆ ಬಂದಡುಹೆ ಕೋಪಿಸಿ ಸಂಜಯನ ಜಣಿದ ||

ಬೀಜುಕೊಂಡುದು ರಜನಿ ಕುರುಭೂ
ಪಾಲನುಪ್ಪವಡಿಸಿದನೋಲಗ
ಶಾಲೆಯೊಳು ನೆರೆಹಿದನು ಸಭ್ಯರನಾಪ್ತ ಮಂತ್ರಿಗಳ |
ಕೇಳುವೆವು ಕರೆ ಸಂಜಯನನವ
ರೋಲಗದ ಮೈಸಿರಿಯನೆಂದು ನೃ
ಪಾಲನಟ್ಟಿದ ದೂತನೊಡನೈತಂದ ಸಂಜಯನು || ೧

ಬಂದು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಕುರುನೃಪ
ವೃಂದವನು ಪರಿವಾರವನು ಯಮ
ನಂದನನು ಬೆಸಗೊಂಡು ಕಳುಹಿದನುಚಿತವಚನದೊಳು |
ಎಂದು ಬಚಕಿನ ರಾಜಕಾರ್ಯವ
ನಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಚಿತ್ತೈ
ಸೆಂದು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಿಗೆ ದುರ್ಮೋಧನಗೆ ಕೈಮುಗಿದು || ೨

ಜೀಯ ಬಿನ್ನಹವಿಂದು ಪಾಂಡವ
ರಾಯರೈಶ್ವರ್ಯವನು ಸಾವಿರ
ಬಾಯಶೇಷನು ಹೊಗಳಲವಲ್ಲೆನ್ನ ಪಾಡೇನು |

ನಾಯಕರ ಕಡುಹುಗಳನವೆರವೆ
ರಾಯತವನನಿಬಿರಿಗೆ ಕಮಲದ
ಳಾಯತಾಕ್ಷನ ಕರುಣದಳತೆ ವಿಚಿತ್ರವಾಯ್ತೆಂದ ॥

೩

*
ಓಲಗದೊಳುಬೈದ ನುಡಿಗಳ
ಹೂಟಿ ತಮೆ ¹ ತಮೆಗೆದ್ದುಜಙ್ಗಿದರು
ಕಾಳಗಕೆ ಕೈಗಟ್ಟಿ ಹಿಂಡೆದ್ದೊಡಬಿದವನಿಸರ |
ಮೇಲೆ ಸಂತೈಸಿದನು ಧರ್ಮನೈ
ಪಾಲನಲ್ಲಿಂ ಬಟಿಕ ಮುರಹರ
ನಾಲಯಕೆ ಪರಿಮಿತದೊಳರ್ಜುನನೆನ್ನ ಕರಿಸಿದನು ॥

೪

ದೇವನಿದ್ದನು ಸತ್ಯಭಾಮಾ
ದೇವಿಯರ ನಸುಮಲಗಿಯರ್ಜುನ
ದೇವನಂಕದ ಮೇಲೆ ಸಿರಿಪದಕಮಲವನು ನೀಡಿ |
ನಾವು ಬರಲೆಮಗುಚಿತದೊಳು ಸಂ
ಭಾವನೆಯ ಮಾಡಿಸಿದನೆಮಗಿ
ನ್ನವುದನು ನೇಮಿಸಿದಿರೆನಲಿಂತೆಂದನಸುರಾರಿ ॥
ಎಮಗೆ ಸರಿಯಿತ್ತಂಡದಲ್ಲಿಯ
ಮಮತೆ ಬೇರೊಬ್ಬ ರೊಳು ಪಕ್ಷ
ಭ್ರಮೆಯ ಮಾಡೆವು ಹಿತವೆ ಬಯಸುವೆವೆರಡುಸಂತತಿಗೆ |

೫

* ಬ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ೨ ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ.
ಮುನ್ನು ಸಭೆಯೊಳಗಾನುನುಡಿದಾ
ಗನ್ನ ಗತಗದ ನುಡಿಗೆ ಭೂಪರು
ಭಿನ್ನರಾಗೊಡವೆದ್ದು ಬಟಿಕವಗಡಿಸಲೆನ್ನವನು |
ಮನ್ನಿಸಿದನಾಧರ್ಮಸುತನುರೆ
ಸನ್ನಿಹಿತದೊಳು ಮುಖದವನ ಕರೆ
ದೆನ್ನ ಫಲಗುಣ ಭೀಮರೊಡನಿಂತೆಂದನಸುರಾರಿ ॥
ಎಂಬ ಪದ್ಯವು ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.
¹ ತಮೆಗೆನ್ನ. ಜ.

ಕಮಲಮುಖಿ ಸುಲಿವಡೆದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ರಮಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀರಮಣ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ರಮಣ ಎಂದೊರಲಿದೊಡೆ ಸಂಜಯ ನೊಂದೆ ನಾನೆಂದ || ೬

ಕಾವುದೈ ಗೋವಿಂದ ಸಲಹೈ
ದೇವಕೀಸುತ ಗಂಡರೈವರ
ಭಾವ ಬಿಟ್ಟಿತು ನೀನಲ್ಯೆ ದೇಸಿಗರಿಗಧಿದೈವ |
ದೇವ ಕೆಟ್ಟನು ಕೆಟ್ಟನೈ ಕರು
ಣಾವಲೋಕನದಿಂದೆ ಸಲಹೈ
ಜೀವನವೆಂದೊರಲೆ ಸಂಜಯ ನೊಂದೆ ನಾನೆಂದ || ೭

ಭಂಟರಾಂ ಭಕ್ತರಿಗೆ ನೆನೆವರು
ನಂಟರೆಮೆಗೊಲಿದಂತೆ ಹೊಗಟಿದೊ
ಡೆಂಟುಮಡಿ ಮೆಚ್ಚು ವೆವು ಮೆಚ್ಚಿ ವು ತರ್ಕ್ಕಸಾಧಕರ |
ಉಂಟು ಪಾಂಡವರೈವರೊಳು ಬಲು
ನಂಟತನ ಮೆಚ್ಚಿ ಯೇಕೆಯಿವರಿಗೆ
ಕಂಟಕರು ನಮಗಾದ ಕಂಟಕರೆಂದನಸುರಾರಿ || ೮

ನೆನೆವುದೆಂದನು ಪಾರ್ಥನಾಕಾ
ನನದೊಳಗೆ ಗಂಧರ್ವನೊಳು ಬಂ
ದನುವನಾಗೋಗ್ರಹಣದೊಳುಮಾಡಿದ ಪಲಾಯನವ |
ವನಜಮುಖಿಯನು ಬಯಸಿದೊಡೆ ಬಿ
ಲ್ಲಿನೊಳು ಬಡವಡೆದುದನು ಕೌರವ
ಜನಪ ಮೆಚ್ಚಿದಿರಲಾಗದೆಂದರಸಂಗೆ ಹೇಡೆಂದ || ೯

ವೀರಭೀಮನ ಗದೆಯು ಹೊಯ್ಲಿನ
ಭಾರಣೆಯನೆನ್ನ ತುಳುಕಾಪದ
ಸಾರಶಸ್ತ್ರವೆಳಯ ಮೆಳಗಾಲದ ಮಹಾದ್ಭುತವ |

ಧೀರನಕುಲನ ಸಾತ್ಯಕಿಯ ಬಲು
ಕೂರಸಿಯ ಸಹದೇವಮತ್ಸ್ಯರು
ದಾರತೆಯ ನಿಮ್ಮ ರಸನಣ್ಣಿದಿಹುದೆಂದನಾಪಾರ್ಥ || ೧೦

ಅಂದು ಜಾಜಿನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ ನಾ
ವೆಂದ ಮಾತುಗಳುಂಟು ತಾವದ
ಮುಂದೆ ನೋಡಲಿ ಕರ್ಣಶಕುನಿಸುಯೋಧನಾದಿಗಳು |
ಇಂದು ನೆನೆವುದು ದೇಶಕಾಲವೆ
ಹಿಂದುಗಳೆಯದೆ ಬೇಗ ಮಾಡುವೆ
ವೆಂದು ಬಿನ್ನಹಮಾಡಹೇಳಿದನರ್ಜುನನು ನಿಮಗೆ || ೧೧

ತೊಡೆಗಳಿಗೆ ಸುಕ್ಷೇಮವೇ ನಿ
ನ್ನೊಡೆಯನವನೊಡವುಟ್ಟಿದನ ಮೈ
ಜಡಿದುದೇ ಪಾಲಿಸಿದೊಡನಿಬರಿಗಹುದು ರುಧಿರಜಲ |
ಬಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ನೂರ್ವರುಂ ಮೈ
ಗಡರಲೇ ಬೆಸಗೊಳ್ಳುವಂಜದೆ
ಯೊಡೆಯರಿಗೆ ಹೊಣೆಗೊಂಡೆ ಹೇಡೆಂದಟ್ಟಿದನು ಭೀಮ || ೧೨

ಸಾಕು ಸಂಜಯ ಗಳಹದಿರು ಘಡ
ನೂಕಿವನನಾರಲ್ಲಿಗಟ್ಟಿದ
ರಾಕುತಾರರ ಬಯಲ ಗೃಹಗರ್ಜನೆಯ ಗರ ಹೊಡೆದು |
ತೇಕಿ ತಲೆಕೆಳಗಾದನಿವನವಿ
ವೇಕಸಾಗರನೆಲೆ ನೃಪತಿ ಜಗ
ದೇಕವೀರನು ಕರ್ಣ ತಾನಿರೆ ಸಂಧಿಯೇಕೆಂದ || ೧೩

ಮಂದೆಯೊಳು ಮೈಮಣಿದು ಬಾಹಿರ
ರೆಂದ ಮಾತನು ರಾಜಸಭೆಯೊಳು
ತಂದು ಹರಹುವನಿವನು ಶಿಷ್ಯ ನೆ ಜಗದ ಭಂಡನಲಾ !

ಇಂದುಮೌಳಿಯನೊಂದುಬಾರಿಗೆ

ಹಿಂದುಮುಂದನು ಮಾಡುವೆನು ತಾ

ಮೊದಿ ಕುಂಠೀಮಕ್ಕಳದಿರೇ ಎಂದನಾಕರ್ಣ ||

೧೪

ಭಂಡನೇ ಸಂಜಯನು ಲೋಕದ

ಭಂಡ ನೀನೆಲೆ ಕರ್ಣ ನಿನಗಾ

ಪಾಂಡವರ ಪರಿಯಂತವೇನಿನ್ನ ವರ ಸೇನೆಯೊಳು |

ಪುಂಡನೊಬ್ಬನೆ ಸಾಕು ಕೆದಟುವೆ

ಗಂಡುಗರ್ವದ ಮಾತ ನಿನ್ನನು

ದಿಂಡುದಜುವನು ಮುನಿದೊಡರ್ಜಾನನೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ ||

೧೫

ಖುಲ್ಲನಿವನೀಕರ್ಣನವದಿರು

ಬಲ್ಲಿದರು ಬವರದೊಳು ಹಿಂದಿವ

ನಲ್ಲಿ ನಂಬುಗೆಯುಂಟೆ ಮರುಳೇ ಹೇಡಿ ಫಲವೇನು |

ಇಲ್ಲ ನೋಡರ್ಜಾನಗೆ ಪಡಿ ನರ

ರಲ್ಲಿ ನಿರ್ಜರರಲ್ಲಿ ಪನ್ನಗ

ರಲ್ಲಿ ಕೈವಾರಿಗಳ ನಾವಿನ್ನೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ ||

೧೬

¹ ಮುಖಿಯದಿರು ಗಾಂಗೇಯನೆಂದುದು

ಪರಮತತ್ತ್ವವು ಪಾರ್ಥನನು ಸಂ

ಗರದೊಳಾನುವರಿಲ್ಲ ಕೇಳಮರಾಸುರಾಳಯೊಳು |

ದುರುಳರಾಡುವ ಹೊಳ್ಳುನುಡಿಯದು

ಹಿರಿಯರಭಿಮತವಲ್ಲ ² ಸಂಧಿಗೆ

ಕೊರಳುಗೊಳಸುವುದುಚಿತವೆಂದನು ದ್ರೋಣನರಸಂಗಿ ||

೧೭

ಹುರುಳುಗಿಡಿಸುವಿರಾವು ನುಡಿದೊಡೆ

ಕರಗಿ ಕುಂತಿಯ ಮಕ್ಕಳೆಂದೊಡೆ

ಹರೆಹಿಕೊಳ್ಳಿರಿ ಡಿಂಭವೆಮ್ಮೊಳು ಜೀವವವರಲ್ಲಿ |

¹ ಮುಖಿಯದಿರು, ಖ.

² ಸಂಧಿಯನೆರಹುಗೊಳಿಸು, ಖ.

ಭರತಸಂತತಿಗಳೊಳು ಕೆಲಬರು
ನರರೆ ಕೆಲಬರು ಸುರರೆ ಸಾಕಂ
ತಿರಲಿ ಸಮರದೊಳನ್ನ ನೋಡೆಂದನು ಸುಯೋಧನನು || ೧೪

ಬೇಡ ಮಗನೇ ಕೃಷ್ಣ ರಾಯನು
ರೂಡಿಸಿದ ಕಟ್ಟಾಳು ಕೆಲಕೆಲ
ರಾಡುವರು ಸಾಕ್ಷಾತುಲಕ್ಷ್ಮೀಕಾಂತ ಹರಿಯೆಂದು |
ಕೂಡಿಕೊಂಡಿಹನಾತನವರನು
ಕೇಡನೊಂದನು ಮಾಡಲೀಯನು
ನಾಡನೊಪ್ಪಿಸು ಮಗನೆಯೆಂದನು ಬೆದಲು ಭೃತರಾಷ್ಟ್ರ || ೧೫

ಮರುಳುಗಳಲಾ ಬೊಪ್ಪನವರೀ
ಮುರಹರನು ಹರಿಯೆಂದು ಮುನ್ನವೆ
ಅಬಿಧಿಹನು ನೀವಂಜದಿರಿ ನಿಮಗಾಗದವಸಾನ |
ಗುರುನದೀಸುತಮುಖ್ಯರಿರಲೀ
ಕುರುಕುಲಕೆ ಕೇಡಹುದೆ ಕೊಲುವೊಡೆ
ಸುರಪತಿಯ ಸುತನಳವೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ || ೧೬

ಭಾರ ಹೇಳಿ ದೊಡೊಣಲಿ ಧರಣೀ
ನಾರಿ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದೊಡೆ ದೈ
ತ್ಯಾರಿ ಬಿಜಯಂಗೈದನಿಲ್ಲಿಗೆ ಮನುಜವೇಷ್ಠದೊಳು |
ಭೂರಿದೈತ್ಯರನೊರಸಿದನು ಕೈ
ಯಾರೆ ಬಟಕರ್ಜನನ ಕೈಯೊಳು
ಕೌರವರ ಕೊಲಿಸುವನು ನಾವಿನ್ನಂಜಲೀಕೆಂದ || ೧೭

ಕಾವನಾತನು ಕೊಲುವನಾತನು
ಸಾವನಾತನ ಕೈಯೊಳಾಗಲಿ
ನೀವು ಪಾಂಡಮೊಡನೆ ಸುಖದೊಳು ರಾಜ್ಯವಾಳುವುದು |

ಸಾವವರು ನಾವಂಜಿ ಬದುಕೆವು
ನೀವು ಚಿಂತಿಸಬೇಡಿ ನಿಮ್ಮನು
ಕಾವನ್ನೈ ಕರುಣದೊಳು ಗಡುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ || ೧೦೮

ಐದನೆಯ ಸಂಧಿಯು ಮುಗಿದುದು.

ಭಗವದ್ವ್ಯಾಸಪರ್ವ

ಅ ರ ನೆ ಯ ಸಂ ಧಿ .

ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಾಮಿಯು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಅಲೋಚಿಸಿದುದು.

ನೂಚನೆ.

ಸಮರದನುಸಂಧಾನದೊಳು ಸಂ
ಭ್ರಮಿಸೆ ಶೌರಿ ಸಮೀರಸುತನನು
ಸಮತೆಯೊಳು ಸೇರಿಸಿದನಂದು ಸಮಗ್ರಸೂಕ್ತಿಯೊಳು ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಧರ್ಮಜನಹಿತಮಂತ್ರಿಯ
ಬೀಡುಕೊಟ್ಟನು ಬಂದನಸುರಾರಾತಿಯೊಲಗಕೆ |
ಮೇಲಣನುನಿನ್ನೇನು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ಲೋಲ ಕರುಣಿಸು ಕೌರವಕ್ಷೇತಿ
ಪಾಲನೊಳು ನಮಗೇನು ಘಟಿಸುವುದೆಂದು ನೃಪ ನುಡಿದ || ೧

ಕ್ಷಮೆಗೆ ಸೇರುವರಲ್ಲ ಮೂರ್ಖರು
ಕುಮತಿಗಳು ಮುಂದಣಿಯ ¹ ದವರ
ಕ್ರಮದನೆಗಣಕೆಯಣುವುದನ್ವಯದಮುಳ ಕೀರ್ತಿಗಳ |

1 ರವರಕ್ರಮದ ನೆಗಡಿದೊಡಣುವುನನ್ವಯದಮುಳಕೀರ್ತಿಗಳು, ಟ.

ನಮಗೆ ಹದನಿನ್ನೇನು ಸಂಧಿಯೊ
ಸಮರವೋ ಚಿತ್ತೈಸಿ ಬೆಸಸೈ
ಕಮಲಲೋಚನ ಎಂದು ಬಿನ್ನೈಸಿದನು ಯಮಸೂನು ||

ಏನು ನಿನ್ನ ಭಿಮತವು ವರಸಂ
ಧಾನವೋ ಸಂಗ್ರಾಮವೋ ನಯ
ವೇನು ಮನದೋವರಿಯೊಳರಿಸದೆ ಹೇಳು ನಿಶ ಯವ |
ನೀನೊಲಿದ ಹದನಾವುದದನೊಲಿ
ದಾನು ಘಟಿಸುವೆನೆಂದು ಕುಂತಿ
ಸೂನುವನು ಬೆಸಗೊಂಡನಸುರಾರಾತಿ ನಸುನಗುತೆ ||

ಅಜ್ಞವುನೋಡಲುಗಳವನಿ ಸಾಗರ
ವೇಷಯಲುಜ್ಞವುದು ಕೀರ್ತಿ ಸೋದರ
ರೊಳಗೆ ನೆಹು ಕಡಿದಾಡಿ ಬದುಕಿದನೆಂಬ ದುರೈಕದ |
ಹಜ್ಞವು ಹೊಣುವುದು ದೇವ ಸುಡಲೀ
ನೆಲನನಾ ಕೌರವನ ಕೈಯೊಳು
ಕೆಲವುನಗರಂಗಳನು ಕೊಡಿಸಿಯೆ ಸಂತವಿಡು ಎಂದ ||

ವರಕುಶಸ್ಥಳವನು ವೈಕುಂಠ
ಪುರವ ವಾಸಂತಿಯನು ಕೌರವ
ಧರಣಿಪಾಲನೊಳಿಸಿಕೊಡುವುದು ವಾರಣಾವತವ |
ಶರಧಿಮೇರಿಯೊಳ್ಳಿದನೆಯ ಪು
ರವರವನೊಲಿದು ಕೊಡಲಿ ಮನಮ
ಚ್ಚರವ ಮೆಣಿದೋಲೈಸುವೆವು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೂಪತಿಯ ||

ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೆಯ್ದು ಸಂಧಿಯು
ನಾವಪರಿಯೊಳು ಘಟಿಸಿ ಕುರುಭೂ
ಪಾವಳಿಯೊಳಮ್ಪಿರವು ಸಂಭವಿಸುವವೊಲೆಸಗುವುದು |

ಲಾವಕರ ನುಡಿಗಳೊಳು ಕೆಡುವುದು
ಕೋವಿದರ ಮತವೆಲ್ಲ ಮೇಲೆಮು
ಗಾವಮನಮುನಿಸಿಲ್ಲ ಸಂಧಿಯ ರಚಿಸಿ ಸಾಕೆಂದ ||

೬

ಎನೆ ಮುರಾಂತಕನಳುಕಿ ಯಮನಂ
ದನನ ಮತಿ ಸಂಧಾನದೊಳು ಸಂ
ಜನಿಸಿತಾದೊಡೆ ಕಾಣೆನವನಿಯ ಹೊಜಿಗೆ ಹಜಿವುಗಳ |
ಮನದೊಳನುಸಂಧಾನವಂತಕ
ತನುಜನೊಳು ತೊಳಸಾಯ್ತು ತೋಟಿಯ
ನೆನೆಹು ತಾನೆಂತೆಂದು ಚಿಂತಿಸುತ್ತಿದನಸುರಾರಿ ||

೭

ಎಲೆ ಕೃತಾಂತಜ ವೈರಿಭೂಮಿಪ
ಕುಲಕೃತಾಂತ ಸರಾಗನತಿನಿ
ರೈಲನು ನೀನಹೆಯಾಸುಯೋಧನನಧಿಕಕ್ಮಷನು |
ನೆಲನ ಕೊಡಲಜಿಯನು ವೃಥಾ ಕ
ಕ್ಕುಲಿತೆಯಲ್ಲದೆ ಕಾಣೆನಿದಜೊಳು
ಫಲವನೆಂದಸುರಾರಿ ನುಡಿದನು ಧರ್ಮನಂದನಗೆ ||

೮

ಅರಸನಭಿಮತವಿಂದು ಸಂಧಿಗೆ
ತೆರಳತೆಲೆ ಪವಮಾನಸುತ ನಿ
ನ್ನಜಿತವಾವುದು ಮನವ ವಂಚಿಸಬೇಡ ಹೇಜಿನಲು |
ಧರಣಿಪತಿ ತಪ್ಪುವೆನೆ ಕರ್ಕಶ
ತರದ ಕದನದೊಳನುಫಲ ಸೋ
ದರರ ವಧೆಗೊಡಬಡುವನಲ್ಲಸುರಾರಿ ಕೇಳೆಂದ ||

೯

ಹಗೆಯೊಳಮೈವರಲ್ಲಿಯೆದೆಗಿ
ಚು ಗಳ ಮುಲ್ಲಕುಠಾರರಪನಂ
ಬುಗಿಯ ಬಳಸಿದರದು ಪುರಾಕೃತಕರ್ಮದವಶೇಷ |

ಬಗೆಯೆನವೆಮಾನವನು ಕೌರವ
ರಗಡುಮಾಡಿದರೆಂಬ ಚಿತ್ತದ
ದುಗುಡವೆಮಗಿನ್ನಿಲ್ಲ ಸಂಧಿಯ ರಚಿಸು ಸಾಕೆಂದ || ೧೦

ಎಲೆ ಮಹಾದೇವಾಯ್ತು ಹಾಲಾ
ಹಲ ಸುಧಾರಸವುಕ್ಕಿದುರಿಯ
ಗ್ಗಲದ ಸೀತಲವಾಯ್ತು ಸಿಡಿಲಾಬೋಪ ನಯವಾಯ್ತು |
ಕೊಳುಗುಳಕೆ ಪವಮಾನನಂದನ
ನಳುಕಿದನು ಮೆಝು ಮಾಯೆ ಕುಂತೀ
ಲಲನೆ ಪಡೆದಳೊ ಮಗನನೆಂದನು ದಾನವೆಧ್ವಂಸಿ || ೧೧

ಈತನಭಿಮತವಿದು ಜಗದ್ವಿ
ಖ್ಯಾತಸಾಹಸ ಪಾರ್ಥ ಹೇಷ್ಯ
ಸೂತನಾಳಾಪವನು ಕೇಳ್ಯವು ಶ್ರುತಿರಸಾಯನವ |
ಭೀತಿ ಬೇಡೆಂದೆನಲು ನಮಗಿ
ನ್ನೇತಱಭಿಮತವೇನ ಹೇಳಿದೊ
ಡಾತುಕೊಳ್ಳನು ಸಿರದೊಳಂದನು ಪಾರ್ಥ ಕೈಮುಗಿದು || ೧೨

ನಕುಲ ನೀ ಹೇಡೇನು ಹದ ನಿ
ನ್ನು ಕುತಿ ಸಾಮವೊ ಮೇಣು ಸಮರವೊ
ಸುಕರಮಂತ್ರವನಖುವೆ ನೀನೆಮಗಂಜಬೇಡೆನಲು |
ಯುಕುತಿಯೇ ಹಾಗಹುದುಭಯರಾ
ಜಕವ ಸಂತ್ಯಸುವುದು ಬೇಜಿವು
ಗುಕುತಿಯೆಲ್ಲಿಯದೆಂದನಾಮಾದ್ರೇಯ ವಿನಯದೊಳು || ೧೩

ಆವುದಭಿಮತವೇನು ಹದ ಸಹ
ದೇವ ನೀ ಹೇಜಿನಲು ಕೇಳಲೆ
ದೇವ ಸೇರದು ಸಂಧಿ ಸಂಗರವೆನಗೆ ಸಮ್ಮತವು |

ಆವವಿಧದೊಳು ಸಮರವನೆ ಸಂ
ಭಾವಿಸುವುದೆನೆ ನಗುತೆ ವರರಾ
ಜೀವಲೋಚನನಟ್ಟಿದನು ದ್ರೌಪದಿಗೆ ಚರರುಗಳ್ || ೧೪

ದೇವಿ ಚಿತ್ತೈಸುವುದು ವರವೆಸು
ದೇವನಂದನನಟ್ಟಿದನು ಸಂ
ಭಾವಿಸುವುದರಿರಾಯರೊಳು ಸಂಧಾನಸಂರಂಭ |
ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೆೈದು ಚಿತ್ತದೊ
ಳಾವ ಹದ ನಾಹದನನಾ ರಾ
ಜೀವನಾಭಂಗಱುಹಿ ಯೆಂದಧು ಚರರು ಕೈಮುಗಿದು || ೧೫

ಏನು ಹದನೇನೇನು ವರಸಂ
ಧಾನವೇ ಕೌರವರೊಡನೆ ಸು
ಮ್ರಾನವೇ ಪತಿಗಳಿಗೆ ಪಾಪಗಳಜಿದರೋ ಸತಿಯ |
ದಾನವಾಂತಕನೆಸಗುವನೆ ತ
ಪ್ಪೇನು ತಪ್ಪೇನೆನುತೆ ನಸುಮೆಸು
ಳ್ದಿನನಾಂಬುಜದಬಲೆ ಬಂದಳು ಕೃಷ್ಣನೋಲಗಕೆ || ೧೬

ಭ್ರೂಲತೆಯ ಸುರಚಾಪದುರುಕೇ
ಶಾಳಿಗಳ ಕಾರ್ಮಗಿಲಪಾಂಗದ
ಸಾಲ ಕುಡಿಮಿಂಚುಗಳ ನೂಪುರವದ ಮೊಳಗುಗಳ |
ಆಲತಾಂಗಿಯ ಗಮನವೇ ಮಳೆ
ಗಾಲದಂತಿರೆ ಧಾರ್ತರಾಷ್ಟ್ರಕು
ಲಾಳಿ ನಿಲುವುದೆ ಪವನಜನ ಸಂಪ್ರತಿಯ ಸೇರುವೆಗೆ || ೧೭

ಕವಿದ ಚಿತ್ರಾವಳಿಯ ದಡ್ಡಿಯ
ವಿವಿಧಭಟರುಗ್ಗಡಣೆಯೊಳು ವರ
ಯುವತಿ ಬಂದಳು ಸಖಿಯರೊಯ್ಯಾರದೊಳು ನೃಪಸಭೆಗೆ |

• ನವನಲಾಹಕದೊಳಗೆ ಮಿಂಚಿನೆ
ಗವಿಸಹಿತ ಮುಖವೋಡವಾವಿ
ರೈವಿಸಿತನೆ ದುಡಿಗೈಯನಿಷಿದಳು ಹೊಕ್ಕೊಳೊಲಗವ || ೧೮

ಎಲೆ ಸಮಾರಕುಮಾರ ಸಂಪ್ರತಿ
ಗೊಳಿಸಿದೈ ಕಲಿತನವ ನೀರೊಳು
ಕಲಕಿದೈ ಕೈವಾರವಾದುದೆ ಕೌರವೇಂದ್ರನೊಳು |
ಕಲಿಸಿದೈ ಕೃಷ್ಣಂಗೆ ನೀತಿಯ
ಬಳಸಿದೈ ಬಹುಮತವ ನರಕದೊ
ಳೊಳಿದಿದೈ ಶಶಿಕುಲವನೆಂದನಿಲಜನ ನೋಡಿದಳು || ೧೯

ಬೇಡಲಟ್ಟುವನೇ ಮಹೀಪತಿ
ನಾಡೊಳ್ಳುದೂರುಗಳನವರೊಳು
ಮಾಡುವಾತನು ಕೃಷ್ಣ ನೇ ಸಂಧಾನವನು ನಿಮಗೆ |
ಕೇಡುಗರ ಕೌರವನೈಪಾಲರ
ಕೂಡಿ ಬದುಕುವ ಭೀಮಸೇನನೆ
ರಾಧಿಸಿತಲಾ ನಿಮ್ಮ ಸಿರಿ ಸೋದರರ ಸೇರುವೆಗೆ || ೨೦

ಯತಿಗಳಾದಿ ನೀವು ರೋಷ
ಜ್ಯೋತರಲೇಬಿಷಕೇನು ಧರ್ಮ
ಜ್ಞತೆಯ ನೆಲೆಗಳನಖಿದ ಮನವೆಕಗುವುದೆ ಕಾಳಗಕೆ |
ಕ್ಷೇತಿಯಪಾಲಿಸುವುದು ವಿರೋಧ
ವೈತಿಕರವ ಬಿಸುಡುವುದು ಕುಂತೀ
ಸುತರು ಕೌರವನೊಡನೆ ಸುಖದೊಳು ರಾಜ್ಯವಾಳುವುದು || ೨೧

ಭೀಮ ಬಲವದರಾತಿಸೇನಾ
ಭೀಮ ಕುರುಕುಲಕುಸುಮಮೋರ್ಗಣ
ಭೀಮ ಮುಖದೈ ಮಾನಿನಿಯ ಘನಮಾನಹಾನಿಗಳ

ರಾಮನಬಲೆಗೆ ಕುದಿದ ಬಲುಸಂ
 ಗ್ರಾಮವನು ನೀ ಕೇಳ ಟಿಯಲಾ
 ಪ್ರೇಮದೊಳು ನೋಡೆನ್ನೆಂದಳು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ || ೨೨

ಧರಗೆ ಕಟ್ಟಬಿಮಾನ ಹೆಂಡಿರ
 ಹರಿಬವಾಹರಿಬದೊಳು ಕೆಡಹುವ
 ರರಿಯನವಗಡಿಸಿದೊಡೆ ಸಾವರು ವಾಸಿಯುಳ್ಳವರು |
 ಸುರನರೋರಗರೊಳಗೆ ನಿಮ್ಮೈ
 ವರಿಗೆ ಸರಿಯಿಲ್ಲವರಬಲೆಯ
 ಹರಿಬದೊಳು ಹಂಗಾದರೆಂಬಪದೆಸೆಗೆ ನೋನುವರೇ || ೨೩

ಸೋಲ ಗೆಲ್ಲವದೇಕೆ ಕುರುವಂ
 ಶಾಳಯೊಳು ಸೋದರರು ನೀಂ ಪಾಂ
 ಚಾಲರಾವೇ ಹೊಜಗು ನಿಮ್ಮೊಳು ಸಲಿಗೆ ನಮಗೇಕೆ |
 ಮೇಳವೇ ಸಿರಿ ಗಳಿಸಲಿದು ಜ
 ನಾಳೆ ಹೆಂಡಿರಪೂರ್ವವೇ ಕ್ಷಿತಿ
 ಪಾಲಕರು ನೀವಾಗಲೆಮಗದು ಪರಮಪರಿಣಾಮ || ೨೪

ಮುಂದಲೆಯ ಹಿಡಿದೆಳದು ಸಭೆಯೊಳು
 ತಂದು ನೀರೆಯ ಸೆಳದರವದಿರ
 ಮುಂದೆ ಮೌನದೊಳಿದ್ದ ರಲ್ಲದೆ ಪತಿಗುಳುಸುರಿದರೆ |
 ಅಂದು ನೀ ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ಕೊಂಡುದ
 ನಿಂದು ಮಜಿದೈ ಸಂಧಿಗೋಸುಗ
 ಮುಂದುವರಿದೈ ಕೃಷ್ಣ ಎಂದಳು ದ್ರೌಪದೀದೇವಿ || ೨೫

ತನಯರೈವರು ವೀರಸಹದೇ
 ವನು ಘಟೋತ್ಕಚನೀಸುಭದ್ರಾ
 ತನಯನೆನ್ನಯ ತಂದೆ ಮೊಜಿ ಹೊಪಿಣಿಸೇನೆ |

ಇನಿಬರೇ ಕಾದುವರು ದುಷ್ಟಾ
ಸನನ ರಕುತವ ಕುಡಿದು ಕುರುಕುಲ
ವನವ ಸುಡುವರು ನಿಮ್ಮ ಹಂಗೇಕೆಂದಳಂದುಮುಖಿ || ೨೬

ವರಸತಿಯ ಬಿಸುಸುಯ್ ಗಾಳಿಯೊ
ಳುರಿ ಚತಾಳನೆ ರೋಷಮಯದು
ಬ್ಬರದೊಳೊಡೊತ್ತಿದನು ಹಿಡಿದನು ಖತಿಯನಹಿತರೊಳು |
ತರುಣಿ ಸೈರಿಸು ಸೈರಿಸಿನ್ನೀ
ಸುರಿವ ಕಂಬನಿಗಳಿಗೆ ಶತಸಾ
ವಿರಮಡಿಯ ಕಂಬನಿಯ ಸುರಿಸುವೆ ಹಗೆಯ ಹೆಂಡಿರೊಳು ||

ಉರಿಯೊಗುವ ಮಿಸೆಯನು ಬೆರಳೊಳು
ಮುರಿದು ನೆಗೆಹಿದ ವಾಮಕರದೊಳು
ತರುಣಿಯನು ಸಂತೈಸಿ ಕಿಡಿಕಿಡಿಯೋಗಿ ಖಾತಿಯೊಳು |
ನರಕಮರ್ದನ ಕೇಳು ಕೌರವ
ನರಿಗಳದಿರೇ ಕೀಳುವೆನು ಕುಲ
ಗಿರಿಗಳನು ತೊಡೆವೆನು ಕೃತಾಂತನ ಬಾಳದಕ್ಕರವ || ೨೭

ಯಮಸುತನ ಬಗೆಯಂತುಟೆಂದಾ
ಕ್ರಮಕೆ ಮೊಗದಿರುಹಿದನು ದಿಟವೀ
ಕಮಲವದನೆಯ ಹರಿಬವೆನ್ನ ದು ಪತಿಗಳನಿಬರೊಳು |
ಎಮಗೆ ಸಂಪ್ರತಿಗಿಲ್ಲ ಮನ ಘನ
ಸಮರವೇ ಸರ್ವಾರ್ಥ ಕೋಪ
ಶ್ರಮಕೆ ರಿಪುರುಧಿರಾಂಬುಪಾನವೆ ವಿಪುಳಫಲವೆಂದ || ೨೮

ಕೆಡಹಿ ರಿಪ್ತವನು ಕರುಳುದಂಡೆಯ
ಮುಡಿಸುವೆನು ಮಾನಿನಿಗೆ ರಕುತವ
ಕುಡಿಯಲೆಣುವೆನು ಶಾಕಿನಿಯರಿಗೆ ತತ್ಸಹೋದರರ

ನಡೆದು ಸಂಧಿಯ ಮೊಡು ಮುರರಿಪು
ಕೊಡಿಸು ನಾಲ್ಕಾರುಗಳ ನಿವರಿಗೆ
ತಡೆಯದೆರಡೂರುಗಳ ಕೊಳ್ಳನು ಕಾರವೇಂದ್ರನೊಳು || ೩೮

ಆಜಿನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ವ ಳ ನ ಯ ಸಂ ಧಿ .

ಕೃಷ್ಣ ಸ್ವಾಮಿ ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ ಬಂದುದು.

ಸೂಚನೆ.

ದುರಿತವಿಹಿನಕೃತಾನು ಯದುಕುಲ
ವೆರಕುಶೇಶಯುಭಾನು ನಿಜಪದ
ಶರಣಜನಸುರಧೇನು ಹೊಕ್ಕನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರವ ||

ದೇವ ಸಂಧಿಯನಖಿದು ಮೊಡುವು
ದಾವು ಮೊಗದಿರುಹಿದವರೀಸಹ
ದೇವನೀಯಭಿಮನ್ಯುವಿದ್ರಾಪದಿಘಟೋತ್ಕಚರ |
ಭಾವವೆಮ್ಮಯ ಭಾವವೆರ್ಜುನ
ದೇವಧರ್ಮಜನಕುಲರೆಂದುದ
ನಾವು ಮಿಸುಕುವರಲ್ಲ ಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾಭೀಮ ||

ಕೆಲರು ಸಂಪ್ರತಿಗೊಲಿವರಿದಜೊಳು
ಕೆಲರು ವಿಗ್ರಹಕೆಳಸುವರು ನಿ
ಮೊಳಗೆ ನಿಶ ಯವಿಲ್ಲದಿರೆ ನೃಪಕಾರ್ಯವೆಂತಹುದು |

ತಿಳಿದು ಹೇಳುವನೀಶ ಪರಮಂ
ಡಲಕೆ ಪಯಣವೆ ಮಾಡುವೊಡೆ ನಾ
ವಳುಕಿದವರಲ್ಲೆನಲು ಕೃಷ್ಣಂಗಳರಸನಿಂತೆಂದ ||

೨

ವಿದಿತವೈದೂರುಗಳ ಕೊಟ್ಟೊಡೆ
ಹದುಳವಿಡುವುದು ಮುನಿದರಾದೊಡೆ
ಕದನವನು ಜೋಡಿಸುವುದುಚಿತಾನುಚಿತದನುವೆಹುದು |
ಹದನ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಸಾಕಿ
ನ್ನಿದು ನಿಡಾನವು ಬಗೆಯಲೆಮ್ಮ
ಭೃದಯ ನಿನ್ನಾಧೀನವೆಂದನು ಧರ್ಮನಂದನನು ||

೩

ಪಯಣವನು ನಿಶ್ಚೈಸಿ ದನುಜಾ
ರಿಯನು ಬೀಡೊಂದವನಿಪತಿ ಪಾ
ಳಯದೊಳಗೆ ಸಾಖಿಸಿದನಗದ ಮಂಡಳೀಕರಗೆ |
ನಯವಿದನು ಮೆಣುದಿವಸ ಮಂಗಳ
ಮಯಮೊಹೂರ್ದದ ಜೋಯಿಸರ ಜೋ
ಕೆಯೊಳು ನಿರ್ಗಮನಿರತನಾದನು ಕೃಷ್ಣನೊಲವಿನೊಳು ||

೪

ಮೊರೆಯೆ ದುಂದುಭಿಶಂಖಕಹಳಗ
ಳುರುಮೈದಂಗಾದಿಗಳು ಭೂಸುರ
ಸುರಭಿಗಳ ಬಲವೆಂದು ದಧಿದೂರ್ವಾಹ್ನತಾದಿಗಳ |
ಧರಿಸಿ ಧರಣೀದೇವರನು ಸ
ತ್ಕರಿಸಿ ಕರತಳದಿಂದೆ ನಾಸಿಕ
ದೇರಲ ಚಂದ್ರೋದಯವನೀಕ್ಷಿಸಿ ದೇವ ಪ್ರೇಮಮೆಟ್ಟಿ ||

೫

ಘನಬಳಹಕಸ್ಯೈನ್ಯಸುಗ್ರೀ
ವನನು ನಿರ್ಮಳಮೇಘಪುಷ್ಪವ
ನನುವಿನೊಳು ಹೂಡಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿ ಹೇಮಮಯರಥಕೆ |

ಧನುವನಸ್ತು ಸುರಾರ್ಥನಂಗಳ
ಕನಕಕವಚಕ್ಯ ಪಾಣವನು ಸಂ
ದನದೊಳಿರಿಸೆಂದಸುರರಿಪು ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ||

೬

ಇವರಿಗವದಿರು ನೆಟ್ಟನೆ ಎಮುನಿ
ವವರು ನಾವಿವರವರು ಮತ್ತಂ
ತಿವರಿಗವನಿಯನೀಸಿ ಕೊಡುವುದೆ ನಮ್ಮ ಭರವಸಿಕೆ |
ಅವಗಡಿಸಿದೊಡೆ ಕಾದುವೆವು ಕೌ
ರವರು ಖುಲ್ಲರು ರಥದೊಳಗೆ ಕೈ
ದುವನು ತುಂಬೆಂದಸುರರಿಪು ಸಾತ್ಯಕಿಗೆ ನೇಮಿಸಿದ ||

೭

ಕಲಿತಸನ್ನಾಹದೊಳು ಸಾರಥಿ
ಸುಜಿಸಿದನು ಹೊಂದೇರನಭ್ರಕೆ
ತಳಿತುವಮಲಚ್ಛತ್ರಚಾಮರಸಿತಪತಾಕೆಗಳು |
ಅಳುಕೆ ನೆಲನಕ್ಷೋಣಿಬಲವಿ
ಟ್ಟಳಿಸಿ ನೆರೆದುದು ರಥಕ್ಕೆ ದಾನವ
ಕುಲದಿಶಾಪಟ ಕೃಷ್ಣ ಬಿಜಯಂಗೈದನೊಲವಿನೊಳು ||

v

ಕಳುಹುತ್ತೈತಂದಖಿಲಪಾಂಡವ
ಬಲಕೆ ನೇಮವ ಕೊಟ್ಟು ಧರ್ಮಜ
ಫಲುಗುಣರ ನಿಶಿಸಿದನು ಸಹದೇವನನು ನಕುಲನನು |
ಕಳುಹಿದನು ನೀಂ ಮರಳನಲು ಬೆಂ
ಬಚಿಯೊಳನಿಲಜನ್ನೈದಿ ಹಗೆಯೊಳು
ಕಲಹವನು ಮಸಗೊಂದು ನಂಬುಗೆಗೊಂಡು ಮರಳಿದನು ||

F

ದೇವಿಯರು ನೀಂ ಮರಳೆಯೆನೆ ರಾ
ಜೀವನಾಭನ ಹೊರಗೆ ದ್ರೌಪದಿ
ದೇವಿ ಬಂದಳು ಹಣೆಯ ಚಾಚಿದಳಂಭಿಕಮಲದೊಳು |

ಸಾವರಕೆ ಜಂಗಮಕೆ ನೀನೀ
ಜೀವಚೇಷ್ಟ್ಯಕನವದಿರಂತ
ರಾಭ್ಯವವನು ನೀಂ ಬಲಿಯಲಾಗದು ಸಂಧಿಕಾರ್ಯದೊಳು || ೧೦

ಬಳರು ತಮ್ಮುಪ್ಪುತಿಯ ಕೀಲನು
ಕಟಚಿ ಕಳಗರು ಮರಳಿ ಹೂಡುವೊ
ಡಳುಕಿದರು ನನ್ನವರು ಪತಿಗಳ ಪರಮವೈರಿಗಳು |
ಹಟವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಯಿನ್ನೆ
ನ್ನುಟಿವ ನೀನೇ ಬಲ್ಲೆ ಹಿರಿದಾ
ಗಟಲಿದೆನು ಸಲಕೆಂದು ಹೊರಳದಳಬಲೆ ಚರಣದೊಳು || ೧೧

ಏತು ತಾಯೆ ಸರೋಜಮುಖಿ ವಿಪಿ
ನಾಲಯದೊಳತಿನವೆದೆ ನಿನ್ನ ವ
ರಾತಿಗೊಂಡಂದವನು ಬಲ್ಲೆ ನು ನಿನ್ನ ಹರಿಬದೊಳು |
ಕಾಳಗವನೇ ಬಲಿದು ಬಹೆನಿವ
ರೇಳಲವ ಮಾಡಿದೊಡೆ ರಿಪುಗಳ
ಸೀಳಿ ಕರುಳನು ಮುಡಿಸದಿಹೆನೇ ನಿನ್ನ ಕುರಿಯೊಳು || ೧೨

ದೇವಕಿಯ ಮೇಲಾಣೆ ವರವಸು
ದೇವನಂಭಿಗಳಾಣೆ ಮನ್ಮಥ
ದೇವನಾಣೆ ನಿಧಾನವನು ಕೇಳಬಲೆ ನಿನ್ನಾಣೆ |
ನಾವು ಸಂಧಿಯ ನೆವದೊಳವದಿರ
ಭಾವವನು ಕಲಿಮಾಡಿ ಕೋಪವ
ತೀವಿ ಸಂಧಿಯ ಮುಖಿದು ಬಹೆವಿದ ನಂಬು ನೀನೆಂದ || ೧೩

ಮರಳದಳು ತರಳಾಕ್ಷಿ ಮುರರಿಪು
ಬರುತೆ ಮುಂಬಟ್ಟೆಯೊಳು ಕಂಡನು
ವೆರಭರದ್ವಾಜಾಖ್ಯ ಗೌತಮ ಕಣ್ವ ಕೌಶಿಕರ |

ಉರಗಮಾಲಿ ಮತಂಗ ಗಾಗ್ಯಾಂ
 ಗಿರಸ ನಾರದ ಶುಕ ಪರಾಶರ
 ಪರಶುರಾಮ ಶ್ವೇತಕೇತು ಪ್ರಮುಖಮುನಿವರರ || ೧೪

ಮುನಿವರರನುಪಚರಿಸಿದನು ಹ
 ಸ್ತಿನಪುರಿಗೆ ಸಂಘಾತದೊಳು ಬಹೆ
 ವೆನಲು ಬರಹೇಡಿದನು ಸಕಲಮಹಾಮುನೀಶ್ವರರ |
 ಘನಕುಶಸ್ಥ ಲವುರದೊಳೆಡೆಗೈ
 ದನು ಸುಯೋಧನನಲ್ಲಿಗಟ್ಟಿದ
 ವಿನುತದೂತರು ಬಿನ್ನ ವಿಸಿದರು ಮುರಹರನ ಬರವೆ || ೧೫

ಕೇಳಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾಸಿರಿ
 ಲೋಲನಾಗಮನವನು ಚಿತ್ತವೆ
 ಹೂಂ ಹೆಚ್ಚಿದ ಹರುಷದಿಂದುಬ್ಬಿದ ನಡಿಗೆಡಿಗೆ |
 ಹೇಳಿದನು ವಿದುರಂಗೆ ಬಂಡಾ
 ರಾಲಯದೊಳುಳ್ಳಖಿಳವಸ್ತುವೆ
 ಜಾಳಿಗೆಯ ಪೆಟ್ಟಿಗೆಯೊಳಾಯ್ದರು ಸಾರವಸ್ತುಗಳ || ೧೬

ಎಲೆ ವಿದುರ ಕೇಳೈ ಸುಯೋಧನ
 ನುಚಯಲಖಿಳಮಹಾಪ್ರಧಾನರು
 ನಳನನಾಭನನಿದಿರುಗೊಳಲಿ ಕೃತಾರ್ಥರಾದವರು |
 ಹೊಜಲು ಗುಡಿತ್ತೋರಣದೊಳಸೆಯಲಿ
 ಕಳಸಕನ್ನಡಿಹಿತ ನಡೆಯಲಿ
 ನಳನವದನೆಯರೆಂದು ನೇಮಿಸಿದನು ಮಹೀಪಾಲ || ೧೭

ತೆಗೆದ ವಸ್ತುವನೀಯದಿರು ಹರಿ
 ಹಗೆ ಕಣಾ ಕುಂತೀಕುಮಾರರು
 ಹಗೆಗಳೇ ಮನ್ನಿಸಿದರೆಂದುಳುಹುವನೆ ಮುರವೈರಿ |

ನಗರಿಗಾತನು ಬರಲಿ ಯಾದವ
ನಗಡುತನಕೌಪಧವ ಬಲ್ಲ ನು
ಬಿಗಿದು ಕೆಡಹುವೆನೆಂದು ನುಡಿದನು ಕೌರವರ ರಾಯ || ೧೪

ಖಾತಿಗೊಂಡನು ಭೀಷ್ಮ : ನೆಲೆ ಕಡು
ಪಾತಕಿಯೆ ಕೃಷ್ಣನನು ನೀಬಿಗಿ
ವಾತನೇ ಬಟಕೇನು ಬಲ್ಲ ನು ನಿನ್ನ ಸಾಹಸವ |
ಈತನಾಡುವ ಮೊತ ಕೇಳಲು
ಪಾತಕವು ಬಹುದೆಂದು ಗಂಗಾ
ಜಾತನೋಲಗದಿಂದೆ ಸರಿದನು ತನ್ನ ಮಂದಿರಕೆ || ೧೫

ಪುರವ ರಚಿಸಿದರುದಯದೊಳು ಬಿ
ತ್ತರ ಮಿಗಲು ಗಾಂಗೇಯ ಗೌತಮ
ಗುರು ವಿದರ ಶಲ್ಯಾದಿ ಸುಜನರು ಬಂದರಿದಿರಾಗಿ |
ತರುಣಿಯರು ಕೆಂದಳರ ಕಲಶದ
ಕರತಳದ ಗರುವಾಯಿಯೊಳು ಪಂ
ಕರುಹನಾಭನನಿದಿರುಗೊಂಡರು ವಿತತವಿಭವದೊಳು || ೧೬

ಧಳಧಳಸೆ ದೂರದೊಳು ಗರುಡನ
ಹಟವಿಗೆಯೆ ಕಂಡಖಿಳಜನವಂ
ಜುಳಯನಿಟ್ಟು ದು ಭಾಳದೊಳು ಪರಿಶುದ್ಧ ಭಾವದೊಳು |
ನಳನನಾಭನ ಮಧುರಮೂರ್ತಿಯ
ಲಲಿತಕಾಂತಿಯ ಕಡಲೊಳಗೆ ನೆರೆ
ಮುಳುಗಿದುವು ಪುರಜನದ ಕಣ್ಣು ನವೊಂದುನಿಮಿಷದೊಳು || ೧೭

ಮಂದಿ ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿತು ಮುರಾಂತಕ
ನಿಂದು ಮನದೊಲವಿನೊಳು ಗಂಗಾ
ನಂದನದ್ರೋಣಾದಿಗಳನೆತ್ತಿದನು ಕರುಣದೊಳು |

ಮಂದಿರದ ಸುಷ್ಕೇಮಕುಶಲವೆ
ನಂದು ಕೇಳುತೆ ವೀಳಯವನಾ
ಮಂದಿಗಿತ್ತನು ದೇವ ಬಂದನು ಹಸ್ತಿನಾಪುರಿಗೆ || ೧೦೦

ಗಿಳಿಯ ತುಂಬಿಯ ಹಂಸೆಗಳ ಕೋ
ಗಿಲೆಯ ಕೊಳ್ಳರ್ವ್ಯಕ್ತಿಗಳ ಕೊಂಚೆಯ
ಕೊಳ್ಳಲು ವೆಕ್ಕಿಯ ಜಕ್ಕ ವೆಕ್ಕಿಯ ನವಿಲ ಪಾರಿವದ |
ಕಳಕಳದ ಕರ್ಣಾಮೃತದ ತನಿ
ವೆಣಿಯ ಕಣಿದು ಯಾದವೇಂದ್ರನ
ಬಲದ ಕಿವಿಯೊಳಗಿಭಪುರಿಯ ಹೊಣವಳಯದುದ್ಯಾನ || ೧೦೧

ನಸುಬಿರಿದ ಪರಿಪಕ್ವದಾಡಿಸು
ರಸದೊಳರವಟ್ಟಿಗೆಗಳನು ದರ
ಹಸಿತಪಂಕಜಗಳತಮಕರಂದದ ತಟಾಕವನು |
ರಸಭರಿತಪರೂರಪನಸ
ಪ್ರಸರಸತ್ರವನೇಸಗಿದುಪವನ
ವೆಸದುದೈ ಧಾರ್ಮಿಕನವೊಲು ಯದುರಾಯನಿದಿರಿನೊಳು || ೧೦೨

ಎಳಲತೆಯನೊಗಿಸುತೆ ಮಲೆತೊಡೆ
ತಳಿರುಗಳನಲ್ಲಾ ಡಿಸುತೆ ಪರಿ
ಮಳದ ಕಪ್ಪವೆ ಕೊಳುತೆ ಮುಖಿದುಂಬಿಗಳ ಗೀತವನು |
ಸಲೆ ಸೊಗಸಿ ಮಕರಂದನದಿಯೊಳು
ತಳಿತು ಬೀಡನೆ ಬಿಡುತೆ ಬನದೊಳು
ಸುಖದುದೈ ತಂಗಾಳ ಭೂಮಿಪಾಲನಂದದೊಳು || ೧೦೩

ಮಗಮಗಿಸೆ ಹೊಂಬಾಣೆಗಳ ರಸ
ವುಗುವ ಮಧುರದ್ರಾಕ್ಷೆಗಳ ನಿಡು
ಮುಗಿಲ ತುಡುಕುವ ತೆಂಗುಗಳ ನೆಣಿ ಕಾತಹಲಸುಗಳ |

ಬಿಗಿದ ಪಣ್ಣಿನವಾಚೆಗಳ ಸೊಂ
ಪೊಗದ ಬರೊ ರದುಮೊಘದ
ಸೊಗಸು ಸೆಳೆದುದು ಮನವನಾಗಜನಗರದುಪವನದ || ೧೬

* ಲಲಿತಶುಕಚಯಚಂಚುಪುಟನಿ
ದಳಿತಜಂಬೂಪಕ್ವಪಲರಸ
ಲುಳಿತನವಮಕರಂದಮಧುರರಸಾನುಪಾನದೊಳು |
ತಳತಕಿನ್ನರಮಿಥುನಸುಖಪರಿ
ಮಿಳಿತಗೀತಶ್ರವಣಸನ್ನತ
ಪುಳಿನಸುಪ್ತಮರಾಳವೆಸೆದುದು ಗಜಪುರೋದ್ಯಾನ || ೧೭

* ಅರರೆ ಪಾತಾಳದ ವಿಳಾಸಿನಿ
ಯರಿಗೆ ಖಾತಿಗೆಯೋ ಸುದುರ್ಗದ
ಹಿರಿಯಗಳೊ ಬಲುಗೋಂಟಿಯೋ ನಿಜ ಣಿಗೆಯೋ ದಿವದ |
ಮುರಿಮುರಿದ ಹುಲಿಮುಖದ ಹೇಮದ^{೨೪}
ತರದ ತೆನೆಗಳ ವಜ್ರಮಯದು
ಧರಕವಾಟದ ಪುಟದೊಳಸೆದುದು ಹಸ್ತಿನಾನಗರ || ೧೮

ಹೊಗಚುತ್ಯತಂದಸುರರಿಪು ಗಜ
ನಗರಿಯನು ಹೊಕ್ಕನು ಸುಯೋಧನ
ನಗಣಿತ್ಯೈಶ್ವರ್ಯಕ್ಕೆ ಮಹಾದೇವಿನುತೆ ತಲೆದೂಗಿ |
ಬಿಗಿದ ಬೀದಿಯ ನಯದ ನೆಲೆಗ
ಟ್ಟುಗಳ ಮಣಿಮಯಹೇಮದುಪ್ಪರಿ
ಗಗಳ ಕೇರಿಗಳೊಳಗೆ ಬರುತಿರ್ದನು ಮುರಧ್ವಂಸಿ || ೧೯

ಮುಂದೆ ಸುಷಿವಾನೆಗಳ ಕುದುರೆಯ
ಸಂದಣಿಯ ಕಿಲಿಸಿದ ಭೂಮಿಪ
ರಂದಣದ ಸಾಲುಗಳ ತೆಕ್ಕೆಯನುಷಿಯದಾಳುಗಳ |

* ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಟ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಮಂದೆಯೊಳು ಹೊಗಲನಿಲಗಸದಳ
ವೆಂದೊಡುಚಿದರಿಗಳವೆ ಯೆನುತರ
ವಿಂದನಾಭನು ಬಂದನಾಧ್ಯ ತರಾಪ್ಪನರಮನೆಗೆ || ೩೮

ಇದಿರುವೆಂದನು ಕಾಣಿಕೆಯನಿ
ಕ್ಕಿದನು ಕುಲಕ್ಷೇಮವನು ಕೇ
ಳಿದನು ಭಕ್ತಿಯೊಳಿಹಿದನು ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾಹರಿಗೆ |
ಸದನವನು ಹೊಕ್ಕಂತೆ ನಿಮಿಷಾ
ರ್ಧದೊಳು ಕುಳಿದನಿಬರನು ಕಳು
ಹಿದನು ಕಾರುಣ್ಯದೊಳು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ || ೩೯

ಏತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ.

ಕೃಷ್ಣ ಸಂಧಾನ.

ಸೂಚನೆ.

ಶರಣದೇಹಿಕದೇವನೆಂಬೀ
ಬಿರುದು ಮೆಜಿಯಲು ರಾಯಭಾರವೆ
ಧರಿಸಿ ಕೌರವನರಮನೆಗೆ ನಡೆತಂದನಸುರಾರಿ ||

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
ಪಾಲ ಮುರರಿಪು ಗುರುನದೀಜರ
ಬೀಳುಕೊಟ್ಟನು ಕೃಪನ ಮೆನ್ನಿಸಿ ಮನೆಗೆ ಕಳುಹಿದನು |

ಆಲಯಕ್ಕೆ ವಿದುರಂಗೆ ಕೊಟ್ಟನು
ವೀಳಯವನೊಡನೈದಿ ಬಂದ ನೈ
ಪಾಲಕರ ಮೊಗಸನ್ನೆಯೊಳು ಕಳುಹಿದನು ಮನೆಗಳಿಗೆ || ೧

ಕೌರಿ ಕಾಣಿಸಿಕೊಂಡನಾಗಾಂ
ಧಾರಿಯನು ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವೆ
ನಾರಯಿದು ಕಾಣಿಕೆಯ ಕೊಂಡನು ಕೊಟ್ಟನುಡುಗೊಜಿಯ |
ಕೌರವನು ತನ್ನ ರಮನೆಗೆ ಹರಿ
ಬಾರದಿರನೆಂದಖಿಳವಿಧದೊಳು
ಸಾರವಸ್ತುವೆ ತರಿಸಿಯಾರೋಗಣೆಗೆ ಮಾಡಿಸಿದ || ೨

ನಡುವೆ ಮಣಿಮಂಚದೊಳು ಮೆಲ್ಲಾ
ಸಡಕಿದನು ಹಚ್ಚಿಡಿಸಿದರು ಮೇ
ಲಡಗಿದರು ನವರತ್ನಖಚಿತದ ಮೇಲುಕಟ್ಟುಗಳ |
ಉಡುಗೊಜಿಯ ತರಿಸಿದನು ರಾಯನ
ಮಡದಿಯರು ಹೊಂಗಳಸಜಲವನು
ಪಡೆಗವನು ಹಿಡಿದಸುರರಿಪುವಿನ ಬರವೆ ಹಾರಿದರು || ೩

ತವತವೆಗೆ ಗಾಂಗೇಯ ಗುರು ಕೃಪ
ರವಿಸುತಾದಿಗಳಸುರರಿಪು ನಿಜ
ಭವನಕ್ಕೆ ತಹನೆಂದು ಸವೆದರು ಸಾರವಸ್ತುಗಳ |
ಅವನಿವನ ಬೀಡ್ತೊಂಡು ಕೌರವ
ಭವನವನು ಹಿಂದಿಕ್ಕಿ ವರಭೂ
ಗವತೆ ¹ ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ನಡೆತರುತಿರ್ಪನಸುರಾರಿ || ೪

1 ಮಸ್ತಕರತುನವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ನಡೆತಂದ, ಕ. ಖ. ಜ.

ತೊಲಗಿದುವು ಜನಮನದ ಬಲುಗ
ತ್ತಲೆಗಳಿರೊಳು ಕಂಡ ಜೀವರ
ಹಲವುಜನ್ಮಾಂತರದ ದುರಿತಾಂಭೋಧಿ ಬತ್ತಿದುವು |

ಬಚಿಯ ಮುನಿಗಳು ಸಹಿತ ಕರುಣಾ

ಜಲಧಿ ಮಹಿಲದೆ ಕೊರವೇಂದ್ರನ

ಹೊಜಿಲೊಳಗೆ ನಿಜಶರಣನರಮನೆಗಾಗಿ ಬರುತ್ತಿದರ್ ||

೫

ಕರಣ ನಿರ್ಮಳವಾಯ್ತು ¹ ತನುವು

ಬು ರಿಸಿತತಿಪರಿತೋಷದೇಹಿಗೆ

ಪರಮಸುಖದೊಳು ² ಮನವೆ ಮುಸುಕಿತು ನಯನಜಲವುಗಳು |

ಎರಡುದೋಷದ ಗಾಢಭಕ್ತಿಯ

ಭರದ ಲವಲವಿಕೆಯೊಳು ನಿಜಮಂ

ದಿರವೆ ³ ಪೊಣಮಟ್ಟತ್ತ ಕಂಡನು ವಿದುರನಚ್ಯುತನ ||

೬

ಸಿರಿವೊಗದ ಕಿಚುಬೆಮರ ತೇಜಿಯ

ಖುರಪುಟದ ಕೆಂದೂಳಿ ಸೋಂಕಿದ

ಸಿರಿಮೊಡಿಯ ಕೊನೆಮೊಸೆಯೊಳು ಕೆಂಪಡರ್ ರೇಣುಗಳ |

ಖರಮೆರೀಚಿಯ ಝಳಕೆ ಬಾಡಿದ

ತರುಣತುಲಸಿಯ ದಂಡೆಯೊಪ್ಪುವೆ

ಗರುವೆದೇವನ ಬರವೆ ಕಂಡನು ಬಾಗಿಲೊಳು ವಿದುರ ||

೭

ತನುವ ಮೊಜಿದನು ಪುಳಕಜಲದೊಳು

ನನೆದು ನಾರಾಯಣನ ಪದದ

ಶೃನದ ಹರ್ಷಾರಣ್ಯದೊಳು ಮನಹೊಲಬುದಟ್ಟಿದನು |

ನೆನೆವೆ ಸನಕಾದಿಗಳಿಗಿನ್ನುಂ

ಮನಗುಡದ ಮಹಿಮಾತಿರೇಕನು

ಮನೆಗೆ ಬಹ ಕರುಣಾಳುತನ ಪೊಸತೆನುತೆ ಹಿಗ್ಗಿದನು ||

೮

¹ ಮನವು, ಕ. ಚ. ಜ. ಟ. ² ತನುವ ಮುಸುಕಿತು, ಕ. ಬ. ಜ. ತನುವ
ಮೊಜಿದನು, ಚ. ಟ. ³ ಹೊಜಿವಡುವುತ್ತು, ಕ. ಹೊಜಿವಂಡುತ್ತು, ಬ. ಚ. ಜ. ಟ.

ವೇದದಙ್ಗುಲಿಕೆಗಳಸುವುಪನಿಷ್ಠ
 ದಾದಿದಿವ್ಯಸ್ತುತಿಯ ಗಡಣೆಗೆ
 ಹೋದ ಹೊಲಬಳವೆಡದ ಮುನಿಗಳ ಮನಕೆ ಮೈಗುಡದ |
 ಕಾದಿ ಕಡುಗುವ ತಾರ್ಕಿಕರು ಬೆಂ
 ಡಾದರಲ್ಲದೆ ನಿಜವನೆಯದ
 ನಾದಿಸಿದ್ಧನ ಬರವು ಕೌತುಕವೆನುತೆ ನಡೆತಂದ || F

ತೊಳಲುವುಪನಿಷ್ಠದಙ್ಗುಲಿಕೆಯಿವು ಶ್ರುತಿ
 ಗಳ ಸರಾಗದ ಬಳಕೆಯಿವು ಮುನಿ
 ಗಳ ಸಮಾಧಿಗಳಾದಿಯಿವು ಯೋಗಿಗಳ ಬಳಕೆಯಿವು |
 ಎಲೆಲೆ ಭಕ್ತರ ಭಾಗ್ಯಶಾಲಿಯ
 ಬೆಳೆಗಳವೆಲಾ ಎನುತೆ ಹರಿಸದ
 ನಳನಯುಗಳದೊಳೊಡಲನೀಡಾಡಿದನು ಭಕ್ತಿಯೊಳು || ೧೦

ನೋಡಿದನು ಮನದಣಿಯೆ ಮಿಗೆ ಕೊಂ
 ಡಾಡಿದನು ಬೀದಿಯೊಳು ಹರಿದೆಡೆ
 ಯಾಡಿದನು ಭ್ರಮೆಯಾಯ್ತು ವಿದುರಂಗೆಂಬ ಗಾವಳಿಯ |
 ಕೂಡಿ ಕುಣಿದನು ಮನೆಯ ಮುಖದೀ
 ಡಾಡಿದನು ಮೈಮಜ್ಜೆದು ಹರುಷದ
 ಗಾಡಿಕೆಯೊಳಪ್ರತ್ಯಿಮನಿಸಿದನು ಭಕ್ತಿ ಕೇಳಿಯೊಳು || ೧೧

ಹಸಿದು ನಾವೈತಂದೊಡೀಪರಿ
 ಮಸಗಿ ಕುಣಿದಾಡಿದೊಡೆ ಮೇಣೀ
 ವಸತಿಯನು ನೀಂ ಮುಖದು ಬಿಸುಟೊಡೆ ನಮಗೆ ತಣೆವಹುದೆ |
 ವಸುವತೀವಲ್ಲಭನವರು ಪ್ರಾ
 ಢಿಸಿದೊಡೊಲ್ಲದೆ ಬಂದೆವೈ ನಾ
 ಚಿಸದಿರೈ ಬಾ ವಿದುರ ಎನುತೊಳಹೊಕ್ಕನಸುರಾರಿ || ೧೨

ನೆಜಿಯೆ ಕೃತ್ಯಾಕೃತ್ಯಭಾವವೆ
ಮುಜಿದು ಕಳದನು ಮನ ಮುರಾರಿಯು
ನಿಜುಕಿ ಬಿಗಿದುದು ಕಂಗಳೊಡನೆಚ್ಚುವು ಪದಾಬ್ಜ ದೊಳು |
ಅಜಿವು ¹ ಮಯಣಕೆ ಭಕ್ತಿಮಯರಸ
ದೊಡ್ಡ ಪುತ್ರಳೆಯನಲು ² ತಾ ಕಡು
ವೆಜಿಗ ಕೇಣಿಯ ಕೊಂಡವೊಲು ಮೊನದೊಳು ಮುಖಗಿದರ್ ||

ಬಲವರವು ಕೌತುಕವು ಪಾಲಡ
ಲೊಳಗೆ ಮಲಗಿಹ ವಿಷ್ಣು ವಿದುರನ
ನಿಳಯದೊಳಗೊಕ್ಕುಡಿತೆ ಹಾಲೊಳು ಹಸಿವ ನೊಕಿದನು |
ಹೊಲಬುಗಿಡಿಸಿದನಖಿಳನಿಗಮಂ
ಗಳನು ತನ್ನ ಉಕೆಯೊಳು ಭಜಕಂ
ಗೊಲಿದು ತಾನೈತಹುದು ಕರುಣದ ಘನತೆಯನೆ ಲೋಕ || ೧೪

ಹರಿಯ ಪದಕಮಲಾಭಿಷೇಕದ
ವರಪಯೋಬಿಂದುಗಳು ಕೌರವ
ನರಮನೆಯನೊಳಕೊಳ್ಳವೊಲು ಕಡಲಾಗಿ ಹರಿದು ಬರೆ |
ಅರರೆ ಮುರಹರನೊಡನೆ ಹಾಲಿನ
ಶರಧಿ ಮೇರೆಯ ಮುಖಿದುದಿಳಗ
ಜ ರಿಯೆನುತೆ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳು ಹೊಗಳಿದರು ಹರುಷದೊಳು || ೧೫

ತೊಲಗಿದನು ಬಂದಂತೆ ತರಣಿಯ
ಹೊಳವು ಸೋಂಕಿದ ಜಕ್ಕವಕ್ಕಿಯ
ಬಳಗದಂತಿರೆ ಕೃಷ್ಣ ರಾಯನ ಬರವ ತಾ ಕೇಳ್ವು |

¹ ಮಯಣಾದಯದ ಭಕ್ತಿಯೆಲೆರಗಿಸಿದ, ಕ. ಖ. ಜ. ಮಯಣಾಮಯದ
ಭಕ್ತಿಯನೆರಗಿಸಿದ, ಜ. ಮಯಣಾಮಯದ ಭಕ್ತಿಯಲೆಜಿದ, ಟ.

² ಕಡು, ಕ. ಖ. ಜ. ಟ.

ಪುಳಕ ಪಸರಿಸೆ ಪರಮಹರ್ಷವ
ತಳೆದು ದೇವನ ಕಾಣಿಕೆಯ ಕಂ
ಗಳಿಗೆ ಕಡುಲೋಲುಪತೆ ಮಿಗೆ ಹರಿತಂದಳಾಕುಂತಿ || ೧೬

ಬರವೆ ಕಂಡಸುರಾರಿ ಮಂಚದೊ
ಳರದೆ ದಿವ್ಯನೆ ನಿಂದು ನರರಾ
ಚರಣೆಗಳ ನಾಟಕವೆ ತಾನೇ ನಟಿಸಿ ತೋಚಿಸಿದ |
ಹಿರಿಯರಿಗೆ ತಾ ಹಿರಿಯನೆನಿಸುವ
ಗರುವತನವನು ಬಿಸುಟು ಕುಂತಿಗೆ
ಕರವೆ ಮುಗಿದನು ಸಕಲಸನಕಾದಿಗಳು ನಲಿದಾಡೆ || ೧೭

ಅಮಿತಕರುಣಾಸಿಂಧುವಿನ ಪದ
ಕಮಲದೊಳು ತಾವೆಣಗಿ ಪುಳಕೋ
ದಮದ ಪಾವನತರದ ಸುಖಸಂರಂಭದೊಳು ಮುಚ್ಚುಗಿ |
ಗಮಿಸಲಖಿಯವು ಗರುವವೇದ
ಪ್ರಮಿತಿಗಳು ನೀನೆಂತು ನಡೆತಂ
ದೆಮಗೆ ಗೋಚರವಾದೆಯೆನುತ್ತವೆ ಹೊಗಳಿದಳು ಕುಂತಿ || ೧೮

ದೇವಕಿಯ ವಸುದೇವನಾಬಲ
ದೇವನನಿರುದಾ ದಿಯದುಭೂ
ಪಾವಳಿಯ ಸುಕ್ಷೇಮಕುಶಲವೆ ಕುಂತಿ ಬೆಸಗೊಳಲು |
ದೇವ ನಗೆಮೊಗದಿಂದೆ ಪರವೆಸು
ದೇವದೇವಕ್ಕಾದಿಯಾದವ
ರಾವಿಲಾಸದ ಮಹಿಪರಿವನು ಕುಂತಿಗಲುಹಿದನು || ೧೯

ಯಮತನುಜನಧಿಕನು ಹಿಡಿಂಬಾ
ರಮಣನತಿಬಲ್ಲಿದನು ಪಾರ್ಥನ
ವಿಮಲವಿಗ್ರಹ ಲೇಸು ಸಕಲಮಹೀಶಪರಿವೃತರು |

ಯಮಳರಿರವೆತಿಚೆಲುವು ನೇಹದ
ರಮಣಿಯಾಕೆಯ ಸುತರು ಸುಮಹೋ
ದ್ಯಮರು ಕೇಳೆಂದಸುರರಿವು ಕುಂತಿಗೆ ನಿಯಾಮಿಸಿದ || ೨೦

ನರನ ಮಗನಭಿಮನ್ಯು ಕುಶಲನು
ವರಸುಭದ್ರಾದೇವಿ ಮೊದಲಾ
ಗಿರಲು ಬಾಂಧವರೆಲ್ಲ ಜೀವಂತರು ನಿದಾನಿಸಲು |
ಪರಮಮಿತ್ರರು ತನ್ನೊಳ್ಳೊಂದಾ
ದರು ದ್ರುಪದನಕ್ಷೋಣಿಯವರಿಗೆ
ನೇರವು ಬಂದುದು ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಬಳಕೆ ಲೇಸೆಂದ || ೨೧

ಅದಿತಿ ಮಕ್ಕಳ ಪಡೆದುದೇ ಲೋ
ಕದೊಳು ಫಲ ಕೌಸಲೆ ಕುಮಾರನ
ಪಡೆದು ಪಡೆದುದೆ ಸಫಲ ವಿನತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳಾಯ್ತು ಫಲ |
ಮುದದೆ ನೀನೇ ಮಕ್ಕಳನುಪಡೆ
ದದುವೆ ಫಲ ಕೇಳೆಂದು ಪರಿತೋ
ಪದೊಳು ಕುಂತಿಯ ಹೊಗಟದನು ಮುರವೈರಿಯುಚಿತದೊಳು ||

ಲೋಕ ಮೆಚ್ಚ ಬು ನಿನ್ನ ಸುತರು ದ್ವ
ತ್ವೈಕಸತ್ಯರು ನುಡಿದ ಕಾಲವೆ
ನೂಕಿದರು ರಾಜ್ಯಾಭಿಲಾಷೆಗೆ ಬಲವ ನೆರೆಹಿದರು |
ಆಕುಮಾರರಿಗರ್ಥರಾಜ್ಯವೆ
ನೀಕುತಾರನೊಳಿಸಿ ಕೊಡುವ ವಿ
ವೇಕದೊಳು ತಾ ಬಂದೆನೆಂದನು ಕುಂತಿಗಸುರಾರಿ || ೨೨

ಪರಮಪರಿತೋಪದೊಳು ಕೃಷ್ಣ ನ
ವರಸುಧಾಮಯವಚನವನು ಪಂ
ಕರುಹಮುಖಿ ಕೇಳುತ್ತೆ ನನೆದಳು ನಯನವಾರಿಯೊಳು |

ಮುರಮುಠನನಾಕುಂತಿಗ್ಲವ
 ನೊರೆದು ವಿದುರನ ಕರೆದು ಕೌರವ
 ನರಮನೆಯ ಸಮಯವನು ನೋಡಿದು ನಮಗೆ ಹೇಡೆಂದ || ೨೪
 ಹೋಗು ನೀನಾತಂಗೆ ಪಾಂಡವ
 ರಾಗಸಮುದಯ ಬಂದನೆಂಬುದ
 ನೀಗಳಱಿಪುಪ್ಪದಾತ ಮಾಡಿದ ನಯದ ಬಳವಿಗೆಯ |
 ತಾಗುಬಾಗಿನ ಹವಣನಾತನೊ
 ಳಾಗನೋಡುವೆನೆನಲು ಕುರುಕುಲ
 ಸಾಗರಾಗ್ನಿಯ ಮನೆಗೆ ಬಂದನು ವಿದುರ ಹರಿ ಬೆಸಸೆ || ೨೫
 ಓಲಗದೊಳರ್ಧಖಿಳಮೂರ್ಖರ
 ಮೌಳಿಯನು ಕಂಡವಧರಿಸು ಸಿರಿ
 ಲೋಲ ಬಿಜಯಂಗೈಯಲವಸರವುಂಟೆ ಹೇಡೆನಲು |
 ನಾಳೆ ಕಾಣಿಸಿಕೊಳ್ಳವಿನ್ನೇ
 ನಾಣಕಾಱನೆ ಬರವು ಹಗೆಗಳ
 ಪಾಲಿಸುವ ಭರ ಸಂಧಿಕಾರ್ಯಕೆ ಬಾರದಿರನೆಂದ || ೨೬
 ನೋಡಿರೈ ಪಾಂಡವರು ಪಾತಕ
 1 ರಾಡುವಾಟವನಾಡಿದೊಡಮಾ
 ನಾಡಿನೊಳಗಿದು ಸಲುವುದವನಿಯೊಳಧಿಕಲೇಸೆನಿಸಿ |
 ರಾಡಿಯೊಳಗಾರವಡಗಿತು
 ಜೋಡೆಯೊಳ ಜನಿಸಿದರನೀಕೇ
 ತಾಡಿ ಕೂಡಿದನೆಂದು ಹೊಯ್ದನು ರವಿಸುತನ ಕರವ || ೨೭
 ನಾಳೆ ಭರಹೇಡೆಂದು ವಿದುರನ
 ಬೀಡುಕೊಟ್ಟನು ಬೇಡ ಭಟರಿಗೆ
 ವೀಳಯವ ನೀಡಿದನು ಹರೆದುದು ನೃಪತಿಯಾಸಾಸನ |

ಚಾಳಿಸಿತು ತಮೆ ಮೂಡಣದ್ರಿಯ
ಮೇಲೆ ತಲೆದೋಣುದನು ರವಿ ಭೂ
ಪಾಲ ಕೌರವನಂದಿನೊಡ್ಡೊಲಗವೆ ರಚಿಸಿದನು | ೨೮

ಕರಿಸಿದನು ಮೊಣಮೆಕುಟಕಿರಣದ
ಗರುವೆರನು ಗಾಢಪ್ರತಾಪರ
ಬರಿಸಿದನು ತೂಕದ ಮಹಾಮಂಡಳಕಮೆನ್ನೆಯರ |
ಧುರವಿಜಯಸಿದ್ಧರನು ಚಾವಿರಾ
ಕರದ ಗದ್ದುಗೆಗಿಳಿಸಾಮಂ
ತರನು ಪೃಥ್ವೀಪಾಲರನು ನೆರೆಹಿದನು ಕುರುರಾಯ || ೨೯

ಬಲದ ಗದ್ದುಗೆಗಳೊಳು ಭಟರ
ಗ್ಗಲೆಯ ರವಿಸುತ ನದಿಯ ಮಗ ನೃಪ
ತೀಕದುಶ್ಯಾಸನ ಕೃಪ ದ್ರೋಣಾದಿನಾಯಕರು |
ಜೊಳವೆ ರತುನದ ಸಾಲ ಮೆಕುಟದ
ಚಲುವಿಕೆಯ ಸಂರಂಭದೊಳು ಗಜ
ಗಲಿಸಿದರು ಮೋಹಿಕ್ಯಮಯಭೂಷಣವಿಲಾಸದೊಳು || ೩೦

ಸತಿಸಹಿತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪತೆ
ಸುತನ ಬಲವಂಕದೊಳು ಕನಕೋ
ಚಿತದ ಪೀಠದೊಳೆಸೆದನಾತನ ಬಲದ ಭಾಗದೊಳು |
ಚತುರಚತುರಾನನರು ತರ್ಕ
ಶ್ರುತಿಸಮಸ್ತ ಕಲಾಸ್ವತಂತ್ರರು
ನುತಗುಣರು ನೃಪಸಭೆಯೊಳೆಸೆದರು ಭೂರಿಸೂರಿಗಳು || ೩೧

ಮದವದತಿಬಲ ಶಕುನಿ ಸ್ಪೃಂಧವ
ನಧಟನೃಪ ಕಾಂಭೋಜನತಿಸಂ
ಪದನು ಭೂರಿಶ್ರವ ಸುಲೋಚನ ವೀರವೈಷ್ಣವ |

ಕದನಕಾಲಾನಲರು ವರಹೇ
ಮದ ಮೆಕುಟದವರರಸನೇಷವಂ
ಕದೊಳು ಕುಳ್ಳಿದ್ವಾರು ಮಹಾಕೃಷ್ಣನಮರುಂಜನೆಯೊಳು || ೩೦

ತರುಣಶೃಂಗಾರದ ಸಭಾಬಂ
ಧುರರು ನೂರ್ದರು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
ವರಕುಮಾರರು ಮುಂದೆ ಮೆಚಿದರು ಅಕ್ಷಣಾಂಕಗಳು |
ವರಕಿರೀಟದ ಕಾಲ ತೊಡರಿನ
ಕೊರಳ ಪದಕದ ಕೈಯ ಸುರಗಿಗ
ಳರಸನನುಜರು ನೂರ್ದರೆತವಂಕದೊಳು ಮೋಹಿದರು || ೩೧

ಮಿಸುಪ ತಮ್ಮ ಮುಖೇಂದುವನು ಸೈ
ರಿಸದ ಚಂದ್ರನ ಕಿತ್ತು ನಭದೊಳು
ಬಿಸುಟು ಬೇಗಗಳ ಹಿಡಿದರೋ ಹೇಚನಲು ಸಫೆಯೊಳಗೆ |
ಶಶಿವದನೆಯರ ಕೈಯ ಚಾಮರ
ವೆಸೆದುದಿಕ್ಕೆಲದೊಳು ಸುಯೋಧನ
ವಸುಮತೀಶನ ವೈಭವದೊಳಾಸ್ಥಾನ ಚೆಲುವಾಯ್ತು || ೩೨

ಕಲಹವಿಲ್ಲದೆ ನೂಲಿನೆಳೆಯೊಳು
ತಲೆಯನರಿವೆ ವಿರೋಧಿರಾಯರ
ನಳುಕಿಸುವ ಸುಮದೊಳು ರಿಪುಭೂಭುಜರ ಬೆವನುಸುವೆ |
ಬಲಿದೊಡೊಳಲಂಚದೊಳು ಭದ್ರನಿ
ಕೊಲುಸ ಮುನಿದೊಡೆ ಮಂತ್ರಶಕ್ತಿಯೊ
ಳಳುಕಿಸುವೆ ಮಂತ್ರಿಗಳು ಮೆಚಿದರು ರಾಜಸಫೆಯೊಳಗೆ || ೩೩

ಬರೆದ ಬಚಕದು ವಿಧಿಯ ನೀಮೆಯ
ಬರೆಹ ನಿಜಕಾರ್ಯಾರ್ಥಲಾಭವು
ದೊರಕಿದೊಡೆ ಸತಿಯರ್ಥ ನೀರೊಳು ಬರೆದ ಲಿಪಿಯಂತೆ |

ಕರಗುಪಿತಲೋಲುಪತೆ ಲಂಚದ

ಪರಮಜೀವನ ಜಾಣರಾಸಿರಿ

ಕರಣದವರೊಪ್ಪಿದರು ಭೂಪಾಲಕನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ || ೨೬

ನಿಗಮ ತರ್ಕ ಪುರಾಣ ಕಾವ್ಯ

ದಿಗಳ ವಿಸಟೆಂಬರಿಗಳೊತ್ತೊ

ತ್ತಿಗಳಿಗಿಟ್ಟೆಡೆಯಾಗಿ ಹಿಗ್ಗಿದ ಜಠರದಗ್ರಿಯರು |

ಬಗೆಯುಪನ್ಯಾಸದ ಸುತಾಶಾ

ದಿಗಳ ಬೀಜಲು ಬೆಳೆದ ಗಡ್ಡದ

ವಿಗಡಭೂಯೋವಿದ್ಯವಿದ್ದರು ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ || ೨೭

ಸಲೆ ಸಮಸ್ಯದನಂತಪದ್ಯವೆ

ಘಳಲನನ್ನಯಿಸುವ ಸುಕಾಂತಿಯು

ಲಲಿತಮುಧುರಸಮಾಧಿಸುಕುಮಾರಾದಿರಚನೆಯೊಳು |

ಹಲವುಪಮೆಯುತ್ಪ್ರೇಕ್ಷೆರೂಪಕ

ಸುಬಲಿತಾಲಂಕೃತಿಚಮತ್ಕೃತಿ

ಗಳ ಚತುರ್ಭಾಷಾವಿಶಾರದಕವಿಗಳೊಪ್ಪಿದರು || ೨೮

ನುಡಿದು ತಲೆಧೂಗಿಸುವ ಮಜಿಗೆ

ನ್ನಡದಿನಾಹಾಯಿನಿಸಿ ಮೌಚ ನು

ಪಡೆವ ವಾಗ್ಮಿಗಳೊಂದಿ ಹೊಗಳಿಸಿ ಕೊಳ್ಳ ಗಮಕಿಗಳು |

ಕೊಡುವ ಪದ್ಯದ ಸುಪ್ರಮೋಯದ

ಗಡಣೆಯಬುಜಭವಾದಿವಿಭುಗಳು

ಬಿಡಿಸಲಿದೆನಿಸುತುಳಿತಾರ್ಥಕವಿಗಳೊಪ್ಪಿದರು || ೨೯

ಸಂದ ಸಿರಿಸಂಜಯದ ನಯಬಂ

ಧುರದ ಗಮಕದ ಹವಣಿನೋಜೆಯ

ಕೊರಳ ಚಿತ್ರಾಶ್ರಯದ ವಿಣಾರವದ ನಿಜದನಿಯ |

ಪರಮಸಾಳಂಗದ ವಿದೇಶಿಯ
ನಿರುತಪರಿಣತಿಗಳೊಳು ಮೂರ್ಗದ
ನಿರುಪಮದ ಗಾಯಕರ ನಾಯಕರೆಸೆದರೊಗ್ಗಿನೊಳು || ೪೦

ನುತಶುಭೋದಯ ಜೇಯ ಶತ್ರು
ಪ್ರತತಿಸಂಹಾರಕ ಸಮಸ್ತ
ಕ್ಷತಿಸತಿ ಬ್ರಹ್ಮಾಯುರಸ್ತು ಏನುತ್ತ್ವ ಕೃಷ್ಣಗತಿ
ನುತಗುಣವ ಬಿರುದಾವಳಿಯ ಸು
ಗತಿಯನಭಿವರ್ಣಿಸುತೆ ಸಮಯೋ
ಚಿತದ ಮನ್ನಣೆವೆಡೆದು ಮೆಚ್ಚಿದುದು ಭಟ್ಟಸಂದೋಹ || ೪೧

ನಳನ ನಹುಷನ ಶಾಲಿಹೋತ್ರನ
ಬಲಮೆಯದು ಕಿಣಿದಿಂಬವಿದ್ಯಾ
ನಿಳಯವರರೇವಂತನೇಣುಟವನು ನಸುನಗುವೆ |
ಬಲಿದ ದೃಢನಾಳಿಗಳ ಮುಖ್ಯಿಯ
ಲುಳಿಯ ಹಯಗಾಢಪ್ರತಾಪರು
ಹೊಳವೆ ಮೆಕುಟದ ಸಾಲುಗಳೊಳೊಪ್ಪಿದರು ರಾವ್ರತರು || ೪೨

ಅತಿಮದದೆ ತನಿಸೊಕ್ಕಿದೈರಾ
ವತವ ಕಿವಿವಿಡಿದೊಣವ ದಿಗ್ಗಜ
ತತಿಯನಮಲಾಂಕುಶದೊಳಂಜಿಸಿ ಕೆಲಬಲಕ ಬಿಡುವೆ |
ನುತಗಜಾರೋಹಕರು ಕುರುಭೂ
ಪತಿಯ ಹೊರೆಯೊಳು ಮೆಣಿದರಮರಾ
ವತಿಯ ರಾಯನ ಸಭೆಯ ಗೆಲಿದುದು ಕೌರವಾಸ್ಥಾನ || ೪೩

ನಡೆದು ಪರಮಂಡಲದ ರಾಯರ
ಜಡಿದು ಕಪ್ಪವೆ ಸೆಳವೆ ಶಿಷ್ಯರ
ಗಡಣವೆಸೆದುದು ಪವನವೇಗದ ರಾಯಭಾರಿಗಳು |

ಕಡುಗಿದರೆ ಕಾಲಂಗೆ ಬಿರುದಿನ
ತೊಡರನಿಕ್ಕು ನೆ ಜವನ ದಾಡೆಯ
ತುಡುಕುವೆಗ್ಗ ದ ವೀರರೆಸೆದರು ದೃಷ್ಟಿಸರಿಸದೊಳು || ೪೪

ಎಳೆಯ ಮಿಂಚಿನ ಕುಡಿಯ ಸೂಸುವೆ
ನಳಿನನಯನದ ಶಶಿಯ ಬಿಂಬವೆ
ಹೊವೆ ಹುರುಡಿಸುವಿದುಮುಖಿಯರು ಕೋಮಲಾಂಗಿಯರು |
ಸೆಳೆನಡುವಿನೆಗ್ಗ ಳೆಯರೊಪ್ಪುವ
ಕಳಶಕುಚಿಯರು ಘನಜಘನೆಯರು
ಚಲದಳಕದವರರಸನೆಡವೆಂಕದೊಳು ಮೋಹಿದರು || ೪೫

ಬಿಗಿದಮೊಲೆಗಳ ಮೆಣುವೆ ಪೊಟವಾ
ಉಗಳ ಬಿಂಬಾಧರದ ನಳಿತೋ
ಳುಗಳ ಕಮಲಾನನದ ಕೊಂಕಿದ ಕುರುಳ ತೆಳುವಸಿಹ |
ಬಗೆಗೊಳಿಸ ಬಲುಮುಡಿಯ ರಂಭೋ
ರುಗಳ ಮ್ನಾನವಿಶೋಚನದ ಚಲಾ
ವುಗಳ ಪದ್ಮನಿಯರುಗಳೆಸೆದರು ರಾಜಸಭೆಯೊಳಗೆ || ೪೬

ದಾನಗಂಧದ ಕಿಲುಮುಡಿಯ ಕಮೆ
ಲಾನನದ ನಿಡುದೋಳ ಲತೆಯ ನೆ
ವೀನಕೋಮಲವಾಗಿ ತೋಱುವ ಕಿಖಿಯಕಣ್ಣುಗಳ |
ಆಸಿತಂಬ ಪೊಳೆವೆ ಮೊಲೆಗಳ
ನೂನಮಧ್ಯದೊಳೆಸೆವ ಬಾಸೆಯ
ಮಾನಸವತಿಯರನಿಪ್ಪ ಹಸ್ತಿನಿಯರುಗಳೊಪ್ಪಿದರು || ೪೭

ತಳಿತುಂಬಿನ ಕುರುಳ ಕೊಂಕಿನ
ಬಳಲುಮುಡಿಗಳ ಕೆಂಪಿನಧರದ
ಚಲಿತನಯನದ ಗೌರವೆಣ್ಣ ದನೂನರಾಗತೆಯ |

ಜಲಜಗಂಧದ ಮೆಜಿವೆ ರೋಮಾ *
ವೆಳೆಯ ಪೀವರಮಧ್ಯಜಂಘೆಯ
ಲಲಿತವದನದ ಶಂಖಿನಿಯರೆಸೆದರು ವಿಲಾಸದೊಳು || ೪೮

ಗುರುನಿತಂಬದ ವಿತತವೆಹ್ಲದ
ಕಿಣುಬಿರಳು ತೊಡೆ ತೋಳು ಮುಡಿ ನಿಜಿ
ಗುರುಳುಗಳ ಗಾಡಿಕೆಯ ಬೀಗಿದ ನಡುವಿನಿಂದೆಸೆವೆ |
ಕಿಣುಮೊಲೆಯ ಮಧ್ಯಮದ ರತಿಗಳ
ಪರಮಸೌಭಾಗ್ಯದ ಸಮುದ್ರದ
ಗರುವಿಕೆಯ ಚಿತ್ತಿನಿಯರೆಸೆದರು ರಾಜಸಭೆಯೊಳಗೆ || ೪೯

[ಗರುವಿಕೆಯ ಗಾಡಿಕೆಯ ಸುರತಾ
ತುರದ ಚಿತ್ತದ ಸಂಚುಬುದ್ಧಿಯ
ತರಳತರವ್ಯದ ಮಧುರವೆಜನದ ಚಪಲಚತುರತೆಯ |
ಸರಸೆಯರು ಕಡುಚಲುವಿಕೆಯೊಳ
ಚ್ಚರಿಯರಿಗೆ ಹೊಯ್ಯೊಗಳನಿಸುವೆ
ತರಳನಯನೆಯರೊಪ್ಪಿದರು ಕರ್ಣಾಟವನಿತೆಯರು || ೫೦

ನಳಿನವದನದ ಹೊಳೆವೆ ಕಡೆಗಂ
ಗಳ ಸುಕಾಂತಿಯ ನವವಿಳಾಸದ
ಬಳವಿಗೆಯ ಶೃಂಗಾರದೊಯ್ಯಾರದ ವಿಡಂಬನದ |
ಬಲುಮೊಲೆಯ ಹಂಸೆಗಳ ನಡೆಯೊಳು
ಬಲುಮನದ ಬಲುರತಿಗಳಂತ್ಯದ
ಬಲಿಲಿಕೆಯ ಬೆಬ್ಬಳೆಯ ವರಚೋಳಿತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು || ೫೧

[] ಈಗುರುತಿನಲ್ಲಿ ಸೇರಿರುವ ೫೦ನೆಯ ಪದ್ಯವು ಮೂವಲುಗೊಂಡು ೬೩ನೆಯ
ಪದ್ಯದ ವರಗಿರುವ ೧೫ ಪದ್ಯಗಳು ಚ. ಟ. ಪ್ರಸ್ತುತಗಳಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲ.

ತೋಳುಗಳ ಕೋಮಲತೆಗಳ ಬಂ
 ಬಾಳಗೂದಲ ಕೊಂಕುಗುರುಳಿನ
 ಲೋಲನಯನದ ದಂತಿಗಮನದ ಸುರಭಿಪರಿಮಳದ |
 ಲೀಲೆಯೊಳು ಸೊಗಸುವ ಮನೋಜನ
 ಕೇಳಿಯೊಳು ಮಧ್ಯಮೆಯರೆನಿಸುವ
 ಮಾಳವದ ಮಾನಿನಿಯರೆಸೆದರು ನೃಪನ ಸಭೆಯೊಳಗೆ || ೫೦

ಸುರತಸೌಖ್ಯದ ಲಂಪಟತ್ವದ
 ಕರಿಯ ಗಮನದ ಗಿಳಿಯ ನುಡಿಗಳ
 ಗುರುನಿತಂಬದ ಶಶಿಯ ಬಿಂಬವನೇಳಿಪಾನನದ |
 ಪುರುಷರನು ಬಲುದೆಡೆ ವೋಹಿಪ
 ಪರಿಮಳಕೆ ಮಿಗೆ ಕವಿವ ತುಂಬಿಯು
 ಸರಸಿಜಾಕ್ಷಿಯರೆಸೆದರಾಪಾಂಚಾಲ ನಾರಿಯರು || ೫೧

ಅಸಿಯಜಂಗೆಯ ವಿಕಟಜಘನದ
 ಬಬಿಟ ಬಾಸೆಯ ಸೊಗಸು ಮಿಗೆ ರಂ
 ಜಿಸುವ ನಡುವಿನ ಸುಷುಯ ನಾಭಿಯ ವೈತ್ತಕುಚಯುಗದ |
 ಎಸೆವ ನಗೆಗಂಗಳ ವಿನೋದ
 ಪ್ರಸರದೇಣ್ಣಿಯ ಕಾಮರಸ ಪಸ
 ರಿಸುವ ಸುರತದ ಗುಜ್ಜು ರಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ಸಭೆಯೊಳಗೆ || ೫೨

ಘನತರದ ನಖಹತಿಗೆ ಘನಚುಂ
 ಬನದ ಸೌಖ್ಯಕೆ ನಾಗರಿಕರನು
 ಮನವೊಲಿದು ಕೈಕೊಳ್ಳು ಸುರತದ ಚಪಳತೆಯೊಳೆಸೆವ |
 ಮುನಿಸುಹರಿಸಕೆ ಕಲಹಸರಸದ
 ಕಿನಿಸುಗಳ ತುಂಗೋರುಜಂಘೆಯು
 ವನಜಮುಖಿಯರು ಮೌಳಿದರಾಸೌರಾಪ್ತ ನಾರಿಯರು || ೫೩

ನುಡಿಯೊಳಮೈತದ ರಸವನೇಳಿಪ
 ನಡೆಯೊಳಂಚೆಯನಣಕವಾಡುವ
 ಕುಡಿತೆಗಂಗಳ ಬಲೆಯ ಬೀಸುವ ಕಾಮಿಮೈಗಕುಲಕೆ |
 ಬೆಡಗು ಮಿಗೆ ಒಡುಕಾಮುಭೋಗದ
 ಕಡಲೊಳಗೆ ವಿಟಚೆಯವ ಮುಂಜಿಗಿಪ
 ಕಡುಗರುವುರು ಸರಸೆಯರು ತೆಲುಗಿತ್ತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು || ೫೬

ಲಲಿತಸುಖ ಸುರತಾಂಗಿ ಸರಸಿಜ
 ದಳವಿಲೋಚನೆ ಮಧ್ಯಂತಿ ವಿಟ
 ಸೊಲಿದೊಡೊಲಿಯಳು ಬರಸೆ ಬೆರಸದೆ ಮನವೆ ಬೈಚೆಡುತೆ,
 ನಳಿನಮುಖಿ ಬೇಟಿದೊಳು ಬೇಗೆಯ
 ಬಳೆಯಿಂಗಳ ಕಡುಚಪಳ ಸುಂತದ
 ಕಲೆಯನಜಿವೆ ಕಳಿಂಗವನಿತೆದುರೆಸೆದರೊಗ್ಗಿ ನೊಳು || ೫೭

ಆಚುಕಾತಿ ಸರೋಜಮುಖಿಯನು
 ಕೂಲರತಿ ಕಮನೀಯರೊಪಿಣಿ
 ಲೋಲಲೋಚನೆ ಕರಿಣಕುಂಚಯುಗೆ ರಾಗವತಿಯೆನಿಪ |
 ಶೀಲೆಯೊಳು ಲೋಕವನು ಮೋಹಿಸಿ
 ಸೋಲಿಸುವ ಸೊಬಗೆಯರು ಸಖಿಯರ
 ಮೊಳವಣಿಯೊಳು ಮುಂಜಿದರೊಡ್ಡಿಯ ದೇಶದಬಲೆಯರು || ೫೮

ಗುರುನಿತಂಬದ ತರಳನಯನದ
 ಕರಿಮುಗಮನದ ಗೌರವರ ದ
 ಸರಸಿಜಾನನಕಾಂತಿಗಳ ಪೊಟಳಿಯ ಪರಿಮಳದ |
 ಪುರುಷಕೇಳೆಯ ಕುಹಕಭಾವದ
 ಬರಕೆಗಳ ಸಂಪೂರ ಕಲೆಗಳ
 ತರುಣಿಯರು ಲೇಸನಿಸಿದರು ಗೊಳವದ ನಾರಿಯರು || ೫೯

ಬಲಿಸಲಖಿಯರು ವಿಟರ ಚಿತ್ತವೆ
 ನಿಲಿಸಲಖಿಯರು ಕೂರ್ತೊಡೆಯು ತಾಂ
 ಹಲವುಮಾತಿನೊಳಸುವನೀವರು ಹುಸಿಯ ಹುರುಡಿನೊಳು |
 ಕಲಹವನು ಕಲ್ಪಿಸುವರಭಿಮತ
 ಚಳವನದೊಳೊಡುವರು ಸುರತ
 ಕೊಲ್ಲಿದು ಕೂಡುವ ಮನದವರು ಮಲಹಿತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು ||೬೦

ಮುಸುಕಿನೊಳು ಮೂಲೋಕವನು ಮೋ
 ಹಿಸುವ ಕಡೆನೋಟದೊಳು ಕಂಡವ
 ರಸುವನಲ್ಲಾ ಡಿಸುವ ಕೂಟದೊಳಮರಪದವಿಯನು |
 ಹುಸಿಯೆನಿಸಿ ತೋಖಿಸುವ ಮದನನ
 ಹೆಸರ ಬಿರುದನು ಜಗದೊಳಗೆ ಸಾ
 ಖಿಸುವರೆನೆವಿಪರಲ್ಲಿ ಹೊಯಿಸಳದೇಶವಬಲೆಯರು | ೬೧

ನೋಡಲಖಿಯರು ವಿಟರ ಚಿತ್ತವೆ
 ಕೂಡಲಖಿಯರು ಬಳಸಿ ಬೇಟವ
 ಮಾಡಲಖಿಯರು ಹಣದೊಳಗೆ ಮಿಗಿಲೆ ಬೇವದುವುವೆಂದು |
 ಬೇಡಿ ಬೇಸರಿಸುವ ವಿಲಾಸದ
 ಜೋಡಿಗಳ ತೋಖಿಸುವ ಜೌವನ
 ಗೇಡಿಗಳು ಚೆಲುವಾದರೈ ಕೊಂಕಣದ ವನಿತೆಯರು ೬೨

ಮುಡಿಯ ಭಾರದೊಳೊಲಿದು ತುಣುಬಿದ
 ತೊಡಬೆಗಳ ಚೆಲುವಿಕೆಯೊಳೂರ್ದಶಿ
 ಪಡಿಯ ಸಾರಂಬಂತೆ ಮೊಜ್ಜವೊಯ್ಯಾರದೊದವುಗಳ |
 ಸಡಗರದೊಳನಿಸುಳನುಡಿಗೆ ತಲೆ
 ಗೊಡಹಿಸುವ ಮಿಗಿಲೆ ನೆರೆದರಾದೊಡೆ
 ಕಡೆಯ ಕಾಣಿಸುವಧಟೆಯರು ತುಳುವಿತಿಯರೊಪ್ಪಿದರು || ೬೩

ಮುರಿದು ನೋಡಿದೊಡಖಿಳರಾಜರು
 ಸಿರವ ಬಾಳಲು ಲಾಘವಾಳವೆ
 ತುರುಕ ಕೋಂಕಣ ಗೊಳ ಗುಜ್ಜರ ವಂಗ ಹಮ್ಮಿರ |
 ವರಕಳಿಂಗಾದಿಗಳು ಬೆಸಸೆನು
 ತಿರಲು ಕೋಮಲಿಕೆಯರು ಸಿತಚ್ಚಾ
 ಮರವೆ ಚಿಮ್ಮಲು ಭೂಪ ಮೆಚ್ಚಿದನು ಸಿಂಹಪೀಠದೊಳು || ೬೪

* ಆವರೀತಿಯದಾವವಿಸ್ತರ
 ವಾವದೇಶದ ಸಿರಿಯ ಸತಗರ
 ಪಾವಪರಿಯ ವಿಲಾಸವಾವವಿಡಾಯಿ ತಾನೆನಲು |
 ಪಾವು ಹಟವಿಗೆಯಾದ ರಾಯನು
 ರಾವಣಾರಿಯ ಕಾಣಿಕೆಗೆ ಬಲು
 ರೀವಿಯನು ತೋಪಿದನು ಸಾಣುವ ಭಟ್ಟರೋಳಿಯೊಳು || ೬೫

* ಬರಲಿ ಕರೆ ಕೈತವದ ಶಿಕ್ಷಾ
 ಗುರುವನೆಂದವನೀಶ ದೂತರ
 ಹರಿಯಬಿಟ್ಟನು ಹರಿಯ ನಿಲಯಕ್ಕೆ ಹರಿಯ ಬೇಗದೊಳು |

* ವಿಭವವೆಸೆದುರು ವಿಗಡನೂತನ
 ದಭವನೋಲಗದಂತೆ ಫಾಳಪ
 ರಭಸಿಗನು ರಣರಂಗಚೌಪಟಮಲ್ಲ ಕುರುರಾಯ |
 ಸಭೆಯ ಸಡಗರಿಸಿದನು ಕರೆ ಕರೆ
 ತ್ರಿಭುವನದೊಳಿವೈವ ಗಡ ಎಂ
 ದಭಿನುತನು ಕಳುಹಿದನು ವಿಜಯನಗರಕ್ಕೆ ಪಡಿತರ ||

ಈಪದ್ಯವು ಕ. ಪ್ರಸ್ತ. ಕದಲ್ಲಿ ಮೂರು ೬೫ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮೂಲದ ಜೊತೆಗೆ
 ದೂರೆಯುತ್ತದೆ.

ಚರರು ಹರಿತಂದಸುರರಿಪ್ರವಿನ
ಚರಣದೊಳು ಮೆಯ್ಯಕ್ಕಿ ನೊಸಲೊಳು
ಕರಪ್ರಖಾಂಟಲಿ ಮೆಚೆಯುತಿರೆ ಬಿನ್ನಹವೆ ಮಾಡಿದರು || ೬೬

ದೇವ ದೇವರ ಸಮಯವೆನೆ ರಾ
ಜೀವನಾಭನು ಮುಗುಳುನಗೆಯೊಳು
ಭಾವನವರತ್ನೈದರೆ ಹರಹರ ಬಹೆವು ನಾವೆನುತೆ |
ರಾವಣನ ಪರಿ ನೆಲಸಿತಿವನೊಳು
ಸಾವಿಗಂಜುವನಲ್ಲ ಪಳ ಮಾ
ಯಾವಿದನು ನಮ್ಮ ಕೃತಿ ಕೊಳ್ಳೆದು ವಿದುರ ಕೇಳಂದ || ೬೭

ಎನುತೆ ಮಂಚವೆ ನಿಜದು ವರಕಾಂ
ಚನವರೂಢಕೆ ಕೈಗುಡುವ ಯದು
ಜನಪರುಗ್ಗ ಡಣೆಯೊಳು ಬಿಜಯಂಗೈದನಸುರಾರಿ |
ಮುನಿನಿಕರ ಸಂದಣಿಸಿತಭ್ರದೊ
ಳನಿಮಿಷಾವಳಿ ನೆರೆದುದಿಭಪುರ
ಜನವೊಡನೆ ನಡೆತರಲು ಹರಿ ಬರುತಿರ್ದನೊಲಗಕೆ || ೬೮

ಕಲಿಮೆಲದೆ ಹೊಲೆಗಲಸಿದಿಭಪುರ
ಯೊಳಗೆ ನಿರ್ಮಳವಾಯ್ತು ಕೃಷ್ಣನ
ಸುಲಭದರ್ಶನದಿಂದೆ ಬೆಂದುವು ಜನದ ಭವಬೀಜ |
ಲಲನೆಯರು ತಂತಮ್ಮ ನಯನು
ಗಳಿಗೆ ದೇವನ ತಂದು ಸಮ್ಮದ
ಪ್ರಳಿಕಿತಾಂಗಿಯರಾದರೆ ಜನಮೋಜಯಕ್ಷಿತಪ || ೬೯

ದೇವ ಬಂದನು ತನ್ನ ನೆನವರ
ಕಾವ ಬಂದನು ದೈತ್ಯಕುಲವನ
ದಾವ ಬಂದನು ಭಾಗವತಜನಲೋಲುಪನು ಬಂದ |

ಭಾವಿಸುವೊಡಘಹಾರಿ ಬಂದನು
ವೋವಿ ಭಜಿಸಲು ತನ್ನ ಬೀಟುವ
ದೇವ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಣ ಬಂದನೋಲಗಕೆ || ೩೦

ಅರಸ ಬಂದನು ಭಾಗವತಜನ
ಪುರುಷ ಬಂದನು ಭಕ್ತವತ್ಸಲ
ಕರುಣಿ ಬಂದನು ತನ್ನ ನೆನೆಯೆಡೆ ಪರಮಪದವೀವ |
ಪರಮಪುರುಷೋತ್ತಮನು ಬಂದನು
ದುರಿತದುರ್ಗವಿಭಾಡ ಬಂದನು
ಧರೆಯ ಸಲಹುವ ದೇವ ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ || ೩೧

ಕಂಜಸಂಭವಪಿತನು ಬಂದನು
ನಂಜಿನೊಳು ಸವಡಿಸಿದ ಬಂದನು
ಕುಂಜರನ ಮೊಲಗೇಳಿ ಸಲಹಿದ ದೇವ ತಾಂ ಬಂದ
ಅಂಜಿದಸುರನ ಕಾಯ್ದ ಬಂದನು
ಬಂಜನೆಗೆ ಬಲುದೈವ ಬಂದ ಧ
ನಂಜಯಾದ್ಯರ ಭಾವ ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ || ೩೨

ಸರಸಿಜಾಕ್ಷನು ಬಂದ ಯದುಕುಲ
ವರಶಿರೋಮಣಿ ಬಂದ ದಾನವೆ
ಶರಧಿವಡಬಾಸನು ಬಂದನು ಸಿರಿಯರಸ ಬಂದ |
ದುರಿತಕದಳಕುತಾರ ಬಂದನು
ಸುರಸಮೋಹಾರಿ ತನು ಬಂದನು
ವರದ ಗದುಗಿನ ವೀರನರಯಣ ಬಂದನೋಲಗಕೆ || ೩೩

ಯಾದವರ ಕುಲತಿಲಕ ಬಂದನು
ಸಾಧುಸಜ್ಜನರರಸ ಬಂದನು
ಮೇದಿನೀರಿಪುವಿನಡಹನಕ್ಕ ಶಾನು ತಾಂ ಬಂದ |

ವೇದವೇದ್ಯನು ಬಂದನಿದೆ ಸನ
ಕಾದಿಪೂಜ್ಯನು ಬಂದನಬುಜಭ
ವಾದಿದೇವಪ್ರಿಯನು ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ || ೭೪

ಕ್ಷೀರವಾರಿಧಿಶಯನ ಬಂದನು
ವಾರಿಜೋದರ ಕೃಷ್ಣ ಬಂದನು
ಧಾರಿಣಿಯ ಹೊಣೆಗಳೆಯಲೋಸುಗ ಮನುಜವೇದ್ಯದೊಳು |
ಭೂರಿದೈತ್ಯರನೊರಸಿ ಕೌರವ
ವಾರಿಧಿಯ ಮುಕ್ಕುಳಿಸಲೆಂದೇ
ಭೋರಿರನ್ನೈತರುತಿರ್ದ¹ ನಂದು ನೃಪಾಲನೋಲಗಕೆ || ೭೫

ಕಂಡವನು ಕಡುದುರಿತರಾಶಿಗೆ
ಕಂಡವನು ಬೀಳುತ್ತ ಕೈಗಳ
ಮಂಡೆಗಾನಿಸಿದವರಿಗುದ್ಭವಕೋಟಿಗಳ ಸುಡುತೆ |
ಚಂಡಮತಿಯೊಳು ಹೊಗಟಿದವರಿಗೆ
ಹಿಂದುಮುಕುತಿಯನೀಯುತುವೆ ಉ
ದ್ಭಂಡದೇವನು ಬರುತುಮಿರ್ದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ || ೭೬

* ರಾಮ ಬಂದನು ಸಕಲಮುನಿಜನ
ಪ್ರೇಮಿ ಬಂದನು ಪಾಂಡವರ ಸು
ಕ್ಷೇಮಿ ಬಂದನು ಲಕ್ಷ್ಮಣಾಗ್ರಾಜ ನಿಖಿಳದಾತಾರ |
ಭೂಮಿಯೊಳಗರ್ಧವನು ಬೇಡಲಿ
ಕಾಮಹಾತ್ಮನು ತಾನೆ ಬಂದನು
² ಭೀಮಬಲಮುರವೈರಿ ಬಂದನು ನೃಪತಿಯೋಲಗಕೆ || ೭೭

ನಂಧ. ಖ. * ಈ ಪದ್ಯವು, ಚ. ೩೩. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

² ಕಾಮಖಿತ, ಕ. ಖ.

ಸುರರ ಸಲಹಿದ ದೇವ ಬಂದನು
ನರನ ಜೀವನಸಖನು ಬಂದನು
ಪರಮೇಶ್ವರನೊಡನು ಬಂದನು ಕಾಮಪಿತ ಬಂದ |

ದುರುಳರಾವಣವೈರಿ ಬಂದನು
ಸಿರಿತಾಗಿಯ ರಮಣ ಬಂದನು
ವರೆಯಹಳ್ಳಿಗೆ ನೋಡುವಿತ್ತವ ಬಂದನೊಲಗಕೆ || ೨೪

ಖರಲು ಮುರರಿಪ್ರಗಿರಿರುವೆಂದು
ಸುರನದೀಜದ್ರೋಣ ಗೌತಮ
ಗುರುಸುತಾದಿಸಮಸ್ತ ಭೂಪಚಮೂಪಸಂದೋಹ |
ಚರಣದೊಳು ಚಾಚಿದರು ಭೂಮಿ
ಶ್ವರರು ಮೆಕ್ಕುಟವನಂದು ತಾರಾ
ಪರಿವೃತೆಂದುವಿನಂತೆ ಮೌಞಿದುದು ದರಿಯ ಪದನಖರ || ೨೫

ಅರಿದಲೈ ಮುರವೈರಿ ಸನಕಾ
ದ್ವಾರ ಸಮಾಧಿಗೆ ಸುಷಯದಂಭ್ರಿಯ
ದರುಶನದ ಫಲಭೋಗ ಸಾರಿದುದಸ್ಮದಾಭ್ಯರಿಗೆ |
ಸುರನರೋರಗರೋಳು ಕೃತಾರ್ಥರು
ನಿರುತವಾವಲ್ಲದೊಡೆ ನಿಮ್ಮಯ
ಸರಸಿಜಾಂಭ್ರಿಯ ಸೇವೆ ದೊರಕುವುದಾವಮುನಿಗಳಿಗೆ || ೨೬

ಎಂದು ಗಂಗಾನಂದನನು ನಲ
ವಿಂದೆ ಕೈಗುಡೆ ಸುರಗಿರಿಯ ತುದಿ
ಯಿಂದೆ ಮುಖಮಿಂಚುಗಳ ಮುಗಿಲಿಡೆವಂತೆ ಭೂತಳಕೆ |
ಅಂದು ನೀಲಾಚಲನಿಕಾಯನು
ಸುಂದರಾಂಗದಕೌಸ್ತುಭಪ್ರಭೆ
ಯಿಂದೆ ಕಾಂಚನರಥವನಿಜದನು ದಾನವಧ್ವಂಸಿ || ೨೭

ಸಮರಸರ್ವಜ್ಞರುಗಳಂಭ್ರಗೆ
 ನಮಿಸಿದರು ಬರಲೋಲಗವು ಸಂ
 ಭ್ರಮದೆ ಸಿರಿದಲೆವಾಗುತ್ತಿದ್ದುದು ನೊಸಲ ಕೈಗಳೊಳು |
 ಕಮಲಗಣ್ಣಿನ ದೇವನೇ ಸಾ
 ಕೆಮಗೆ ಮಾಡುವುದೇನುತೆ ತ
 ತ್ತು ಮತಿಕೌರವನಿಷಯದಿದ್ದನು ಸಿಂಹವಿಷ್ಣುರವೆ || ೧೭೦

ಸೊಸು ಸೇರದ ದೇವ ನಿಧಿರೊಳು
 ಮಣಿಯದಾತನ ಕಾಣುತ್ತವೆ ಧಾ
 ರಿಣಿಯ ನೌಕಿದನುಂಗುಟದ ತುದಿಯಿಂದೆ ನಸುನಗುತೆ |
 ಮಣಿಬಿಡಿತಕಾಂಚನದ ಪೀಠದ
 ಗೋಣಸು ಮುಖುದುಡು ನಭದೆ ಸುರಸಂ
 ದಣಿಗಳಾ ಎನೆ ಹೊರಳ ಬಿದ್ದನು ಹರಿಯ ಚರಣದೊಳು || ೧೭೧

ಧರಣಿಪತಿ ಸಿಂಹಾಸನದ ಮೇ
 ಲಿರದೆ ಬಹರೇ ನಾವು ಬಂದೇ
 ಹರಸುವೆವು ತಪ್ಪಾವುದೆನುತ್ತಿದ್ದನು ಮಸ್ತಕವೆ |
 ಸುರನದೀಸುತ ಕೈಗುಡಲು ಕೇ
 ಸರಿಯ ಪೀಠಕೆ ದೇವ ಬಂದನು
 ಕುರುಕುಲಾಗ್ರಣಿಗಳ ಸುಸನ್ಮಾನವನು ಕೈಗೊಳುತೆ || ೧೭೨

ಹರಿಯ ಹರಿವಿಷ್ಣುರದ ಬಲದೊಳು
 ಧರಣಿಪತಿ ಕುಳ್ಳಿದನಾತನ
 ಹಿರಿಯಮಗನೆಡವಂಕದೊಳು ಕರಾ ನಿಗಳು ಸಹಿತ |
 ಹರಿಯ ನೇಮವ ಕೊಂಡು ಸನ್ಮಾನಿ
 ವರರು ಕುಳ್ಳಿದರು ನದೀಸುತ
 ತರಿಸಿದನು ಪಡಿಗವನು ಹೊಂಗಲತದ ಸುವಾರಿಗಳ || ೧೭೩

ಚರಣಯುಗಳವೆ ತೋಳದು ತೀರವ
 ಸಿರದೊಳಾಂತು ಮಹಾನುಭಾವನ
 ದರುಶನದೆ ಮಮ ಜನ್ಮ ಸಫಲವೆನುತ್ತ ಕೈಮುಗಿದು |
 ಪರಶುರಾಮಾದಿಗಳ ಮಿಗೆ ಸ
 ತ್ಕರಿಸಿ ಗಂಧಾಕ್ಷತೆಗಳಿಂದಪ
 ಚರಿಸಿ ಹೊಂಬಟ್ಟಲೊಳು ವೀಳೆಯವಿತ್ತ ನನಿಬರಿಗೆ ||

೪-೬

ಕುಶಲವೇ ಕುರುರಾಯ ಬಾರೈ
 ಮುಸುಡ ದುಗುಡವಿದೇನು ಬಾ ಯಂ
 ದಸುರರಿಪು ಕೌರವನ ಕರೆದನು ತನ್ನ ಸಂಮುಖಕೆ |
 ಉಸಿರಲಮ್ಮೆನು ಭಾವತನದೊಂ
 ದೆಸವಸಲುಗೆಗೆ ನೇಮವಾದೊಡೆ
 ಬಿಸಜಲೋಚನ ಬಿನ್ನ ಹವನವಧರಿಸಬೇಕೆಂದ ||

೪-೭

ನೀವು ಬಿಜಯಂಗೈವಿರೆಂದು ಮ
 ಹಾವಿಲಾಸದೊಳಳವಡಿಸಿ ನಾ
 ನಾವಿಧವ ಪಡುರಸವ ತರುಣಿಯೆಂದೆ ಸವಸಿದನು |
 ದೇವ ನಮ್ಮರಮನೆಗೆ ಬಾರದೆ
 ನೀವು ವಿಮರನ ಮನೆಯೊಳುಂಡಿರಿ
 ಗೋವಳಗತನ ನಿಮ್ಮ ಮೈಸಿರಿ ತಪ್ಪದಾಯ್ತೆಂದ ||

೪-೮

ಈ ಕೃಪನದೀ ದ್ರೋಣನೀ ಗಂ
 ಗಾಕುಮಾರನ ಮನೆಯ ಹೊಗದವಿ
 ಪೇಕಿ ತೊಟ್ಟುನ ಮಗನ ಮನೆಯೊಳು ಹಸಿವೆ ನೂಕಿದಿರಿ |
 ಸಾಕಿದಾತನು ನಂದಗೋಪನು
 ಕಾಕಬಳಸಲು ಸಲ್ಲದೇ ನಿಮ
 ಗೀಕೆ ರಾಯರ ತೀವಿ ಯೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ||

೪-೯

ಕುರುಪತಿಯ ಬಿಜುನುಡಿಯ ಕೇಳಿದು
 ಕರಣದೊಳು ಕೋಪಾಂಗ್ನಿಯುಕ್ಕಲು
 ಕೆರಳ ನಿರ್ಭೀತಿಯೊಳು ನುಡಿದನು ವಿದುರನರಸಂಗೆ |
 ದುರುಳ ನೀಂ ನಿಂದಿಸಿದ ನುಡಿಗು
 ತ್ತರವನೀಯಲದೇಕೆ ನಿಮ್ಮಯ
 ವರಜನನಿಗಾದಿಯೊಳು ಗಂಡನದಾರು ಹೇಳಿಂದು || ೯೦

ನಾನಲೇ ತೋಷ್ಠನ ಮಗನು ಕೇಳೆ
 ನೀನಲೇ ಅಜಪುತ್ರನುಕಟಾ
 ದಾನವಾಂತಕ ಬಲ್ಲನಿರ ಹೇಳು ಕುಂದುಗಳ |
 ನೀನು ನಿನ್ನಯ ಕೊಂಕುಕೊರತೆಯ
 ಪಾನಿವೃದ್ಧಿಯ ನೋಡದನಿಬರ
 ನೇನುಕಾರಣ ನುಡಿದು ಕುರುಪತಿ ಯೆಂದನಾ ವಿದುರ || ೯೧

ಕಡುಮುಳಿದು ಕಲಿಭೀಮ ನಿನ್ನಯ
 ತೊಡೆಗಳನು ಮುಖವಾಸಮಯದೊಳು
 ಪಿಡಿದು ನಿನ್ನನು ಕಾಯಬೇಕೆಂದುಬಿಡಿದನು ಧನುವೆ |
 ಕೆಡೆ ನುಡಿಸಿಕೊಂಡಿನ್ನು ಕಾವೆನೆ
 ಪೊಡವಿಪತಿ ಕೇಳೆಂದು ವಿದುರನು
 ಹಿಡಿದ ಬಿಲ್ಲನು ಮುಖದನಾ ಕುರುಸೇನೆ ಕಳವಳಿಸೆ || ೯೨

ಧನು ಮುಖಯೆ ಗಾಂಧಾರಿ ಗತಲೋ
 ಚನರು ಮಂಮಲಮುಖದರು ಭೂ
 ಪನ ದುಗುಡ ಮಿಗಿಲಾಯ್ತು ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣರೂಪಿದರು |
 ಮನದ ಹರುಷದೊಳೆಂದು ಮಧುಸೂ
 ದನನು ವಿದುರನ ತಿಳಿ ಕೇಳಲೆ
 ಜನಪ ಕೌರವರಾಯ ಸಮ್ಮಯ ತೀಲ ಬೇರೆಂದ || ೯೩

ಪ್ರಿಯದೊಳುಂಟುದು ಮೇಣು ವಿಪದಾ

ಶ್ರಯದೊಳುಂಟುದು ಮಾಸವರಿಗಿದು

ನಿಯತವಂತಲ್ಲಿದುವೆ ಕೇಳ್ಯ ಕೌರವರ ರಾಯ |

ಪ್ರಿಯನು ನೀನೆಮಗಲ್ಲ ವಿಪದಾ

ಶ್ರಯವು ತಾಂ ಮುನ್ನಿಲ್ಲ ನಿನ್ನಾ

ಲಯದೊಳಮೆಗಂತೂಟ ಸಂಭವಿಸುವುದು ಹೇಣಿಂದ || ೯೪

ಹಗೆಯನುಣಿಸುವುದಾಗದೈ ವೈ

ರಿಗಳ ನಿಳಯದೊಳನ್ನ ಪಾಪಾ

ದಿಗಳ ಕೊಳಲಾಗದು ನಿವಾಸಿ ಸೆ ರಾಜನೀತಿಯಿದು |

ಬಗೆಯೆ ನೀಂ ಪಾಂಡವರಿಗಹಿತನು

ವಿಗಡಪಾಂಡವ ರೆನ್ನ ಜೀವನ

ಹಗೆಯ ನಂಬುವೆನೆಂತು ಹೇಣ್ಯ ಕೌರವರ ರಾಯ || ೯೫

ಸೇರುವನು ಸಕಳಂಕಚಂದ್ರನು

ವಾರಿಧಿಗೆ ನೀನಖಿಳಗೋಪೀ

ಜಾರ ಜಾರೆಯ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ ನೀಂ ಜೀವ ತಪ್ಪೇನು |

ಆರು ತಮ್ಮಂದದ ಮಹಾತ್ಮ

ಸೇರುವರಲ್ಲ ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ

ಕೂರುಮಿಗೆ ನಾನಂಜೆ ನೀಂ ಬಂದನುವೆ ಹೇಣಿಂದ || ೯೬

ಕುಲದವನ ಹೃದಯಾಂಧಕಾರವೆ

ಕಟಚಲೆಂದು ಹಿಮಾಂತು ಹರಹಿದ

ನಿಳಯ ಬೆಳದಿಂಗಳನೆನಲು ಸುರರಿಪುಕುಲಾಂತಕನು |

ತೊಳಸ ದಶನಮಯೂಖತತಿ ಹೊಳೆ
ಹೊಳೆಯೆ ನುಡಿದನು ತತ್ತ್ವಭಾಮಂ
ಡಲಮಹಾಬ್ಧಿಯ ನುಡಿದೆರೆಯ ತನಿಗಡಣವೆಡಗಿರಲು || ೯೩

* ಎಂಟನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಒಂ ಭ ತ್ತ ನೆ ಯ ಸಂ ಧಿ .

ಸ್ವಾಮಿ ಕೌರವನನ್ನು ಜರೆದುದು.

ಸೂತನ

ಬಿಡು ನೆಲನ ಕೇಡುಗರ ಮಾತಿಂ
ಗೊಡಬಡದಿರಂತಕನ ನಗರಿಗೆ
ನಡೆಯಬೇಡೆಂದಸುರರಿವು ಕೌರವನನುಜಿ ಜಜ್ಜಿದ ||
ಅವಧಿ ಸವೆದುದು ಪಾಂಡವರು ನಿ
ನ್ನವರು ವನವಾಸಪ್ರಯಾಸದೆ
ನವೆದರವದಿರ ಕೂಡಿ ಬದುಕುವುದಧಿಕಗುಣ ಸಿನಗೆ |
ಅವನಿಯರ್ಥವನೀವುದೀಯ
ಧ್ರುವದ ಬಾಚಿಕೆಯೊಳಗೆ ಪುರುಷಾ
ರ್ಥವನು ಸಂಚಿಸೆ ಕಲಿಯಬೇಡುದು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ || ೧

* ಚ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ— ೯೩ನೆಯ ಪದ್ಯದೊಳಗೆ.

ಸಿರಿವರನು ಯಾದವರ ಕುಲದೊಳು
ವರಮಹಾತ್ಮನು ಕೃಷ್ಣರಾಯನು
ದಾರುಳಕೌರವನೀತಿ ಯಾದವನೀತಿ ವಜ್ರನವನು |
ಇರದೆ ಕೇಳುತೆ ಮನವೊಳಗೆಯಿತಿ
ಜರುಷದಿಂ ಕೌರವಗೆ ನುಡಿದನು
ಪರಮಕರುಣಾಸಿಂಧು ಗದುಗಿನ ವಿರನಾರಯಣ ||

೧೦೧ ನನ ನು ದೊರೆ ದಿ ನೆ

ಅರಸುತನ ತನಗಧಿಕವಾಗುತ್ತೆ
 ಬರಬರಲು ಕಣ್ಣಾ ಲಿಗಳು ತರ
 ಹರಿಸಿ ಕಾಣುವು ವೆತ್ತಮಾನದ ಸ್ವಪರ ಬಚ್ಚೆಯಿದು |
 ಸಿರಿಯ ಮದವೆಂಬಧಿಕತಾಮಸ
 ದೊರಕಿದಾಗಳ ನಿತಿಕಾಣಿರ
 ಪರಮವಚನಾಂಜನದಿನ್ನುಜ್ಜ ವಲಿಸುವುದು ನಯವೆಂದ || ೨

ಕೋಶ ಬಲ ತಳತಂತ್ರಹೆಚ್ಚಿದ
 ದೇಶ ದುರ್ದ ವಮಾತ್ಮ ಮಿತ್ರ ಮ
 ಹೀಶಜನವೆಂಬಿದುವೆ ಕೇಳೆ ಸಪ್ತಾಂಗಸನ್ನಾಹ |
 ಈಸು ನಿನಗುಂಟೆಲ್ಲ ಮಿತ್ರಮ
 ಹೀಶರೆಂಬುದು ಕೊಣಿತೆ ಪಾಂಡವ
 ರಾಸಹಾಯವು ಬರಲು ಬಿಡಿಕಿವಿರಿಲ್ಲ ನಿನಗೆಂದ || ೩

ಹೇಡಿದೀಸಪ್ತಾಂಗದೊಳಗೊಂ
 ದೇಟಿ ದಿಟವಾಗಿದರ್ ಸ್ವಪತಿಯ
 ಬಾಣಿಕೆಗೆ ಸಂದೇಹವೆಣಿಯಾ ರಾಜನೀತಿಗಳ |
 ಹೇಚ್ಚಮ್ನುವಿರಿಲ್ಲ ¹ ಹಿತವನು
 ಹೇಚ್ಚದೊಡೆ ಕೈಕೊಳ್ಳ ಕುರುಕುಲ
 ಮೊಳಿ ನಯದೊಳು ನಡೆಯಕಟ ನೀನೆಂದನಸುರಾರಿ || ೪

ಸಾಮವೆಂಬುದು ರಾಜನೀತಿಗೆ
 ತಾ ಮನೋಹರರೂಪು ಬದುಕುವ
 ಭೂಮಿಪಾಲರ ವಿನುತವಿಭವಕೆ ಬೀಜಮಂತ್ರವಿದು |
 ಸಾಮ ತಪ್ಪಿದ ಬಣ್ಣಕ ನೀತಿವಿ
 ರಾಮವಾಗದೆ ಬಿಡದು ದಂಡದ
 ಸೀಮೆಯೆಂಬುದುಪಾಯದೊಳು ಸಾಮಾನ್ಯತರವೆಂದ || ೫

ಮೊಡಿದಸಕಾರಂಗಳನು ಮೆಚಿ
 ದಾಡರವೆರತೆಮೋಹದೊಳು ನೀಂ
 ಗೂಡಿ ಬದುಕುವ ನುಡಿಯ ನುಡಿವರು ನಮ್ಮ ಮನ ಮೆಚ್ಚಿ |
 ಕಾಡಿನೊಳಗಾಡಿದರು ದುಃಖವೆ
 ತೋಡಿದರು ನೀನವರಿಗುಚಿತವೆ
 ಮೊಡಿ ನಾಡನು ಕೊಡುವುದೆಂದನು ದಾನವೆಧ್ಯಂಸಿ || ೬

ವಿದುರನುತ್ತವೆ ಕೃಪನ ಸನ್ಮದ
 ನದಿಯ ಮಗನೊಲುವಂಧನೃಪನ
 ಭೃದಯ ಕೇಳೆಂದಸುರರಿಪು ನೆಯನುಡಿಯ ಗಡಣಿಸಲು |
 ಮದನ ¹ ಮೈಗಾಡಿಕೆಯ ಮನಲೇ
 ಪದ ಮಹಾಬಲನಡೆ ಪೊಗ ² ವಿಡ
 ಲುದಧಿಯೊಳಗದ್ದಂತೆಯಿದು ರಾಯನಾಸ್ಥಾನ || ೭

ಕಳಕಳಕೆ ತಗ್ಗಿದ ಸಭಾವನ
 ದೊಳಗೆ ಸಿಂಹಧ್ವನಿಯೊಳವನಿಪ
 ಕುಲಕುರಾರನು ಪರಶುರಾಮನು ನುಡಿದನರಸಂಗೆ |
 ಎಲೆ ಸುಯೋಧನ ಕೃಷ್ಣ ರಾಯನ
 ನಳಿಸಿದಿರೈ ಲೋಭವತಿವೆ
 ಗೆಳದ ನಿರ್ಬಂಧವು ನಯಜ್ಞರಿಗುಚಿತವೆಲ್ಲೆಂದ || ೮

ದಿವಿಜರಿದಿರಲ್ಲೆಂದು ದಂಭೋ
 ದ್ವೈವನು ನರನಾರಾಯಣಾಶ್ರಯ
 ನವೆಗಡಿಸಿ ಮುಖವಿಡೆದು ಕೆಟ್ಟನು ಗಾಢಗರ್ವದೊಳು |
 ಅವರೊಳರ್ಜುನ ನರನು ಯದುಸಂ
 ಭವನು ನಾರಾಯಣನು ಬಿಡು ನೀ
 ನವರ ವೈರವನೆಂದು ಭಾರ್ಗವ ನುಡಿದನರಸಂಗೆ || ೯

1 ಮೈಗಾಡಿಕೆಯ, ಜ. * 2 ವಿಡೆ ಬೆಡಹು ಭಯಗೊಂಡಿರ ದಾಸ್ಯನ
 ಜನ ಮನನಲಿ, ಜ. ವಿಡಲಧಟನಿರ್ದಂತಿದುರಾಯಾಸ್ಯನಜನವೆಲ್ಲ. ಕ. ಜ.

ತಪ್ಪಿ ನುಡಿಯನು ಪರಶುರಾಮನು
 ದಪ್ಪವಿಮು ಲೇಸಲ್ಲ ನೃಪ ನೀ
 ನೊಪ್ಪಿಸುವುದರ್ಥವನೀತಳವನು ಸರಾಗದೊಳು !
 ತಪ್ಪಿ ¹ ನುಡಿದೊಡೆ ಗರುಡದೇವನ
 ದಪ್ಪವನು ಹರಿ ಸೆಳದು ಬಿಸುಡನ
 ಒಪ್ಪಿ ತಾಗದಿರೆಂದು ನುಡಿದನು ಕಣ್ವನರಸಂಗೆ ||

೧೦

ಅಹುದು ಕಣ್ವನ ನೂತು ಕೃಪ ನ
 ಮಹಿಮೆ ಘನವಿದನಖಿದು ಗರ್ವ
 ಗ್ರಹವಿಡಿದು ಮರುಳಾಗದಿರು ಮುನ್ನೊಬ್ಬ ಗಾಲವನು |
 ಬಹುಳಗುರುದಕ್ಷಿಣೆಗೆ ತೊಜಲಿದು
 ಮಹಿಯೊಳಲ್ಲಿಯು ² ಘಟಿಸದಿರಲನ
 ನಹವ ಮುಖಿದನು ಬಹುಕ ವಿಶ್ವಾಮಿತ್ರನುನಿಯಂದು ||

೧೧

ನಿಮ್ಮ ಪೂರ್ವಯಯಾತಿ ನಾಕದೊ
 ಳಮ್ಮವೊಲಾರುಂಟು ಜಗದೊಳು
 ದ್ರವ್ಯಪರನೆ ಸುರರು ಹಗಚ್ಚಿಕ್ಕಿದರು ಹೆಡತಲೆಗೆ |
 ದಮ್ಮಪತ ಹುಲುವಟ್ಟೆಯನಿಸುವ
 ಹಮ್ಮಿನೊಳು ಕೆಡಬೇಡ ನೀತಿಯ
 ನೆಮ್ಮಿದವ ಕೆಡನೆಂದು ನಾರದ ನುಡಿದನರಸಂಗೆ ||

೧೨

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಾವು ಪಾಂಡವ
 ರವರು ಬನದೊಳು ಕಂದಮೂಲವ
 ನಿವರು ಕೊಳ್ಳರು ರುಪಿಗಳಿಗೆ ಹಂಗೇಕೆ ಭೂಮಿಸರ |
 ಇವರದಾವನ ಪಕ್ಷಪಾತ
 ವ್ಯವಹರಣೆಯವರಲ್ಲ ಕೇಳಿಂ
 ದಿವರ ನುಡಿಗಳನೆಂದು ನುಡಿದನು ಮತ್ತೆ ಮುರವೈರಿ ||

೧೩

¹ ನಡೆದೊಡೆ, ಚ.² ಗಳಿಸುತಿರಲನ, ಚ. ಜ.

ಬೆರಳ ಮಿಸೆಯೊಳಿಡುತೆ ಕಿಱುನಗೆ
 ವೆರಸಿ ಕರಾ ದಿಗಳ ವದನವೆ
 ತಿರುಗಿ ನೋಡುತೆ ಹರಿಯ ನುಡಿಗಳ ಕಿವುಡುಗೇಳುತ್ತೆ |
 ಮರುಳುತನದಾಳಾಪವೇತಕೆ
 ಮುರಮುಠನ ಪಾಂಡವರ ಕಥನವ
 ನೊರೆಯದಿರು ಕರ ಕೈ ಶೂಲವಿದೆಂದನಾಭೂಪ || ೧೪

ಮಾವ ಮೊದಲು ಸಹಾಯ ಮಧ್ಯದೊ
 ಳಾವಿರಾಟನ ಸಖ್ಯ ಕಡೆಯೊಳು
 ನೀವು ಮಮ ಜೀವಾ ಹಿಯೆಂಬಿರಿ ನಿಮ್ಮ ಪಾಂಡವರ |
 ನಾವು ಕಡೆಯೊಳು ಹೊಜಗು ನಮಗಿ
 ನ್ನಾ ವಘೂಪರ ಸಖ್ಯವಿರ್ಪುದು
 ದೇವ ನಾಚಿಸಬೇಡ ಸಂಧಿಯ ಮಾತ ಮುಜಿಯಿಂದ || ೧೫

ಅವರು ನಮ್ಮೊಳು ಸರಸವಾಡುವ
 ಹವಣಿದಲ್ಲದೆ ರಾಜಕಾರ್ಯವ
 ನೆವಗೆ ಯೋಚಿಸಿ ಕಳುಹಿದಂದವೆ ಮೆಚೆ ನಾನಿದನು ||
 ಬವರ ಬೇಕೇ ಬೇಡಿ ಕೊಳ್ಳುವ
 ದವನಿಗಿವನಿಯ ಮಾತ ನೀವಾ
 ಡುವೊಡೆ ಪಾಂಡವರೇಕೆ ನಾವೇಕೆಂದು ಖಳ ನುಡಿದ || ೧೬

ಮಾಡು ಸಂಧಿಯ ನಮ್ಮ ವಚನವ
 ಕೊಡದಿರು ಸವಿನಾತುಗಳ ನಿನ
 ಗಾಡುವವರಿಗೆ ಚಿತ್ತಗುಡದಿರು ಹಿಸುಣ ಹೊಗಿಸದಿರು |
 ನಾಡ ನಾಲಗೆಗಳೆಯರೆಂದುದ
 ಮಾಡದಿರು ಪಾಂಡವನೈಪಾಲರ
 ಕೂಗಿಡಿ ಬಾಂವುದು ಪಥ್ಯ ನಿನಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ || ೧೭

ಅವರಿಗಿಂದ್ರಪ್ರಸ್ಥದೊಳು ರಾ
ಜ್ಯವನು ಕುಳದೊಡನಿತ್ತು ನೀಂ ಪಾಂ
ಡವಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಚಾರ್ಯನೆಂಬಿಬಿರುದ ಧರಿಸಿದೊಡೆ |
ಅವನಿಯೊಳು ನಿನ್ನೊಡನೆ ತಲೆದೋ
ಱುವ ನೈಪಾಲಕರಿಲ್ಲ ನುಡಿಗಳು
ಕಿವಿಗೆ ಕರ್ಕಶವಿಗಳಾದೊಡೆ ಮುಂದೆ ಲೇಸೆಂದ ||

೧೪

ನೀತಿಗಾಲಯ ನಿವೃತ್ತಿ ಸಿರಿಯಾ
ಖ್ಯಾತಿಗಿದು ನೆಲೆ ಸಕಲಸಾಖ್ಯ
ವ್ರಾತಕಿದು ಸದ್ವಿಜವೆನಿಸಿತು ಕೌರವಾನ್ವಯವು ||
ಭೂತಳದ ಲೋಲುಪತೆಯೊಳು ಕುಲ
ಘಾತುಕರು ತಾವೆಂಬಕೀರ್ತಿಗೆ
ಯೋತು ನೀಂ ನೆಲೆಯಾಗದಿರು ಕೇಳೆಂದನಸುರಾರಿ ||

೧೫

ಧರೆಯ ನೈಪರಿಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರ
ದರಮನೆಯ ಬಾಗಿಲೊಳು ಸಮಯವು
ದೊರಕಲಂತದು ಪುಣ್ಯವೆಂಬಿಸಾರ್ವಭೌಮತೆಯ |
ಸಿರಿಗೆ ಪಾಂಡವರನ್ಯರಾದೊಡೆ
ಮೆಚ್ಚಿಯಲಣವುದೆ ನಿನ್ನ ಸಿರಿ ಕಾ
ತರಿಗತನವನು ಮೋಣು ಕೇಳೆಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ ||

೧೬

ಯಮೇಜ ನಿನಗೊಪ್ಪಿದನು ಪಾರ್ಥನ
ಮಮತೆ ನಿನ್ನೊಳು ಹಿರಿದು ಭೀಮನ
ತನುದ ನುಡಿ ಹಿಂಗಿದುದು ನಕುಲನು ನಿನ್ನೊಳಿರಬಹಿಯು |
ತಮತಮಗೆ ತಮ್ಮವರುಣಿ ಸಿ
ನ್ನ ಮಲವಚನವ ಹಾರುತಿಹರಾ
ಭ್ರಮಿತನವ ಮಾಡದಿರು ನೀಂ ಸೋದರರ ಸಲವೆಂದ ||

೧೭

ಧರ್ಮಜನ ಕಡುವೋಹವೆಂಬುದು
 ನಿಮ್ಮ ಚರಣದೊಳರಲಿ ಭೀಮನ
 ಬಿಮ್ಮ ತಮ್ಮೊಳಗಿರಲಿ ಫಲುಗುಣನೊಲುಮೆಯಂತಿರಲಿ |
 ಎಮ್ಮ ಭೂಮಿಯೊಳರೆಯ ಬೇಡುವ
 ರೆಮ್ಮ ಬಂಧುಗಳಲ್ಲ ಸಂಧಿಗೆ
 ತಮ್ಮ ನೊಡಬಡನೆಂದು ದುಶ್ಯಾಸನನ ನೋಡಿದನು || ೧೮

ಬಂಧುಕೃತ್ಯದ ಮಾತು ಸೂರ್ಯಂ
 ಗಂಧಕಾರವು ಸೇರುವುದೆ ನಿ
 ಬಂಧದೊಳು ನೀವೇಕೆ ನುಡಿವಿರಿ ರಾಜಕಾರಿಯವ |
 ಸಂಧಿಯೊಗದು ಪಾಂಡನರ ಸಂ
 ಬಂಧ ನಮಗೇಕೆನುತೆ ಕರುಣಾ
 ಸಿಂಧುವಿನ ಮೊಗನೋಡಿ ದುಶ್ಯಾಸನನು ಗರ್ಜಿಸಿದ || ೧೯

*

ಈಹರಿಯ ನುಡಿಗೇಳು ದೈವದ
 ಮೋಹ ತಪ್ಪಿದ ಬಹುಕ ಸುಭಟರ
 ಸಾಹಸದೆ ಹುರುಳ್ಳು ನಂಬದಿರೆಮ್ಮ ಬಲಹುಗಳ |
¹ ಆ ಹಿತವನೀಡಾಡದಿರು ವೈ
 ದೇಹಿಯನು ಸೆಜಿಗೆಯ್ದ ಸ್ವಾಮಿ
 ದೋಹಿಯನು ಹೋಲದಿರು ಕೌರವೆಂದನಾಭೀಷ್ಠ || ೨೦

* ಕಡಿಸದಿರು ಧೃತಂಷ್ಠ ಕುಲದೊಳು
 ಕೊಡಲಿಗಾವನು ಹೋತು ವಂಶವ
 ಕೆಡಿಸಿ ಕಳೆದೊಡೆ ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಗಳಲ್ಲ ಸಿನಗಹುದು |
 ನುಡಿಗಿ ನೀ ಮತಗುಡದೆ ಗರ್ವದ
 ಗಡಣದೊಳು ಮುಂದಪ್ಪಿಯದವದಿರ
 ನೊಡಬಡಿಸಿ ಪಾಂಡನರ ಸ್ವಾಮ್ಯವ ಕೊಡಿಸು ನೀನೆಂದ ||

ಈ ಸದ್ಯವು ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

¹ ಐಹಿಕವ, ಕ. ಚ. ಜ.

ಹಲಬರಜಾ ನಪ್ರವೃತ್ತಿಯು
 ಚಲದೊಳಗೆ ಕೈಬಳಸಿ ನರಕದೊ
 ಳೊಡ ಕಥೆ ಹಲವೆಂದು ಗೌತಮಕೃಷ್ಣಪಾದಿಗಳು |
 ತಿಳಿದು ನೀತಿಯ ಪದವ ತಂತ
 ಮೊಳಗೆ ಕೌರವಗರುಹೆ ಮುನಿಸಂ
 ಕುಲದ ವಚನವ ಕಿರುಡುಗಳೊಳ್ ಮೊಗವ ತಿರುಹಿದನು || ೨೫

ವ್ಯಾಸವಚನವನಾವಸಿಷ್ಠ ಮು
 ನೀಶನೊಳುನುಡಿಗಳನು ಕೋವಿದ
 ಕೌಶಿಕನ ಕಥನವನು ಕೈಕೊಟ್ಟದೆ ಸುಯೋಧನನು |
 ದೇಶವನು ಪಾಂಡವರಿಗೀವೆ
 ಭ್ಯಾಸವೆಮ್ಮೊಳಗಿಲ್ಲ ನೀತಿಯ
 ರಾಶಿಯಾನಹೆನ್ನೆನ್ನೊಡಬಡಿಸುವಿ ನೀನೆಂದ || ೨೬

ಮಗನೆ ಸೋಮಾನ್ವಯವ ನೀರೊಳು
 ಹೊಗಿಸದಿರು ದನುಜಾರಿ ಮುನಿದೊಡೆ
 ತೆಗೆಯದಿರನೆಮ್ಮೊಳುಗನು ಪಾಂಡವರ ಸಂತೈಸು |
 1 ವಿಗಡತನವಿದು ವಿರಸವಾಹಿಂ
 ದೊಗೆದ ಜಾಜಿನ ಗಸಣಿ ಸಾಕೈ
 ಮಗನೆ ಬೇಡಿದನೆಂದು ತಲೆನಾಗಿವಳು ಗಾಂಧಾರಿ || ೨೭

ಧರ್ಮವಶದೊಳು ದೈವವಿಹುದಾ
 ಧರ್ಮವಶದೊಳು ಜಯದ ಜೋಡಣೆ
 ಧರ್ಮವಶದೊಳು ಸಕಲಸತ್ಯಜ್ಞ ನಸುಖವಿಹುದು |

1 ವಿಗಡತನವನು ಬಿಟ್ಟು ಬಿಡು ನೀ | ನಗಡುವೊಡದೆ ಹಿಂದೆ ಜಾಜಿನ
 ನೊಗಸು ಸಾಕೈ ಮಗನೆ ಯೆಂದಳು ಬಡಿಕ ಗಾಂಧಾರಿ || ಚ.

ಧರ್ಮವನು ಪಾಲಿಸುವೊಡಾಸ

ಧರ್ಮ ಪಾಂಡವಭೂಮಿಪಾಲರೊ

ಳುಮೈಹವ ಬಿಡು ಮಗನ ಯೆಂದನು ನೃಪಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ||

ಮಾತೃ ವಚನವ ಮೀಳು ನಿಮ್ಮಯ

ತಾತನಾಜೆ ಯ ನೂಕಿ ಹಿರಿಯರ

ಮಾತುಗಳೆನತಿಗಳದು ಹಿತವರ ಮಾತ ಮನ್ನಿಸದೆ |

ನೀತಿಯೊಳು ಮನಗುಡದೆ ಘನಗ

ರಾತ್ವತರದೊಳವನಿಸರು ಬಳಸಲು

ನೂತು ಹಲವಜೊಳನು ಕೆಡದಿರನೆಂದನಾದ್ರೋಣ || ೨೯

*

ನೆಲನ ಬೇಡುವ ಪಾಂಡವರ ಭುಜ

ಬಲದೊಳಗೆ ಕುಂದಿಲ್ಲ ನೀತಿಯ

ತಿಳುಹಲ್ಪೆತಂದಸುರರಿಪು ಸಾಮಾನ್ಯಬಲನಲ್ಲ |

ಇಳಯೊಳರ್ಥವನೊಪ್ಪುಗೊಡು ಯದು

ಕುಲಲಲಾಮನ ನೇಮವನು ನೀಂ

ಸಲಿಸು ಕೆಡಿಸದಿರೀವಿಲಾಸವನೆಂದನಾದ್ರೋಣ || ೩೦

ಹಲವುಹೊಲೆ ಹಗಳನು ಪಾಂಡವ

ರೊಳಗೆ ನೆನೆದೆನು ಮುಚ್ಚು ಮೂರ್ಖಿಯೇ

ನಿಳಯ ಲೋಭದೊಳವರ ಕೆಡಿಸುವ ಹದನ ನೆಗಣದೆನು |

* ಇಳಯ ಭಾಗವ ಕೊಡನು ಸಮರಕ್ಕೆ

ಕಳನ ಕೊಟ್ಟನು ಕೃಷ್ಣ ನನು ವೆ

✓ ಗಗನಿ ಭೀಷ್ಮ ದ್ರೋಣ ಕೃಪ ವೊಡಲಾಗಿ ನಮ್ಮವರು ;

ಬಲವರವು ನಿಮಗುಳ್ಳಡೀಗಳೆ

ತೊಲಗಿ ಪಾಂಡವರತ್ತ ಜಾಳಿಸಿ

ಹಲವುನುಡಿಯೊಳು ಮುಂದುಗಡಿಸದಿರೆಂದು ಖಳ ನುಡಿದ ||

ಈ ಸದ್ಭಾವು, ಖ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ೨೯ನೆಯ ಸದ್ಭಾವ ಮುಂದೆ

ನೆಲನ ಕೊಂಡೆನು ಜಾಜಗಾಜರ
ವಿಲಗದೊಳು ಪಾಂಡವರ್ಗೆ ಪುನರಪಿ
ಹಟುವವೇ ಶರಣಲ್ಲದುಂಟೇ ಕೃಷ್ಣ ಹೇಡೆಂದ || ೩೧

ತಾಗುವಪಕೀರಿತಿಗೆ ಹೇಸುವ
ರಾಗಿ ಸತ್ಯವೆ ಕಾದು ಹಟುವೆ
ಭೋಗಿಸಿದೊಡದು ಕುಲಕೆ ಕುಂದೇ ಪಾಂಡುನಂದನರು |
ನೀಗಿದರು ವನವಾಸವನು ಸರಿ
ಭಾಗದವನಿಯ ಕೊಳ್ಳ ಚಲವನು
ಹೋಗಬಿಡುವನೆ ಭೀಮನಂದನು ಮತ್ತೆ ಮುರವೈರಿ || ೩೨

* ಸಲುವರಾಜ್ಯದ ಭಾಗವನು ನಿನ
ಗೊಲಿದು ¹ ಬಿಡುವರು ಗ್ರಾಮವೈದನು
ಸಲಿಸಿ ಪಾಂಡುಕುಮಾರರನು ನಿನ್ನತ್ತ ಮೊಡಿದೊಡೆ |
ಕುಲದ ಕೊಲೆ ತಪ್ಪುವುದು ಸದ್ಗತಿ
ಸುಲಭವೆಪ್ಪುದು ನಿನ್ನ ಮನದೊಳು
ಹೊಳದ ಹದನನು ಹೇಡೆನುತೆ ನೇಮಿಸಿದನಸುರಾರಿ || ೩೩

ಕೊಡು ಕುಶಸ್ಥಲವನು ವೈಕಸ್ಥಳ
ವೊಡವಿವಾಸಂತಿಯನು ಕುಳವನು
ಕೊಡಿಸಿ ಕಳ ಸಿರಿಕರಣದವರೊಳು ವಾರಣಾವತವ |
ಕೊಡು ನಿನಗೆ ಮನ ಬಂದುದೊಂದನು
ನಡಿಸಿ ಕೊಡುವೆನು ಪಾಂಡವರೊಳವ
ಗಡೆಯತನವಂತಿರಲಿ ನೃಪ ಕೇಳೆಂದು ಹರಿ ನುಡಿದ || ೩೪

1 ಬಿಟ್ಟರು, ಕ. ಖ. ಜ.

* ೩೩ನೆಯಪದ್ಯವು, ಝ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

1 ಬೇಡಿದೈದೂರುಗಳು ನಮ್ಮಯ
 ನಾಡುಗಳ ಮಂಡೆಗಳು ರಾಜ್ಯದ
 ರೂಢಿಯೈದೂರುಗಳ ಬಳವಿಗೆ ಹಸ್ತಿನಾಪುರವು |
 ಬೇಡಲಱುವನು ಮಾನ ನಿನಗುಂ
 ಓಡಲೇತಕೆ ನೆಲನ 2 ನೀರಡಿ
 ಮಾಡಿಕೊಂಡ ಮಹಾತ್ಮ ನಿನಗಾನಂಜಿದವನೆಂದ || ೩೫

ಕರೆದು ಮೂಱಿನೆಲನ ಧಾರೆಯ
 ನೆಱಿದ ಬಲಿ ತಳಕಿಳಿದನ್ನೀ
 ಧರೆಯೊಳ್ಳಿದೂರುಗಳನಿತ್ತೆನಗಾವಧಿಯಜುದೋ |
 ಪರಮಪುರುಷನು ನೀನು ನಿನಗಾಂ
 ಶರಣುವೊಕ್ಕನು ಬಂದ ಪತದೊಳು
 ಮರಳಿ ಬಿಜಯಂಗೈವುದೆಂದನು ನಗುತೆ ಕುರುರಾಯ || ೩೬

ಸಲಲಿ ನೀಂ ಪಾಂಡವರೊಳೆತ್ತಿದ
 ಚಲದ ಬಳವಿಗೆಯಕಟ ನಿನ್ನಯ
 ಬಳಗ ಬದುಕಲಿ ಮತ್ತೆ ನವೆಯಲಿ ಪಾಂಡುನಂದನರು ||
 ಜಲಧಿಮೇರೆಯ ಮಹಿಯೊಳೊಂದೇ
 ಸ್ಥಲವನೈವರಿಗೀವುದೆನೆ ಕಳ
 ವಳಗನವಗಡಿಸಿದನು ಜಱಿದನು ಜಗದ ಪಾಲಕನ || ೩೭

ನೆಲದೊಳಧವನೀವುದಿಲ್ಲಾ
 ಸ್ಥಲವನೈದನು ಮುನ್ನ ಕೊಡೆನೆ
 ನ್ನಿಳಯ ಭಾಗವನೀಸ ಕೊಟ್ಟೊಡೆ ನಿನ್ನ ಮೇಲಾಣೆ |
 ನೆಲನ ಕಡೆಯೊಳು ಮುಳ್ಳುವೊನೆಯು
 ಚಳಪ ಧರಣಿಯನಿತ್ತಿನಾದೊಡೆ
 ಬಣ್ಣಕ ನೀಂ ನಗು ಹೋಗು ಬವರವ ಕೊಂಡು ಬಾ ಯೆಂದ || ೩೮

1 ಬೇಡಿದೊಂದೊಂದೂರು ನಮ್ಮಯ, ಕ. ಜ. ಟ.

2 ಮೂಱಿನಿ. ಟ.

ದನವ ಕಾವ್ರದು ತೀರಿತೇ ಬನ
 ಬನವ ತೋಜಲ್ಪುದು ಕಡೆಯನ್ನದಿತೆ
 ಮುನಿಗಳನು ಬೋಜಿಗಳನೆಹಗಿಸಿಕೊಳ್ಳುವನು ಬಿಸುಟು |
 ವನನಿಧಿಯನೆಡೆಗೊಂಡು ನಡುಹಾ
 ವಿನೊಳು ಹಕ್ಕೆಯನುಡುಗಿ ತವ್ವೊಳು
 ಮನಕತವ ತಿಳಿಹಲೋಸುಗ ಬಂದೆ ದಿಟವೆಂದ || ೩೯

ಹಗೆಯ ಸಂಧಿಯ ನೆವದೊಳಮ್ಮಯ
 ಬಗೆಯನಜಿಯಲು ಬಂದೆ ಯಾದವ
 ರಗಡುತನ ನಮ್ಮಲ್ಲಿ ಸಲ್ಲದು ಸಾಕು ನುಡಿಯದಿರು |
 ಹಗೆ ¹ ಯನಾದೊಡೆ ಕೊಂಡು ಬಾ ನಡೆ
 ಮಗುಚೊಡಜಿಯಲು ಬಹುದು ನೀಂ ಹರಿ
 ಹುಗಿಲುಮಾಡುವ ಮಂತ್ರ ಸಾಕಿನ್ನೆಂದನವನೀಶ || ೪೦

ಖತಿವಿಡಿದು ಮನದೊಳಗೆ ಮಣಿಯದ
 ಮತಗುಡದ ಘಟಿಕೇತನನ ಕಂ
 ಡತುಲಬಲ ಗುರು ಸಿಂಧುತನಯಾದಿಗಳ ಮೊಗನೋಡಿ |
 ವತಿತರವನಿಯ ಬಯಸಿ ಕದನವ
 ನತಿಮಥನದೊಳು ಬಗೆದೊಡೀತನ
 ಸತಿಯ ಕಿವಿಯೊಲೆಗಳು ತಿರವಲ್ಲೆಂದನಸುರಾರಿ || ೪೧

ಮುಂದು ಎಲವೊ ಧ್ರುವದನ ಮಗಳ ಮದುವೆಗೆ
 ನೆಲನು ಬೆಸಲಾದಂತೆ ನೀಂ ಮೊದ
 ಲಿಳಯ ರಾಯರು ನೆರೆದರಂದಿನ ಬಿಲ್ಲ ನೆಗಡುವೊಡೆ |
 ಉಲಿದು ಹೋರಿದು ಕೆಡೆದರಂದತಿ
 ಬಳರು ಧನುವನು ² ತೊನದು ತೆಗೆದ
 ಗ್ಗಳದ ಯಂತ್ರವ ಜಯಿಸನೇ ನರನನುವ ನೀನಜಿಯಾ || ೪೨

1 ಗಳವದಿರಕೊಂಡು. ಖ.

2 ಮುಖಿಯ. ಕ. ಜ.

ಅಡವಿಯೊಳು ಪಾಂಡವರ ಬೇಟೆಗೆ
 ನಡೆದು ಬಂದೊಡೆ ಮುನಿದು ಖಚರನು
 ಹೆಡೆಮುಡಿಯ ಬಿಗಿದಡರಿದನು ಗಗನವನು ಜಗವಜಿಯೆ |
 ಬಿಡಿಸಿದನಲಾ ನರನು ಭೀಮನು
 ಕಡಿವೆ ತಲೆಯಿದೆ ನಿನ್ನ ಕೊರಳೊಳು
 ಸುಡು ಸುಡೆಲವೋ ಪಾಪಿ ಕೌರವ ನುಡಿಯಲೇಕೆಂದ || ೪೩

ತುಳುಗಳನು ಹಿಡಿದುಯ್ಯಲಾಹ್ವಣ
 ಎಟಿಸಿ ಬಂದನು ವೊಂದುರಥದೊಳು
 ತುಳುವ ಮರಳಚಿ ತಪುಬಿ ನಿನ್ನು ಮನೀಸಮರ್ಥರನು |
 ಮುಖುದು ಕೆಡಹಿದನೊಂದುಬಾಣದೆ
 ಕೊಣ್ಣಿದು ಕೊಂದನು ನಿನ್ನ ಬಲವನು
 ಬಜಿಯ ಹೆಮ್ಮೆಯ ಕೆದಣುವರೆ ನಮ್ಮೊಡನೆ ಹೇಳಿಕೆಂದ || ೪೪

ಎಲವೋ ನಿನ್ನಯ ಭಂಗಕೋಟೆಗ
 ಳ್ಳತೆಗೆಯ್ದು ವು ಕೈದುಗೊಂಡೊಡೆ
 ಯುಷಯಲಾಪವರುಂಟೆ ಕುಂತಿಯ ಮಕ್ಕಳದಿನೊಳು |
 ಗಣಹತನವನು ಮಾಡದಿರು ಕುರು
 ಕುಲವ ಕಿಡಿಸದಿರಕಟ ಕುಟಲನೆ
 ತಿಳಿಯೆ ಕೈಸಾಣಿದನು ತೊಡಕಿದೊಡಣಿಯದಿರೆಯೆಂದ || ೪೫

ಬೇಡಮರುಳೇ ಪಾಂಡವರು ಕೈ
 ಮಾಡಿದೊಡೆ ನೀನುಷಯ ನಿನ್ನಯ
 ಕೇಡು ತನ್ನದು ಡಿಂಗರಿಗರಪಮಾನವೊಡೆಯನದು |
 ಮಾಡು ಸಂಧಿಯನೊಲ್ಲದಿದೊಡೆ
 ನಾಡು ಮೇಚಲು ಸಲುವುದಪಜಯ
 ಜೋಡಿ ಮೇಲಣ ಹದನು ಸಾವನು ತಂದು ನಿನೆಗೆಂದ || ೪೬

ತುಱುಗಿ ಕಬ್ಬಿ ಕಿ ಗಳು ಗೂಡಿನೊ
 ಕೃಷ್ಣಗುವಂತಿರೆ ಪಾರ್ಥನಂಬುಗ
 ಳುಪುಬಿ ನಿನ್ನಯ ದೇಹದೊಳು ಮುಖವಾಗ ಸ್ಮರಿಸದೆ |
 ಬುಲಿ ನೀಂ ಕೆಡೆವಾಗೆ ಸಂಧಿಯು
 ಮುಖದ ವಿಧಿಯನು ಬಿಡುಕ ನೆನೆಯದೆ
 ಬುಲಿದಿ ತೀರುವುದಲ್ಲ ಬಿಳ ಕೇಳೆಂದನಸುರಾರಿ || ೪೩

ಕಿವಿಗೆ ಕಣ್ಣಿವು ನಮ್ಮ ನುಡಿ ಯೆಂ
 ದವನಿಸತಿ ಮುಖದಿರುಹದಿರು ರಾ
 ರವದ ಸಂಗ್ರಾಮದೊಳು ಕಡುಗಿದ ಪವನನಂದನನ |
 ತಿವಿದಕಿವಿಗಳ್ ಗದೆಯ ಹೊಯ್ಲಿನ
 ಕವಳವನು ದಿಟವೆಂತು ಸ್ಮರಿಸ
 ದವಮತಿಗೆ ನೀಂ ಗಂಡನಹೆ ಮರುಳರಸ ಕೇಳೆಂದ || ೪೪

ಲೀಲೆಯೊಳು ನೀನಖಿಳರಾಯರ
 ನೋಲಗಿಸಿಕೊಳ್ಳಲಸಿ ಕಾಲನ
 ಕಾಲಕೆಳಗೊಲೈಸುವುದು ಕುಂದಲ್ಲವೇ ನಿನಗೆ |
 ಸೋಲ ತಪ್ಪದು ಭೀಮಪಾರ್ಥರ
 ಕೋಲು ಕೊಂಕುವುವೆಲ್ಲ ಧರಣಿಯ
 ಲೋಲುಪತೆಯಿಂದ ಮುಬೇಡೆಂದಸುರರಿಪು ನುಡಿದ || ೪೫

ಈ ವಿಜಯವೀ ಬಳಗವೀ ಸಿರಿ
 ಯಾ ವಿಶಾಸತೆಯಾ ಸಮರ್ಥತೆ.
 ಯಾ ವಿಡಂಬತೆಯಾ ಸಮಗ್ರತೆ ಪಾಂಡವರ ಕೂಡೆ |
 ಭಾವಿಸಲು ಲೇಸಹುದು ಚಲದೊಳು
 ನೀವು ಸಂದೊಡೆ ಬಿಡುಕ ಕಡೆಯೊಳು
 ಕಾವರಿಲ್ಲೆ ಲಿ ಭೂಪ ಮರುಳಾಳಾಪ ಬೇಡೆಂದ || ೪೬

ಈ ಕುಮಾರರನೀ ಪ್ರಧಾನರ
ನೀ ಕುಲಾರಚತುಷ್ಟಯವನೀ
ಯಾಕೆವಾಳಿಕೆಯುಳ್ಳವರನೀಮಕುಟವರ್ಧನರ !
ನಾಕದೊಳು ನೆಲೆಗೊಳಿಸಿ ನಿನ್ನವಿ
ವೇಕೆಶಿಖಿಯನು ನರನ ಲಾಣಾ
ನೀಕಜಲ ಮುಕ್ಕುಳಿಸದಿಹುದೇ ಎಂದನಸುರಾರಿ ||

೫೦

ಸಿಡಿಲು ಕುಹಿಗಳನುಜುಬಿ ತಿವಿವಂ
ತೆಡಬಲನನೊಡೆಹಾಯ್ ಪಲ್ಲವ
ಗೊಡೆಯ ಮುಖದೀಡಾಡಿ ಬಿರುದಿನ ಹಜಿವಿಗೆಯ ಕಡಿದು !
ತೊಡೆಯ ಬಂಡಿಸಿ ನಿನ್ನ ಮಕುಟವ
ಹುಡಿಯೊಳೊರಸದೆ ಬಹಿದೆ ಬಿಡುವನೆ
ಜಡಿದನಾದೊಡೆ ಭೀಮನಾತನ ಬಲುಕ ನೀನಜಿಯಾ ||

೫೦

ನರನ ಗಾಂಡೀವಪ್ರತಾಪ
ಸ್ಫುರಿತನಾರಾಚಪ್ರಚಂಡೋ
ತ್ಕರದವಾನಲನಿಂದವೀ ಕೌರವಕುಲಾರಣ್ಯ !
ಉರಿದು ನಂದದೆ ಮೋದಧಿಕರೊ
ಳಂದೆ ತೊಡಕುವುದಾಗದೆಂಬುದ
ಘ್ರ ಸಖಿಯೆಯಾ ನೀನೆಂದು ಜಜಿದನು ಕೌರವಾಧಿಪನ ||

೫೨

ಕಡೆಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರವನೀಶನು
ಮಡದಿಸಹಿತವನಾಥನಾಗಿಯೆ
ಕಿಡುವನೆಂಬುದ ಬಲ್ಲೆ ನಾನು ಪಾಂಡವರ ಬಾಗಿಲೊಳು !
ಪಡಿಗೆ ಪವಮಾನಜನ ಸಮಯವೆ
ಪಡೆಯದಿಹ ತಪುವಾಯ ನಮಗದು
ನಡಿಸಿ ಕೊಡುವುದು ತಪ್ಪದಕಟಕಟೆಂದನಸುರಾರಿ ||

೫೪

ಮನದ ಸಂಕೇತದೊಳು ದುರ್ಮೋ
 ಧನನ ಕಟ್ಟಲು ವಿದುರ ಗಂಗಾ
 ತನಯ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಾ ಎನಿಪರಾಲೋಚಿಸಿದ ಹೃದನ |
 ಮನದೊಳುಬಿಡನು ಬಹುಕ ದುಶ್ಚಾ
 ಸನನು ದುರ್ಮೋಧನಗೆ ಯಿನಿಬರ
 ನೆನಹ ಬಿನ್ನಹಮಾಡಿದನು ಖಾತಿಯೊಳು ಕಳವಳಿಸೆ || ೫೫

ಹೆತ್ತವರು ಹಗೆಯಹೊಡೆ ನಾವಿ
 ನ್ನೆತ್ತ ಸಾರುವೆವಣ್ಣ ದೇವರೆ
 ಚಿತ್ತವಿಸಿದಿರೆ ರಾಜಕಾರ್ಯದ ಹದ ವಿಸಂಚಿಸಿತು |
 ಮುತ್ತಯನ ಕಿರಿಯಯ್ಯನಯ್ಯನ
 ಚಿತ್ತ ಕೊಂಕಿತು ಸಾಕು ನಿಂದಿರೆ
 ನುತ್ತಯಗ್ರಜಸಹಿತವೋಲಗದಿಂದೆ ಪೊಣಮೆಟ್ಟು || ೫೬

*

ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

* ಟ, ಪ್ರಸ್ತುತದಲ್ಲಿ ಒಂಭತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯಲ್ಲಿಯೆ ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿಯ
 ಪದ್ಯಗಳೆಲ್ಲ ಸೇರಿಹೋಗಿವೆಯಾದುದರಿಂದ ಒಂಭತ್ತು ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ
 ಗಳು ಬೇರೆಯಾಗಿಲ್ಲ.

ಹ ತ್ತ ನೆ ಯ ಸಂಧಿ .

ಸ್ವಾಮಿ ವಿಶ್ವರೂಪವನ್ನು ತೋರಿದುದು.

ನೂತನ

ಭಯರಹಿತನಿರುಣನನಮಲಾ
ದ್ವಯನ ಬಂಧಿಸಲೆಂದು ಕುರುಪತಿ
ನಿಯಮಿಸಲು ಬೆಳಗಿದನು ಮುರರಿಪು ವಿಶ್ವರೂಪದೊಳು ||

*

ಮುನಿದು ದುರ್ರೋಧನನು ದುಶ್ಶಾ
ಸನನು ಕೆಲದರಮನೆಯೊಳಾಲೋ
ಚನೆಯ ಮಾಡಿದರಂದು ಸೌಬಲಕರ್ಣ ರೊಡಗೂಡಿ |
ದನುಜವೈರಿ ಕುಮಂತ್ರದೊಳು ಬೋ
ಪ್ಪನೊಳು ಖಾತಿಯನಿಕ್ಕಿದನು ಕೈ
ಮನದ ಕಲಿಗಳು ಕಟ್ಟಿ ಕೃಷ್ಣನನೆಂದನಾಭೂಪ ||

೧

* ದೃಗುಯುಗವು ಕೆಂಪಾಗೆ ಕರ್ಬೊಗೆ
ನೆಗೆದುದುಸಿರೊಳು ಮುರಹರನ ಮಾ
ತುಗಳು ಮೊನೆಯಂಬಾಗಿ ನಟ್ಟುವು ನೃಪನ ಚಿತ್ತದೊಳು |
ಬಗೆಗೆ ಭೀಕರವಾಯ್ತು ಕರಾ
ದಿಗಳ ವದನವ ನೋಡಿ ಕೃಷ್ಣನ
ಬಿಗಿಯಲೆಂದಳವಡಿಸಿದರು ತಮತಮಗೆ ಕೌರವರು ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಚ. ಜ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಎರಡುಬಲವನು ಮೆಸೆದು ಕೊಲಿಸುವ
 ಭರವು ಯಾದವನದು ನಿಡಾನಿಸ
 ಲರಿ ನಮಗೆ ಮುರವೈರಿಯಲ್ಲದೆ ಪಾಂಡುನಂದನರೆ |
 ತೆರಿಸಿ ಹುರಿನೇಣುಗಳೊಳಗತನ
 ಕರವೆರಡ ನೆಜಿ ಬಿಗಿದೊಡವೆದಿರು
 ಕೆರಳ ಮೂಡುವುದಾವುದೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ ||

—

*

ಗಾಳಿಯುಪಶಮಿಸಿದೊಡೆ ವೆಟ್ಟಿ
 ಜ್ವಾಲೆ ತಾನೇ ನಿಲುವುದೀತನ
 ತೋಳ ಬಿಗಿದೊಡೆ ಬಜ್ಜಕ ಮನಗುಂದುವರು ಪಾಂಡವರು |
 ಮೇಳವಿಸಿ ನೇಣುಗಳನೆನುತೆ ನೃ
 ಪಾಲಕನು ಕಳವಳಿಸಿ ನುಡಿವುದ
 ನಾಲಿಸುತೆ ಸಾತ್ಯಕಿ ಕರೆದು ಕೃತವೃತ್ತಗಿಂತೆಂದ ||
 ಅಳುಕುದುರೆಯ ಬಾಗಿಲಿಗೆ ಬರ
 ದೇವು ಕೈದುವ ಕೊಂಡು ವೀರಭ
 ಟಾಳ ಹತ್ತಿರೆ ನಿಲಿ ಕೈವೀಸಿದೊಡೆ ಕವಿಕವಿದು |

೩

* ಅಂಜದಿರಿ ನೀವೆನುತೆ ಹೇಳಲು

ಮುಂಜೆಹಗ ಬರೆ ಸಳದು ಖತಿಯೊಳು
 ಕುಂಜರನು ಕೇಸರಿಯ ಮುಖಿಯನು ತುಡುಕುವದೊಳು |
 ಮಂಜು ಪವನನ ಸೆಳೆಗೆ ಮಾರಿಯ
 ಮಂಜರನ ಗಿಡಿಯೆಹಗುವಂತಿರೆ
 ಕಂಜನಾಭನ ಬಿಗಿಯ ಲಳವಡಿಸಿದರು ನೇಣುಗಳ ||
 ಬಳಲಲಾಮನ ಖತಿಯುಗುವ ಕ
 ಣ ಲುಗೆ ಸನ್ನಗೆ ತನುತಮಗೆ ಕಳ
 ವಳದೊಳಾದಾಶಾಸಕರಾ ದಿಗಳು ಗಜಬಜಿಸಿ |
 ಮಿಳಿಗಳನು ಮುಸುಕಿನೊಳು ತೆಗೆತೆಗೆ
 ದಳವಡಿಸಿದರು ಕುಲವ ಜಲದೊಳು
 ಕಲಕುವದದೆ ನೆಗಣದರು ಸೌಜನ್ಯಬಾಹಿರರು ||
 ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಬ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಬೀಜಹೋಯ್ಯುದು ಹೊಕ್ಕು ಗಂಡಿನ
ಮೇಲೆ ಗಂಡನು ಕಡಿದು ಕುರುಭೂ
ಪಾಲಕನ ನೋಡನೆತ್ತರೊಳು ನಾದುವುದು ಮೇದಿನಿಯ || ೪

ಎಂದು ಸುಭಟರಿಗಣುಹಿ ಸಾತ್ಯಕಿ
ಬಂದು ಕೃಷ್ಣನ ಕಿವಿಯ ಹತ್ತಿರೆ
ನಿಂದು ವದನವೆ ಚಾಚಿ ಬಿನ್ನ ಹಮೊಡಿದನು ಹದನ |
ಮಂದಮತಿಗಳು ತಪ್ಪಿದೊಡೆ ಮನ
ಗುಂದಲಾಗದು ದೇವ ಚಿತ್ತೈ
ಸೆಂದೊಡಸುರಾರಾತಿ ನಗುತಾಭೀಷ್ಮಗಿಂತೆಂದ || ೫

ಪರಿಣತಪ್ರಾಥಿಗಳಿಗಂತಃ
ಕರಣ ನನೆವುದು ಸುಜನರಿಗೆ ನಿ
ಷ್ಕುರತೆಗಲ್ಲದೆ ಮನಮನೀಯದು ಮಹಿಯ ಮೂಢಜನ !
ಕರಗುವುದು ಶಶಿಕಾಂತ ಚಂದ್ರನ
ಕಿರಣ ತಾಗಲು ವಜ್ರಹತಿಯನು
ಧರಿಸಿದಲ್ಲದೆ ಗಿರಿಗಳಳುಕವು ಭೀಷ್ಮ ಕೇಳೆಂದ || ೬

ದೂತರನು ಕಟ್ಟುವುದು ರಾಯರಿ
ಗೇತಣುಚಿತವು ನಮ್ಮ ಬಿಗಿಯಲು
ಕಾತರಿಸುತಿದೆ ನಿನ್ನ ಮೊಮ್ಮಂದಿರನು ನೀಂ ಕರಿಸಿ |
ಮಾತನಾಡಿಸಿ ನೋಡು ನಮಗಾ
ಭೀತಿ ತಾನಿಲ್ಲೆನಲು ಗಂಗಾ
ಜಾತ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಂಗೆ ನುಡಿದನು ಕೌರವನ ಹದನ || ೭

ರೂಪಯುಕ್ತನರೂಪ ವಿಶ್ವ
ವ್ಯಾಪಿ ದುಗ್ಧಾಂಭೋಧಿವಾಸಿ ಕೃ
ಪಾಪರನ ನಿರುಪಮನ ನಿತ್ಯನ ನಿರ್ದಳಾತ್ಮಕನ |

ವೈಪರೀತ್ಯಚರಿತ್ರನನು ಚಿ
ದ್ರೂಪನನು ತನತನಗೆ ಕಾರವ
ಭೂಪತಿಯ ನೇಮದೊಳು ಬಂಧಿಸಲೆಂದು ನೆಗಣಿದರು || ೪

ಜಲನಿಧಿಯ ಕರ್ಪೂರಗಯ ದೂರದ
ಸುಖವಿನಂತಿರೆ ರಜ್ಜು ಸರ್ಪನ
ಬಳಕೆಯಂತಿರೆ ಸ್ವಪ್ನರಾಜ್ಯವಿಳಸದಂದದೊಳು |
ತಿಳಿಯಲುಂಟಿಲ್ಲೆಂಬ ಮಾಯೆಯ
ಬಳವಿಗೆಗೆ ಜನಮನವೆ ಬಂಧಿಸಿ
ತೊಲಗಿದಾತನ ಹಿಡಿದು ಬಂಧಿಸಲೆಂದು ನೆಗಣಿದರು || ೫

ವಿವಿಧಮುನಿಗಳ ಮನದೊಳಗೆ ಹೊಳ
ಕುವನು ಹೆಣ್ಣಿನಾರುವನು ಯೋಗಿಗೆ
ಳವಿರತಧ್ಯಾನದೊಳು ನಿಲುವನು ತೊಲಗಿ ಕಾಡುವನು |
ಭುವನವನು ಬಸಿರೊಳಗೆ ಧರಿಸುವ
ನವನಿಯೊಳು ತಾನೊಗೆವ ಲೀಲಾ
ವಿವರನನು ನಿಗ್ರಹಿಸಬಗೆದರು ಭೂಪ ಕೇಳಂದ || ೧೦

ತುಡುಕಲಖಿಯದು ದಿವ್ಯಮಂತ್ರದ
ಗಡಣ ಬೊಮ್ಮಾದಿಗಳ ಸೋಂಕಿನ
ಗೊಡವೆಗಳು ಗೋಚರಿಸಲಖಿಯವು ಗರುವಹರಿಯಿರವೆ |
ಜಡಮತಿಯ ಖಡುಮೂಢಜನರವೆ
ಗಡಿಸಿ ದೇವನ ಬಿಗಿಯಲೆಂದಳ
ವಡಿಸಿದರು ¹ ನೇಣುಗಳನೆಂದನು ಭೀಷ್ಮನಾನ್ಯ ಪಗೆ || ೧೧

ಅವನಿಪತಿ ಕೇಳಿದನು ಕನಲಿದು
ಶಿವಶಿವೆಂದನು ವಿದುರ ಕರೆ ಕೌ
ರವನು ಮಗನೇ ಮೃತ್ಯುವಲ್ಲಾ ಭರತಸಂತತಿಗೆ |

¹ ಭೀಷ್ಮಾದಿಗಳ ಮಾತುಗಳಮನ್ನಿಸದೆ, ಜ.

ಅವಳ ಬರಹೇಷುತ್ತ ಮಗನಾ
 ಟವನು ನೋಡಲಿ ಹೆತ್ತ ಮೋಹದ
 ಹವಣುಗಳ ಬೆಸಗೊಳ್ಳ ಗಾಂಧಾರಿಯನು ಕರೆಯಿಂದ || ೧೦

ಜನಪನಾಜೆ ಯ ಮೇಲೆ ದುರೋ
 ಧನನ ತಂದರು ಸಭೆಗೆ ಬಣಕೀ
 ವನಜಮುಖಿಗೀಹದನನುಹಿದರಾಗಳ್ಳತಂದು |
 ದನುಜರಿಪುವನು ಕಟ್ಟುವೈ ಕೃ
 ಸ್ನಾನನು ಬಿಗಿವೈ ದಿಟ ಮಗನೆ ಹೆ
 ತ್ತನಗೆ ಹರುಷವೆ ತಂದೆಯಿಂದಳು ಮುಳಿದು ಗಾಂಧಾರಿ || ೧೨

ನೆಟ್ಟನೆಲೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನೃಪ ನೀ
 ನಿಟ್ಟ ಕಿಚ್ಚಿದು ಪಾಪಿಮಗನನು
 ಹುಟ್ಟಿದಾಗಳ ಬಿಸುಡಹೇಳಿ ಬಾಳುಗಡೆದವನ |
 ಕಟ್ಟುವನು ಗಡ ಕೃಷ್ಣನು ಕೈ
 ಮುಟ್ಟುವನು ಗಡ ಗಗನವನು ಬಲು
 ದಿಟ್ಟತನಕಿನ್ನೇನನಂದಪೆಯಿಂದಳಂದುಮುಖಿ || ೧೪

ಮರುಳುಮಗನೇ ಕೃಷ್ಣ ರಾಮನ
 ಕೆರಳಚುವರೇ ಯಾದವರು ನಮೆ
 ಗೆರವಿಗರೆ ವಸುದೇವಗಮ್ಮೊಳು ಭೇದವೇ ನಿನಗೆ |
 ತರಳತನವಿದು ಬೇಡ ಖುಲ್ಲರ
 ನರವಿಯೊಳಗಾಡಿದೊಡೆ ತಪ್ಪದು
 ನರಕವಿಂದನು ಕುರುಪತಿಗೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪಾಲ || ೧೫

ಎಲೆ ಮರುಳೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ನಂಟಿನ
 ಬಳಕೆವಾತಿನ ಬಂಧುಕೃತ್ಯದ
 ಬಳವಿಗೆಯೊಳನಿನ್ನ ಮಗನನು ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳಲೇಕೆ |

ಮುಳಿದು ಬಗುಳುವ ನಾಯ್ಕ ಚಂದ್ರಮು
ನಳುಕುವನೆ ಸರಿಯೊರಲಿದೊಡೆ ಕಳ
ವಳಿಸುವುದೆ ಕಲಿಸಿಹವೆಂದನು ಖಾತಿಯೊಳು ವಿದುರ || ೧೬

ನೊರಜು ಹೊಕ್ಕೊಡೆ ಕಡಡುವುದೆ ಸಾ
ಗರದ ಜಲ ನೊಣವೆಣಗಿದೊಡೆ ಕುಲ
ಗಿರಿಗಳಲ್ಲಾ ಡುವುವೆ ಕೇಳೆ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರಭೂಪಾಲ |
ತೆರಳಲಪುವನೆ ಕೊಬ್ಬಿದೊಳ್ಳಯ
ಮೆಣಿಗೆ ಗರುಡನು ನಿನ್ನ ಮಕ್ಕಳ
ದುರುಳುತನಕಂಜುವನೆ ಮುರರಿಪುವೆಂದನಾವಿದುರ || ೧೭

ಲೋಕ ಮೈಮೆಣಿವೆಂದು ಜಲಧಿಗ
ಳಾಕಿ ಹಳಚುವ ಹೊತ್ತು ತಾನಿಹ
ನೇಕಮೇವಾದ್ವಿತಯ ಪರಮೇಕೋಹನೆಂದೆಂಬ |
ಏಕನಾತುಮನೆಂಬ ವೇದಾ
ನೀಕ ಕೈವಾರಿಸಲು ಮೆಣಿವೆ ನಿ
ರಾಕೃತಿಯ ಪರಬೊಮ್ಮ ತತ್ತವ ದೀತನೊಡೆಂದ || ೧೮

ಸಲಿಲಮಯವಾದಖಿಳಭುವನಾ
ವಳಿಯೊಳೊಮ್ಮೆ ವಿರಿಂಚಿ ¹ ತಾನೇ
ಮುಲುಗುತ್ತೈತಂದಾಲದೆಲೆಮಂಚದೊಳು ಪವಡಿಸಿದ |
ಹೊಳವನಿವನಾರೆಂದು ಜಹರದೊ
ಳುಡುದು ತದ್ಬ್ರಹ್ಮಾಂಡಶತದೊಳು
ಹೊಲಬುಗಿಡೆ ಹೊಕ್ಕೊಳು ಬೊಮ್ಮನನೀತ ನುಗುಚಿದನು ||

ಪರಮತತ್ತ್ವವೆ ತದ್ವಚನಗೋ
ಚರವವಿದ್ಯಾಶಕ್ತಿ ಬೊಮ್ಮದ
ವರಮಹತ್ತೆಂದೆನಿಸಿತಾತನ ² ಮಗನಹಂಕಾರ |

ಸ್ಫುರದಹಂಕಾರಕ್ಕೆ ಮಕ್ಕಳು
ಮೆಜ್ಜಿದರೈವರು ಭೂತವೆಸರೊಳು
ಹರಹಿದಾವನ ದೆಸೆಯೊಳುದಿಸಿದುದಾತ ನೋಡೀತ || ೨೦

ಲೀಲೆಯಿಂದೆ ರಜೋಗುಣಕೆ ಮನ
ಮೇಲವಾದೊಡೆ ಮಾಡುವನು ಭುವ
ನಾಲಿಯನು ಸಲಹುವನು ಸಾತ್ವಿಕಗುಣಕೆ ಮನ ಮುರಿಯಿ |
ಮೇಲೆ ತಾಮಸಗುಣಕೆ ತಿರುಗಿದೊ

¹ ಡಾ ಲಯವ ಮಾಡುವನು ಗುಣಸಂ
ಮೇಲದೊಳು ಗುಣರಹಿತನೆಂಬ ಮಹಾತ್ಮ ನೋಡೀತ || ೨೧

ಸಂಗಿಯೆನಿಸನು ಜಗವೆ ಹುಟ್ಟಿಸಿ
ನುಂಗಿದೊಡೆ ನಿಷ್ಕರುಣೆಯೆನಿಸನ
ದಂಗರಕ್ಷೆಯ ಮಾಡಿ ಮೋಹಿತನಲ್ಲ ಮೂಜಗಕೆ |
ಜಂಗಮಸ್ಥಾ ವರಕೆ ಜೈತ
ನ್ಯಾಂಗನುತ್ತಮ ಘನಕೆ ಘನನು
ವಿಂಗಿ ತಾನುಣುವೆನಿಪ ಪರತರವೆಸ್ತು ನೋಡೀತ || ೨೨

ಆವನೊಬ್ಬನ ಬೆಳಗಿನಿಂದವೆ
ಜೀವನವು ರವಿಕಶಿಗಳಿಗೆ ಮಗು
ಳಾವನೊಬ್ಬನ ನೇಮದಿಂದವೆ ಪವನಪಾವಕರು |
ಜೀವಿಸುವರಿಂತೊಬ್ಬ ನುರುಲೀ
ಲಾವಿನೋದದೆ ಬ್ರಹ್ಮವಿಷ್ಣು ಶಿ
ವಾವಳಿಗಳುಧ್ಯವಿಸಿ ತೋಪುವವಾತ ನೋಡೀತ || ೨೩

^೨ ಈತನಾಮಧುಕ್ಯೆಟಭರ ಮುಖಿ
ದಾತನುದಧಿಯೊಳಿಹುದು ವೇದವೆ
ನೀತ ತಂದನು ಜಯ ವಿಜಯರಾದೈತ್ಯಜನ್ಮವನು |

ಈತ ತೊಡೆದನು ಪೌಂಡ್ರಕನನಂ
ದೀತ ಕೊಂದನು ಹಂಸ ವಿಬಿಕರ
ನೀತನೊರಿಸಿದನರಸಚಿತ್ತೈಸೆಂದನಾವಿದುರ || ೨೪

ಪೊಸತಲಾಶ್ರುತಿ ಕೊಟೆಯೊಳಹುಪ
ನಿಪದರಾಶಿಗಳಹಿ ಕಾಣುವು
ಬಸಿಜೊಳಗೆ ಬ್ರಹ್ಮಂಡಕೊಟೆಯ ಧರಿಸಿ ಕೊಂಡಿಹನು |
ನುಸಿಗಳೇ ಕರ್ಮದಿದುಪ್ಪ
ಪ್ರಸರ ಮಂತ್ರಿಗಳನ ನೇಮದೊ
ಳಸುರರಿಪುವನು ಬಿಗಿಯಲಳವಡಿಸಿದರು ನೇಣುಗಳ || ೨೫

ಸೂಚಿಸುವ ಶ್ರುತಿನಿಕರ ಬರೆಬರೆ
ನಾಚಿದುವು ವೇದಾರ್ಥನೀತಿಯ
ನಾಚನೆಗಳವಚ್ಚಿದು ನಿಂದುವು ನಿಜವೆ ಕಾಣಿಸದೆ |
ಅಚರಿಸಲಳವಲ್ಲ ಮುನಿಗಳ
ಗೋಚರಕೆ ಮೈಗುಡದ ಹರಿಯನು
ನೀಚರವದಿರು ಬಿಗಿಯಲಳವೇ ಭೂಪ ಕೇಳೆಂದ || ೨೬

*
ವಿದುರನಿಂತೆನುತರಲು ಮಿಂಚಿನ
ಹೊದಪು ಹುರಿಗೊಂಡಂತೆ ರವಿಶತ
ವುದಿದುವು ಮೈನುರಿದು ನಿಂದೊಡೆ ದೇವನಂಗದೊಳು |

* ವಿದುರನಿಂತೆನುತರಲು ನರಪತಿ
ಯದಕೆ ಕರಣದಿಗಳ ನೋಡಲು
ಕದಂಬದರದಭ್ರಾತೃನಿಸುತ ಶಕುನಿ ಸ್ವಂಧವರು ||
✓ ಹೊದಪುಹುರಿನೇಣುಗಳ ಕೈಯೊಳ
ಗೊದಪುಸುತ ತಮತಮಗೆ ಸನ್ನೆದು
ನೊದವಿ ಮೊಗವನು ನೋಡುತಿರ್ವರು ಖಳರು ಕೇಳೆಂದ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಕೆಚ್ಚಾಗಿ ದೋಷವುಂಟು.

ಸದೆದುದಾಸ್ಥಾನವನು ಘನತೇ

ಜದೊಳು ಹರಿ ತಾಂ ಲೀಲೆ ಮಿಗೆ ತೋ

ಅದನು ನಿರೂಪಮವಿಶ್ವರೂಪವನಾಮಹಾಸಭೆಗೆ ||

೦೩

ಮಗುಂಟು ಗಜಬಜವಾಯ್ತು ಭೀಷ್ಮಾ

ದಿಗಳ ನುಡಿಗಳು ಬಿಲಿದುವು ತಾ

ಳಿಗೆಗೆ ನೀರಸವಾಗಿ ಬೆಂಡೆದೊಡ್ಡದಿಹಿದನು ಭೂಪ |

ಬಗೆದು ತಮತಮಗೆದ್ದು ನೃಪನೋ

ಲಗದೊಳಸುರಾಂತಕನ ಕೈಗಳ

ಬಿಗಿಯಲಂದನುವಾಗೆ ಹಿಡಿದನು ವಿಶ್ವರೂಪವನು ||

೦೪

ಬಿಲಿದುವು ಶ್ರುತಿರಾಶಿಗಳು ನಿ

ರೈಳಸುತೇಜವನಹಸಿ ಮುಸಿಸಂ

ಕುಲವಚನಸಂಚರಿಸಿದುವು ಸಿದ್ಧಾಂತಯೋಗದೊಳು !

ಸುಖವುದೊಲಿದ ವರ್ಣಭೇದಾ

ವೆಳೆಯನಹಿಯದ ದಿವ್ಯತೇಜದ

ನಳಿನನಾಭನು ಹಿಡಿದನು ದ ವಿಶ್ವರೂಪವನು ||

೦೫

*

* ಮುಂದುವರಿಯಲು ನಿಜಮಹಾಪ್ರಭೆ

ಯಿಂದವದ್ಭುತವಾಗೆ ನೋಟುರಿ

ಗಿದು ಚೋದ್ಯಮಿದನುತೆ ನೋಟಕಜನವು ಬಿಜುಗಾಗಿ !

ಬುದುಯೋಜನದಗಲದಳತಯೊ

ಳಿಂದವಹ ಕಾಯಾಗ್ರಮೂಲದ

ಮಂದರೋದ್ಧರನಿರ್ದ ಮೂರ್ತಿಯ ಕಂಡುದಾಸ್ಥಾನ ||

ಸಿಡಿಲ ಬಳಗವ ಹಿಡಿದು ಮುಪ್ಪುರಿ

ವಿಡಿದ ತೆಪನಂತಿರ್ದಕಣು ತಾ

ನಡಗಿನೋಡುವ ನೋಟ ಮೂಜಗವೆಲ್ಲ ಮೋಹಿಸಲು |

ಕಡುಚಲನಮೈ ನೀಲವರ್ಣದ

ತೋಡರ ಹರಹಿನೊಳೊಪ್ಪಿ ತೋಪುವ

ಜಡರ ಮನಕನುವಾಗಿ ಓತಂಬರದೊಳೊಪ್ಪಿದನು ||

ಚರಣದುಂಗುಟದಲ್ಲಿ ದೇವರು
 ತುಣುಗಿದರು ನೋಸಲಿನೊಳು ಕಮಲಜ
 ನುರದೊಳಗದ ರುದ್ರನಾಸ್ಯದೊಳಗ್ಗಿವಾಯುಗಳು |
 ಬೆರಳೊಳಿಂದ್ರಾದಿಗಳು ನಯನಾಂ
 ಬುರುಹದೊಳು ರವಿ ನಾಭಿಯೊಳು ಸಭ
 ವೆರಭುಜಾಗ್ರದೊಳಖಿಳದಿಕ್ಪಾಲತತಿ ರಂಜಿಸಿತು || ೩೦

ಸುರರು ಖಚರರು ಕಿನ್ನರರು ಕಿಂ
 ಪುರುಷರನುಪಮಸಿದ್ಧವಿದ್ಯಾ
 ಧರರು ವಸುಗಳು ಮನುಗಳಾದಿತ್ಯರು ಭುಜಂಗಮರು |
 ಗರುಡಗಂಧರಾಷ್ಟ್ರಿನೀದೇ
 ವರುಗಳಖಿಲಾಸ್ಪರಿಯರೆಸೆದರು
 ಪರಮಪುರುಷನ ರೋಮರೋಮದ ಕುಚಿ ಪುಚ್ಚಕದೊಳು || ೩೧

ಬಲದ ಭುಜದೊಳು ಪಾರ್ಥನೆಡದೊಳು
 ಹಲಧರನು ಚರಣದೊಳು ಧರ್ಮಜ
 ಕಲಿವೈಕೋದರ ನಕುಲ ಸಹದೇವಾಬಿಮಾದವರು |
 ಲಲಿತಕಾಂತಿಯೊಳಖಿಳತಾರಾ
 ವೆಳಗಳಮೆಳಗ್ರಹವಿರಲು ತೊಳ
 ತೊಳಗಿ ಮೆಚ್ಚಿದನು ವಿಶ್ವರೂಪವಿಹಾರಿ ಮುರವೈರಿ || ೩೨

ಇಂದುಧರನಾಪಾರ್ವತಿಯು ಸಹ
 ಬಂದು ಗಗನದ ನೋಪುತಿರಲಾ
 ನಂದದಿಂದವೆ ತೋಪುತಿರಲಸುರರಪ್ರಸಾದನನು |
 ಬಂದು ದೇವನ ಘನತೆಯೊಳು ಸಲ
 ನಿಂದು ಋಷಿಗಳು ದೇವತಂಡವು
 ಕುಂದುಹೆಚ್ಚಿ ನಿಲ್ಲುವೆನಲಂದೆನಿದರು ನಭವ ||

ಈ ಮೂರು ಪದ್ಯಗಳು ೨೯ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಕ. ಖ. ಪುಸ್ತಕ
 ಗಳಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೊತ್ತಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಕಿವಿಗಳೊಳು ಕಂಗಳೊಳು ನಾಸಾ
 ವಿವರದೊಳು ಹೊಗೆ ಮಸಗಿ ದಳ್ಳೆರಿ
 ತಿವಿದಾಕಾಶವನು ಕವಿದುದು ಕ್ರಾಂತಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ |
 ರವಿಯ ತಗಡೆನೆ ತಳಿತುದಾಯುಧ
 ನಿವಹ ಸಾಸಿರಭುಜದ ಬಹುಳತೆ
 ಯವಗಡಿಸೆ ವೈಕುಂಠನೆಸೆದನು ವಿಶ್ವರೂಪದೊಳು || ೩೩
 ಅರಲ ಮುಖ ಸೂಸಿದುವು ದುಂದುಭಿ
 ಮೊರೆದುದಾಕಾಶದೊಳು ಮುದದಿಂ
 ಧರಣಿ ಬೆರಿದುದು ತನುನೆ ನೂಕಿತು ಜಲಧಿ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ |
 ಕರಿಕಮಠರುಬ್ಬಳುತನ ಮಿ
 ಕ್ಕಿರೆ ಮಹಾದ್ಭುತವಾಯ್ತು ಕಂಡರು
 ಹರಿಯ ರೂಪವನೊಬ್ಬ ಕೌರವನಲ್ಲದುಡುವರು || ೩೪
 ತಳುಕನುಗಿದೀಡಾಡಿ ಪರಿಣತ
 ಪ್ರಳಕಜಲದೊಳು ನನೆದು ಹರುಷದ
 ಜಲಧಿಯೊಳು ಮನನುಂಟುಗಿ ಭಕ್ತಿಯ ¹ ಭಾರದೊಳು ಕುಸಿದು |
 ಲಳುಕಿ ತಮತಮಗೆದು ಮುನಿಸಂ
 ಕುಲಸಹಿತ ಗಾಂಗೇಯ ಕೃಪ ನಿ
 ರ್ತೃಲವಿದುರ ಗುರು ಸಂಜಯಾಗಿಗಳ್ಳೆಹಿದರು ಪದಕೆ || ೩೫

*
¹ ಭಾವದೊಳು, ಕ. ಖ. ಚ. ಟ.

* ಜಯತು ಯಾದವಕುಲಕಿರೋವಣಿ
 ಜಯತು ಸುರನರಭಣಿವನಂದಿತ
 ಜಯತು ಪಾಂಡವಕುಲಪ್ರತಿಷ್ಠಾ ಕಾರ್ಯ ಜಯ ಜಯತು |
 ಜಯತು ಪರತರ ಭರನುಪ್ರಸುಪನೆ
 ಜಯ ಜಯತು ಮುರಹರ ಮುಕ್ತಂದನೆ
 ಜಯತು ಶ್ರೀ ಕೃಷ್ಣನೆ ಕೃಪಾಳನೆ ಯೆಡುದಾಸ್ಯನ ||
 ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ೩೫ನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆ
 ಯುತ್ತದೆ.

ಬಳಗೆ ಹೊಳದನು ಬಾಹ್ಯದೊಳು ಪ್ರ
ಜ್ವಲಿಸಿದನು ತಾನೆಲ್ಲದನ್ನರ
ಬಳಕೆ ಮತ್ತೊಂದಿಲ್ಲದಂತಿರೆ ಕೂಡೆ ತೋಪುದನು |
ಬಳಗೆ ಬಿಗಿವೆವೊ ಹೊಳಗೆ ಕೃಷ್ಣನ
ಸಿಲುಕಿಸುವೆವೋ ತಿಳಿಯೆ ಕೃಷ್ಣರು
ಹಲಬರಾಗಿಹರಾರ ಕಟ್ಟುವೆವೆಂದರಾಖಳರು ||

೩೬

ಅನುಪಮಾದ್ವಯದಲ್ಲಿ ಮುಳ್ಳಿನ
ಮೊನೆಗೆ ಮೋಹುವೊಡ್ಡಿಲ್ಲ ತೆಜುತೆಂ
ಬಿನಿತು ಪರಿಪೂರ ದೊಳು ಸಚ್ಚಿದ್ರೂಪದೊಳು |
ಮನದ ಬಗೆ ಮುಟ್ಟಿದ ಮಹಾಮಹಿ
ಮನನು ಕಟ್ಟುವೆವೆಂತೆನುತೆ ತಮ
ತಮಗೆ ಕರ್ಣದಿಗಳು ಕೈಗಳ ಕದಪ ತೂಗಿದರು ||

೩೭

ಕಂಗಳನು ಕರುಣಿಸಿದನಂಧನ
ಪಂಗೆ ಬಚ್ಚಿಕೀಕೃಷ್ಣರಾಯನ
ಮಂಗಳಶ್ರೀಮೂರ್ತಿಯನು ಮನದಣಿಯೆ ನೋಡಿದನು |
ಕಂಗಳಡಗಲಿ ದೇವ ನಿಮ್ಮಾ
ಯಂಗಳವೆಟ್ಟನೆ ಕಂಡು ಮಗುಣೀ
ಕಂಗಳತರವ ಕಾಣಲಾಗದು ಕೃಪೆಯ ಮಾಡೆಂದ ||

೩೮

- 1 ಅಮಿತಕರುಣಾಸಿಂಧು ನೀನನು
ಸಮಚರಿತ್ರನು ನಿಮ್ಮಡಿಯ ಪದ
ಕಮಲದರುಶನದಿಂದೆ ಹಿಂಗಿದುವೆಳೆದ ರಾಶಿಗಳು |
ಸಮತೆಯೊಳು ನೀಂ ನೋಡು ಶರಣರ
ಮಮತೆ ಬೇಡುದು ಜೀಯ ಲಕ್ಷ್ಮೀ
ರಮಣ ಕೃಪೆಮಾಡೆಂದು ಮೈಯಿಕ್ಕಿದಳು ಗಾಂಧಾರಿ ||

೩೯

ಮಾನ ನಿನ್ನದು ಭಕ್ತಜನದಪ್ಪ
ಮಾನ ನಿನ್ನದು ನಿನ್ನ ಶರಣರ
ಹಾನಿವೃದ್ಧಿಗಳಲ್ಲ ನಿನ್ನದು ಬೇಜಿ ಗತಿಯುಂಟೆ |
ಆನತರ ತೇಜೋಭಿಮಾನವೆ
ನೀನೊಲಿದು ಸಲ ¹ ಹೆನುತೆ ಭಯದೊಳು
ಭಾನುಮತಿ ಮೈಯಿಕ್ಕಿದಳು ಮುರಹರನ ಚರಣದೊಳು || ೪೦

ತಾತ ಬೆದಹದಿರೀಮುಕುಂದನ
ಕೈತವಕೆ ಬೆಚ್ಚಿದಿರು ಸಂಧಿಯ
ಮಾತು ತಾಂ ನಿಜೆಯವೆ ನೀಂ ಬೆಸಗೊಳ್ಳು ಮುರಹರನ |
ಈತನಂತರಾಂವಿ ಜೀವ
ವ್ರಾತದೊಳು ಜನಜನಿತ ಜಗವೆ
ಶ್ಲೀತನಾಜ್ಞೆಯೊ ² ಳಲೆವುದೆಂದನು ಕೌರವರ ರಾಯ || ೪೧

ಎನ್ನ ಹೃದಯದೊಳಿರ್ದು ಸುಖವನು
ಗನ್ನದೊಳು ಸಂಧಿಯನು ರಿಪುಗಳೊ
ಳನ್ನ ಸಿನ್ನೊಳಿವರೊಳಿದ್ದಾ ಹದನ ತಾನುಖಿಸಿ |
ಭಿನ್ನನಂತಿರೆ ತೋಜಿ ಭಿನ್ನ
ಭಿನ್ನನಸಿಗಿಯೆ ಮೆಚುವೆ ತಿಳಿಯಲ
ಭಿನ್ನನೀಮುರವೈರಿ ³ ನಾವಿನ್ನಂಜಲೇಕೆಂದ || ೪೨

ಹಳಚುವುವು ಹಾವೆಗಳು ಸೂತ್ರವೆ
ನಲುಗಿದೊಡೆ ತತ್ಪಣ್ಯಪಾಪಾ
ವಳಿಗಳಾಹಾಹೆಗಳಿಗುಂಟೆ ಸೂತ್ರಧರನಿರಲು |
ಕೊಲುವನಸ್ಯರನಸ್ಯರಿಂದವೆ
ಕೊಲಿಸುವಾಕಮಲಾಕ್ಷನಲ್ಲದೆ
ಯುಚದಜೀವವ್ರಾತಕೀರ್ತ್ವಾತಂತ್ರೈವಿಲ್ಲೆಂದ || ೪೩

¹ ಹೆಂದುಮದದೊಳು, ಚ. ಜ. ² ಳಲೆವು, ಖ. ³ ಯಲ್ಲದೆಜೀವ
ದಾರಂದ, ಕ.

ನಾವು ಸಂಧಿಯನ್ನೊಲಿವೆವೆನ್ನೊಮ್ಮೆ
 ಭಾವದೊಳು ಹುಟ್ಟುಕಿಲ್ಲ ಸಂಸ್ಕೃತಿ
 ದೇವನಭಿಮತನಲ್ಲ ಬಿತ್ತೆನು ಮುರಹರನ ಮನವೆ |
 ನೀವು ಮೇಗರೆಯುತಿದವರೀ
 ರಾವಣಾರಿಯ ಬಗೆಯನಪರಿಚಾರಿ
 ಸಾವೆನೀತನ ಕೈಯ ಬಾಯೊಳು ಭೀತಿ ಜೇಡೆಂದ ||

೪೪

ಇಡಿದನವನಿಗೆ ಧಾರಣೆಯ ಪೋಷೆ
 ಗಳೆಯತೊಡಗುವಿಲ್ಲಿ ನಮ್ಮವೆ
 ರೊಳಗೆ ವೈರವೆ ಬಿತ್ತಿ ಬಹುಕೈವಸು ಮಹಾಬಲವೆ |
 ಛಲಕೆ ಮನೆಯದೆ ರಾವಣಾವಿಗ
 ಕೂಡದರಿದಲಾ ಕೀರ್ದಿ ಕಾಯವಿ
 ದಾಳುವುಗ್ಗದ ಕೀರ್ದಿಯುಂಟಿದುಪಂಜರೇಕೆಂದ ||

೪೫

ಮನೆಯ ಬದುಕುವನಲ್ಲ ಹಗೆಯೊಳು
 1 ಸೆಣಸಿ ಬಿಡುವವನಲ್ಲ ದಿಟ ಧಾ
 ರಣೆಯ ಸಿರಿಗಳಸುವನಲ್ಲಳುಕಿಲ್ಲ ಕಾಯದೊಳು |
 ರಣಮಹೋತ್ಸವವೆನ್ನ ಮತ ಕೈ
 ದಣಿಯೆ ಹೊಯ್ದಾಡುವೆನು ಕೃಪ ನ
 ಕೆಣಕಿದಲ್ಲದೆ ವೆಹಿಲದೊಳು ಕೈವಲ್ಯವಿಲ್ಲೆಂದ ||

೪೬

ಮನದೊಳಗೆ ನನು ನಗುತೆ ಮುನ್ನಿನ
 ಮನುಜನಾಕಾರವನು ತಾಂ ಮಗು
 ಅನುಕರಿಸಿ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರ ಭೀಷ್ಮರಿಗೆಂದಸೀಪದನ |
 ಜನಸಕೌರವೆಪಾಂಡುನಂದನ
 ರೆನಗೆ ಸರಿಯಾಚಿಂತೆಯೆಮಗೇ
 ಕೆನುತೆ ರಾಜಾಲಯವನ ಸುರದ್ವಂಸಿ ಪ್ರೇಮಮೆಟ್ಟ ||

೪೭

ಬಂದು ವಿದುರನ ಮನೆಗೆ ದೇವ ಮು

ಕುಂದ ಕುಂತಿಯ ಕರೆದು ನಿನ್ನಯ

1 ಕಂದರೈವರ ಮೇಲೆ ಕೌರವನೃಪನ ಖತಿ ಬಲುಹು |

ಇಂದು ಮುಖಿದುಡು ಸಂಧಿ ನಿನ್ನಯ

ಕಂದಕರ ನ ಬೇಡಿಕೊಳ್ಳು ನೀ

ನೊಂದುಸೊಚಿಸಿ ಮರಳಿದನು ಮುರನೈರಿ ಹರುಷದೊಳು || ೪೮

ವಿದುರ ಭಾರದ್ವಾಜ ಗೌತಮ

ನದಿಯಮಗ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರನಾತನ

ಸುದತಿ ಕರ ವಿಕರ ಶಲ್ಯ ಸುಖಾಹು ಗುರುಸುತರು |

ವದನದುತ್ಸವವಡಗಿ ಕೃಷ್ಣನ

ಪದವನೋಲಗಿಸುತ್ತೆ ಬರೆ ಕರು

ಣದೊಳು ಕಮಲಾಕಾಂತನುಚಿತದೊಳವರ ಬೀಡೊಟ್ಟ || ೪೯

ನಯದೊಳೇಕಾಂತದೊಳು ಸಲೆ ಕಾ

ರಿಯವ ನುಡಿದವನಾಸೆವಾಸಿಯ

ಬಯಸಲಾಗದು ಹಿತವನೇ ಬಯಸುವುದು ಕುರುಕುಲಕೆ |

ನಿಯತವಿದು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಸಂ

ಧಿಯೆ ಸರಸ ಸಮರಾಂಗವೀಯ

ನ್ವಯಕೆ ನಿರ್ಮಯವೆಂದು ನೀವಾತಂಗೆ ಸಾಖುವುದು || ೫೦

ಎಂದು ಗಾಂಗೆಯೊಡಗಿನರ

ವಿಂದನಾಭನು ಬೀಡುಕೊಟ್ಟನು

ನಿಂದು ತಾಂ ರವಿಸುತನ ಕರೆದನು ರಥದ ಹೊರಗಾಗಿ |

ಬಂದು ಕಿಞ್ಜಿದೆಡೆಗಾಗಿ ಕಳುಹುವು

ದೆಂದು ನೇಮಿಸಿ ಬಹುಕ ತಾಪಸ

ಬೃಂದವನು ಕಳುಹಿದನು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಯಣ || ೫೧

ಹತ್ತನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸುಧಿ.

ಕುಂತಿ ಕರ್ಣನನ್ನು ಕಂಡುದು—ಕರ್ಣನು ತಾಯಿಯನ್ನು ಕಂಡುದು.

ಸೂಚನೆ

ಸೇನಸುವಧೆಯರ ಗಂಡ ಸಮರಾಂ

ಗಣಕತುಳಭೇರುಂಡನಾದಿನ

ಮಣಿಯ ಸುತನುದ್ಧಂಡಕರ್ಣನ ಕಂಡಳಾಕುಂತಿ ||

ಬಲಿದವರ ಜೀವಿಸುವೆ ಖಗೆ ತಾಂ

ಬಲಹು ಮುರಮುಠನಂಗೆ ಮುಸಿದೊಡೆ

ತಲೆಯ ಬರೆಹವೆ ತೊಡೆವನಲ್ಲದೆ ಬಹಿಷ್ಕರಿಸನು |

ನಳಿನನಾಭನು ಭಜಕರಿಗೆ ಬೆಂ

ಬಲಯ ಬಿರುದನು ಭೇದದೊಳು ಕುರು

ಕುಲವೆ ಕೊಂದನು ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಮಹಿಷಾಲ || ೧

ಇನತನೊಜನ ಕೂಡೆ ಮೈದುನ

ತನದ ಸರಸವನಸಗಿ ರಥದೊಳು

ದನುಜರಿಪು ಬರಸೆಳದು ಕುಳ್ಳಿರಿಸಿದನು ಪೀಠದೊಳು |

ಎನಗೆ ನಿಮ್ಮಡಿಗಳೊಳು ಸರಿಸೇ

ವನೆಯೆ ದೇವೆ ಮುರಾರಿಯಂಜುಪೆ

ನನಲು ತೊಡೆಸೂರಿಂಕಿನೊಳು ಸಾರಿದು ಶೇರಿಯಿಂತೆಂದ || ೨

ಭೇದಿಸಿಲೆಲೆ ಕರ ಸಿನ್ಮೊಳು

ಯುದವರು ಕೇರವರೊಳಗೆ ಸಂ

ವಾದಿಸುವೊಡನೈಯಕೆ ಮೊದಲೆರಡೆಲ್ಲ ಸಿನ್ಮೊಳೆ |

ಮೇದಿನೀಪತಿ ನೀನು ಚಿತ್ತದೊ
ಳಾದುದಿಲ್ಲವೆನುತೆ ದಾನವ
ಸೂದನನು ರವಿಸುತನ ಕಿವಿಯೊಳು ಬಿತ್ತಿದನು ಭವನ || ೩

ದಾನವಾಂತಕ ಬೆಸಸು ವಂಶವಿ
ಹೀನನನು ನಿಮ್ಮಡಿಗಳೊಡನೆ ಸ
ಮಾನಿಸುವರೇ ಸಾಕೆನುತೆ ತಲೆನಾಗಿ ಕೈಮುಗಿಯೆ |
ಮಾನನಿಧಿಯನ್ನಾಣೆ ಬಾರ್ಯ
ನೀನು ನಮ್ಮೆಲ್ಲರ ಹವಣೆ ವರ
ಭಾನುವಂಶಲಾಮ ನೀಂ ರಾಮಂಗೆ ಸರಿಯೆಂದ || ೪

ಕಳೆದು ಕೊಂಡನು ವೀಳೆಯವನಂ
ಜುಳಿಯೊಳಾತಂಗಿತ್ತು ಕರನ
ಕೆಲಕೆ ಬರಸೆಳದವನ ಕರದೊಳು ಕರತಳವನಿಕ್ಕಿ |
ಎಲೆ ದಿವಾಕರತನಯ ನಿನ್ನಯ
ಕುಲವನುಖಿಯೆಲಾ ಸುಯೋಧನ
ನೊಳು ವೃಥಾ ಸೇವಕತನದೊಳಿಹುದುಚಿತವಲ್ಲೆಂದ || ೫

ಲಲನೆ ತಾಂ ಪಡೆದೈದುಮಂತ್ರಂ
ಗಳೊಳು ಮೊದಲಿಗ ನೀನು ನಿನ್ನಯ
ಬಣ್ಣ ಯುಧಿಷ್ಠಿರದೇವ ಮೂಞನೆಯಾತ ಕಲಿಭೀಮ |
ಫಲಗುಣನು ನಾಲ್ಕನೆಯೊಳ್ಳದನೆ
ಯೊಳು ನಕುಲಸಹದೇವರಾದರು
ಬಣ್ಣಕ¹ ಮಾದ್ರಿದೇವಿಯಲ್ಲಿಯದೊಂದುಮಂತ್ರದೊಳು || ೬

ಅದನುನೀಪಾಂಡವರೊಳ್ಳವರ
ಮೊದಲಿಗನು ನಿನ್ನಿರಲು ಧರಣಿಯ
ಕದನಪಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಕಾಮಿತವೆಲ್ಲ ಭಾವಿಸಲು |

¹ ಮಾದ್ರಿಯೊಳೊಂದುಮಂತ್ರವೊಳಿಬ್ಬರುದಿಹರು, ಕ. ಚ. ಜ. ಟ.

ಇದು ನಿಜವಾದ ಕರ್ಮ ನಿನ್ನ
 ಭೃದಯವನೇ ಬಯಸುವೆನು ನಿನ್ನಯ
 ಪದಕೆ ಕಡಹುವೆನ್ನೆವರನು ಬಹುದೆನ್ನ ಸಂಗಾತ || ೭

ನಿನಗೆ ಹಸ್ತಿನಪುರದ ರಾಜ್ಯದ
 ಘನತೆಯನು ಮಾಡುವೆನು ಕೌರವ
 ಜನಪಪಾಂಡವಜನಪರೋಲ್ಕಿಸುವರು ಗದ್ದುಗೆಯ |
 ನಿನಗೆ ಕಿಂಕರರೆಡುಸಂತತಿ
 ಯೆನಿಸಲೊಲ್ಲದೆ ನೀನು ದುರೋ
 ಧನನ ಬಾಯ್ಕುಂಟುಲಕೆ ಕೈಯಾನುವುದೆ ಹೇಜೆಂದ || ೮

ಎಡದ ಮೈಯೊಳು ಕೌರವೇಂದ್ರನ
 ಗಡಣ ಬಲದೊಳು ಪಾಂಡುಪುತ್ರರ
 ಗಡಣವಿದಿರೊಳು ಮೂವ್ರ ಮಾಗಧ ಯಾದವಾದಿಗಳು |
 ನಡುವೆ ನೀನೊಲಗದೊಳೊಪ್ಪುವೆ
 ಕಡುವಿಲಾಸವೆ ಬಿಸುಟು ಕುರುಪತಿ
 ನುಡಿಯೆ ಜೀಯ ಹಸಾದವೆಂಬುದು ಕಪ್ಪು ಸಿನಗೆಂದ || ೯

ಶೌರಿಯದೊಳಿರಿದಿಲ್ಲ ಕುಲದೊಳು
 ಸೂರಿಯನ ಸುತನೊಡನೆಹುಟ್ಟಿದ
 ವೀರರಗ್ಗದ ಪಾಂಡುತನಯರು ನಿನ್ನ ವೈಭವಕೆ |
 ಆರು ಸರಿಯೆ ಕರ್ಮ ನಡೆ ನಡೆ
 ಧಾರಿಣೀಪತಿಯಾಗಿ ನೀನಿರೆ
 ವೈರವಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಬಣ್ಣಕಿಲ್ಲೆಂದನಸುರಾರಿ || ೧೦

ಕೌರವ ಸೆರೆ ¹ ಹಿಗ್ಗಿದುವು ದೃಗುಜಲ
 ಪುರವಣಿಸೆ ಕಡುಸೂಂದನಕಟಾ
 ಕುರುಪತಿಗೆ ಕೇಡಾದುದೆಂದನು ತನ್ನ ಮನದೊಳಗೆ |

ಹರಿಯ ಹಗೆ ಹೋಗಿದೋಡುರುಹದೆ
ಬಹುದೆ ಹೋಡುದೆ ತನ್ನ ¹ ಜನನವ
ನಟುಹಿ ಕೊಂದನು ಹಲವುಮಾತೇನೆಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ || ೧೧

ಕಾದಿ ಕೊಬುವೊಡೆ ಪಾಂಡುಸುತರು ಸ
ಹೋದರರು ಕೊಲಲಿಲ್ಲ ಕೊಲ್ಲದೆ
ಕಾದಿನಾದೊಡೆ ಕೌರವಂಗವನಿಯೊಳು ² ಹೊಗಲಿಲ್ಲ !
ಭೇದದೊಳು ಹೊಕ್ಕಿಹುದನೋ ಮಧು
ಸೂದನನು ತಾನಕಟನುತೆ ಚಿಂ
ತೋದಧಿಯೊಳದ್ದಂತೆ ಮೌನದೊಳ್ದರ್ಶನಾಕ್ಷರ || ೧೨

ಏನು ಹೇಚ್ಚೆ ಕರ್ಣ ಚಿತ್ತ
ಗ್ಲಾನಿಯಾವುದು ನಿನಗೆ ಕುಂತೀ
ಸೂನುಗಳ ಬೆಸಗೆಯ್ಪಿಕೊಳ್ಳುವು ಸೇರದೇ ಮನಕೆ |
ಹಾನಿಯಿಲ್ಲೆನ್ನಾಣೆ ನುಡಿ ³ ದು
ಮ್ತಾನವೇತಕೆ ಮರುಳುತನ ಬೇ
ಡಾನು ನಿನ್ನ ಪದಸೆಯ ಬಯಸುವನಲ್ಲ ಕೇಳಂದ || ೧೩

ಮರುಳುಮಾಧವ ಸಕಲರಾಜ್ಯದ
ಸಿರಿಗೆ ಸೋಲುವನಲ್ಲ ಕಾಂತೀ
ಯರು ಸುಯೋಧನರನಗೆ ಬೆಸಗೈವಲ್ಲಿ ಮನವಿಲ್ಲ |
ಹೊರದ ದಾತಾರಂಗ ರಿಪುಗಳ
ಸಿರವನರಿದೊಪ್ಪಿಸುವೆನೆಂಬೀ
ಭರದೊಳ್ದರ್ಶನ ಕೌರವೇಂದ್ರನ ಕೊಂದೆ ನೀನೆಂದ || ೧೪

¹ ವಚನ, ಖ. ಟ. ² ಹೊಗವಿಲ್ಲ, ಖ, ರುಣವಿಲ್ಲ, ಚ.

³ ನುಡಿದುಮೌನ, ಖ. ಟ.

ಬಡನೆ ಹುಟ್ಟಿದರೆಂಬ ಕಥನವೆ
 ನೆಡೆಗುಡದೆ ಬಣ್ಣಿಸಿದೆ ಪಾಂಡವ
 ರಡಗು ಬಾಣಕೆ ಬಲಿಯೆನ್ನಿಪ್ಪಿಳಲವೆ ಮೋಣಿಸಿದೆ |
 ನುಡಿದು ಪಲವೇನಿನ್ನು ಕೌರವ
 ರೊಡೆಯನಾದಂತಹೆನು ಬಾರನು
 ಪೊಡವಿಯೊಳು ನೀಂ ಹರಹಿಕ್ಕೊಳು ನಿನ್ನವರ ನಿಲಿಸೆಂದ || ೧೫

ಹಲವುಮಾತೆನಖಿಳಜನವೆಂ
 ನುಣುವ ಸೊಗಸದು ಕೌರವೇಶ್ವರ
 ನೊಲವು ತಪ್ಪಿ ¹ ದ ಬಣ್ಣುಕ ಜಗದೊಳಗಾಪ್ತಜನವಿಲ್ಲ |
 ಸಲಹಿದನು ಮೆನ್ನಣೆಯೊಳನಗ
 ಗಳಿಕೆಯಲ್ಲದೆ ಹೀನವೃತ್ತಿಯ
 ಬಳಸಿ ನಡಿಸನು ಕೌರವೇಂದ್ರನನೆಂತು ಮೆಚಿದಿಹೆನು || ೧೬

ನೋಡಿ ದಣಿಯನು ನಿಜವುಚಿತವೆ
 ಮಾಡಿ ದಣಿಯನು ಬಿರುದ ಹೊಗಳಿಸಿ
 ಹಾಡಿ ದಣಿಯನು ಮೊನಸಿಧಿಯನದೆಂತು ಮೆಚಿದಪೆನು |
 ಕಾಡಲಾಗದು ಕೃಷ್ಣ ಖಾತಿಯ
 ಮಾಡಲಾಗದು ಬಂದೆನಾದೊಡೆ
 ರೂಢಿ ಮಿಚಿದು ಕೌರವನ ಹಗೆ ಹರಿವೆನೆಗೆಂದ || ೧೭

ವೀರಕೌರವರಾಯನೇ ದಾ
 ತಾರನಾತನ ಹಗೆಯೆ ಹಗೆ ಕೈ
 ವಾರವೇ ಕೈವಾರವಾದಂತಹೆನು ಕುರುಸೃಪತಿ |
 ಶೌರಿ ಕೇಳೆ ನಾಳೆ ಸಮರದ
 ಭಾರದೊಳು ತೋರುವೆನು ನಿಜಭುಜ
 ಶೌರಿಯದ ಸಂಪನ್ನತೆಯನಾ ಪಾಂಡುತನೆಯರೊಳು || ೧೮

1 ಸ ಭುವನದೊಳಗನಗಾಪ್ತ, ಚ. ಜ. ಟ.

ಆಮಣಜಲದಾಜ್ಞದೊಳು ಬಂಬಲು
 ಗರುಳಚರವಿನೊಳಲುವಿನೊಟ್ಟೆಲ
 ಬೆರಳ ಸಮಿಧೆಯೊಳಡಗಿನಖಿಳಾಹುತಿಯ ರಚನೆಯೊಳು |
 ನರಕಪಾಲದ ಪಾತ್ರೆಯೊಳು ¹ ನಿಡು
 ದೆರಳಗಳ ಕೇಶದ ಸುದರ್ಭಾಂ
 ಕುರದೊಳಾಹವೆಯಜು ದೀಕ್ಷಿತನಹೆನು ತಾನೆಂದ || ೧೯

ಮೂರಿಗೌತಣವಾಯು ನಾಳಿನ
 ಭಾಗತವು ಬಹುಜೀವಹರವೀ
 ಕೌರವನ ರುಣ ಹಿಂಗೆ ರಣದೊಳು ಸುಭಟಕೋಟೆಯನು |
 ತೀರ್ಪಿಸಿಯೆ ಪತಿಯವಸರಕ್ಕೆ ಶ
 ರೀರವನು ನೂಕುವೆನು ನಿನ್ನಯ
 ಧೀರರೈವರ ನೋಯಿಸೆನು ರಾಜೀವಸಖನಾಣೆ || ೨೦

ಎನಲು ಕರ ನ ದೃಢವೆ ಕಂಡನು
 ಮನದೊಳುತ್ತಾಹಿಸಿದನಾದೊಡೆ
 ಯನುಜರೈವರ ಹದನು ನಿನ್ನದು ಬಲಹ ಮೂಡಿದೊಡೆ |
 ಮನಕೆ ಖತಿಯಹುದುಹದಿದೊಡೆ
 ಯೆನಗೆ ಗುಣವೆಲ್ಲೆಂಬ ಕಾರಣ
 ವಿನಿತನಾನುಹಿದೆನು ನೀಂ ಸುಖಿಯಾಗು ಹೋಗಿಂದ || ೨೧

ಬಂದೊಡೊಳ್ಳೆತು ಬಾರದಿದೊಡೆ
 ಕಂದ ಕೇಳ್ಕೆ ಮಧುರವಚನದೆ
 ಮಂದಮತಿಯನು ತಿಳುಹಿ ತಮ್ಮಂದಿರಿಗೆ ರಾಜ್ಯವನು |
 ಇಂವು ಕೊಡಿಸುವುದುಚಿತ ಸಂಪ್ರತಿ
 ಗಿಂದು ಸೇರಿಸು ನಿನ್ನ ಮಾತನು
 ಹಿಂದುಗಳಯನು ಕೌರವೇಶ್ವರನೆಂದನಸುರಾರಿ || ೨೨

1 ತಿಲದೊಳಗಳಕೇಶಫು, ಕ, ಖ, ಚ, ಜ, ಟ.

ಮಸೆದುದಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಮತ್ತರ
 ವಸಮಸಂಗರರಿಗೆ ಸಂಧಿಯ
 ನುಸಿರಿದೊಡೆ ಮನಗಾಣನೇ ಕೌರವಮಹೀಶ್ವರನು |
 ವಿಷಮನಹ ಕಟ್ಟುಳು ಮಂತ್ರವೆ
 ನೆಸಗಲಾಗದು ತನ್ನ ಬೀರಕೆ
 ಮಸುಳಹುದು ಮುರವೈರಿ ಸಂಧಿಯನಣಿಯೆನಾನಂದ || ೨೩

ಕಳುಹಬೇಹುದು ದೇವ ದಿನಪತಿ
 ಯಿಷದನಪರಾಂಬುಧಿಗೆ ಸಂಪ್ರತಿ
 ಯಿಷದ ಹೊತ್ತಿಂದೀಗ ನೆಟ್ಟನೆ ನೀವು ಪಾಂಡವರು |
 ಹುಲುಸರರಿ ಹಾವೆಹುದು ಹುತ್ತಿನ
 ಬಿಷಯೊಳರಲಜ ರಿಗೆ ಹಿಸುಣರ
 ಬಳಕೆ ಹೊಗುವುದು ಕಳುಹಬೇಕೆಂದಂಭ್ರಗೇಹಿದನು || ೨೪

ಬೀಳುಕೊಂಡನು ಮನೆಗೆ ಬಂದು ವಿ
 ಶಾಲಮತಿ ಚಿಂತಿಸಿದನಾಸಿರಿ
 ಲೋಲ ಮಾಡಿದ ಮಂತ್ರ ಮನದೊಳು ನಟ್ಟು ಬೇರ್ದರಿಯೆ |
 ಕಾಳುಮಾಡಿದನಕಟ ಕುರುಪತಿ
 ಬಾಬಲಣಿಯದೆ ಕೆಟ್ಟನೀಗೋ
 ಪಾಲ ಬಿಣಿದೇ ಬಿಡನು ಜೀವನ ಕೊಳ್ಳದಿರನಂದ || ೨೫

ದನುಜರಿಪು ತನಗೊರೆದ ಮಂತ್ರದೊ
 ಳನಸುತನು ಚಿಂತಿಸುತೆ ನಿದ್ರಾಂ
 ಗನೆಯನುಷದನು ಕೌರವೇಂದ್ರಂಗಾಪ್ತರಿಲ್ಲನುತೆ |
 ಮನದೊಳರುಳು ವಿಚಾರಿಸುತ್ತಿರೆ
 ವನಜವರಳದುಮೆಂದು ನೈದಿಲು
 ಮನವನಿಂಪಲು ಸೂರ್ಯನಡರಿದನುದಯಪರ್ದತವೆ || ೨೬

ವೀರ ರವಿಸುತನೊಂದುದಿನ ರವಿ
 ವಾರದೊಳು ಫರಿತೋಷ ಮಿಗೆ ಭಾ
 ಗೀರಥೀತೀರದೊಳು ತಾತಂಗಪ್ಪವನು ಕೊಟ್ಟು |
 ಸೌರಮಂತ್ರವ ಜಪಿಸುತಿರಲೊ
 ದಾರಿಯದ ಸುರತರುವ ಕುಂತೀ
 ನಾರಿ ಕಾಣಲು ಬಂದಳಾತ್ಮಜನಿದ್ದ ನದಿಗಾಗಿ || ೨೩

ಬರಲು ತಾಯಿ ದಿರಾಗಿ ರವಿಸುತ
 ನಿರದೆ ಬಂದನು ದಂಡದಂತಿರೆ
 ಚರಣದೊಳು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕ ಲಾತನ ನೊಸಲ ನೆಗಡಿದಳು |
 ಬರಸೆಳೆದು ಬಿಗಿಯಪ್ಪಿದಳು ನೀ
 ರುರವಣಿಸಿದುದು ನಯನದೊಳು ಸೆರೆ
 ಕೊರಳಿಗೊಕ್ಕಿದುದಳಲಿನಬುಧಿಯೊಳದ್ದ ಳಾಕುಂತಿ || ೨೪

ಆಸಮಯದೊಳು ಗಂಗೆ ನಾರೀ
 ವೇಷದೊಳು ನಡೆತಂದಳೆ ಕುಂ
 ತೀಸತಿಯೆ ಕೈಯೆಡೆಯ ಕಂದನನೊಪ್ಪುಗೊಳು ನೀನು |
 ಈಸುದಿನಮಿವನಾಗುಹೋಗಿನ
 ಗಾಸಿಯನು ಸಲೆ ಕಾಯ್ದೆನೆನ್ನಯ
 ಭಾಷೆ ಸಂದುದೆನುತ್ತೆ ತಾಯಿಗೆ ಕೊಟ್ಟಳಾತ್ಮಜನ || ೨೫

ಇರಲಿರಲು ರವಿ ಬಂದನೆಕ್ಕಟ
 ಗರೆದನೀತನ ಕಿವಿಯೊಳ್ಳವ
 ನೊಜ್ಜಿದ ನಿನಗೆಲೆ ಮಗನೆ ಕುಂತೀದೇವಿ ತಾಯವಳು |
 ಮುರಹರನ ಮತದಿಂದೆ ನಿನ್ನಯ
 ಸರಳ ಬೇಡಲು ಬಂದಳಂದಾ
 ಪರಿಗೆ ಕವಚವನಿತ್ತವೊಲು ಮರುಳಾಗಬೇಡೆಂದ || ೨೬

ಬೆಸಸಿದುದಕ್ಕೆ ಹಸಾದವೆಂದನು
 ಬಿಸಜಬಂಧುವೆ ಕಳುಹಿದನು ಮೆ
 ನ್ನಿಸಿದನಿತ್ತಲು ಮಾತೆಯನು ಭಯಭರಿತಭಕ್ತಿಯೊಳು |
 ಬಸೆದು ಬಿಜಯಂಗೈದಹದನೇ
 ನುಸಿರಬೇಡುದು ತಾಯೆಯೆನೆ ಶೋ
 ಕಿಸುತೆ ನುಡಿದಳು ಕುಂತಿ ಕರ್ಣನ ತೆಗೆದುಬಿಗಿಯುಪ್ಪಿ || ೩೧

*

*

*

* ಹಾಡಿದನೆ ವಸದಂತಿಯ ನಾಂ ಕೊಂ
 ಹಾಡಿದನೆ ನಿನ್ನ ವನು ಹಂದೆ
 ಯಾಡಿದನೆ ತಾನೊಮ್ಮೆ ತೊಟ್ಟಲೊಳುಪ್ಪವಡಿಸಿದನೆ |
 ನಾಡಬಾಲಕರಂತೆ ನೀನದೆ
 ದಾಡಿ ಬರಲಿರತ್ತಿ ಕೊಂಡೆ
 ನಾಡ ಸಲಹುವ ನೃಪತಿ ಬಾರಂದಪ್ಪಿದಳು ಮಗನ ||
 ಮಗನೆ ಬಾರೈ ಯೆನ್ನ ಚಿತ್ತದೊ
 ಳಗಲದಹ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಬಾ
 ಜಗದ ವಂದಿತನಾಜಾರ್ಧನ ಭಕ್ತ ನೀಂ ಬಾರ |
 ಪೊಗಳಲೆನ್ನಳವಲ್ಲ ದಾನದೆ
 ಸುಗುಣನಿನ್ನಾ ರುಂಟು ಪೊಲುವ
 ಮಗನು ನಿನ್ನಪೊಲೆಂದು ಕರೆದಳು ಕುಂತಿ ವಿನಯದೊಳು ||
 ಕಂದ ಬಾರೈ ಯೆನ್ನ ಚಿತ್ತದೆ
 ಕುಂದದಿಹ ಚಿಂತಾಮಣಿಯ ಬಾ
 ತಂದೆ ಬಾರೈ ವರಜನಾರ್ದನಭಕ್ತ ನೀಂ ಬಾರ |
 ಇಂದು ಮೆದಿಸಿಕೊಡೆಯ ಬಾರೈ
 ತಂದೆ ಬಾರೈ ಕರ್ಣ ಎನುತುವೆ
 ಇಂದುಮುಖ ನಂದನನ ಕರೆದಳು ತನ್ನ ಹೊರಗಾಗಿ ||
 ಉದಯವಾಗಲು ಸೂರ್ಯನರಡಕ್ಕೆ
 ಪದಕೆ ರಾಗದೆ ಬರುವ ಸಮಯಕ್ಕೆ
 ಮುಧಜನಕ್ಕೆ ಹದಿನೆಂಟುಕೋಟಿಯನಿತ್ತದಾಸದೊಳು |

ಮುದದೆ ಮೆಚ್ಚಿ ಸುತಿಹನೆ ಬಾರೈ
ಸದಮಳೆಜ್ಜಾನಿಗಳ ಮಸ್ತಕ
ಕದನಗಲಿ ಬಾ ಯೆಂದೊ ಕರ್ಣನ ಕರೆದಳಾಕೂತಿ ||

ಮಾತೆ ಕೇಳಿ ಎನ್ನ ಮಾತನು
ತಾತರಿಬ್ಬರದೇನು ನಿವ್ವೊಳು
ಜಾತಿಸಿದ ಪರಿಯೇನು ನಿಮ್ಮಡಿ ಬಂದ ಹದನೇನು |
ಜಾತಕ್ಷತ್ರಿಯಾಪಾಂಡುರಾಯನ
ನೋತು ನೀಂ ವಧುವಾಗಿಯಿರಲಿನ
ನಾತ ನಿಂದಾತಾತನೆಂಬುದ ತಿಳಿಯಹೇಡೆಂದ ||

ಮಗನೆ ಶೇಳ್ಳೆ ಕುಂತಿಭೋಜಿಗೆ
ಮಗಳೆನೆನು ತಾಂ ತನ್ನ ಬಾಲ್ಯದೆ
ಮುಗುದೇತನದೊಳು ಬಳಿಯುತಿರಲಾಕನ್ನೆಯೆಂದೆನಿಸಿ |
ಅಗಣಿತಾಂಬುಜಸೀಮೆಗೇರಿಗೆ
ಮಿಗೆ ಪಿತನು ಕಾಳಗಕೆ ನಡೆಯಲು
ವಿಗಡಮಾನಿಸಿ ತನ್ನ ಮನೆಗೈತಂದ ದುರ್ವಾಸ ||

ಖಂಡ ಮುನಿಗಳಿಗರ್ಘ್ಯಪಾದ್ಯವ
ನಂದದಿಂ ತಾನಿತ್ತ ಭಕ್ತಿಯೊ
ಳಂದು ಕುತೂಹಲೊಳು ಸತ್ಕರಿಸುತ್ತ ತಾನಿರಲು |
ಇಂದಾಮುಖಿ ಬಾ ತಾಯೆ ಎನುತುವೆ
ಮುಂದಣುತ್ತಾದನೆಗೆ ಕಾರಣ
ವೆಂದು ಕಿವಿಯೊಳಗೈದುಮಂತ್ರವನಿತ್ತ ಮುನಿಯೆನೆಗೆ ||
ಅಮಹಾಮುನಿವರನ ಮಂತ್ರದೆ
ಕಾಮಿಸಿದೆ ಸಿಸುವೊಂದ ತಾನುರೆ
ಪ್ರೋಮಪುರುಷನು ಬರಲು ನಿನ್ನುತ್ಸತ್ತಿಯಾಯ್ತಲ್ಲಿ |
ಭೂಮಿಯೊಳಗಪಕೀರ್ತಿಗೋಸುಗ
ವೀಮಹಾಸತಿ ಗಂಗೆಗಿತ್ತನು
ನೋಮಕುಲನಿಸ್ಸೀಮ ಬಾರೆಂದಪ್ಪಿದಳು ಮಗನ ||*

* ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಖ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಇಿಂನೆಯ ಪದ್ಯದ ಮುಂದೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಮಗನೇ ತಮ್ಮಂದಿರನು ಪಾಲಿಸು
 ವಿಗಡತನವನು ಮೂಢು ಪರರೋ
 ಲಗವ ನೀಂ ಮಾಡುವುದೆ¹ ನಿನ್ನಗಿತ್ತಂಡವನುಜರಲೇ |
 ಸೊಗಸು ನಾನೆಂದುದನು ಪಿಸುಣರ
 ಹೆಗೆನುಡಿಯ ಕೇಳಿದಿರು ಪಟ್ಟವ
 ಬಿಗಿಸಿಕೊಳು ಸಲಿಸೆನ್ನ ವಚನವನೆಂದಳುಕುಂತಿ || ೩೦
 ತಾಯಜುಮು ನಾಂ ಬಲ್ಲೆನಿದನಾ
 ಕಾಯಜನ ಪಿತನುಜು ಹೆ ತಿಳಿದನು
 ರಾಯರಿತ್ತಂಡಕ್ಕೆ ಪಟ್ಟದ ಹಿರಿಯ ತಾನುಜುದು |
 ರಾಯನೆನ್ನನು ನಚ್ಚಿ ಹೊರದನು
 ಸಾಯಲಳುಕುವೆನೇ ಸುಡೇತಟ
 ವೀಯವೆನಿಬಾಚಿಕೆ ಕೃತ್ಯುಗಿಲ್ಲ ಗತಿಯೆಂದ || ೩೧
 ಮಕ್ಕಳೈವರಿಗಾಂ ಹಿರಿಯನಿದು
 ತಕ್ಕ ಮಾತೆಲೆ ತಾಯೆ ಸಂದೇ
 ಹಕ್ಕ ನೆಲೆಯಿಲ್ಲದುನಿಲಲಿ ಧಾರಿಣಿಯ ಬಯಸುವೊಡೆ |
 ತಕ್ಕ ದೇ ದಾತಾರನರಿಸಿಯೊ
 ಳೊಕ್ಕ ತನವಿರಲಾರು ಮೆಚ್ಚುವ
 ರಕ್ಕ ಹೇಡಾ ಹೇಸಳೇ ಜಯಲಕ್ಷ್ಮಿ ತನಗೆಂದ || ೩೨
 ಇಂದು ನೀವಣುಹಿದ ಬಚಕ ರವಿ
 ನಂದನನೆ ಎಂದಣಿದೆನಲ್ಲದೆ
 ಹಿಂದೆ ದುರ್ಮೋಧನನದಾವುದ ನೋಡಿ ಸಲಹಿದನು |
 ಬಂದು ಪಾಂಡವರೊಡನೆ ಕೂಡಿದೊ
 ಡಿಂದು ಬಹುದಪಕೀರ್ತಿ ನಿಮ್ಮಡಿ
 ಬಂದ ಕಾರ್ಯವೆ ಬೆಸಸಿ ಬೇಗದೊಳಂದನಾಕರ್ಣ || ೩೩

1 ನಿನ್ನಗಿತ್ತಂಡವನುಜರಲೇ, ಚ. ನೀನಿರೆ ವಿನಯವಿತ್ತಂಡ, ಟ.

ಅದೊಡ್ಡವರು ಮಕ್ಕಳನ್ನು ತಲೆ
 ಗಾಡು ತೋಚ್ಚಿ ಕಂದ ¹ ನಿನಗೇ
 ನೀದುರಾಗ್ರಹವೊಪ್ಪುವುದೆ ಕೌರವನ ಸೀಮೆಯೊಳು |
 ಹೋದ ಬಾಣವ ಮರಳಿ ತೊಡದಿರು
 ಮಾದು ಕಳೆ ವೈರವನೆನಲ್ಕೆ ಹ
 ಸಾದವೆಂದನು ಬೀಚುಕೊಂಡನು ಬಂದನರಮನೆಗೆ ||

೩೬

ಹನ್ನೊಂದನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು

ಸೈನ್ಯ ನಿಯೋಗ ಪರ್ವ

ಹನ್ನೆರಡನೆಯಸಂಧಿ.

ಪಾಂಡವರು ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಬಂದುದು.

ಸೂಚನೆ

ಅವನಿಯದಿರಿತು ಗಗನ ತಾರಾ
 ನಿವಹವನು ಬಿದಿರಿತ್ತು ವರಪಾಂ
 ಡವರು ಕಳನೊಳು ವೆಂಟಣಿಸಿದರು ಕಮಠ ಟೆಂಟಣಿಸೆ ||
 ಕೇಳು ಜನಮೋಜಯ ಧರಿತ್ರೀ
 ಪಾಲ ಸಂಧಿಯ ಮುಖುದು ಲಕ್ಷ್ಮೀ
 ಲೋಲನೈತರುತಿವರ ಹೊರೆಗಟ್ಟಿದನು ಸಾತ್ಯಕಿಯ |
 ಕೇಳಿದರು ಮುರಹರನ ಬರವನು
 ಮೌಳಿಮಸ್ತಕದಖಿಳಧರಣೀ
 ಪಾಲರಂದಿದಿರಾಗಿ ಬಂದರು ಸಕಲ ² ಬಲಸಹಿತ ||

೧

1 ಕೇಳಿ ನಗಿದುರಾಗ್ರಹವೊಪ್ಪದೊಡೆ ಕೌರವನ ಸೀಮೆಯೊಳು, ಜ. ನಿನಗೇ
 ನೀದುರಾಗ್ರಹವೊಪ್ಪದೆ ಕೌರವನ ಸೀಮೆಯೊಳು, ಜ.

2 ದೇವ, ಕ, ಖ, ಜ, ಜನ, ಟ.

ದೂರದೊಳು ದುಮ್ಮಾ ನಿಸಿದ ವದ
 ನಾರವಿಂದವ ಕಂಡು ಸಂಧಿಗೆ
 ಸೇರರವದಿರು ಬಲಿದು ದಾಹವವೀತನಿರವಿನೊಳು |
 ಕೊರಿಗಾಯ್ತ ಪಮಾನವಿದಲೇ
 ಮೊರಿಗುತ್ತವೆವೆನುತೆ ಬಂದನು
 ಮೊರುತನ ಮಗನಸುರಮರ್ದನನಿಂಗಿತವನಬಿಡು || ೧

ದರುತನವ ನೀಡಿದನು ಕೃಷ್ಣ ನ
 ಚರಣದೊಳು ಮೆಯ್ಯಿಕ್ಕಿದನು ಮಿ
 ಕ್ಕರಸುಗಳು ದ್ರುಪದಾದಿನಾಯಕರೆಹಗಿದರು ಪದಕೆ |
 ಪರಮಬಾಂಧವರೆಲ್ಲ ಜೀವಂ
 ತರೆ ನದೀಸುತ ವಿದುರ ಗುರು ಕೃಪ
 ಗುರುತನುಜ ಧೃತರಾಷ್ಟ್ರರೆಂದನು ಧೃತನಂದನನು || ೨

ಭೂಮಿಪತಿ ನಿಜಬಾಂಧವರು ಸು
 ಜ್ಞೇಮಿಗಳು ತಾವೆಲ್ಲ ನಿಮ್ಮಯ
 ಜ್ಞೇಮವನು ಕೇಳಿದರು ಕಳುಹಿದರವರು ಹರಕೆಗಳ |
 ಆಮಹಾಸಂಗ್ರಾಮಮುಖದೊಳು
 ತೋಮರದ ಕಾಣಿಕೆಗಳೊಳು ಸು
 ಪ್ರೇಮವನು ಬಳೆಸುವುದು ದುರೋಧನನ ಮತವೆಂದ || ೩

ಭೂಮಿಯೊಳಗರ್ಧವನು ಬೇಡಿದೊ
 ಹಾಮಹಿಪ ನಿಮ್ಮೈವರಿಗೆ ಸಂ
 ಗ್ರಾಮಭೂಮಿಯನ್ನೈದೆ ಕೊಟ್ಟನು ನಿಮ್ಮೊಳಪ್ರಿಯನೆ |
 ಸಾಮದೊಳು ಸೊಗಸಿಲ್ಲ ನೀಂ ನಿ
 ಸ್ನೇಹರಾದೊಡೆ ಹರೆವುದಿಂದು
 ದ್ವಂದ್ವಮುಕುರುಭೂಮಿಯೊಳು ಬಲಸಹಿತವರ ಪತಿಕರಿಸಿ || ೪

ಮುನಿದೊಡೆಯು ನಿವ್ವೊಳಗೆ ನೀವೇ
 ಮನ್ನಕತವೆ ಮಾಡುವಿರಿಯಗ್ರಜ
 ರನುಜರೊಳು ಕದಡಾದೊಡುವಶಮಿಸುವುದು ನಿವ್ವೊಳಗೆ |
 ಎನಗೆ ನಿವ್ವೆಯ ದೂಸಖಂಡಾ
 ಯುನಿತುಸಭೆಯೊಳು ಮಾನಹಾನಿಗ
 ಳನಲು ನೊಂದನು ಧರ್ಮ ಸುತನಿಂತೆಂದ ನಸುನಗುತೆ || ೬

ಮುಳಿದು ಸುರಗಿಯನುಗಿದು ಗಗನವ
 ನಿಲುಕಿ ಮಾಡುವುದೇನು ನಿವ್ವಡಿ
 ಗಳಿಗೆ ತಪ್ಪಿದ ತರಳರಖಿಳವ್ಯಾಪ್ತಿಯೇಗುವುದು |
 ಖಳರು ಮಾಡಿದ ಖತಿಯನೆವ್ವೊಳು
 ತಿಳಿದು ಮೆಚೆಯಲು ಬೇಕು ಕರುಣಾ
 ಜಲಧಿ ನೀವೆಂದಂಭ್ರಗಳ ಹಿಡಿದನು ಯುಧಿಷ್ಠಿರನು || ೭

ಬಹುದೆ ಕಾಡದಿರೇಲು ಮನದೊಳು
 ಮೆಚಿದೆವಾಗಳ ಕೌರವರು ಮುಂ
 ದಖಿಯದವೆಗಡಿಸಿದರು ಪೋಗಲಿಯೆಮ್ಮ ದೂಷಿಕೆ |
 ನೆಜೆವಣಿಗೆಯುಂಟಾದೊಡಂದಿನ
 ಮೆಚುವೆವಸ ಸಂಗ್ರಾಮ ಸೈರಿಸ
 ಲಖಿಯರವೆದಿರು ನಡೆ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ನೀನೊದ || ೮

ಹಾನಿಯನು ತಾಂ ಹೊತ್ತು ಭೃತ್ಯರ
 ಮಾನವನು ಪತಿಕರಿಸಬೇಡುದು
 ತಾನೊಡೆಯನಾದಂಗೆ ಗುಣವೆವ್ವೊಡೆಯ ನೀನಾಗಿ |
 ಮಾನಭಂಗವೆ ಧರಿಸಿಯೆಮ್ಮ ಭಿ
 ಮಾನವನು ನೀಂ ಸಲಹಿದೈ ಸಂ
 ಧಾನವನು ಸೇರಿಸದೆ ಸಲಹಿದೆ ಯೆಂದನಾ ಭೀಮ || ೯

ಮೂರಿಯುಹಕೆಗಳಡಗದಂತಕ
 ನೂರು ತುಂಬದೆ ಶಾಕಿಸಿಯರೊಡ
 ಲೋರು ನನೆಯದೆ ಶಾಕಿಸಿಯರಿಗೆ ಡೊಳ್ಳು ಸಾಲಿದದೆ |
 ಕೌರವನ ತನಿಗರುಳ ದಂಡೆಯ
 ತೋರಣದ ಬಾಗಿಲೊಳು ವಿಭವದೆ
 ವಾರಣಾಹ್ವಯನಗರಿಯನು ಹೋಗದಿಹನೆ ತಾನೆಂದ || ೧೦

ತೋಲು ನಡೆ ಗಜಬಜಿಸಬೇಡಿಂ
 ನಾಲುತಿಂಗಳೆ ನಾಳೆ ಪಯಣಕೆ
 ಸಾಣಿಸೇಜಿಂದೆನುತುಪಪ ವ್ಯಕ್ತೆ ನಡೆತಂದು |
 ಬೇಜೇಜೇಜವನೀಶರಿಗೆ ಮೊಣೆ
 ಹಾಕರನು ಕಳುಹಿದನು ಕೃಷ್ಣನ
 ದೂಲು ಬರಲಳವಡಿಸಿದರು ಸಂಗ್ರಾಮಸಾಧನವ || ೧೧

ಗುಡಿಯ ಮಂಡವಿಗೆಗಳ ಹೊಣಿಗೆಗ
 ಳಡಿಗಡಿಗೆ ಸಂಭ್ರಮಿಸಿದುವು ಬಹು
 ಸಿಡಿಲು ಬೊಲ್ಬಿಡುವಂತೆ ಮೆಸೆದುವು ಕೂಡೆ ಕೈದುಗಳು |
 ತಡಿಯ ಬಿಗಿಸುವೆ ಗುಣವೆ ಷಂಕೆಯ
 ಗಡಣಿಸುವ ಬಲುಗೀಲುಗಾಲಿಯ
 ತೊಡಿಸುವುತ್ಸವವಾಯ್ತು ಪಪ್ಲವ್ಯದೊಳು ರಭಸದೊಳು || ೧೨

ಹಿಳುಕ ತಿದ್ದುವ ಬಿಲ್ಲ ಬಾಗಿನ
 ಹೊಳದನೊಯ್ಯಾರಿಸುವ ಮೂರ್ತಿರು
 ಗಳನು ಜೋಡಿಸುವೆವಿಳಕ್ಕೆಡುವೆ ಮೆಸೆವ ಮಂಡಳಿಯ |
 ಕಳಕಳಕೆ ಬಲುಹಾಯ್ತು ರಾವುತ
 ರೊಳು ಗಜಾರೋಹಕರ ರಥಿಕ
 ವಳಗಳವೆರವರಂಗದೊಳು ಸಂವರಣೆಯೊಪ್ಪಿದುವು || ೧೩

/ * * *

* ತಡಿಯ ಹೊಲಿಸುವ ಜೋಡುಗಳೊಳೆಡ
ವಿಡದೆ ಹಮ್ಮುಗೆಗಳನು ಬಲಿಸುವ
ಕಡಿವಣುವ ಕಂಬಗಳ ವಾಗೆಯ ಬಿಗಿಯ ತಾಪನೆಯ |
ಸಡಗರಿಸಿ ಸಂವರಿಸಿ ಹಲ್ಲಣ
ಬೆಡೆಯ ಹೊಂಬರಹದ ಸುರೇಖೆಯ
ನುಡಿಯಲರಿವೆನೆ ಕೂಡಿದರು ರಾವೃತರು ನಿಮಿಷದೊಳು ||

ಗುಣವೊರಜೆಯಡಿವೊರಜೆ ಬೆನ್ನಿನ
ಮಿಳಿಯ ಜಾಳಿಗೊರಜೆಯೊಪ್ಪುವ
ಗಳದ ಗಂಟೆಯನಂಕುಕದ ಹೊರಗಳ ಬಡಿಗೆಗಳನು |
ಪ್ರಳಯರವಿಗಳ ರಕ್ಷೆಯಂತಿರೆ
ಬೆಳಸ ಹಿಂಜೆಯನಾಯುಧವ ಕೈ
ಗೊಳಿಸುತಿರ್ದರು ಕರಿಯ ಸಜ್ಜೋಡುಗಳ ಮಾವೃತರು ||
ಗಾಲಿಗಳನಳವಡಿಸಿಯುಚ್ಚಿನ
ಕೀಲುಗಳ ಬಲಿಯುತ್ಥೆ ಹಲಗೆಯ
ಸಾಲ ಜೋಡಿಸಿ ಜಯವತಾಕಾಜಾಲವನು ರಚಿಸಿ |
ಕೋಲುಗಳ ಬಲಿಯುತ್ಥೆ ಯಿಣಚಿಸ
ಬಾಲಸುತರುಯ್ದ ಕೃಚೆಯವನು
ಲೀಲೆಯಿಂದಳವಡಿಸುತಿರ್ದದು ರಥಕಸಂಬೋಹ ||

ಅನಿತು ಗಜಹಯರಥವದಾತಿಯು
ಛನಿತರದ ಸಂವರಣೆಗಳ ತನ
ತನಗೆ ಸಜ್ಜೋಡುಗಳ ಜೋಡಿಸಿತಂದುವಪ್ಪವದೆ |
ಜನವಪಾಡವರದೆ ನಾಳಿನ
ದಿನ ಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ಪಯಣವ
ಮನಗೊಳಿಸಲಿನವರವರೈತದಗ್ರವೇಖಿದನು ||

ನಡೆಯ ಭರನಡಗಿತ್ತು ಜರೆ ತನ
ಗಡಗಿತೆದುರೆ ನೊಂದೂ ಖಾಡಿಯ
ಕಡುಹು ಕುಂದಿತು ತೇಜವಡಗಿತು ತನ್ನ ರಕ್ಷಿಗಳ |

ಜೋಳಿ ಹರಿದುದು ದೆಸೆದೆಸೆಯ ಭೂ
 ಪಾಲರಿಗೆ ರಾಯಸದ ಹದನನು
 ಕೇಳಿದಾಗಲೆ ಕವಿದು ಬಂದರು ತಮ್ಮ ದಟಸಹಿತ |
 ಸೂಳವಿಸಿದುವು ಸನ್ನೆಯೊಳು ನಿ
 ಸ್ನಾನವೊದಿನ ಮುಡುವೆಸ ವೈ
 ಹಾಳಯನು ಪೊಣಮೆಟ್ಟರನಿಬರು ದೈತ್ಯರಿಪುಸಹಿತ || ೧೪
 ಎಲೆಲೆ ನೆಲ ಬೆಸಲಾದುದೆನೆ ಬಲು
 ದೂದ ತೆರಳಕೆ ತೀವಿತವನಿಯು
 ತಳಪಟದ ಹಬ್ಬುಗೆಯೊಳಬ್ಬ ರಿಸಿದುವು ಜೊಜ್ಜುಗಳು |
 ತಲೆವೊರೆಯೆ ಹೂಕದೊಳು ಘನಿಪತಿ
 ಯಳುಕೆ ತೊಟ್ಟನು ತರಣಿ ನೇನೋ
 ಜ್ಞಾತಧೂಳಿಯು ಝಗಿಯನದ್ಭುತವಾಯ್ತು ದೆಖ್ಖಾಳ || ೧೫
 ಹಿಣಿಲ ಹಾಜೆಯ ಬಿರುದುಗಳ ಡಾ
 ವಣಿಯ ನಾಯಕವಾಡಿಗಳ ಸಂ
 ದಣಿಯು ¹ ಸುಕರದ ಕೈದುಗಳ ವೆರವೀರನೊಪ್ಪರದ |

ಕಡು ಸುಜನನುನದಂತೆ ಕತ್ತಲೆ
 ಹೊಡಕರಿಸುತಿದೆಯೆಂದು ಕಡುಸಿ
 ಗೆಡಸಿ ಬಿದ್ದನು ರವಿಯು ತಾನೆನಲಸ್ತು ರಂಜಿಸಿತು ||
 ಅರಸ ಸಂಧ್ಯಾದೀವಿಯರನುಪ
 ಚರಿಸಿ ಕೊರೆಯ ಪದಯುಗವ ನೆನೆ
 ದರಿವಿದಾರಣ ಕರಿಸಿದನು ದ್ರುಪದಾದಿನಾಯಕರ |
 ಬರಿಸಿ ಕೃಷ್ಣಂಗೆಬಿಗಿ ನಾಳಿನ
 ಧರಕೆ ದಟಪತಿಯಾವನೆಂಬುದ
 ಕರುಣಿ ಬೆಸಸೈ ತಂದೆಯೆನಲಿಂತೆಂದನನುರಾರಿ ||
 ತಡಿಯುಹೊಲಿಸುವ ಮೊದಲಾದ ಆರುಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿವಾತ್ರ
 ಹೆಚ್ಚಾಗಿರಿದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

¹ ಸುಖಪರಕಾಲತೊಡರಿನ, ಟ.

ಕುಣಿವಸುಭಟರ ¹ ಪಳರವದ ಡೊಂ

ಕಣಿಯ ಖೇಟಕಖಡ ಬಲುಬಿಲು

ಗಣೆಯ ತಿಳಿವೊಡಸಂಖ್ಯೆಯಹ ಕಾಲಾಳ ನೋಡಿದರು || ೧೬

ಅಳವಿಗೊಟ್ಟೊಡೆ ರವಿಯ ತುರಗವ

ನುಳುಹಿ ಮುಂಚುವ ಜವದ ನೊಸಲೊಳು

ಹೊಳೆವ ಕನ್ನಡಿಗಳ ಖುರಾಂತದ ಜಡಿವಜೋಡುಗಳ |

ಬಿಳಿಯ ಚೊರಿಯ ಜಲ್ಲಿಗಳ ಹ

ತ್ತಳದ ರಾಮತಸನ್ನೆಯೊಳು ನೆಲ

ನಲುಗೆ ನಿಗುರುವ ನಿಲುವ ನಿರುಪನುಹಯವ ನೋಡಿದರು || ೧೭

ಶೈಲದೊಡಬಲದೊಣತೆಯೆನಲು ಕ

ಪೊಲದೊಳು ದಾರಿಡುವ ಮದಜಲ

ದಾಳಗಳ ಭರಿಕೈಯ ಲವುಡಿಯ ವಜ್ರಮುಖ್ಯಗಳ |

ನಾಳವಿಲುಗಳ ರಾಯಜೋದರ

ಮೇಲುವಣೆಗಳ ಚಿತ್ರಗತಿಶುಂ

ಡಾಲಗಳ ನೋಡಿದರು ಗಜಸೇನಾಸಮುದ್ರದೊಳು || ೧೮

ಥಳಥಳಪ ² ಸೂಲಿಗೆಯ ಮುಮ್ಮೊನೆ

ಗಳ ರಥಾಂಗದ ಮೇಲುವಸರದ

ಪಳಹರೆದ ಖುರಗತಿಯ ಜೋಡ ಜವಾಯ್ನ ಕುದುರೆಗಳ |

ಬಲದ ಬದ್ದರದೊಟ್ಟಿದಂಬಿನ

ಹೊಳೆವಹೊದೆಗಳ ಸೂತರುರವಣಿ

ಗಳ ಸುರೇಖೆಯ ಗತಿಯ ರಥರಾಜಿಗಳ ನೋಡಿದರು || ೧೯

ಅವನಿಪಾಲರ ಮುಕುಟಮುಣಿ ಮುಣಿ

ನಿವಹದೊಡ್ಡದ ಖಡ್ಗ ಪರಶುಗ

ಳವಿರಳದ ತರೆಗಳ ಪತಾಕಾವಳಿಯ ಬಲುನೊಣಿಯ |

¹ ಪಳಹರದ, ಕ, ಖ, ಚ, ಜ.

² ಸೂನಿಗೆಯ, ಚ, ಟ.

ವಿವಿಧಗಜಹಯಜಲಚರಃಫದ
ಪವನಜನ ಕೈಸನ್ನೆಗಳ ಘನ
ಪವನಹತಿಯೊಳು ಲಹರಿಮೆಸಗಿತು ಬಹುಳಬಲಜಲಧಿ || ೨೦

ಹರಿಯುಧಿಷ್ಠಿ ರರೊಂದುಗಜಕಂ
ಧರದೊಳದ್ದರು ನಿಖಿಳಸೇನೆಯ
ತೆರಳಕೆಯ ತೋಪಿಸುತೆ ಬಂದರು ಭೀಮಘಲುಗುಣರು |
ಬಿರುದಧೃಷ್ಣದ್ಯುಮ್ನ ಮೊದಲಾ
ಗಿರೆ ಕುತೂಹಲಿ ದುಪದಭೂವರ
ನುರವಣಿಸಿ ತೋಪಿಸಿದನೊಂದಕ್ಷಾಹಿಣೀಬಲವೆ || ೨೧

ವರಯುಧಾಮನ್ಯುತ ಮೌಜಸ
ರುರುಶಿಖಂಡಿ ಸುಚೇಕಿತಾನ ಸ
ಮರಧುರಂಧರವೀರಪಾಂಚಾಲ ಕ್ಷೀತೀಶ್ವರರು |
ತುರಗಗಜರಥಪಾಯದಳಸಾ
ಗರದ ಸಂರಂಭದೊಳು ನಿಜಸಂ
ವರಣೆಯನು ತೋಪಿದರು ತಮ್ಮಕ್ಷಾಹಿಣೀಬಲವೆ || ೨೨

ವರವಿರಾಟನು ಕಂಬುನೃಪನು
ತ್ತರ ಶತದ್ಯುಮ್ನ ಶತಚಂದ್ರಕ
ರುರುಶತಾನೀಕನು ಶತಾಯುಧಸನಿಸ ಮೆತ್ಸ್ಯಪರು |
ತುರುಕರುರುಸಾಹಣ ಸಮುದ್ರದ
ವರು ಯವನ ಖುರುಸಹಣ ಕಾಶೀ
ಶ್ವರರು ತಮ್ಮಕ್ಷಾಹಿಣಿಯ ತೋಪಿದರು ಧರ್ಮಜಗೆ || ೨೩

ಜಯ ಸಮರಸುಸಮಗ್ರಬಲ ಕೈ
ಕಯನ್ಯುಪಾಲರು ತಮ್ಮೊಳಕ್ಷೋ
ಣಿಯನು ತೋಪಿದರೆಂದು ಗಜಕಂಧರದ ಭೂವತಿಗೆ |

ಭಯವಿಹೀನರು ಪಾಂಡ್ಯನೈವ ಸೃಂ
ಜಯ ಸುಸೋಮಕಭೂಪರಕ್ಷೋ
ಣಿಯನು ತೋಪಿದರವನಿ ಕುಸಿದುದು ದಡದ ಪದಹತಿಗೆ || ೨೪

ಚೇದಿದೇಶದ ಧೃಷ್ಟಕೇತು ಬ
ಲೋದಧಿಯೊಳಕ್ಷೋಣಿಯನು ಮೇ
ಲಾದ ಕುಂತಿಭೋಜನಕ್ಷೋಣಿಯ ತೋಪಿದನು |
ಆದುದೇವಕ್ಷೋಣಿಬಲ ಮೇ
ಲಾದ ನಾಯಕದಡದೆ ನೆಪು ಹಿರಿ
ದಾದುದಾಹವಸೇನೆ ಗೋಚರವಲ್ಲ ಗಣಿಸುವೊಡೆ || ೨೫

ಕ್ಷತ್ರಧರ್ಮನು ನೀಲನು ಬೃಹ
ತತ್ರ ಸೂರ್ಯಧ್ವಜ ಸುವರ್ಚಸ
ಚಿತ್ರವರ್ಮ ಹಿರಣ್ಯವರ್ಮರು ಚಾರುಚೇಷ್ಯಕನು |
ಶತ್ರುಮಥನನು ವಿಂಧ್ಯಗಿರಿಯ ಸು
ಹೋತ್ರನನ್ವಯದವರು ಪಾಂಡವ
ಮಿತ್ರರೊಡಗಿದರೊಡನೆ ಜನಮೋಜಯಮಹೀಪಾಲ || ೨೬

ವೀರಪಾರಂಗಿರುಳು ಸೋತಂ
ಗಾರವರ್ಮನು ಗಗನಚರಫರಿ
ವಾರಬಹುಳದೆ ಬಂದು ಕಂಡನು ಕಲಿಯುಧಿಷ್ಠಿರನ |
ಕೌರವೇಂದ್ರನನುಯ ಸಮರಸು
ಧೀರಸಾಹಸಚಿತ್ರಸೇನನು
ದಾರಬಲದೊಳು ಬಂದು ಕಂಡನು ಮಿತ್ರಭಾವದೊಳು || ೨೭

ಕಾರಿರುಳ ಪಟ್ಟಣಕೆ ಚಂದ್ರನ
ತೋರಣವ ಬಿಗಿದಂತೆ ದಾಡೆಗ
ಳೋರಣದ ಹೊಳಹುಗಳ ಹೊಗರಿಡುವೊಡಲ ಕಪ್ಪುಗಳ |

ಸಮರೋದ್ಧಾರಚಿತ್ರಾಗದನು ಸೇನಾಭಾರದೊಳು ಬಂಧಿವರ ಕಂಡನು,
ಕ. ಖ. ಚ. ಜ.

ಭಾರಿದೇಹನು ಭಟಭಯಂಕರ
ತೋರಹತ್ತನು ದೈತ್ಯಮಯಸರಿ
ವಾರಬಹುಳದ ಬಂದು ಕಂಡನು ಕಲಿಘಟೋತ್ಕಚನು || ೮೪

ಬಲದ ದೆಖಾಳವನು ನೋಡಿದ
ರೋವಿನೊಳು ನಿಜಸೇನೆಸಹಿತತಿ
ಬಲರುಪಪ್ಲವೈಕ್ಕೆ ಬಂದರು ಹೊಕ್ಕರಾಯವೆ |
ಬಚಿಕ ಸುಮುಹೂರ್ತದೊಳು ಪ್ರೊಱಗುಡಿ
ಗಳನು ಹೊಯ್ದರಂದು ಯದುಕುಲ
ತಿಲಕ¹ ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ನೇಮದೊಳು || ೮೫

ಪರಿಮಿತಕೆ ತನ್ನಪ್ಪ ಸಚಿನರ
ಕರಿಸಿ ಕೊಂಡನು ಕೃಷ್ಣರಾಯಂ
ಗರಸ ಬಿನ್ನ ಹಮಾಡಿದನು ನೃಪಕಾರ್ಯಸಂಗತಿಯ |
ಧುರಕೆ ಸೇನಾನಾಥನಿಲ್ಲದೆ
ನೆರೆದ ಬಲ ಸಾಲಿಱುಹೆ ಮುಱಿದೊಡೆ
ಹರೆವವೊಲು ಹುರುಳಿಲ್ಲ ದಟಪತಿಯಾವನನಂದ || ೮೬

ದ್ರುಪದನಾಗಲಿಯೆಂದು ಕೆಲಬರು
ವಿಪ್ರಳಬಲನು ವಿರಾಟನಾಗಲಿ
ನೃಪಶಿಖಂಡಿಯೆಂದು ಕೆಲಬರು ಭೀಮಸುತನೆಂದು |
ಅಪರಿಮಿತಮತವಾಗೆ ಸಮರ
ವೈಪಗತಾರಿ ಸುರೇಂದ್ರಸುತನೀ
ದ್ರುಪದಸುತ ಸೇನಾಧಿಪತಿಯಹುದೆನ್ನ ಮತವೆಂದ || ೮೭

ಬಿಂಬವನು ಬೇಜಿರಿಸಿ ಬಹುಮತ
ವೆಂಬ ಬಿಸಿಲೊಳು ರಾಜನಯವೆಂ
ದೆಂಬ ನೈದಿಲು ನಲವುಗೆಟ್ಟದೆ ಕೃಷ್ಣ ಹೇಚೆನಲು |

1 ಸಹಿತಾಲೋಚನೆಯ ಮಾಡಿದರು ಹರುಷದೊಳು, ಟ,

ಎಂಬುದೇನಿನ್ನಿಲ್ಲಿ ಸುಭಟಕ
 ದಂಬದಧಿಪತಿಸನಕೆ ಪಲುಗುಣ
 ನೆಂಬ ಮಾತೆಮ್ಮಭಿಮತವು ಭೂಪಾಲ ಕೇಳೆಂದ || ೩೦

* ಅರಸ ಕೇಳ್ದು ಪದಾತ್ಮಜನ ಸರಿ
 ದೊರೆಯದಾವನು ಲೋಕದೊಳು ನೀಂ
 ಕರಿಸಿ ಪಟ್ಟವ ಬಿಗಿಯೆನಲು ಕೈಕೊಂಡು ಯಮಸೂನು |
 ತರಿಸಿ ಭದ್ರಾಸನವ ನೆಚ್ಚಿ ಸಿಂ
 ಗರಿಸಿ ಪುರದೊಳು ಮಂಗಳೋತ್ಸವ
 ಮೆಚ್ಚಿಯಲೆಂದಟ್ಟದನು ಚರರನು ಭೂಪ ದೆಸೆದೆಸೆಗೆ || ೩೩

ಕರಿಸಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮನನು ಸಂ
 ಗರಕೆ ಸೇನಾಪತ್ಯವನು ವಿ
 ಸ್ತರದಿನಳವಡಿಸಿದರು ಸುಮುಹೂರ್ತದ ಸರಾಗದೊಳು |
 ಪುರದೊಳಗೆ ಗುಡಿ ನೆಗಹಿದುವು ಭೂ
 ಸುರರ ವಿಮಳಾಮ್ನಾಯರವ ವಿ
 ಸ್ತರಿಸಲಳವಡಿಸಿದರು ಮಂಗಳವಿಹಿತ ವಸ್ತುಗಳ || ೩೪

ಸೂಳವಿಸಿದುವು ಕಟಕದೊಳು ನಿ
 ಸ್ನಾಳಕೋಟೆಗಳಳ್ಳಿ ಉಯೆ ದೆ
 ಗಾಳಿಗಳು ಸಾಳಿದುವು ಭಟರುಬ್ಬಟೆಯ ಬಿರುದುಗಳ |
 ಬಾಲಕಿಯರಾರತಿಯ ತಳಿಗೇಗ
 ಕೋಳಿ ಸಂದಣಿಸಿದುವು ವರಪಾಂ
 ಚಾಲತನುಜಂಗೆಸಗಿದರು ಮೂರ್ಧ್ಧಾಭಿಷೇಚನವ || ೩೫

ದರುಶನವನಿತ್ತಖಿಳಧರಣೀ
 ಶ್ವರರು ಕಂಡರು ಸೂತಮಾಗಧ
 ವರವಿಬುಧವೈತಾಳಕರ ಕಾರ್ಪಣ್ಯವೆಡಗಿದುವು |

* ಈ ಪದ್ಯವು ಖ. ಚ. ಜ. ಟ. ಪುಸ್ತಕಗಳಲ್ಲಿಲ್ಲ.

ಧುರಕೆ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮನಾಜ್ಞೆಯೊ
 ಕಿರವು ನಿಮಗೆಂದೈದೆ ಭೂಪಾ
 ಲರ ನಿವಾಸಂಗಳೊಳು ಹೊಯ್ವಿದರಂದು ತಂಗುರವೆ || ೨೬
 ರೂಢಿಸಿದ ಸುಮುಹೂರ್ದೊಳು ಹೊಪ್ಪಿ
 ಬೀಡಬಿಟ್ಟರು ರಣಕೆ ಪಯಣವೆ
 ಮಾಡಲೊಳಿಸುಗ ಸಾಕುಿದರು ನೃಪಪಾಳಯಂಗಳೊಳು |
 ಕೂಡಿತಾಹವಸೈನ್ಯಸಗರ
 ವೀಡಿದಿದು ನಡೆಗೊಂಡುದುಧಿಯು
 ನೋಡಿಸುವ ಜೋಡಿಗಳ ಜೋಕೆಯ ಘನರವಂಗಳೊಳು || ೨೭

* * *

* ಮೊಳಗಿದುವು ನಿಸ್ಸಳ ಮಂತ್ರದ
 ಕಳಕಳಿಕೆ ಮಿಗೆ ಭೂಸುರರು ನನೆ
 ಗಳನು ಕಳೆದರು ನೃಪತಿ ಕಳುಹಿದನವರನುಚಿತದೊಳು !
 ಬಲಜಲಧಿ ಕಾಣಿಕೆಯನಿಕ್ಕಿತು
 ನಳಿನವನೆಯರಾರತಿಯ ಕೈ
 ಕೊಳುತೆ ಹರಪದಕಳಿಗಿ ಧೃಷ್ಟದ್ಯುಮ್ಮನನುವಾದ ||
 ಹರದುಮೋಲಗದಿರುಳು ಮೂಡಣ
 ಗಿರಿಯ ತುದಿಯೊಳು ಕೆಂಪು ತೋಪು
 ತ್ತರಿವಿದಾರಣಕೃಷ್ಣ ನುಪ್ಪವಡಿಸಿದನೊಲವಿನೊಳು |
 ಹರಿತನಯ ಹರಿನೂನು ಹರಿತನು
 ಜರು ಯಮಳರುಪ್ಪವಡಿಸಿದರಾ
 ಹರಿಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ಹಿರಿ ರವಿಯುದಯಾದ್ರಿಗಡದನು ||
 ಹರಿಯನೇಮದೊಳರಸ ಕರಿಸಿದ
 ಧರಣಿಯವರರ ಬಣಕ ಕುಭದಿನ
 ವರಮುಹೂರ್ದೊಳಿರದೆ ಹೊಯ್ವಿದನಂದು ಹೊಪ್ಪಗುಡಿಯು |
 ತರಿಸಿ ಕನಕಸುರತ್ನವಸ್ತ್ರಾ
 ಭರಣವನು ಭೂಸುರರಿಗಿತ್ತನು
 ಹರುಷಮಿಗೆ ಮುರಹರನೊಡನೆ ಪೊಪ್ಪಮಟ್ಟನರಮನೆಯು ||

ಹರಿಯ ಚರಣಕ್ಕೆ ಹಿಗಿ ವಿಜಯದ
ಹರಕೆಗಳ ಕೈಕೊಂಡು ರಥವನು
ತುರಗಗಜವನು ಗಡಣ ಮಿಗಲೇಜಿದರು ಪಾಂಡವರು |
ಗರುಡಸಿಂಧವನೆತ್ತಿ ದಾರುಕ
ನಿರದೆ ರಥವನು ಸುಚಿಸೆ ಯದುಮೋ
ಹರದ ಮಧ್ಯದೊಳಸುರಧೂಳಿಪಟ್ಟ¹ ನೇಜಿದನು || ೩೪
ಮುಂದೆ ಹರಿರಥವಸುರವೈರಿಯು
ಹಿಂದೆ ಧರ್ಮಜನೆಡಬಲದೊಳಾ
ನಂದನರು ಬೆಂಭಾಗದೊಳು ಭೀಮಾರ್ಜುನರು ಬರಲು |
ಸಂದಣಿಸಿದುದು ಸೇನೆ ಸೈರಿಸಿ
ನಿಂದನಾದೊಡೆ ಘಣಿಗೆ ಸರಿಯಿ
ಲ್ಲೆಂದು ಸುರಕುಲವುಲಿಯೆ ನಡೆದರು ಪಾಂಡುನಂದನರು || ೩೫

* * * *

ಕರಿಸಿದನು ಯಮಸೂನು ದ್ವೈಪದಾ
ಧೃರ ವಿರಾಟಾರ್ಥಿಕಸಚಿವರ
ಬರಿಸಿದನು ಮನ್ನೆಯರನಕ್ಷಾಹಿಣಿಯ ನಾಯಕರ |
ನರನಮಗನಭಿಮನ್ಯು ಮೊದಲಾ
ಗಿರೆ ಘಟೋತ್ಕಚಪಂಚಪಾಂಡವ
ರುರವಣಿಸಿ ನೆರದೈದಿದರು ಕಡುಕದನಕ್ಕಕ್ಕರು ||
ಮೊಳಗಿದುವು ಮೊದಲಾದ ನಾಲ್ಕು ಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ
ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

¹ ಪೊಟುಮಟ್ಟ. ಕ. ಬ. ಚ. ಜ. ಟ.

* ಸುರಪನ್ನೆಯವತವನಿಹುಯ

ವರ ಬಲದೆ ಗಜಯೂಥವೆಲ್ಲವ

ಕರೆಯಲೆತ್ತಿದ ಕೈಯ ಪುಷ್ಕರವೆಸೆವ ಭಾವಗಳ |

ಪರಿಯನೇವೇಯುವನು ಯಮಸುತ

ನರಸುತನದ ಸುವಿಸ್ತರಕ್ಕಿ

ಧರಣಿ ಸಜ್ಜವೆಯೆಂದು ಹೇಳುವೊಲೆನೆದುರಿಭವಳ್ಳಿ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಸಿಡಿಲು ಸಿಗುಣಿದ್ದಂತೆ ಚೂರಿಸಿ
ಜಡಿವೆಕ್ಕೈದುಗಳಾಗಿರುವುದು
ಕಡುದೇರೆಯ ಲಹರಿಯವೊಲರವೆಣಿಸಿದುವು ಬೊಬ್ಬೆಗಳು |
ನಡುಗಿತವನಿಯಜಾಂಡಕೋಟಿಗ
ಳೊಡೆಯಲವನಿಯ ಲಗ್ನ ಸೂಳನ
ಹೊಡೆಗುಚಿನೊಳಬ್ಬರಿಸಿದುವು ನಿಸ್ಸಳಕೋಟಿಗಳು || ೪೦

ಪ್ರಳಯಜಲಧಿಯು ಸಂಜೆಗೆಟ್ಟವೊ
ಲಿಳ ಕುಸಿಯೆ ಕಮಠಂಗೆ ಮೇಲುಸಿ
ರುಚಿಯೆ ದಿಗ್ಧಂತಿಗಳು ಮೊಣಕಾಲೂರಲಹಿ ಕುಸಿಯೆ |
ಬಲಮಹಾಂಬುಧಿ ಬಲುಗಡಲಮು
ಕ್ಕುಳಿಸೆ ನಡೆದುದು ಕಡುಭರದ ಕಾ
ಲ್ಪುಳಿಯ ಕದನಾಲಾಪಕರ ಕಾಯರತೆ ವೈಸತಾಯ್ತು || ೪೧

ಗಜದ ಬೃಂಹಿತರವದ ವಾಜಿ
ವ್ರಜದ ಹೇಷಾಧ್ವನಿಯ ತೇರಿನ
ವಿಜಯಚೀತ ಕೃತಿರವದ ಬಿಲುಟಂಕಾರಕಳಕಳದ |
ಗಜಬಜೆಕೆ ಗಾಢಿಸಿತು ಬೊಬ್ಬೆಯ
ಗಜಱುಗಳ ಗರ್ಜನೆಗೆ ನಡುಗಿತು
ತ್ರಿಜಗವೆನಲೈದಿದರು ಪಯಣದ ಮೇಲೆ ಪಯಣದೊಳು || ೪೨

* ಇಳಿ ಜಲಿಯ ದೆನೆ ಹಿಗ್ಗೆ ದಿಕ್ಕರಿ
ತಲೆಗೊಡದ ವಿತಳದೊಳು ಕೇಷನು
ತಲೆಯುಡುಗೆ ತರುಗಿರಿಗಳೆಲ್ಲವು ದೂರ ಪದಹತಿಗೆ |
ನೆಲಸರಸವಾಗಲೆ ಕೌಠು
ಳೊಲೆದು ಮೇಲಣ ಕಿಂಕುಮಾರವ
ತಲೆಯೊಳಾಂತುದು ತಿರುಗಿ ಕುಡಿದುದು ಸಪ್ತಸಾಗರವ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಅರರೆ ನಡೆದುದು ರಾಯಕಟಕದ
 ತೆರಳಿಕೆಯ ಸಂರಂಭವಿಳೆಗೆ
 ಚ ರಿಯ ಬೀಣಿತು ವರಕುರುಕ್ಷೇತ್ರಕ್ಕೆ ¹ ಗಮಿಸಿದರು |
 ಅರಿವಿಜಯಿಗಳು ನೆಲನ ಗೆಲಿದರು
 ಹರಿಯ ನೇಮದೊಳಡೆಯಣಿದು ಬಲ
 ಶರಧಿ ಬಿಟ್ಟುದು ಕಳನ ಪಶಿ ಮದೆಸೆಯ ಪಸರದೊಳು || ೪೩
 ಸೂಳವಿಸಿದುವು ಸನ್ನೆಯೊಳು ನಿ
 ಸ್ವಾಳ ಲಗ್ನೆಯನಡೆಯಿದುವು ಕಿಣು
 ಗಾಳಸಂಚರದೊಳೊದಿದುವು ಮಾಣಿಸಿದುವೆಬ್ಬರವ |
 ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
 ಪಾಲ ಮಾರ್ಗತ್ರಮದೆ ಸೇನಾ
 ಜಾಲ ಸೈವೇಗಾಗಿ ನಿಂದುದು ಸಮರಭೂಮಿಯೊಳು || ೪೪
 *

1 ವಹಿಲದೊಳು, ಕ. ಚ. ಜ.

* ಎಕ್ಕ ಸರದೊಳು ಕೋಟಿಭೇರಿಗೆ
 ಲೋಕ ಲಿಕ್ಕಿತು ಮೊರೆವ ಮುರಜದ
 ತಕ್ಕೆಯೊಳು ಚಂಬಕನ ಡಾಡೆಯ ರಾಯಗಿಡಿಬಿಡಿಯ |
 ಮುಕ್ಕುಳಿಸಿ ಮೇಲಣ ಜಗಂಗಳ
 ಹಿಕ್ಕಿ ಹೊಕ್ಕು ದು ತಳವನಾದಶ
 ಬಿಕ್ಕು ಬಿರಿಯಲು ಮೊಲಗಿದುವು ಬಹುವಾದ್ಯನಿರ್ಘೋಷ ||
 ಹಣೆಯದನಿತುಂಬಿಡುವ ಕೊಂಬಿನ
 ದನಿಯ ಕಹಳಾರವದ ಮೊಣಿವಾ
 ನಕದ ಚೀರ್ಣಧ್ವನಿಯ ಮೌನಿಯ ನಾಗವಾಸರದ |
 ನೆವಿ ಕಬ್ಬ ಬ್ರಹ್ಮ ಮಿಾಚಿ
 ತ್ತರರೆ ಮೇಲಣ ಸತ್ಯಲೋಕವ
 ಹಿರಿದು ಬಣ್ಣ ಸಲಣಿಯ ಬಿಕ್ಕರಿ ಕೊಡಹಿದುವು ಕಿರವ ||
 ಈ ಪದ್ಯಗಳು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತವೆ.

ಮೇಲುಗುಡಿಗಳ ಭದ್ರದುಪ್ಪರ
 ಸಾಲಿಗಳ ಮಂಡವಿಗಳ ಬ
 ಲ್ಲಾಳದಡ್ಡಿಯ ಚಂಪೆಯದ ಗೂಡಾರದೋವರಿಯು |
 ಸಾಲಕಳಸದ ಪಟ್ಟವಸ್ತ್ರದ
 ಮೇಲುಕಟ್ಟಿನ ರಚನೆಯೊಳು ರಾ
 ಜಾಲಯಂಗಳ ರಚಿಸಿದರು ಕುಂತೀಕುಮಾರರಿಗೆ || ೪೫

ಅರಮನೆಯ ಬಲದೊಳು ಮುರಾಂತಕ
 ನರಮನೆಯದಹ ಕೆಲದೊಳರ್ಜುನ
 ನಿರವು ಹಿಂದಣ ಭಾಗದೊಳು ನಕುಲಂಗೆ ಬೀಡಾರ |
 ಅರಿಭಯಂಕರಭೀಮಸೇನನ
 ನಿರುಪಮಾಲಯವೆಡದದೆಯೊಳು
 • ಸರಿಸದೊಳು ಸೂತ್ರಿಸಿತು ಸಹದೇವಂಗೆ ನೃಪಭವನ || ೪೬

*

ವೀರಪಾಂಡವರವರವರಸುಕು
 ಮಾರವರ್ಗದ ಮಂಡವಿಗೆಗೂ
 ಡಾರಗಳನೊಳಹೊಯ್ದು ಬಿಗಿದರು ತಣಿಯ ದಡ್ಡಿಗಳ |
 ವಾರಣದ ಶಾಲೆಯದು ಸುತ್ತಲು
 ಭಾರಿಸಿತು ಪಾಂಚಾಲಮತ್ಸ್ಯರ
 ಭೂರಿಬಲ ಬಿಟ್ಟುದು ಮಹೀಶರ ಗುಡಿಯ ಬಳಸಿನೊಳು || ೪೭

ರಾಜಭವನದ ಮುಂದೆ ಬಲದೊಳು
 ಮೂಜಗಕ್ಕಧಿದೈವವಗ್ಗದ
 ರಾಜಸೂಯಕ್ರತುವ ಪಾಯ್ದ ಅನಿಲಯವನು ರಚಿಸಿ |
 ರಾಜರಾಜನ ಪುರಕೆ ಸರಿಮಿಗಿ
 ಲೀಜಗಕ್ಕೆನೆ ದ್ರುಪದಸುತೆಯ ಸ
 ಮಾಜರಿಗೆ ನಿಜಭವನವಾದುವು ನೃಪತಿ ಕೇಳೆಂದ ||

ಈ ಪದ್ಯವು ಕ. ಪುಸ್ತಕದಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಹೆಚ್ಚಾಗಿ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ.

ಎರಡುಬಾಗಿಲ ಸೊತ್ತದೊಳು ವಿ
 ಸ್ತರಿಸಿದಂಗೆಡಿ ಸೋಮವೀಧಿಯು
 ತರಣಿವೀಧಿಯನವರವರ ಪಾಳೆಯಕೆ ಮುೇವುಗಳೆ |
 ಸುರರು ಸೃಷ್ಟಿಸಲಾರದಿನ್ನೂ
 ದರಿಗೆ ಗೋಚರವೆಹುದೆ ಕಾಂತೇ
 ಯರ ಸಮಗ್ರದ ಬೀಡು ಕುರುಭೂಮಿಯೊಳು ರಂಜಿಸಿತು || ೪ v

ಕೇಳು ಜನಮೇಜಯಧರಿತ್ರೀ
 ಪಾಲ ಬೀಡಿನ ರಕ್ಷೆ ಬಲಿದುದು
 ಪಾಳೆಯದ ಬಲುಹೊದಕೆ ಹೊಣವಳಯದೊಳು ಕಲುಕೋಟೆ |
 ಮೇಲೆ ಪಡಿಯಗಳಾಶ್ರಯಕೆ ಮುಳು
 ವೇಲಿ ದೀಹದ ಸಿಂಹ ಶರಭ
 ವ್ಯಾಳ ಶಾರ್ದೂಲಾವಳಯ ಸುಯ್ಯಾ ನಮೊಪ್ಪಿದುದು || ೪೯

ಬಲದ ಮುಂಗಡಿ ಭೀಮನದು ಪಿಂ
 ತಿಳೆಯೊಳಾತನ ಕಾಡು ಬೀಡಿನ
 ವಳಯದಾರೈಕೆಗಳು ಸಾತ್ಯಕಿ ನಕುಲ ಪಾರ್ಥರಿಗೆ |
 ಬಲಮಹಾಂಬುಧಿಯೊಳಗಿರುಳು ಮೇ
 ಲ್ತಳವರನು ಹೈಡಿಂಬಿ ಪಾಂಡವ
 ರುಣುವು ಗದುಗಿನ ವೀರನಾರಾಯಣನ ಸುಯ್ಯಾನ || ೫೦

ಹನ್ನೆರಡನೆಯ ಸಂಧಿ ಮುಗಿದುದು.

ಶ್ರೀಮದಚ್ಯುತಮಹಿಮಗದುಗುವೀರನಾರಾಯಣಚರಣಾರವಿಂದನಿರಂತರಧ್ಯಾನ
 ಮಧುಸಾವಪುಷ್ಪವಚಸ್ಪಟ್ಟದನಿಕಾಯಮಪ್ಪ ಶ್ರೀಮತ್ಕುಮಾರವ್ಯಾಸ
 ಯೋಗೀಂದ್ರವಿರಚಿತಮಪ್ಪ ಕರ್ಣ ಟಕಭಾರತಕಥಾಮಂಜರಿಯೊಳ್
 ಉದ್ಯೋಗಪರ್ವಂ ಸಮಾಪ್ತಂ ಮಂಗಳಂ